

Treaty Series

*Treaties and international agreements
registered
or filed and recorded
with the Secretariat of the United Nations*

VOLUME 3156

2016

I. Nos. 54109-54114

Recueil des Traités

*Traités et accords internationaux
enregistrés
ou classés et inscrits au répertoire
au Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies*

UNITED NATIONS • NATIONS UNIES

Treaty Series

---

*Treaties and international agreements
registered
or filed and recorded
with the Secretariat of the United Nations*

VOLUME 3156

Recueil des Traités

---

*Traités et accords internationaux
enregistrés
ou classés et inscrits au répertoire
au Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies*

United Nations • Nations Unies
New York, 2023

Copyright © United Nations 2023
All rights reserved
Manufactured in the United Nations

Print ISBN: 978-92-1-980091-5
e-ISBN: 978-92-1-001019-1
ISSN: 0379-8267
e-ISSN: 2412-1495

Copyright © Nations Unies 2023
Tous droits réservés
Imprimé aux Nations Unies

TABLE OF CONTENTS

I

*Treaties and international agreements
registered in November 2016
Nos. 54109 to 54114*

No. 54109. Jordan and Cyprus:

Agreement Between The Government of the Hashemite Kingdom of Jordan and The Government of the Republic of Cyprus on Co-operation in the field of Public Health and Medical Science. Amman, 6 September 2012.....	3
--	---

No. 54110. Jordan and Portugal:

Cooperation Agreement in the field of Tourism between the Hashemite Kingdom of Jordan and the Portuguese Republic. Amman, 17 February 2008.....	21
---	----

No. 54111. Romania and Republic of Moldova:

Agreement on Reimbursable Financial Assistance between Romania and the Republic of Moldova (with annexes). Chisinau, 7 October 2015	39
---	----

No. 54112. Jordan and Cyprus:

Agreement between the Government of the Hashemite Kingdom of Jordan and the Government of the Republic of Cyprus on Merchant Shipping. Amman, 6 September 2012	41
--	----

No. 54113. Multilateral:

Paris Agreement. Paris, 12 December 2015	79
--	----

No. 54114. Multilateral:

Southern African Development Community (SADC) Mutual Defence Pact. Dar es Salaam, 26 August 2003.....	259
---	-----

TABLE DES MATIÈRES

I

*Traité et accords internationaux
enregistrés en novembre 2016
N°s 54109 à 54114*

N° 54109. Jordanie et Chypre :

Accord de coopération dans le domaine de la santé publique et des sciences médicales entre le Gouvernement du Royaume hachémite de Jordanie et le Gouvernement de la République de Chypre. Amman, 6 septembre 2012 .....

3

N° 54110. Jordanie et Portugal :

Accord de coopération dans le domaine du tourisme entre le Royaume hachémite de Jordanie et la République portugaise. Amman, 17 février 2008.....

21

N° 54111. Roumanie et République de Moldova :

Accord relatif à l'aide financière remboursable entre la Roumanie et la République de Moldova (avec annexes). Chisinau, 7 octobre 2015 .....

39

N° 54112. Jordanie et Chypre :

Accord entre le Gouvernement du Royaume hachémite de Jordanie et le Gouvernement de la République de Chypre relatif à la marine marchande. Amman, 6 septembre 2012 .....

41

N° 54113. Multilatéral :

Accord de Paris. Paris, 12 décembre 2015.....

79

N° 54114. Multilatéral :

Pacte de défense mutuelle de la Communauté de développement de l'Afrique australe. Dar es-Salaam, 26 août 2003 .....

259

NOTE BY THE SECRETARIAT

Under Article 102 of the Charter of the United Nations, every treaty and every international agreement entered into by any Member of the United Nations after the coming into force of the Charter shall, as soon as possible, be registered with the Secretariat and published by it. Furthermore, no party to a treaty or international agreement subject to registration which has not been registered may invoke that treaty or agreement before any organ of the United Nations. The General Assembly, by resolution 97 (I), established regulations to give effect to Article 102 of the Charter (see text of the regulations, vol. 859, p. VIII; https://treaties.un.org/Pages/Resource.aspx?path=Publication/Regulation/Page1_en.xml).

The terms "treaty" and "international agreement" have not been defined either in the Charter or in the regulations, and the Secretariat follows the principle that it acts in accordance with the position of the Member State submitting an instrument for registration that, so far as that party is concerned, the instrument is a treaty or an international agreement within the meaning of Article 102. Registration of an instrument submitted by a Member State, therefore, does not imply a judgement by the Secretariat on the nature of the instrument, the status of a party or any similar question. It is the understanding of the Secretariat that its acceptance for registration of an instrument does not confer on the instrument the status of a treaty or an international agreement if it does not already have that status, and does not confer upon a party a status which it would not otherwise have.

*
* * *

Disclaimer: All authentic texts in the present Series are published as submitted for registration by a party to the instrument. Unless otherwise indicated, the translations of these texts have been made by the Secretariat of the United Nations, for information.

NOTE DU SECRÉTARIAT

Aux termes de l'Article 102 de la Charte des Nations Unies, tout traité ou accord international conclu par un Membre des Nations Unies après l'entrée en vigueur de la Charte sera, le plus tôt possible, enregistré au Secrétariat et publié par lui. De plus, aucune partie à un traité ou accord international qui aurait dû être enregistré mais ne l'a pas été ne pourra invoquer ledit traité ou accord devant un organe de l'Organisation des Nations Unies. Par sa résolution 97 (I), l'Assemblée générale a adopté un règlement destiné à mettre en application l'Article 102 de la Charte (voir texte du règlement, vol. 859, p. IX; https://treaties.un.org/Pages/Resource.aspx?path=Publication/Regulation/Page1_fr.xml).

Les termes « traité » et « accord international » n'ont été définis ni dans la Charte ni dans le règlement, et le Secrétariat a pris comme principe de s'en tenir à la position adoptée à cet égard par l'État Membre qui a présenté l'instrument à l'enregistrement, à savoir que, en ce qui concerne cette partie, l'instrument constitue un traité ou un accord international au sens de l'Article 102. Il s'ensuit que l'enregistrement d'un instrument présenté par un État Membre n'implique, de la part du Secrétariat, aucun jugement sur la nature de l'instrument, le statut d'une partie ou toute autre question similaire. Le Secrétariat considère donc que son acceptation pour l'enregistrement d'un instrument ne confère pas audit instrument la qualité de traité ou d'accord international si ce dernier ne l'a pas déjà, et qu'il ne confère pas à une partie un statut que, par ailleurs, elle ne posséderait pas.

*
* * *

Déni de responsabilité : Tous les textes authentiques du présent Recueil sont publiés tels qu'ils ont été soumis pour l'enregistrement par l'une des parties à l'instrument. Sauf indication contraire, les traductions de ces textes ont été établies par le Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies, à titre d'information.

I

Treaties and international agreements

registered in

November 2016

Nos. 54109 to 54114

Traité et accords internationaux

enregistrés en

novembre 2016

N°s 54109 à 54114

No. 54109

**Jordan
and
Cyprus**

Agreement Between The Government of the Hashemite Kingdom of Jordan and The Government of the Republic of Cyprus on Co-operation in the field of Public Health and Medical Science. Amman, 6 September 2012

Entry into force: *20 March 2013 by notification, in accordance with article 8*

Authentic texts: *Arabic, English and Greek*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Jordan, 17 November 2016*

**Jordanie
et
Chypre**

Accord de coopération dans le domaine de la santé publique et des sciences médicales entre le Gouvernement du Royaume hachémite de Jordanie et le Gouvernement de la République de Chypre. Amman, 6 septembre 2012

Entrée en vigueur : *20 mars 2013 par notification, conformément à l'article 8*

Textes authentiques : *arabe, anglais et grec*

Enregistrement auprès du Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies : *Jordanie, 17 novembre 2016*

(المادة 9)

تبقى هذه الاتفاقية سارية المفعول لمدة خمس سنوات وتجدد تلقائياً لمدة خمس سنوات أخرى ، إلا إذا أبدى أحد الطرفين رغبته بإنهاها عن طريق التقدم باشعار خطى للطرف الآخر عبر القنوات الدبلوماسية وقبل ستة أشهر من تاريخ انتهاء العمل بها . وقعت في عمان بتاريخ 6 أيلول من عام 2012 على نسختين اصليتين باللغات العربية ، واليونانية ، والانجليزية ، وتعتبر جميع النصوص متساوية الحجية ، وفي حال الاختلاف بالتفسير ، يعتمد النص الانجليزي .

عن حكومة
جمهورية قبرص

نيوكليس سيليكيوتيس
وزير التجارة والصناعة والسياحة

عن حكومة
المملكة الأردنية الهاشمية

د. شبيب عماري
وزير الصناعة والتجارة

(المادة) (5)

لا يؤثر التعاون المشار اليه في هذه الاتفاقية على الحقوق والالتزامات المترتبة على كلا الطرفين نتيجة الارتباط المسبق لاي منهما في اتفاقيات ثنائية دولية .

(المادة) (6)

يشكل الطرفان لجنة من الخبراء ، تتألف من ممثلي من البلدين للتنسيق والاشراف على الانشطة الواردة بهذه الاتفاقية وضمان الاجواء المناسبة للتنفيذ ، وتحجّم اللجنة بالتناوب في البلدين ، ويفضل كل عامين .

- تقوم لجنة الخبراء باعداد مسودات البروتوكولات والتوصيّع عليها والمستملة على البرامج ، وعدد زيارات الخبراء ، والاختصاصيين ، والفنين ، والمسؤولين ، بالإضافة الى الوسائل الفنية الكفيلة لتنفيذ هذه الاتفاقية .

(المادة) (7)

- يعهد الطرفان لوزاري الصحة في بلديهما لتنفيذ هذه الاتفاقية .

(المادة) (8)

تدخل الاتفاقية حيز التنفيذ من تاريخ وصول آخر اشعار والذي يخطر الطرفان بعضهما باستكمال الاجراءات القانونية الداخلية المطلوبة لدخول هذه الاتفاقية حيز التنفيذ .

يمكن تعديل هذه الاتفاقية بالاتفاق المشترك بين الطرفين .

- تبادل المعلومات في مجال تسجيل المنتجات الصيدلانية ، وتسويتها ، والرقابة عليها .
- تبادل احدث التشريعات حول سلامة الغذاء والرقابة عليه .
- تبادل الاختصاصيين ، والخبراء ، وغيرهم من العاملين في مجال الرعاية الصحية ، وتسهيل الالتحاق ببرامج الاقامة والدورات المتقدمة للمواطنين الاردنيين والقبارصة .
- تبادل المعلومات في مجال العقاقير المخدرة (خاصة الجديدة) ومكافحتها .
  - * آية مجالات أخرى في ميدان الصحة والعلوم الطبية يتفق عليها الطرفان .
- يتفق الطرفان في اطار البرامج التنفيذية على الشروط والوسائل الضرورية لتطوير التعاون في المجالات الواردة بهذا البند .

المادة (3)

وفقا للتشريعات النافذة لدى كلا الطرفين ، يجري التعاون من خلال اي من الوسائل التالية :

- تبادل المعلومات الفنية .
- تبادل الزيارات بين الاختصاصيين والعاملين في المجال الصحي .
- البحوث المشتركة .
- التدريب .
- تنظيم الحلقات الدراسية ، وورش العمل ، والندوات ، والمؤتمرات وفقا لاهداف هذه الاتفاقية .

المادة (4)

يقوم كل طرف بتعطية التكاليف المترتبة على مشاركته ، الا اذا تم توفير وسائل تمويل بديلة مناسبة يتفق عليها الطرفان لأنشطة محددة .

(المادة (1)

تجسد هذه الاتفاقية رغبة الطرفين للتعاون في جميع القضايا الصحية الهامة ودعم التعاون بين المؤسسات والافراد في الاردن وقبرص في مجالات الصحة والعلوم الطبية وعلوم التمريض .

وحيثما امكن ؛ يعمل الطرفان على تنسيق جهودهما او تعزيز الانشطة المشتركة بين البلدين ، والهيئات الصحية الدولية ، بما في ذلك منظمة الصحة العالمية .

(المادة (2)

يعمل الطرفان على تطوير وتعزيز التعاون في القضايا المستجدة في مجال الصحة والعلوم الطبية على اساس المساواة ، والمنفعة المشتركة ، ووفقاً للتشريعات المعمول بها في بلديهما في المجالات التالية :

- البحث في مجال الرعاية الصحية ، والصحة العامة ، واصحاح المياه ، وصحة البيئة ، وتمويل البحث في المجالات الطبية الحيوية ، وتقدير الخدمات ، والتكنولوجيا ، ونظم الرعاية الصحية ، واقتصاديات خدمات الرعاية الصحية طويلة الامد ، والتحديات الاجتماعية للصحة ، والبحث في مجال نظم تقديم الرعاية الصحية الاولية ، والوسائل البديلة لتقديم الرعاية الصحية خارج المؤسسات .
- تبادل النظم الاساسية للمعلومات حول الصحة والبيانات ، والطب الاتصالي ، ووسائل تنفيذ الاحصاءات ، وتبادل المعلومات .
- تبادل المعلومات في مجال ادارة المستشفيات .
- الجودة والمعايير المستخدمة في توفير الرعاية الصحية والخدمات .
- التخطيط الصحي .
- تمويل الرعاية الصحية والحسابات الصحية الوطنية .
- التشريعات الطبية .
- السياحة العلاجية .

[TEXT IN ARABIC – TEXTE EN ARABE]

اتفاقية
بين
حكومة المملكة الأردنية الهاشمية
و
حكومة جمهورية قبرص
في
مجال الصحة العامة والعلوم الطبية

ان حكومة المملكة الأردنية الهاشمية وحكومة جمهورية قبرص والمشار اليهما فيما بعد بـ "الطرفين" ، ورغبة منها في تعزيز التعاون القائم بين البلدين ، وتطويره وتعزيزه في مجال الصحة والبحوث والممارسات الطبية والتمريضية ، والوقاية من الامراض والسيطرة عليها ، والنهوض بالصحة ، والتمنع بالعافية ، والتكنولوجيا الحديثة ، والادوية ، والاجهزه الطبية وغيرها من المواضيع ذات الاهتمام المشترك ، وادراماً منها لأهمية تضافر الجهد في كلا البلدين لحل مجموعة من القضايا في مجال الصحة العامة بما يعود بالمنفعة المشتركة ، واضطلاعاً بمسؤولية توفير الاحتياجات الطبية الضرورية لمواطنيهما ، فقد اتفقا على ما يلى :

[TEXT IN ENGLISH – TEXTE EN ANGLAIS]

Agreement

Between

The Government of the Hashemite Kingdom of Jordan

&

The Government of the Republic of Cyprus

on

Co-operation in the field of Public Health and Medical Science

The Government of the Hashemite Kingdom of Jordan and the Government of the Republic of Cyprus hereinafter referred to as "the Parties", wishing to promote further development and deepening of co-operation between the two countries in the field of health and medical/nursing research and practices, and in the fields of prevention and control of disease, health promotion, wellness, new technologies, medicines and medical devices and other topics of mutual interest, recognizing expediency to combine efforts of both countries in solving series of problems in the field of public health for the mutual benefit, being aware of the responsibility for provision of necessary qualified medical assistance to their citizens, have agreed as follows:

Article 1

The parties outline their interest to cooperate in important health matters and support this cooperation between institutions and individuals in Cyprus and Jordan in the fields of health and medical/nursing science.

Wherever possible, the Parties will coordinate their efforts or promote joint activities between the two Countries with international health agencies, including the World Health Organization (WHO).

Article 2

The Parties shall develop and deepen co-operation in up-to-date issues of health and medical science, on the basis of equality and respect of mutual interest and in compliance with the legislations in force in their respective countries, in the following fields:

- Research in the health care field, public health, water sanitation, environmental health, biomedical research funding and evaluation of services, technology and health care systems, the economics of long-term health care services, social determinants of health, primary health care delivery systems research and alternative ways of extending health care delivery beyond institutional settings.
- Exchange of basic information systems for health and epidemiology, incorporating telemedicine, statistical methods and exchange of information.
- Exchange of information concerning hospital administration.
- Quality and standards in healthcare and service provision.
- Health planning.
- Health care financing and national health accounts.
- Medical Legislations.
- Medical tourism.
- Exchange of information on the registration, pricing and monitoring of pharmaceutical products.
- Exchange of the latest legislation on food safety and control.
- Exchange of specialists, experts and other health care professionals and facilitating internships and advanced courses for Cypriot and Jordanian nationals.
- Exchange of information on narcotics (especially new ones) and their control.
- Any other areas in the field of health and medical science agreed upon by both Parties.

The Parties will agree in the framework of Working Programmes, the terms and methods necessary for the development of their co-operation in the fields referred to under this Article.

Article 3

Subject to the legislation of the two Parties, the cooperation established under this Agreement may take any of the following means:-

- Exchange of technical information.
- Exchange visits of health specialists and health professionals.
- Joint research.
- Training.
- Seminars, workshops, symposiums and conferences in accordance with the objectives of this Agreement.

Article 4

Each Party will cover the expenses of its participation, unless alternative means of financing are deemed appropriate and decided upon by the Parties for specific activities.

Article 5

The co-operation referred to under this Agreement will not affect the rights and obligations acquired by the Parties under bilateral and international agreements entered into by either Party.

Article 6

The Parties will form a Committee of Experts, comprising representatives from the two countries, which will provide adequate supervision and coordination of the activities specified in this Agreement and ensure optimal conditions for their execution.

The Committee will meet alternately in the two countries, preferably every two years.

The Committee of Experts will draft and sign Protocols that will state the programmes and the number of the visits of the experts, specialists, technicians and officials, as well as the technical means for the implementation of this Agreement.

Article 7

The Parties entrust the Ministries of Health in their respective countries to implement this Agreement.

Article 8

The Agreement shall come into force on the date of last notification by which the Parties will inform each other on the completion of the internal legal procedures necessary for this Agreement to become effective.

The Agreement may be amended by mutual consent of the Parties.

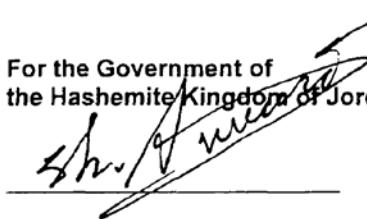
Article 9

The Agreement shall remain in force for a period of five (5) years at the expiration of which the duration of the Agreement shall be automatically renewed for further periods of five (5) years each, unless either of the Parties expresses its intention to terminate it, by giving to the other Party a written notice, through diplomatic channels, at least six months prior to its expiry date.

Done in Amman on the 6th of September 2012 in two original sets, each in the Arabic , Greek and English languages, all texts being equally authentic.

In case of divergence in interpretation, the English text will prevail.

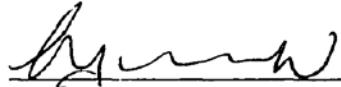
For the Government of
the Hashemite Kingdom of Jordan

Dr. Shabib Anmari

Minister of Industry and Trade

For the Government of
the Republic of Cyprus

Mr. Neoklis Sylikiotis

Minister of Commerce, Industry
and Tourism

[TEXT IN GREEK – TEXTE EN GREC]*

ΣΥΜΦΩΝΙΑ

ΜΕΤΑΞΥ

ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΧΑΣΕΜΙΤΙΚΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ

ΙΟΡΔΑΝΙΑΣ

&

ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΓΙΑ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

---

* Published as submitted – Publié tel que soumis.

Η Κυβέρνηση του Χασεμιτικού Βασιλείου της Ιορδανίας και η Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας, στο εξής καλούμενα «τα Μέρη», επιθυμώντις να προωθήσουν την περαιτέρω ανάπτυξη και εμβάθυνση της συνεργασίας μεταξύ των δύο χωρών στον τομέα της υγείας και της ιατρικής/νοσηλευτικής έρευνας και πρακτικής, όπως και για την πρόληψη και τον έλεγχο των ασθενειών, την προώθηση της υγείας, ευεξίας, νέων τεχνολογιών, φαρμάκων και ιατρικών συσκευών και άλλων θεμάτων αμοιβαίου ενδιαφέροντος, αναγνωρίζοντας την σκοπιμότητα της συνδυασμένης προσπάθειας αμφοτέρων των χωρών για την επίλυση σειράς προβλημάτων στον τομέα της δημόσιας υγείας και προς αμοιβαίο όφελος, έχοντας συναίσθηση της ευθύνης για την παροχή της απαραίτητης καταρτισμένης επαγγελματικής ιατρικής βοήθειας προς τους πολίτες των δύο χωρών,

έχουν συμφωνήσει ως ακολούθως:

Άρθρο 1

Τα Μέρη παραθέτουν το ενδιαφέρον τους για συνεργασία σε σημαντικά θέματα υγείας και υποστηρίζουν τη συνεργασία μεταξύ ιδρυμάτων και ατόμων στη Ιορδανία και Κύπρο στους τομείς της υγείας και ιατρικής/νοσηλευτικής επιστήμης.

Όποτε καθίσταται δυνατό, τα Μέρη θα συντονίζουν τις προσπάθειές τους ή θα προωθούν κοινές δραστηριότητες μεταξύ των δύο Χωρών με διεθνείς φορείς υγείας, περιλαμβανομένης της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας (ΠΟΥ).

Άρθρο 2

Τα Μέρη θα αναπτύξουν και εμβαθύνουν τη συνεργασία σε επικαιροποιημένα θέματα υγείας και ιατρικής επιστήμης, στη βάση της ισότητας και του σεβασμού του αμοιβαίου συμφέροντος και σε συμμόρφωση με τις ισχύουσες νομοθεσίες που λειτουργούν στις αντίστοιχες χώρες τους, στους ακόλουθους τομείς:

- Έρευνα στον τομέα της φροντίδας υγείας, δημόσια υγεία, υδατική υγιεινή, περιβαλλοντική υγεία, χρηματοδότηση βιοϊατρικής έρευνας και αξιολόγηση υπηρεσιών, τεχνολογία και συστήματα φροντίδας υγείας, οικονομική πτυχή των μακροπρόθεσμων υπηρεσιών φροντίδας υγείας, καθοριστικοί κοινωνικοί συντελεστές υγείας, έρευνα σε πρωτογενή συστήματα αποτελεσματικής εφαρμογής της φροντίδας υγείας και

υπαλλακτικοί τρόποι επέκτασης αποτελεσματικής εφαρμογής της φροντίδας υγείας πέρα από τα ιδρυματικά πλαίσια.

- Ανταλλαγή βασικών συστημάτων πληροφόρησης για την υγεία και την επιδημιολογία, που να ενσωματώνουν τηλεϊατρική, στατιστικές μεθόδους και ανταλλαγή πληροφοριών.
- Ποιότητα και πρότυπα στη φροντίδα υγείας και την παροχή υπηρεσιών.
- Σχεδιασμός στον τομέα της υγείας.
- Χρηματοδότηση φροντίδας υγείας και εθνικοί λογαριασμοί υγείας.
- Ιατρική Νομοθεσία.
- Ιατρικός τουρισμός.
- Ανταλλαγή πληροφοριών για την εγγραφή, τιμολόγηση και παρακολούθηση φαρμακευτικών προϊόντων.
- Ανταλλαγή της πιο πρόσφατης νομοθεσίας για την ασφάλεια και τον έλεγχο τροφίμων.
- Ανταλλαγή ειδικών, εμπειρογνωμόνων και άλλων επαγγελματιών της φροντίδας υγείας, καθώς και διευκόλυνση της οικοτροφικής εκπαίδευσης και ανωτέρων προγραμμάτων σπουδών για Ιορδανούς και Κύπριους υπηκόους.
- Ανταλλαγή πληροφοριών για τα ναρκωτικά (ειδικά τα νεώτερου τύπου) και τον έλεγχό τους.
- Οποιοιδήποτε άλλοι τομείς ήθελαν συμφωνηθεί από τα Μέρη.

Τα Μέρη θα συμφωνήσουν στα πλαίσια Προγραμμάτων Εργασίας, τους απαραίτητους όρους και τις μεθόδους για την πραγματοποίηση της συνεργασίας στους τομείς όπως αναφέρονται στο παρόν Άρθρο.

Άρθρο 3

Υπό την αίρεση της νομοθεσίας των δύο Μερών, η συνεργασία που εγκαθιδρύεται με την παρούσα Συμφωνία δύναται να διαλαμβάνει οποιαδήποτε από τα ακόλουθα μέσα:

- Ανταλλαγές τεχνικών πληροφοριών
- Ανταλλαγή επισκέψεων ειδικών υγείας και επαγγελματιών υγείας
- Κοινή έρευνα
- Εκπαίδευση
- Διοργάνωση σεμιναρίων, εργαστηρίων, συμποσίων και διασκέψεων, σύμφωνα με τους στόχους της παρούσης Συμφωνίας.

Άρθρο 4

Κάθε Μέρος θα καλύπτει τα έξοδα συμμετοχής του, εκτός αν υπαλλακτικά μέσα χρηματοδότησης κριθούν κατάλληλα και αποφασισθούν για συγκεκριμένες δραστηριότητες.

Άρθρο 5

Η συνεργασία που αναφέρεται στην παρούσα Συμφωνία, δεν επηρεάζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που τα Μέρη έχουν αναλάβει, σύμφωνα με διακρατικές και διεθνείς συμφωνίες, στις οποίες το κάθε Μέρος έχει προσχωρήσει.

Άρθρο 6

Τα Μέρη θα σχηματίσουν μια Επιτροπή Ειδικών, που θα περιλαμβάνει αντιπροσώπους από τις δύο χώρες και θα παρέχει ικανή εποπτεία και σύντονισμό των δραστηριοτήτων που διαλαμβάνονται στην παρούσα Συμφωνία και θα διασφαλίσει τις βέλτιστες συνθήκες για την εκτέλεση τους.

Η Επιτροπή θα συνέρχεται εναλλακτικά στις δύο χώρες, κατά προτίμηση κάθε δύο χρόνια.

Η Επιτροπή θα συντάξει και υπογράψει Πρωτόκολλα που θα δηλώνουν τα προγράμματα και των αριθμών των επισκέψεων των εμπειρογνωμόνων, ειδικών και επισήμων, καθώς και τα τεχνικά μέσα για την εφαρμογή της παρούσης συμφωνίας.

Άρθρο 7

Τα Μέρη αναθέτουν στους Υπουργούς Υγείας των αντίστοιχων χωρών τους την εφαρμογή των δραστηριοτήτων της παρούσης Συμφωνίας.

Άρθρο 8

Η Συμφωνία τίθεται σε ισχύ κατά την ημερομηνία της τελευταίας ειδοποίησης με την οποία τα Μέρη θα γνωστοποιούν το ένα στο άλλο την ολοκλήρωση των νομικών διαδικασιών που είναι απαραίτητες για να καταστεί ενεργός η Συμφωνία.

Η Συμφωνία δύναται να τροποποιηθεί με την αμοιβαία συγκατάθεση των Μερών.

Άρθρο 9

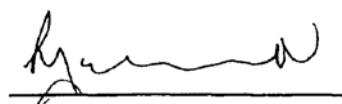
Η Συμφωνία θα παραμείνει σε ισχύ για περίοδο πέντε (5) ετών, κατά την λήξη της οποίας η Συμφωνία θα ανανεώνεται αυτομάτως για περαιτέρω περιόδους πέντε (5) ετών εκάστη, εκτός αν ένα των Μερών εκφράσει την πρόθεσή του να την τερματίσει, με την επίδοση στο άλλο Μέρος έγγραφης ειδοποίησης, μέσω της διπλωματικής οδού, τουλάχιστον έξι μήνες πρίν από την ημερομηνία λήξης της.

Έγινε στο Αμμάν την 6^η Σεπτεμβρίου 2012 σε δύο δέσμες πρωτοτύπων, η καθεμιά στην Αραβική, Ελληνική, και Αγγλική γλώσσα, με όλα τα κείμενα να είναι εξίσου αυθεντικά. Σε περίπτωση ερμηνευτικής απόκλισης, το Αγγλικό κείμενο υπερισχύει.

Για την Κυβέρνηση του
Χασεμιτικού Βασιλείου
της Ιορδανίας

Dr. Shabib Farah Ammari
Υπουργός Βιομηχανίας και Εμπορίου

Για την Κυβέρνηση της
Κυπριακής Δημοκρατίας

Κος Νεοκλής Συλικιώτης
Υπουργός Εμπορίου,
Βιομηχανίας και Τουρισμού

[TRANSLATION – TRADUCTION]

ACCORD DE COOPÉRATION DANS LE DOMAINE DE LA SANTÉ PUBLIQUE ET DES SCIENCES MÉDICALES ENTRE LE GOUVERNEMENT DU ROYAUME HACHÉMITE DE JORDANIE ET LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE DE CHYPRE

Le Gouvernement du Royaume hachémite de Jordanie et le Gouvernement de la République de Chypre, ci-après dénommés « Parties »,

Souhaitant promouvoir la poursuite du développement et l'approfondissement de la coopération entre les deux pays dans le domaine de la santé et de la recherche et des pratiques médicales/infirmières, ainsi que dans les domaines de la prévention et de la maîtrise des maladies, de la promotion de la santé, du bien-être, des nouvelles technologies, des médicaments et des dispositifs médicaux et autres sujets d'intérêt mutuel,

Reconnaissant l'opportunité de combiner les efforts des deux pays pour résoudre une série de problèmes dans le domaine de la santé publique dans l'intérêt mutuel,

Conscients de la responsabilité de fournir l'assistance médicale qualifiée nécessaire à leurs citoyens,

Sont convenus de ce qui suit :

Article premier

Les Parties soulignent leur intérêt à coopérer sur des questions sanitaires importantes et soutiennent cette coopération entre les institutions et les individus à Chypre et en Jordanie dans les domaines de la santé et des sciences médicales/infirmières.

Dans la mesure du possible, les Parties coordonneront leurs efforts ou encourageront des activités conjointes entre les deux pays avec des organismes internationaux de la santé, notamment l'Organisation mondiale de la Santé (OMS).

Article 2

Les Parties développent et approfondissent la coopération sur des questions d'actualité liées à la santé et aux sciences médicales, sur la base de l'égalité et du respect des intérêts mutuels et conformément aux législations en vigueur dans leurs pays respectifs, dans les domaines suivants :

- La recherche dans le domaine des soins de santé, de la santé publique, de l'assainissement de l'eau, de la salubrité de l'environnement, du financement de la recherche biomédicale et de l'évaluation des services, de la technologie et des systèmes de soins de santé, de l'économie des services de soins de santé à long terme, des déterminants sociaux de la santé, de la recherche sur les systèmes de prestation de soins de santé primaires et autres moyens d'étendre la prestation de soins de santé au-delà des cadres institutionnels ;

- L'échange de systèmes d'information de base sur la santé et l'épidémiologie, l'intégration de la télémédecine, des méthodes statistiques et de l'échange de renseignements ;

- L'échange de renseignements relatifs à l'administration hospitalière ;

- La qualité et les normes en matière de prestation de soins de santé et de services ;
- La planification sanitaire ;
- Le financement des soins de santé et les comptes nationaux de la santé ;
- Les législations relatives aux soins médicaux ;
- Le tourisme médical ;
- L'échange de renseignements relatifs à l'enregistrement, au prix et au contrôle des produits pharmaceutiques ;
- L'échange de la législation la plus récente en matière de sécurité sanitaire et de contrôle des aliments ;
- L'échange de spécialistes, d'experts et d'autres professionnels de soins de santé et la promotion de stages et de cours de perfectionnement pour les ressortissants chypriotes et jordaniens ;
- L'échange de renseignements sur les stupéfiants (en particulier les nouveaux) et leur contrôle ;
- Tout autre secteur dans le domaine de la santé et des sciences médicales convenu par les deux Parties.

Les Parties conviendront, dans le cadre des programmes de travail, des conditions et des méthodes nécessaires au développement de leur coopération dans les domaines visés par le présent article.

Article 3

Sous réserve de la législation des deux Parties, la coopération établie en vertu du présent Accord peut prendre l'une des formes suivantes :

- L'échange de renseignements techniques ;
- Des visites d'échange de spécialistes et de professionnels de la santé ;
- La recherche conjointe ;
- La formation ;
- Des séminaires, des ateliers, des colloques et des conférences, conformément aux objectifs du présent Accord.

Article 4

Chaque Partie couvrira les frais de sa participation, à moins que d'autres moyens de financement ne soient jugés appropriés et décidés par les Parties pour des activités spécifiques.

Article 5

La coopération visée par le présent Accord n'affectera pas les droits et obligations acquis par les Parties en vertu d'accords internationaux bilatéraux et multilatéraux conclus par l'une ou l'autre Partie.

Article 6

Les Parties formeront un Comité d'experts, composé des représentants des deux pays, qui assurera une supervision et une coordination adéquates des activités spécifiées dans le présent Accord et garantira des conditions optimales pour leur exécution.

Le Comité se réunira alternativement dans les deux pays, de préférence tous les deux ans.

Le Comité d'experts élaborera et signera des protocoles qui indiqueront les programmes et le nombre de visites des experts, des spécialistes, des techniciens et des fonctionnaires, ainsi que les moyens techniques nécessaires à la mise en œuvre du présent Accord.

Article 7

Les Parties confient la mise en œuvre du présent Accord aux Ministères de la santé de leurs pays respectifs.

Article 8

Le présent Accord entre en vigueur à la date de la dernière des notifications par lesquelles les Parties s'informent de l'accomplissement des procédures juridiques internes requises à cet effet.

Le présent Accord peut être amendé par consentement mutuel des Parties.

Article 9

L'Accord reste en vigueur pour une période de cinq ans à l'expiration de laquelle la durée de l'Accord est prorogée tacitement pour des périodes supplémentaires de cinq ans chacune, à moins que l'une des Parties n'exprime son intention de le dénoncer en adressant à l'autre un préavis écrit, par la voie diplomatique, au moins six mois avant sa date d'expiration.

FAIT à Amman, le 6 septembre 2012, en double exemplaire en langues arabe, grecque et anglaise, tous les textes faisant également foi. En cas de divergence d'interprétation, le texte anglais prévaut.

Pour le Gouvernement du Royaume hachémite de Jordanie :

SHABIB AMMARI
Ministre de l'industrie et du commerce

Pour le Gouvernement de la République de Chypre :

NEOKLIS SYLIKIOTIS
Ministre du commerce, de l'industrie et du tourisme

No. 54110

**Jordan
and
Portugal**

**Cooperation Agreement in the field of Tourism between the Hashemite Kingdom of Jordan
and the Portuguese Republic. Amman, 17 February 2008**

Entry into force: *10 September 2008, in accordance with article 12*

Authentic texts: *Arabic, English and Portuguese*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Jordan, 1 November 2016*

**Jordanie
et
Portugal**

**Accord de coopération dans le domaine du tourisme entre le Royaume hachémite de
Jordanie et la République portugaise. Amman, 17 février 2008**

Entrée en vigueur : *10 septembre 2008, conformément à l'article 12*

Textes authentiques : *arabe, anglais et portugais*

Enregistrement auprès du Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies : *Jordanie,
1er novembre 2016*

المادة الخامسة عشر
مدة الاتفاقية وإنهائها

- ١- تسرى هذه الاتفاقية لمدة ٥ سنوات وتجدد تلقائياً بعد متمانة.
- ٢- يمكن لأحد الطرفين إنتهاء الاتفاقية بتوجيه إشعار خطى غير القسوات الدبلوماسية للطرف الآخر قبل ستة أشهر من موعد انتهاءها.
- ٣- إن إنتهاء هذه الاتفاقية لا يؤثر على تنفيذ البرامج والمشاريع التي تم التخطيط لها ببرمجها إلا إذا انقض الظرفان على غير ذلك.

المادة السادسة عشر
الدخول حيز التنفيذ

تدخل هذه الاتفاقية حيز التنفيذ بعد ثلاثين يوماً من استلام الإشعار الرسمي لأحد الطرفين من الطرف الآخر بإنتهاء الإجراءات المطلوبة لدخولها حيز التنفيذ.

المادة الثالثة عشر
التسجيل

حال دخولها حيز التنفيذ يقوم الطرف الذي ولعت الاتفاقية على أرضه بارسالها إلى سكرتارية الأمم المتحدة لتسجيلها رسمياً عملاً بمضمون المادة (١٠) من دستور منظمة الأمم المتحدة ويقوم نفس الطرف باعلام الطرف الآخر بانتهاء هذا الاجراء وبرقم التسجيل.

حررته في عمان بتاريخ ١٧ شباط ٢٠٠٨ بنسختين أصلتين باللغات العربية والبرتغالية، والإنجليزية، ولها جميعها نفس الحجة القانونية، وبحال الاختلاف على الترجمة فيعتمد النص الإنجليزي.

عن
الجمهورية البرتغالية
وزير الدولة وشؤون الخارجية

لويس أمادو

عن
المملكة الأردنية الهاشمية
وزير السياحة والأثار

مها السطيب

المادة الخامسة
النشاط المشتركة

يُشجع الطرفان تبادل الخبراء في مجال السياحة الترفيهية والعلاجية والدينية كوسيلة لزيادة النطام الثقافي المتبادل.

المادة السادسة
تبادل الخبراء

يعمل الطرفان على توفير الظروف المناسبة من أجل تبادل الخبراء والعلماء في مجال السياحة وكذلك دعم التعاون بين المؤسسات المختصة بالأبحاث السياحية في كلا البلدين.

المادة السابعة
منظمة السياحة العالمية

يعمل الطرفان على التنسيق في المجال السياحي ضمن إطار أعمال منظمة السياحة العالمية والمنظمات الدولية الأخرى.

المادة الثامنة
الاستثمار

يسهل الطرفان تسيير المعلومات المتعلقة بالفرص الاستثمارية في مجال السياحة في كلا البلدين.

المادة التاسعة
تسوية النزاعات

يعسوي أي نزاع حول ترجمة أو تفليذ بنود هذه الاتفاقية بالتفاوض من خلال القنوات الدبلوماسية.

المادة العاشرة
التعديلات

- ١- يمكن تعديل هذه الاتفاقية بناءً على طلب أحد الطرفين.
- ٢- تدخل آلية تعديلات تجري حيز التنفيذ بناءً على المصطلحات الموضحة في المادة ١٢ من هذه الاتفاقية.

**اتفاقية التعاون في المجال السياحي
بين المملكة الأردنية الهاشمية والجمهورية البرتغالية**

إن المملكة الأردنية الهاشمية وجمهورية البرتغال وال المشار إليهما فيما بعد (بالطرفين)، وإدراكاً منها لأهمية السياحة ودورها في تقوية علاقات الصداقة بين الشعبين وإنطلاقاً من رغبتهما في تطوير العلاقات السياحية بينهما على أساس المساواة والمصالح المشتركة، اخذين بعين الاعتبار أهمية وضع إطار قانوني للتعاون في مجال السياحة.

انطلاقاً على ما يلي:

**المادة الأولى
الموضوع**

يعمل الطرفان علىبذل كافة الجهود لتنمية وتطوير التعاون في مجال السياحة كرسيلة لتحقيق تفهم أفضل لتاريخ وثقافة الشعبين، ويتم التعاون في مجال السياحة بما ينسجم مع بشود هذه الاتفاقية والتشريعات الوطنية لكل من الطرفين.

**المادة الثانية
الترويج**

يعمل الطرفان على تسهيل كافة الإجراءات الضرورية لزيادة التبادل السياحي بين الأردن والبرتغال وذلك عن طريق تشجيع التعاون المباشر بين الشركات والمؤسسات العاملة في مجال النشاط السياحي، كما يشجع الطرفان تبادل النشرات السياحية والمعلومات الدعائية في البلدين، وكذلك إقامة الأسابيع السياحية باستقلال كافة الإمكانيات التقنية والإدارية المتولدة مستخددين أحدث التقنيات الإعلامية ومحطات التلفزة والإنترنت لأهميتها في الترويج السياحي.

**المادة الثالثة
دور القطاع الخاص**

يعمل الطرفان على التأكيد على أهمية دور القطاع الخاص في مجال التبادل السياحي ودعم الشركات السياحية الخاصة لتسويق برامجها السياحية على أكمل وجه.

**المادة الرابعة
التدريب المهني**

يشجع الطرفان التعاون في مجال التدريب المهني وتبادل البرامج التربوية بين مؤسساتها المختصة كما يشجعن الرحلات التعليمية وحضور الورش المختصة التي تهدف إلى تزوييف المشاركين فيها بقطاع السياحة في كلا البلدين.

[TEXT IN ARABIC – TEXTE EN ARABE]

اتفاقية التعاون في المجال السياحي

بين

المملكة الأردنية الهاشمية

و

الجمهورية البرتغالية

[TEXT IN ENGLISH – TEXTE EN ANGLAIS]

THE HASHEMITE KINGDOM OF JORDAN

**COOPERATION AGREEMENT
IN THE FIELD OF TOURISM
BETWEEN
THE HASHEMITE KINGDOM OF JORDAN
AND
THE PORTUGUESE REPUBLIC**

COOPERATION AGREEMENT IN THE FIELD OF TOURISM BETWEEN THE HASHEMITE KINGDOM OF JORDAN AND THE PORTUGUESE REPUBLIC

The Hashemite Kingdom of Jordan and the Portuguese Republic, hereinafter referred to as "The Parties",

Conscious of the importance of tourism and its contribution to promote broader friendly relations between the two Nations;

Striving to develop tourist relations between the two countries on the basis of equality and mutual benefit;

Considering the interest of establishing a legal framework for the cooperation in the field of tourism;

Have agreed as follows:

Article 1

Subject

The Parties shall strive to strengthen and develop cooperation in the field of tourism in order to improve the understanding of the history and culture of both nations. This cooperation will be implemented in accordance with the provisions of this agreement and with the national legislation of each of the parties.

Article 2

Promotion

The Parties shall facilitate the increase of tourism exchange between Jordan and Portugal by promoting closer cooperation between the corresponding firms and organizations involved in tourist activities. The Parties shall encourage, on a reciprocal basis, the distribution of tourist publications and advertising materials in the two countries. They shall also encourage and sponsor 'tourist weeks', using all possible and available technologies, like satellite television channels and Internet facilities as highly required for promotion and advertising campaigns.

**Article 3
Role of the Private Sector**

The Parties underline the role of private sector in the field of tourist exchange and shall assist commercial private firms in executing their programs to the best of their abilities.

**Article 4
Professional Training**

The Parties may cooperate in the field of vocational training. They shall therefore initiate an exchange program between their respective competent bodies for such training, including educational trips and attendance of special seminars, aiming to offer the participants the knowledge of tourism sector in each country.

**Article 5
Cooperation Actions**

The Parties shall encourage the exchange of experiences in the fields of recreation, health and religious tourism, as a mean of mutual cultural understanding.

**Article 6
Exchange of Experts**

The Parties shall create favourable conditions for the exchange of experts and scientists specialized in the field of tourism, as well as supporting cooperation between research institutions in this field.

**Article 7
World Tourism Organization**

The Parties shall coordinate the cooperation of their governmental bodies in charge of tourism, within the framework of the World Tourism Organization and other international organizations.

**Article 8
Investment**

The Parties shall facilitate the flow of information regarding investment opportunities, specially in the field of tourism, in both countries.

**Article 9
Settlement of disputes**

Any dispute concerning the interpretation or application of the present Agreement shall be settled through negotiation, through the diplomatic channels.

**Article 10
Amendments**

1. The present Agreement may be amended by request of one of the Parties.
2. The amendments shall enter into force in accordance with the terms specified in Article 12 of the present Agreement.

**Article 11
Duration and termination**

1. The present Agreement shall remain in force for successive and automatically renewable periods of five years.
2. Either Party may denounce the present Agreement upon a notification, in writing through diplomatic channels, at least six months prior to its expiry date.
3. The termination of this Agreement shall not affect the implementation of programmes and projects drawn up while this Agreement was in force unless the Parties agree to otherwise.

**Article 12
Entry into force**

The present Agreement shall enter into force thirty days after the date of receipt of the later of the notifications, in writing through diplomatic channels, conveying the completion of the internal procedures of each Party required for that purpose.

**Article 13
Registration**

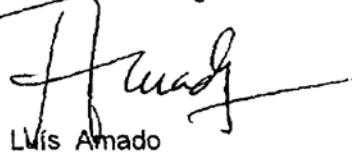
Upon the entry into force of the present Agreement, the Party in whose territory it is signed shall transmit it to the Secretariat of the United Nations for registration, in accordance with Article 102 of the Charter of the United Nations, and shall notify the other Party of the completion of this procedure as well as of its registration number.

Done at Amman, on the 17th February 2008, in two original copies in Portuguese, Arabic and English languages, all texts being equally authentic. In case of divergence of interpretation the English text shall prevail.

For
the Hashemite Kingdom of Jordan
Minister of Tourism

Maha Al Khatib

For
the Portuguese Republic
Minister of State and Foreign Affairs

Luis Amado

[TEXT IN PORTUGUESE – TEXTE EN PORTUGAIS]

THE HACHEMITE KINGDOM OF JORDAN

**ACORDO DE COOPERAÇÃO
NO DOMÍNIO DO TURISMO
ENTRE
O REINO HACHEMITA DA JORDÂNIA
E A REPÚBLICA PORTUGUESA**

**ACORDO DE COOPERAÇÃO NO DOMÍNIO DO TURISMO
ENTRE O REINO HACHEMITA DA JORDÂNIA E A REPÚBLICA
PORTUGUESA**

O Reino Hachemita da Jordânia e a República Portuguesa, doravante designadas por "Partes",

Conscientes da importância do turismo e do seu contributo para a consolidação de laços de amizade entre as duas Nações;

Empenhadas no desenvolvimento das relações turísticas entre os dois Países, numa base de igualdade e benefícios mútuos;

Reconhecendo a necessidade de estabelecer um enquadramento jurídico para a cooperação no domínio do Turismo;

Acordam o seguinte:

Artigo 1.º

Objecto

As Partes evidarão esforços no sentido de desenvolver e fortalecer a cooperação no domínio do turismo como meio de melhorar o conhecimento da história e da cultura das duas Nações. Essa cooperação será implementada tendo em consideração as normas previstas neste Acordo, bem como a legislação nacional das Partes.

Artigo 2.º

Promoção

As Partes procurarão desenvolver o intercâmbio turístico entre Portugal e a Jordânia, através da cooperação entre empresas e organizações envolvidas na actividade turística. As Partes encorajarão, numa base de reciprocidade, a divulgação de publicações turísticas e de materiais de publicidade nos dois países. Incentivarão e patrocinarão, também, "semanas turísticas", usando todas as tecnologias possíveis e disponíveis, tais como canais de televisão por satélite e internet que deverão ser utilizadas nas campanhas de promoção e publicitárias.

Artigo 3.º

Função do Sector Privado

As Partes sublinham o papel do sector privado no domínio do intercâmbio turístico e apoiarão, de acordo com as suas capacidades, empresas comerciais privadas na execução dos seus programas.

Artigo 4.º

Formação Profissional

As Partes cooperarão no domínio da formação profissional. Consequentemente desencadearão um programa de intercâmbio entre as autoridades competentes por esta área nos dois Países, o qual poderá incluir viagens de estudo e a frequência de seminários especializados com o objectivo de transmitir aos participantes o necessário conhecimento do sector turístico de cada um dos Países.

Artigo 5.º

Formas de Cooperação

As Partes incentivarão o intercâmbio de experiências nos domínios do Turismo de Saúde e de Lazer, para além do Turismo Religioso como meio de conhecimento cultural mútuo.

Artigo 6.º

Intercâmbio de Técnicos

As Partes criaráo condições favoráveis ao intercâmbio de peritos e cientistas especializados no domínio do turismo e apoiarão a cooperação entre instituições de investigação neste sector.

Artigo 7.º
Organização Mundial do Turismo

As Partes coordenarão a cooperação das respectivas entidades públicas responsáveis pela área do turismo no âmbito da Organização Mundial do Turismo e de outras organizações internacionais do sector.

Artigo 8.º
Investimento

As Partes facilitarão a circulação de informação sobre oportunidades de investimento no domínio do turismo em ambos os Países.

Artigo 9.º
Solução de controvérsias

Qualquer controvérsia relativa à interpretação ou à aplicação do presente Acordo será solucionada através de negociação, por via diplomática.

Artigo 10.º
Revisão

1. O presente Acordo pode ser objecto de revisão a pedido de qualquer das Partes.
2. As emendas entrarão em vigor nos termos previstos no Artigo 12.º do presente Acordo.

Artigo 11.º
Vigência e denúncia

- 1 - O presente Acordo permanecerá em vigor por um período de cinco anos renovável automaticamente por períodos iguais e sucessivos.
- 2 - Qualquer das Partes poderá denunciar o presente Acordo mediante notificação prévia, por escrito e por via diplomática, com uma antecedência mínima de seis meses em relação ao termo do período de vigência em curso.
- 3 - A denúncia do presente Acordo não afectará a implementação dos programas e projectos acordados durante a sua vigência, salvo acordo das Partes em contrário.

Artigo 12.º

Entrada em vigor

O presente Acordo entrará em vigor trinta dias após a recepção da última notificação, por escrito e por via diplomática, de que foram cumpridos os requisitos de Direito interno das Partes necessários para o efeito.

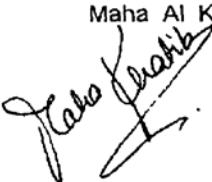
Artigo 13.º

Registo

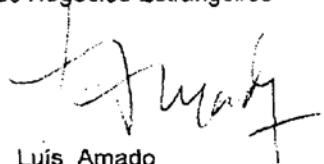
A Parte em cujo território o presente Acordo for assinado submetê-lo-á para registo junto do Secretariado das Nações Unidas imediatamente após a sua entrada em vigor, nos termos do artigo 102.º da Carta das Nações Unidas, devendo, igualmente, notificar a outra Parte da conclusão deste procedimento e indicar-lhe o número de registo atribuído.

Feito em Amã, aos 17 de Fevereiro de 2008, em dois originais, nas línguas árabe, portuguesa e inglesa, fazendo todos os textos igualmente fé. Em caso de divergência de interpretação, prevalecerá a versão em língua inglesa.

Pelo Reino Hachemita da Jordânia
Ministra do Turismo

Maha Al Khatib

Pela República Portuguesa
Ministro de Estado
e dos Negócios Estrangeiros

Luís Amado

[TRANSLATION – TRADUCTION]

ACCORD DE COOPÉRATION DANS LE DOMAINE DU TOURISME ENTRE LE ROYAUME HACHÉMITE DE JORDANIE ET LA RÉPUBLIQUE PORTUGAISE

Le Royaume hachémite de Jordanie et la République portugaise, ci-après dénommés « Parties »,

Conscients de l'importance du tourisme et de sa contribution à la promotion de relations amicales plus larges entre les deux nations,

S'efforçant de développer les relations touristiques entre les deux pays sur la base de l'égalité et de l'intérêt mutuel,

Considérant l'intérêt d'établir un cadre juridique pour la coopération dans le domaine du tourisme,

Sont convenus de ce qui suit :

Article premier. Objet

Les Parties s'efforcent de renforcer et de développer la coopération dans le domaine du tourisme afin d'améliorer la compréhension de l'histoire et de la culture des deux nations. Cette coopération sera mise en œuvre conformément aux dispositions du présent Accord et à la législation nationale de chacune des Parties.

Article 2. Promotion

Les Parties facilitent l'accroissement des échanges touristiques entre la Jordanie et le Portugal en favorisant une coopération plus étroite entre les entreprises et les organisations correspondantes impliquées dans les activités touristiques. Les Parties encouragent, sur une base réciproque, la distribution de publications touristiques et de supports publicitaires dans les deux pays. Elles encouragent également et parrainent des « semaines touristiques », en utilisant toutes les technologies possibles et disponibles telles que les chaînes de télévision par satellite et les installations Internet, qui sont indispensables aux campagnes de promotion et de publicité.

Article 3. Rôle du secteur privé

Les Parties mettent en exergue le rôle du secteur privé dans le domaine des échanges touristiques et aident les entreprises commerciales privées à exécuter leurs programmes au mieux de leurs capacités.

Article 4. Formation professionnelle

Les Parties peuvent coopérer dans le domaine de la formation professionnelle. Elles lancent par conséquent un programme d'échange entre leurs organismes compétents respectifs pour cette formation, notamment des voyages pédagogiques et la participation à des séminaires spéciaux,

afin d'offrir aux participants des connaissances relatives au secteur du tourisme dans chacun des pays.

Article 5. Actions de coopération

Les Parties encouragent l'échange d'expériences dans les domaines du tourisme de loisir, médical et religieux, en tant que moyen de compréhension culturelle mutuelle.

Article 6. Échange d'experts

Les Parties créent des conditions favorables à l'échange d'experts et de scientifiques spécialisés dans le domaine du tourisme, et soutiennent la coopération entre les institutions de recherche dans ce domaine.

Article 7. Organisation mondiale du tourisme

Les Parties coordonnent la coopération de leurs organismes publics chargés du tourisme, sous l'égide de l'Organisation mondiale du tourisme et d'autres organisations internationales.

Article 8. Investissement

Les Parties facilitent le flux de renseignements concernant les possibilités d'investissement, notamment dans le domaine du tourisme, dans les deux pays.

Article 9. Règlement des différends

Tout différend concernant l'interprétation ou l'application du présent Accord est réglé au moyen de la négociation, par la voie diplomatique.

Article 10. Amendements

1. Le présent Accord peut être amendé à la demande de l'une des Parties.
2. Les amendements entrent en vigueur conformément aux modalités prévues à l'article 12 du présent Accord.

Article 11. Durée et dénonciation

1. Le présent Accord reste en vigueur pour des périodes successives de cinq ans renouvelables par tacite reconduction.
2. L'une ou l'autre Partie peut dénoncer le présent Accord en adressant un préavis, par écrit et par la voie diplomatique, au moins six mois avant sa date d'expiration.
3. La dénonciation du présent Accord n'affecte pas la mise en œuvre des programmes et projets élaborés pendant que le présent Accord était en vigueur, sauf convention contraire des Parties.

Article 12. Entrée en vigueur

Le présent Accord entre en vigueur 30 jours après la date de réception de la dernière des notifications, par écrit et par la voie diplomatique, faisant part de l'accomplissement des procédures internes de chacune des Parties requises à cet effet.

Article 13. Enregistrement

Dès l'entrée en vigueur du présent Accord, la Partie sur le territoire de laquelle il est signé le transmet au Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies pour enregistrement, conformément à l'Article 102 de la Charte des Nations Unies, et notifie à l'autre Partie l'accomplissement de cette procédure ainsi que le numéro d'enregistrement.

FAIT à Amman, le 17 février 2008, en double exemplaire en langues portugaise, arabe et anglaise, tous les textes faisant également foi. En cas de divergence d'interprétation, le texte anglais prévaut.

Pour le Royaume hachémite de Jordanie :

MAHA AL KHATIB
Ministre du tourisme

Pour la République portugaise :

LUÍS AMADO
Ministre d'État et des affaires étrangères

No. 54111

**Romania
and
Republic of Moldova**

Agreement on Reimbursable Financial Assistance between Romania and the Republic of Moldova (with annexes). Chisinau, 7 October 2015

Entry into force: *16 May 2016 by notification, in accordance with article 13*

Authentic text: *Romanian*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Romania, 1 November 2016*

Not published in print, in accordance with article 12(2) of the General Assembly regulations to give effect to Article 102 of the Charter of the United Nations, as amended, and the publication practice of the Secretariat.

**Roumanie
et
République de Moldova**

Accord relatif à l'aide financière remboursable entre la Roumanie et la République de Moldova (avec annexes). Chisinau, 7 octobre 2015

Entrée en vigueur : *16 mai 2016 par notification, conformément à l'article 13*

Texte authentique : *roumain*

Enregistrement auprès du Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies : *Roumanie, 1er novembre 2016*

Non disponible en version imprimée, conformément au paragraphe 2 de l'article 12 du règlement de l'Assemblée générale destiné à mettre en application l'Article 102 de la Charte des Nations Unies, tel qu'amendé, et à la pratique du Secrétariat en matière de publication.

No. 54112

**Jordan
and
Cyprus**

Agreement between the Government of the Hashemite Kingdom of Jordan and the Government of the Republic of Cyprus on Merchant Shipping. Amman, 6 September 2012

Entry into force: *1 January 2013, in accordance with article 23*

Authentic texts: *Arabic, English and Greek*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Jordan, 1 November 2016*

**Jordanie
et
Chypre**

Accord entre le Gouvernement du Royaume hachémite de Jordanie et le Gouvernement de la République de Chypre relatif à la marine marchande. Amman, 6 septembre 2012

Entrée en vigueur : *1er janvier 2013, conformément à l'article 23*

Textes authentiques : *arabe, anglais et grec*

Enregistrement auprès du Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies : *Jordanie,
1er novembre 2016*

المادة 24

التعديلات

يتم الاتفاق على إجراء أي تعديل على هذه الاتفاقية خطياً بين الأطراف المتعاقدة ، ويدخل حيز النفاذ بعد الإجراء نفسه على النحو المعين في المادة (23).

حررت في عمان بتاريخ 6 أيلول من عام 2012 بنسختين أصليتين باللغات العربية واليونانية والإنجليزية وبجمع التصويم متساوية في الحجية.

وفي حال وجود أي اختلاف في التفسير يعتمد النص الإنجليزي.

عن حكومة

جمهورية قبرص

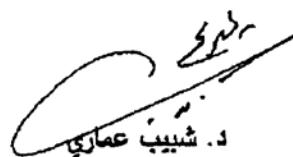

نيوكليمن سيليكويوتيس

وزير التجارة والصناعة والسياحة

عن حكومة

المملكة الأردنية الهاشمية

د. شبيب عماري

وزير الصناعة والتجارة

المادة 20

اللجنة البحرية المشتركة

- 1) لغرض من بيان التنفيذ الفعال لهذه الاتفاقية، يتم تشكيل لجنة بحرية مشتركة تضم ممثلين عن السلطات المختصة لدى الأطراف المتعاقدة والخبراء المعنيين من قبليهم.
- 2) تنظر اللجنة في المسائل ذات الاهتمام المشترك في مجال النقل البحري التجاري والتعامل مع أي مشكلة قد تنشأ في سياق تطبيق هذه الاتفاقية.
- 3) تعقد اللجنة بناء على طلب أي من الطرفين المتعاقدين بالتناوب في أراضيه.

المادة 21

السلطات المختصة

- يتم للتعامل مع الأمور المتعلقة بتنفيذ هذه الاتفاقية مع السلطات المختصة للأطراف المتعاقدة، والسلطات المختصة هي:
- في حالة المملكة الأردنية الهاشمية: وزارة النقل/ السلطة البحرية الأردنية.
  - في حالة جمهورية فلسطين: وزارة الاتصالات والأشغال.

المادة 22

تسويه الخلافات

- 1) يتم تسوية أي خلافات حول تفسير و/أو تطبيق هذه الاتفاقية عن طريق المفاوضات المباشرة بين السلطات المختصة للطرفين المتعاقدين.
- 2) في حالة عدم توصل هذه السلطات إلى اتفاق ، يتم تسوية الخلافات من خلال القوات الدبلوماسية.

المادة 23

بدء النفاذ والصرriان

- 1) تدخل هذه الاتفاقية حيز النفاذ في اليوم الثالثين بعد استلام الإخطار النهائي الذي يجدد بالتصديق على الاتفاقية وفقا للإجراءات الدستورية أو التشريعات الوطنية لكل طرف من الأطراف المتعاقدة ، وحسب مقتضى الحال.
- 2) تبرم هذه الاتفاقية لمدة غير محددة، ويمكن الانسحاب منها أو نقضها من قبل أي من الطرفين المتعاقدين بتقديم إخطار خططي إلى الطرف المتعاقد الآخر عبر القوات الدبلوماسية، ويدخل الانسحاب من الاتفاقية حيز النفاذ بعد ستة أشهر من تاريخ استلام هذا الإخطار من قبل الطرف المتعاقد الآخر.

- (2) لا تخضع البضائع والمعدات والتجهيزات ومحفوظات المستودعات أو المواد الأخرى التي يتم إنقاذها من السفينة التي تعرضت لحادث كما هو مشار إليها في الفقرة (1) من هذه المادة، لأي رسوم جمركية أو ضرائب أخرى من أي نوع أو تسليمها للاستخدام أو الاستهلاك في أراضي الطرف المتعاقد الآخر.
- (3) لا يجوز تضليل ما ورد في أحكام الفقرة (2) من هذه المادة بطريقة تدول دون تطبيق القوانين والأنظمة المعهول بها لدى الطرفين المتعاقدين فيما يتعلق بالتخزين المؤقت للبضائع.
- (4) لا يوجد في هذه المادة ما يخل بأي مطالبة للإنقاذ في ما يتعلق بأي مساعدة مقدمة إلى السفينة وحملتها.
- (5) تقوم السلطات المختصة في أحد الطرفين المتعاقدين الذي تعرضت في إقليميه سفينة تابعة للطرف المتعاقد الآخر لحدث، كما هو موضح في الفقرة (1) من هذه المادة، فوراً بخطار الإدارة البحرية وأقرب مكتبه قصليه للصرف المتعاقد الآخر، وجراه تحقيق حول أسباب الحادث أو تقديم كل مساعدة ممكنة، ولا سيما إلى السلطات المختصة لدى الطرف المتعاقد الآخر، لإجراء مثل هذا التحقيق، وبين الطرفان المتعاقدان قصارى جهودهما لمساعدة بعضهما البعض في القيام بهذه التحقيقات وتقديم ما يلزم من المعلومات المتاحة لما فيه مصلحة السلامة.

المادة 17

الموانئ المقلقة

على الرغم مما ورد أحكام في هذه الاتفاقية، لا يجرز استئجار أو إدخال المعدن التابعة أو المستأجرة لو المشتبه من قبل أي شركة أو مؤسسة مسجلة وفق القوانين والأنظمة المعهول بها لدى أحد الطرفين المتعاقدين ولها مكتب مسجل في أراضيها، إلى أي ميناء تم إغلاقه من قبل الطرف المتعاقد الآخر أمام الملاحة الدولية.

المادة 18

استخدام الدخل

شركات الشحن من أي من الطرفين المتعاقدين الحق في استخدام الدخل والإيرادات الأخرى التي تم الحصول عليها بعملة قابلة للتحويل بحرية داخل أراضي الطرف المتعاقد الآخر والتاجمة عن عمليات النقل البحري لغرض تحسيد المدفوعات في إقليم ذلك الطرف المتعاقد، ويمكن تحويل أي فائض يتحقق بعد تسوية جميع المبالغ المستحقة محلياً بما في ذلك الضرائب إن وجدت، للخارج.

المادة 19

الحقوق والواجبات الدولية

- (1) لا تؤثر أحكام هذه الاتفاقية على حقوق والتزامات الأطراف المتعاقدة الناشئة عن الاتفاقيات الدولية الملزمة لكل طرف متعاقد وعلى عضويته في المنظمات الدولية ولا مهما منظمات التكامل الاقتصادي الإقليمية.
- (2) ما لم يرد فيه تنص خلاف ذلك في هذه الاتفاقية، تطبق التشريعات الوطنية لكل طرف متعاقد.

المادة 13**توظيف البحارة**

- 1) لأغراض التطبيق الآمن للسفن التجارية لأحد الطرفين المتعاقدين من البحارة المؤهلين، يجوز لمالكي السفن، ولغاية لقوانين وللراوح السارية ذات الصلة، توظيف الأشخاص المؤهلين من مواطني الطرف المتعاقد الآخر، على أن تتم الموافقة على شروط التوظيف للعاملين من هذا القبيل على متن سفن الطرف المتعاقد الآخر من قبل السلطات المختصة أو نقابات البحارة في بلد البحار، وحسب متى ينفي هذا الصدد بتعيين على كل طرف متعاقد بذلك أقصى جهوده لضمان أن يتم الالتزام بشروط التوظيف هذه.
- 2) في حال تفوه أي نزاع شأن عند العمل بين كل من مالك السفينة من أحد الطرفين المتعاقدين واحد البحارة من لطرف المتعاقد الآخر، يتم تسوية ذلك النزاع حصرياً من خلال المحاكم المختصة أو ملاطات أي من الطرفين المتعاقدين.

المادة 14**التمثيل الدائم**

يحق للشركات الملاحية المسجلة والعاملة والتي تمتلك مكاتب مسجلة في إقليم أي طرف متعاقد، تأسيس تمثيل دائم لها في أراضي الطرف المتعاقد الآخر ولغاية لقوانين وللراوح السارية في ذلك الطرف المتعاقد.

المادة 15**تبسيير مهام الممثلين في الموانئ**

يتبع على كل طرف متعاقد ولغاية لقرنيه وأنظمته السارية السماح لممثلي الحكومة المفوضين أو ممثلي الإدارة البحرية ذات الصلة أو البعثات الدبلوماسية والقنصلية من الطرف المتعاقد الآخر فضلاً عن ممثلي من شركات النقل البحري المسجلة في أراضي الطرف المتعاقد بالدخول إلى موانئه والمصعد على متن سفن الطرف المتعاقد الآخر، من أجل أداء واجبات تتعلق بانشطة هذه السفن وطاقتها.

المادة 16**الحوادث البحرية**

- 1) إذا جنحت سفينة تابعة لأحد الطرفين المتعاقدين أو تحطمها أو تعرضت لأي حادث قبالة الساحل في المياه الإقليمية للطرف المتعاقد، تتبع المغيرة والبضااعة بناءً المزايا والامتيازات وقبول الالتزامات نفسها التي تمنع لمفينة تابعة لذلك الطرف للمتعاقد والبضااعة المنقوله عليها، ويتم تقديم المساعدة اللازمة وفي أي وقت للطاقم والركاب فضلاً عن السفينة نفسها وحملتها بالقدر نفسه كما هو الحال بالنسبة لسفينة وطنية ويجب أيضاً أن يتم إسداء نفس المعاملة للناجين من أي حادث بحري تعرض له مفينة لأحد الطرفين المتعاقدين بغض النظر عن مكان وقوع الحادث إذا وجد هلاك الناجين في أراضي الطرف المتعاقد الآخر.

المادة 10**حق البحارة في النزول إلى البر**

- 1) يسمح لحاملي وثائق التعرف بالبحارة المنصوص علىها في المادة (9) من هذه الاتفاقية ، والذين هم من أفراد الطاقم، وكذلك أفراد أسرهم الملتحقون بالسفينة نفسها بالنزول للبر والمكوث لفترة مؤقتة، من دون تأشيرة خلال وجود السفينة في الميناء اعفاءً للطرف المتعاقد الآخر شريطة أن يكون الربان قد زود السلطات المختصة بقوائم بأسماء الأشخاص المتواجدون على متن السفينة وفقاً للتشريعات الوطنية السارية في ذلك الميناء.
- 2) أشاء النزول من السفينة والعودة إليها، يخضع الأشخاص المذكورين أعلاه للرقابة الجمركية المعمول بها في هذا الميناء.
- 3) يحتفظ كل من الطرفين المتعاقدين بحقه في رفض دخول أراضيهما لأي شخص من الأشخاص الموجوبين على متن السفينة الذين تعتبرهم غير مرغوب فيهم.

المادة 11**حق البحارة في العبور**

- 1) يسمح لحاملي وثائق التعرف بالبحارة المنصوص علىها في المادة (9) من هذه الاتفاقية ، والذين هم من مواطنى أي من الطرفين المتعاقدين، بالدخول كركاب في أي وسيلة نقل لإقليم الطرف المتعاقد الآخر أو بالعبور من خلال هذا الإقليم في وقت يكونون فيه متوجهين إلى سفينتهم أو الانتقال إلى سفينة أخرى، أو أثاء توجههم إلى بلادهم أو الانتقال لأي سبب آخر بموافقة ذلك الطرف شريطة أن يكون في حوزتهم تأشيرة دخول بحارة وإقرار خطى موقع ومحظوظ من قبل شخص مفوض في شركة النقل البحري، أو وكيلها، بأنه/ أنها ستلتتحق بسفينة معينة في ميناء معين.
- 2) إذا كان حامل وثائق التعرف بالبحارة المنصوص علىها في المادة (9) من هذه الاتفاقية ليس أحد مواطنى أي من الطرفين المتعاقدين، فإن بإصدار أي تأشيرة لازمة للترخيص المشار إليه في الفقرة (1) من هذه المادة يخضع للتشريعات الوطنية السارية شريطة أن يتم ضمان عودة حامليها إلى البلد الذي أصدر وثيقة المفر للبحار.

المادة 12**المساعدة التقنية**

توافق الأطراف المتعاقدة على تقديم بعضها البعض، ضمن الإمكانيات المتاحة، المساعدة التقنية لتطوير الأساطيل التجارية بما في ذلك تدريب الملحقين، ولهذا الغرض تقوم الأطراف المتعاقدة بتحجيم ودعم وتنوير التعاون بين مؤسسات التدريب والمنظمات لبحرية التابعة لها.

(المادة 8)**وثائق المسفينة**

- 1) على كل من الطرفين المتعاقدين الإعتراف بجنسية سفينة تابعة للطرف المتعاقد الآخر على أساس الوثائق التي تحملها تلك السفينة والصادرة عن السلطة المختصة لدى الطرف المتعاقد الآخر وفقاً لقوانينها وأنظمتها الوطنية.
- 2) يتم قبول وثائق المسفينة الموجودة على متنها ، بما في ذلك الوثائق المتعلقة بحمولتها وطاقتها ، التي أصدرتها أو اعترفت بها السلطات المختصة لأحد الطرفين المتعاقدين من قبل الهيئات المختصة التابعة للطرف المتعاقد الآخر.
- 3) في حال إجراء تغيير اسم أو ملكية أو أي تناصيل أخرى لسفينة عائدة لأحد الطرفين المتعاقدين في ميناء الطرف المتعاقد الآخر، وجب على السلطات المختصة للطرف المتعاقد الآخر السماح لسفينة بالعبور باستخدام وثائق مرسلة من قبل مسجل السفن لدى الطرف المتعاقد الأول عن طريق الفاكس.

المادة 9**الاعتراف بوثائق التعريف**

- 1) على كل من الطرفين المتعاقدين الاعتراف بوثائق التعريف الصادرة عن السلطات المختصة لدى الطرف المتعاقد الآخر لأفراد الطاقم الذين هم من رعايا ذلك الطرف المتعاقد، وتمنح لحاملي هذه الوثائق الحقوق المنصوص عليها في المادتين (10) و (11) من هذه الاتفاقية وفقاً للشروط الواردة فيها.
- 2) وثائق التعريف هي:
المجل البحري الصادرة عن السلطات المختصة في المملكة الأردنية الهاشمية، وسجل التعريف بالبخارية والخدمة البحرية و (جواز السفر) التي تصدرها السلطات القبرصية المختصة، وفي حال تم استبدال أي من وثائق التعريف المذكورة في هذه الفقرة أو تم إصدار أي وثائق تعريف جديدة ، يتم إخطار الطرف المتعاقد الآخر بالاسم الجديد عبر القنوات الدبلوماسية.
- 3) تطبق أحكام المادتين (10) و (11) من هذه الاتفاقية إلى أقصى حد ممكن على أي شخص لا يحمل الجنسية الأردنية أو القبرصية ولكن يحمل وثائق تعريف وفقاً لأحكام الاتفاقية الدولية لتنمية حرمة المرور البحري الدولي لعام 1965 وملحقها، أو الاتفاقية الدولية لوثائق التعريف بالبخاري لعام 1958 (No.108) الصادرة عن منظمة العمل الدولية، ويجب أن تصدر وثائق التعريف هذه عن دولة طرف في الاتفاقية ذات الصلة، وأن تكون عودة حامل هذه الوثيقة لتلك الدولة مكتوبة.
- 4) تطبق أحكام المادتين (10) و (11) من هذه الاتفاقية إلى أقصى حد ممكن على أي شخص لا يحمل الجنسية الأردنية أو القبرصية ولكن يحمل وثيقة هوية أخرى غير تلك المذكورة في الفقرة (3) من هذه المادة.

(4) المادة**معاملة السفن في الموانئ**

[1] يعامل كل طرف متعاقد سفن الطرف المتعاقد الآخر نفس المعاملة التي يمنحها سفنه التي تقام برحلات دولية في ما يتعلق بحرية الدخول إلى الموانئ، واستخدام الموانئ لتحميل وتفريغ البضائع والمغاربين والواصلين من الركاب، ودفع الرسوم والضرائب على أساس الحمولة أو غير ذلك، وفقاً للقوانين والوائح الوطنية، وممارسة العمليات التجارية العادلة واستخدام الخدمات المتعلقة بالملاحة.

[2] إن أحكام الفقرة [1] من هذه المادة:

- أ. لا تطبق على أنشطة مخصصة من قبل كل من الطرفين المتعاقدين لمؤسساتهم أو شركائهم.
- ب. لا يلزم أي طرف من الأطراف المتعاقدة بمنع سفن الطرف الآخر المتعاقد أي إعفاءات من المتطلبات الإيجارية للإرشاد المنوحة لسفن الخاصة به.
- ج. لا تؤثر على الواقع والتعليمات الخامسة بدخول ومكوث الأجانب.

(5) المادة**التسجيل المعايير أو تسجيل السفن العاربة**

يمكن تسجيل سفن أحد الطرفين المتعاقدين بالتزامن لفترة محددة من الزمن في سجل السفن العائد للطرف المتعاقد الآخر ورفع علم ذلك الطرف، شريطة أن تكون السفينة مستأجرة عارية من قبل أحد مواطني الطرف المتعاقد الآخر أو من قبل شركة مسجلة لديه ومؤهلة لامتلاكه السفن التي ترفع علمها، ويتناسب مثل هذا التسجيل موافقة السلطات المختصة للطرفين المتعاقدين مع الإلزام بأية شروط مفروضة تبعاً لذلك، ولا يتم شطب السفينة من سجل الطرف المتعاقد ويبقى التسجيل سارياً فيما يتعلق بالملكية والرهن العقاري المسجل، ولكن يتم تطبيق اجنسيتها.

(6) المادة**طلب الحصول على المعلومات**

بناءً على طلب يقدم إلى أحد الطرفين المتعاقدين لتسجيل سفينة ترفع علم الطرف المتعاقد الآخر، يجوز للطرف المتعاقد الأول طلب تزويده بأية معلومات متوفرة فيما يخص سجل سلامة السفينة ويجب أن يستجيب الطرف المتعاقد الآخر لهذا الطلب بإيجابية، ولا يقوم الطرف المتعاقد الآخر بتسجيل السفينة بشكل دائم في هذا السجل من دون حصوله على شهادة القطب من الطرف المتعاقد الآخر.

(7) المادة**منع التأخير**

تعتمد الأطراف المتعاقدة، وذلك في حدود التشريعات الوطنية النافذة لكل منها، كافة التدابير المناسبة للحد من أي تأخير غير مبرر لسفنا في الموانئ، وتبسيط إلى أقصى حد ممكن، تنفيذ الإجراءات الإدارية والجنائية وللصحية المعمول بها في الموانئ.

ب. تعني عبارة (الطاقم) جميع الأشخاص، بما في ذلك الريان، العاملين فعلياً بموجب عقد للقيام بمهام على متن سفينة خلال رحلة بحرية، والمدرجة أسماؤهم في قائمة الطاقم.

ج. تعني عبارة (موانئ الأطراف المتعاقدة) الموانئ البحرية، بما في ذلك الممرات المائية الواقعة في أراضي الطرف المتعاقد بما في ذلك تلك المعتمدة والمنتسبة أمام الملاحة الدولية.

المادة (2)

(التطبيق)

إن أراضي الأطراف المتعاقدة التي تطبق عليها هذه الاتفاقية هي:

- فيما يتعلق بالأردن، المملكة الأردنية الهاشمية، و
- فيما يتعلق بقبرص، جمهورية قبرص.

المادة (3)

مجالات التعاون

1) توافق الأطراف المتعاقدة على :

أ. تعزيز مشاركة سفنها في نقل البضائع بين البلدين فيما لا يتعارض مع التصريحات الوطنية النافذة ذات العلاقة في البلدين.

ب. التعاون لإتماء أي عمليات التي قد تعيق تطور التجارة البحرية بين البلدين.

ج. لغرض الاستفادة الفعالة من سفنها ، تشجيع مشاركة سفنها،قدر الإمكان، في نقل البضائع بين البلدين ومن وإلى بلدان ثالثة.

د. التعاون من أجل توظيف، وتحسين ظروف العمل للبحارة ورعايته العاملين على متن مفن الطرف الآخر.

2) لا يوثر تطبيق أحكام هذه المادة على مشاركة سفن من طرف ثالث في التجارة البحرية بين موانئ الأطراف المتعاقدة.

3) وفقاً لأحكام هذه المادة ، يجوز لشركات النقل البحري المسجلة والعاملة وفقاً لقوانين وأنظمة كل طرف متعاقد للعمل، معاً أو كل على حدة، على تشغيل خدمات الخطوط الملاحية المنتظمة وللبرام اتفاقيات بشأن المسائل التقنية المتعلقة بالشحن.

[TEXT IN ARABIC – TEXTE EN ARABE]

اتفاقية
في مجال
الملاحة البحرية التجارية
بين
حكومة المملكة الأردنية الهاشمية
و
حكومة جمهورية قبرص

إن حكومة المملكة الأردنية الهاشمية وحكومة جمهورية قبرص المشار إليها فيما بعد باسم (الأطراف المتعاقدة)،
ورغبة منها تقوية العلاقات الودية بين البلدين وتعزيز علاقتها الاقتصادية، ويدفع تطوير وتعزيز التعاون بين
الأردن وقبرص في مجال النقل البحري وفقاً لمبادئ المساواة وعلى أساس المنفعة المتبادلة التي تخدم احتياجات
كل منها وأهداف التنمية الاقتصادية؛

فقد اتفقا على ما يلي:

المادة الأولى
تعريفات

لأغراض هذه الاتفاقية:

1. مصطلح (سفينة) تعني أي سفينة تجارية مسجلة في سجل السفن لأي طرف من الأطراف المتعاقدة، والتي
ترفع علىها الوطني في ظل قوانينها وأنظمتها.
وهذا التعريف يستثنى السفن الحربية والسفن الحربية المساعدة، وسفن الصيد والمعن الأخرى المستخدمة أو
المنوي استخدامها لأغراض غير تجارية.

[TEXT IN ENGLISH – TEXTE EN ANGLAIS]

**AGREEMENT
BETWEEN
THE GOVERNMENT OF THE HASHEMITE KINGDOM OF
JORDAN
AND
THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF CYPRUS
ON
MERCHANT SHIPPING**

The Government of the Hashemite Kingdom of Jordan and the Government of the Republic of Cyprus of hereinafter referred to as "the Contracting Parties".

Desiring to strengthen the friendly relations between the two countries and to intensify their economic relations;

Aiming to develop and promote cooperation between Jordan and Cyprus in the field of maritime transport in accordance with the principles of equality and on a mutually advantageous basis serving their respective needs and objectives for economic development;

Have agreed as follows:

**ARTICLE 1
Definitions**

For the purpose of the present Agreement:

- a. The term "vessel" shall mean any merchant vessel registered in the register of ships of either Contracting Party and flying its national flag under its laws and regulations.
This definition excludes ships of war, auxiliary warships, fishing vessels and other vessels destined or used for non-commercial purposes.
- b. The term "crew" shall mean all persons, including the master, actually employed under a contract for duties on board a vessel during a voyage and included in the crew list.
- c. The term "ports of the Contracting Parties" shall mean seaports, including roadsteads, in the territory of either Contracting Party which are approved and open to international shipping.

ARTICLE 2

Application

The territories of the Contracting Parties to which the present Agreement applies are:

- a. On the part of Jordan, the Hashemite Kingdom of Jordan, and
- b. On the part of Cyprus, the Republic of Cyprus

ARTICLE 3

Areas of cooperation

- 1) The Contracting Parties agree:
  - a. To promote participation of their vessels provided is not in contradiction with national legislation relevant in force in both countries in the transportation of goods between their countries;
  - b. To cooperate in eliminating any hindrances which may hamper the development of sea trade between their countries;
  - c. For the purpose of effectively utilizing their vessels, to encourage the participation of their vessels, as far as possible, in the transportation of goods between their countries and to and from third countries;
  - d. To cooperate for the employment, improvement of conditions of work and for the welfare of their seafarers employed on each other's vessels.
- 2) The provisions of this Article shall not affect the participation of vessels of third countries in the sea trade between the ports of the Contracting Parties.
- 3) In conformity with this Article the shipping enterprises registered and operating in accordance with the laws and regulations of either Contracting Party may agree to operate, jointly or separately, liner services as well as to conclude agreements on technical matters related to shipping.

ARTICLE 4

Treatment to vessels in ports

- 1) Each Contracting Party shall afford to vessels of the other Contracting Party the same treatment as it affords to its own vessels engaged in international voyages in respect of free access to ports, use of ports for loading and unloading of cargoes and for embarking and disembarking of passengers , payment of dues and taxes based on the tonnage or otherwise, in accordance with the national laws and regulations, exercising normal commercial operations and use of services related to navigation.
- 2) The provisions of paragraph 1 of this Article:
  - a. Shall not apply to the activities reserved by each of the Contracting Parties for their organizations or enterprises;
  - b. Shall not oblige a Contracting Party to extend to vessels of the other Contracting Party exemptions from compulsory pilotage requirements granted to its own vessels;
  - c. Shall not affect the regulations concerning entry and stay of foreigners.

ARTICLE 5

Parallel / bareboat registration of ships

Vessels of the one Contracting Party may be registered in parallel for a specified period of time in the register of ships of the other Contracting Party and fly that Party's flag, provided that the vessel is bareboat chartered by a national of the other Contracting Party or by a

corporation registered therein being qualified to own a vessel flying its flag. For such registration the approval of the competent authorities of both Contracting Parties is required and any conditions imposed must be complied with. The vessel will not be deleted from the register of the one Contracting Party and its registration will remain valid as regards ownership and registered mortgages, but its nationality shall be suspended.

ARTICLE 6 Requests for information

Upon an application being submitted to the one Contracting Party for the registration of a vessel flying the flag of the other Contracting Party, the first Contracting Party may request to be provided with any available information on the safety record of the ship. The other Contracting Party shall respond positively to such request. The first Contracting Party shall not register such vessel permanently in its register without receiving a deletion certificate from the other Contracting Party.

ARTICLE 7 Prevention of delays

The Contracting Parties shall adopt, within the limits of their respective national laws and regulations, all appropriate measures to reduce any unnecessary delay of their vessels in ports and to simplify, as far as possible, the carrying out of administrative, customs and sanitary formalities applicable in ports.

ARTICLE 8 Vessel's documents

- 1) Each of the Contracting Parties shall recognize the nationality of a vessel of the other Contracting Party on the basis of the documents on board that vessel issued by the competent authorities of the other Contracting Party in accordance with its national laws and regulations.
- 2) The ship's documents on board, including documents in relation to the tonnage and the crew, issued or recognized by the competent authorities of one Contracting Party shall be accepted by the competent bodies of the other Contracting Party.
- 3) Whenever a change of name or ownership or other particulars of a vessel of one Contracting Party takes place at a port of the other Contracting Party, the competent authorities of the other Contracting Party, shall allow the vessel to sail with documents sent by the Registrar of Ships of the first Contracting Party by facsimile.

ARTICLE 9 Recognition of identity documents

- 1) Each of the Contracting Parties shall recognize the identity documents issued by the competent authorities of the other Contracting Party to members of the crew who are nationals of that Contracting Party and shall grant to the holders of such documents the rights provided for in Articles 10 and 11 of the present Agreement under the conditions stipulated therein.
- 2) The identity documents are:
The Seaman book issued by the appropriate authorities of the Hashemite Kingdom of Jordan.

The "Seafarer's Identification and Sea Service Record Book" and the "Passport" issued by the appropriate Cypriot authorities.

In case any of the identity documents mentioned in this paragraph is replaced or any new identity document is added, the new name will be notified to the other Contracting Party through diplomatic channels.

- 3) The provisions of Articles 10 and 11 of the present Agreement shall be accordingly applied to any person who is neither a national of the Hashemite Kingdom of Jordan nor a Cypriot but holds identity documents corresponding to the provisions of either the Convention of Facilitation of International Maritime Traffic, 1965 and its Annex, or the Seafarers' Identity Documents Convention, 1958 (No. 108) of the International Labor Organization. Such identity documents must be issued by a country which is a party to the relevant convention and the readmission of the bearer to that country is guaranteed.
- 4) The provisions of Articles 10 and 11 of the present Agreement shall apply, to the extent possible, to any person who is neither a national of the Hashemite Kingdom of Jordan nor a Cypriot and holds an identity document other than that mentioned in paragraph (3) of this Article.

Article 10 Seafarer's right to shore leave

- 1) Holders of the seafarer's identity documents specified in Article 9 of the present Agreement, being members of the crew, as well as the members of their families embarked on the same vessel, are permitted to stay for temporary shore leave, without visa , during the stay of the vessel in a port of the other Contracting Party, provided the master has submitted the lists of persons on board the vessel to the appropriate authorities, in accordance with the national legislation in force in that port.
- 2) While landing and returning to the vessel, the persons mentioned above are subject to frontier and customs control in force in that port.
- 3) Each of the Contracting Parties reserves the right to deny entry to its territory to persons on board the vessel whom it considers undesirable.

ARTICLE 11 Seafarer's rights to transit

- 1) Holders of the seafarer's identity documents specified in Article 9 of the present Agreement, who are nationals of either Contracting Party, are permitted as passengers of any means of transport to enter the territory of the other Contracting Party or to pass through its territory in transit whenever they are on the way to their vessel or moving to another vessel, on the way to their country or going for any other reason, approved by the authorities of this other Contracting Party, provided that they are in possession of a seafarers visa and of a written declaration signed and stamped by an authorized person of the shipping enterprise, or its agent, that he/she is to join a specified vessel at a specified port.
- 2) In case of holder of the seafarer's identity documents specified in Article 9 of the present Agreement is not a national of either Contracting Party, any visa that may be required for the purpose referred to in paragraph (1) of this Article, in accordance with the national legislation, is to be issued, provided that the return to the country which has issued the seafarer's traveling document is guaranteed to the holder.

**Article 12
Technical assistance**

The contracting Parties agree to render to each other, within the available possibilities, technical assistance in developing merchant fleets including training of seafarers. For this purpose the Contracting Parties shall encourage, support and facilitate cooperation between their training institutions and maritime organizations.

**Article 13
Employment of seafarers**

- 1) For the safe manning of merchant vessels of the one Contracting Party with qualified personnel, its ship-owners may engage, in accordance with its relevant laws and regulations, qualified nationals of the other Contracting Party. The terms of employment of such nationals on vessels of the other Contracting Party shall be approved by the competent authorities or the seafarer's unions, as the case may be of the seafarer's country. In this regard each Contracting Party shall exert its best efforts to ensure that these terms of employment are adhered to .
- 2) Any disputes arising out of the respective contract of employment between a ship-owner of the one Contracting Party and a seafarer of the other Contracting Party shall be referred for settlement solely to the exclusive jurisdiction of the competent Courts or Authorities of either Contracting Party.

**Article 14
Permanent representations**

Shipping organizations and enterprises registered, operating and having their registered office in the territory of the one Contracting party, shall be entitled to establish permanent representation in the territory of the other Contracting Party, in accordance with the latter's laws and regulations.

**Article 15
Facilitation of representatives at ports**

Each Contracting Party shall, in accordance with its laws and regulations, allow authorized government representatives or representatives of the respective maritime administration or diplomatic and consular missions of the other Contracting Party, as well as representatives of shipping enterprises registered in the territory of the other Contracting Party, to enter its ports and board vessels of the other Contracting Party, in order to perform duties related to the activities of these vessels and their crews.

**Article 16
Marine Casualties**

- 1) If a vessel of the one Contracting Party is shipwrecked, runs aground, is cast ashore, or suffers any other accident off the coast in the territorial waters of the other Contracting Party, the vessel and the cargo shall enjoy in the territory of the latter Party the same benefits and privileges and accept the same liabilities as are accorded to a vessel of that Contracting Party and its cargo. The crew and passengers as well as the vessel itself and its cargo, shall be granted, at any time, help and assistance to the same extent as in the case of a national vessel. The same treatment shall also be granted to any survivors of a marine casualty from a ship of the one Contracting Party, irrespective of the place the

- incident has occurred, when such survivors are found in the territory of the other Contracting Party.
- 2) The cargo, equipment, fittings, stores or other articles rescued from a vessel which has suffered an accident referred to in paragraph (1) of this Article, shall not be liable to customs duties or other taxes of any kind imposed upon or by reason of importation, provided that they are not delivered for use or consumption in the territory of the other Contracting Party.
  - 3) Nothing in the provisions of paragraph (2) of this Article shall be construed so as to preclude the application of the laws and regulations of the Contracting Parties with regard to the temporary storage of goods.
  - 4) Nothing in this Article shall prejudice any claim for salvage in respect of any help or assistance given to a vessel and its cargo.
  - 5) The competent authorities of the one Contracting Party in whose territory a vessel of the other Contracting Party has suffered a casualty, as described in paragraph (1) of this Article, shall immediately notify of the event the maritime administration and the nearest consular representative of the other contracting party and conduct an investigation into the cause of the casualty or provide every possible assistance, particularly to the respective authorities of the other contracting party, for carrying out such investigation. The contracting parties shall do their utmost to assist each other in carrying out these investigation and provide each other with the necessary information available to them in the interest of safety.

**Article 17
Closed ports**

Notwithstanding the provisions of the present Agreement, vessels belonging to , operated or chartered by an enterprise registered and operating under the laws and regulations of the one Contracting Party and having its registered office in its territory, shall not be chartered for or enter a port of the other Contracting Party which has been closed to international shipping by the latter Party.

**ARTICLE 18
Use of income**

Shipping companies of either Contracting Party shall have the right to use income and other revenue obtained in freely convertible currency within the territory of the other Contracting Party and deriving from maritime transport operations, for the purpose of making payments in the territory of that Contracting Party. Any surpluses, after settlement of all amounts due locally, including tax, if any, are remittable abroad.

**ARTICLE 19
International rights and obligations**

- 1) The provisions of the present Agreement do not affect the rights and obligations of the Contracting Parties arising out of the international conventions binding on either Contracting Party and their membership to international organizations particularly Regional Economic Integration Organizations.
- 2) Unless otherwise provided in the present Agreement, the national legislation of each Contracting Party shall be applied.

**ARTICLE 20
Maritime Joint Committee**

- 1) For the purpose of ensuring the effective implementation of the present Agreement, a Maritime Joint Committee is set up composed of representatives of the competent authorities of the Contracting Parties and experts appointed by them.
- 2) The committee shall consider matters of mutual interest in the field of merchant shipping and deal with any persistent problem which may arise in the course of the application of the present Agreement.
- 3) The Committee is convened at the request of either Contracting Party alternatively in their territories.

**ARTICLE 21
Competent authorities**

- 1) The matters referring to the implementation of the present Agreement will be dealt with by the competent authorities of the Contracting Parties.
The competent authorities are:
  - In the case of the Hashemite Kingdom of Jordan: The Ministry of Transport/ Jordan Maritime Authority
  - In the case of the Republic of Cyprus: The Ministry of Communications and Works
- 2) In case any of the competent authorities mentioned in this Article is changed, the name of the new authority will be notified to the other Contracting Party thorough diplomatic channels.

**ARTICLE 22
Settlement of differences**

- 1) Any differences in the interpretation and / or application of the present Agreement will be settled by means of direct negotiations between the competent authorities of the Contracting Parties .
- 2) In case these authorities do not reach an agreement, the differences will be settled through diplomatic channels.

**ARTICLE 23
Entry into force and validity**

- 1) The present Agreement shall enter into force on the thirtieth day after the receipt of the later notification signifying the ratification of the Agreement in accordance with the constitutional procedures or national legislation of each Contracting Party, as the case may be.
- 2) The present Agreement is concluded for an unlimited period and it may be denounced by either Contracting Party by submitting a written notification to the other Contracting Party through diplomatic channels. The denunciation of the Agreement will take effect six months after the date of the receipt of such notification by the other Contracting Party .

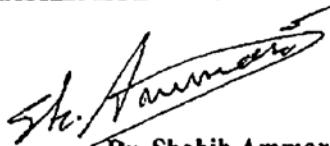
**ARTICLE 24
Amendments**

Any amendment to the present Agreement shall be agreed upon in writing between the Contracting Parties and shall enter into force following the same procedure as described in Article 23 .

DONE in Amman on the 6th of September, 2012 in two originals in the Arabic, Greek and English Languages all texts being equally authentic.

In the event of any difference in the interpretation , the English text shall prevail .

**FOR THE GOVERNMENT
OF THE
HASHEMITE KINGDOM OF JORDAN**

Dr. Shabib Ammari
Minister of Industry and Trade

**FOR THE GOVERNMENT
OF THE
REPUBLIC OF CYPRUS**

Mr. Neoklis Sylikiotis
**Minister of Commerce, Industry
and Tourism**

[TEXT IN GREEK – TEXTE EN GREC]

**ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΟΥ ΧΑΣΕΜΙΤΙΚΟΥ
ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΙΟΡΔΑΝΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΗΣ
ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΜΠΟΡΙΚΗ ΝΑΥΤΙΛΙΑ**

Η Κυβέρνηση του Χασεμιτικού Βασιλείου της Ιορδανίας και η Κυβέρνηση της Κυπριακής Δημοκρατίας, που στο εξής θα αναφέρονται ως «τα Συμβαλλόμενα Μέρη»:

Επιθυμώντας να ενδυναμώσουν τις φυλκές σχέσεις μεταξύ των δύο χωρών και να ενισχύσουν τις οικονομικές τους σχέσεις:

Επιδιώκοντας να αναπτύξουν και προωθήσουν τη συνεργασία μεταξύ της Ιορδανίας και Κύπρου στον τομέα των ναυτιλιακών μεταφορών, σύμφωνα με τις αρχές της ισότητας και σε μια αμοιβαίως αφέλμη βάση η οποία εξυπηρετεί τις αντίστοιχες ανάγκες και σκοπούς τους για οικονομική ανάπτυξη

Έχουν συμφωνήσει ως ακολούθως:

**ΑΡΘΡΟ 1
Ορισμοί**

Για τους σκοπούς της παρούσας Συμφωνίας:

(α). Ο όρος «πλοίο» σημαίνει οποιοδήποτε εμπορικό πλοίο το οποίο είναι νηολογημένο στο νηολόγιο πλοίων είτε του ενός είτε του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους και υψώνει την εθνική του σημαία σύμφωνα με τους νόμους και κανονισμούς του.

Ο ορισμός αυτός εξαιρεί τα πολεμικά πλοία, βιοηθητικά πολεμικά πλοία, αλιευτικά πλοία και άλλα πλοία που προορίζονται ή χρησιμοποιούνται για μη εμπορικούς σκοπούς.

(β). Ο όρος «πλήρωμα» σημαίνει όλα τα πρόσωπα, συμπεριλαμβανομένου του πλοιάρχου, τα οποία πράγματα εργοδοτούνται με συμβόλαιο για άσκηση καθηκόντων πάνω σε πλοίο κατά τη διάρκεια ταξιδιού και συμπεριλαμβάνονται στον κατάλογο πληρώματος.

- (γ). Ο όρος «λιμάνια των Συμβαλλόμενων Μερών» σημαίνει τα θαλάσσια λιμάνια, συμπεριλαμβανομένων των αγκυροβολίων, στην επικράτεια είτε του ενός είτε του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους, τα οποία έχουν εγκριθεί και είναι ανοικτά στη διεθνή ναυτιλία.

ΑΡΘΡΟ 2 Εφαρμογή

Οι επικράτειες των Συμβαλλομένων Μερών στις οποίες η παρούσα Συμφωνία εφαρμόζεται είναι:

- (α) από την πλευρά της Ιορδανίας, το Χασεμιτικό Βασίλειο της Ιορδανίας και
(β) από την πλευρά της Κύπρου, η Κυπριακή Δημοκρατία

ΑΡΘΡΟ 3 Τομείς Συνεργασίας

- (1). Τα Συμβαλλόμενα Μέρη συμφωνούν:
- (α) να προωθούν τη συμμετοχή των πλοίων τους στη μετάφορά σγαθών μεταξύ των χωρών τους, νοούμενον ότι δεν αντιτίθεται με την εν ισχύ εθνική νομοθεσία αμφότερων των Κρατών
- (β) να συνεργάζονται για την εξάλειψη κάθε εμποδίου το οποίο δυνατό να εμποδίζει την ανάπτυξη του θαλάσσιου εμπορίου μεταξύ των χωρών τους
- (γ) με σκοπό την αποτελεσματική εκμετάλλευση των πλοίων τους, να ενθαρρύνουν τη συμμετοχή των πλοίων τους, όσο το δυνατό, στη μεταφορά των εμπορευμάτων μεταξύ των χωρών τους και προς και από τρίτες χώρες
- (δ) να συνεργάζονται για την εργοδότηση, βελτίωση των συνθηκών εργασίας και την ευημερία των ναυτικών τους που εργοδοτούνται πάνω στα πλοία τους
- (2). Οι πρόνοιες του Άρθρου αυτού δεν εκπρέαζουν τη συμμετοχή πλοίων τρίτων χωρών στο θαλάσσιο εμπόριο μεταξύ των λιμανιών των Συμβαλλόμενων Μερών.
- (3). Σε συμφωνία με το παρόν Άρθρο, οι ναυτιλιακές επιχειρήσεις που συστάθηκαν και λειτουργούν σύμφωνα με τους νόμους και κανονισμούς είτε του ενός είτε του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους, μπορεί να συμφωνήσουν να εκτελούν από κοινού ή ξεχωριστά τακτικές γραμμές καθώς επίσης να συνομολογούν συμφωνίες πάνω σε τεχνικά θέματα, τα οποία αφορούν τη

**ΑΡΘΡΟ ΑΡΘΡΟ ΑΡΘΡΟ 4
Μεταχείριση Πλοίων στα Λιμάνια**

- (1). Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος θα παρέχει στα πλοία του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους την ίδια μεταχείριση την οποία παρέχει στα δικά του πλοία τα οποία εκτελούν διεθνή ταξίδια, αναφορικά με την ελεύθερη πρόσβαση στα λιμάνια, τη χρήση των λιμανιών για φόρτωση και εκφόρτωση φορτίων καθώς και για επιβίβαση και αποβίβαση επιβατών, την πληρωμή τελών και φόρων βασισμένων στη χωρητικότητα ή άλλως, σύμφωνα με τους εθνικούς νόμους και κανονισμούς, κατά την άσκηση συνηθισμένων εμπορικών επιχειρήσεων ως επίσης και τη χρησιμοποίηση υπηρεσιών σχετικών με τη ναυσυπλοιά.
- (2). Οι πρόνοιες της παραγράφου 1 του παρόντος Άρθρου:
- (α). δε θα εφαρμόζονται στις δραστηριότητες οι οποίες διαφυλάσσονται από το καθένα από τα Συμβαλλόμενα Μέρη για τους οργανισμούς ή τις επιχειρήσεις τους
- (β) δε θα υποχρεώνουν το ένα Συμβαλλόμενο Μέρος να επεκτείνει στα πλοία του άλλου Συμβαλλόμενου Μέλους τις εξαιρέσεις για υποχρεωτική πλοιάρηση που παρέχονται στα δικά του πλοία.
- (γ) δε θα επηρεάζει τους κανονισμούς αναφορικά με την είσοδο και παραμονή των αλλοδαπών.

**ΑΡΘΡΟ 5
Παράλληλη Νηολόγηση**

Πλοία του ενός Συμβαλλόμενου Μέρους μπορεί να νηολογούνται παράλληλα για συγκεκριμένη χρονική περίοδο στο νηολόγιο πλοίων του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους και να υψώνουν τη σημαία αυτού του Μέρους, νοούμενο ότι το πλοίο είναι ναυλωμένο γυμνό από υπήκοο του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους ή από εταιρεία εγγεγραμμένη σε αυτό που νομιμοποιείται να έχει υπό την ιδιοκτησία της πλοίο που υψώνει τη σημαία του. Για τέτοια νηολόγηση απαιτείται η έγκριση των αρμόδιων αρχών και των δύο Συμβαλλόμενων Μερών και οποιοιδήποτε δροι επιβάλλονται πρέπει να τηρούνται. Το πλοίο δε θα διαγράφεται από το νηολόγιο του ενός Συμβαλλόμενου Μέρους και η νηολόγηση του θα παραμείνει σε ισχύ δύσον αφορά την ιδιοκτησία και τις εγγεγραμμένες υποθήκες, αλλά η εθνικότητα του θα αναστέλλεται.

**ΑΡΘΡΟ 6
Πληροφορίες**

Με την κατάθεση αίτησης στο ένα Συμβαλλόμενο Μέρος για νηολόγηση πλοίου το οποίο υψώνει τη σημαία του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους, το πρώτο Συμβαλλόμενο Μέρος μπορεί να ζητήσει να εφοδιαστεί με κάθε διαθέσιμη πληροφορία αναφορικά με το αρχείο ασφάλειας του πλοίου. Το άλλο Συμβαλλόμενο Μέρος πρέπει να ανταποκριθεί θετικά στο αίτημα. Το πρώτο Συμβαλλόμενο Μέρος δεν θα νηολογήσει μόνιμα στο νηολόγιο του πλοίο για το οποίο δεν έχει λάβει Πιστοποιητικό Διαγραφής από το άλλο Συμβαλλόμενο Μέρος.

**ΑΡΘΡΟ 7
Καθυστερήσεις**

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα υιοθετούν, μέσα στα πλαίσια των αντίστοιχων εθνικών τους νόμων και κανονισμάν, όλα τα κατάλληλα μέτρα για τη μείωση των άσκοπων καθυστερήσεων των πλοίων τους στα λιμάνια και για απλούστευση, δύσιο το δυνατό, της διεκπεραίωσης των διοικητικών, τελωνειακών και υγειονομικών διατυπώσεων οι οποίες εφαρμόζονται στα λιμάνια.

**ΑΡΘΡΟ 8
Έγγραφα Πλοίου**

- (1). Καθένα από τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα αναγνωρίζει την εθνικότητα πλοίου του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους με βάση τα έγγραφα που βρίσκονται πάνω στο εν λόγω πλοίο τα οποία έχουν εκδοθεί από τις αρμόδιες αρχές του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους σύμφωνα με τους εθνικούς νόμους και κανονισμούς του.
- (2). Τα έγγραφα των πλοίων που βρίσκονται πάνω σε αυτά, συμπεριλαμβανομένων των εγγράφων που αφορούν την χωρητικότητα και το πλήρωμα, τα οποία εκδόθηκαν ή αναγνωρίστηκαν από τις αρμόδιες αρχές του ενός Συμβαλλόμενου Μέρους, θα είναι αποδεκτά από τα αρμόδια σώματα του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους.
- (3) Οποτεδήποτε λαμβάνει χώρα αλλαγή συνόματος, πλοιοκτησίας ή αλλαγή άλλων πλοίου του ενός Συμβαλλόμενου Μέρους σε λιμάνι του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους, οι αρμόδιες αρχές του τελευταίου Συμβαλλόμενου Μέρους, θα επιτρέπουν στο πλοίο να αποπλεύσει με έγγραφα τα οποία θα σταλούν από το Νηολόγιο του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους, μέσω τηλεομοιότυπου.

ΑΡΘΡΟ 9
Αναγνώριση Εγγράφων Ταυτότητας Ναυτικών

- (1). Καθένα από τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα αναγνωρίζει τα έγγραφα ταυτότητας που εκδίδονται από τις αρμόδιες αρχές του διλού Συμβαλλόμενου Μέρους σε μέλη του πληρώματος που είναι υπήκοοι αυτού του Συμβαλλόμενου Μέρους, και θα χορηγεί στους κατόχους τέτοιων εγγράφων τα δικαιώματα που προνοούνται στα Άρθρα 10 και 11 της παρούσας Συμφωνίας υπό τους όρους που καθορίζονται σε αυτή.
- (2). Τα έγγραφα ταυτότητας είναι:
- Το Ναυτικό Φυλλάδιο που εκδίδεται από τις αρμόδιες αρχές του Χασεμιτικού Βασιλείου της Ιορδανίας.
  - Το «Βιβλιάριο Ταυτότητας και Θαλάσσιας Υπηρεσίας Ναυτικού» και το «Διαβατήριο» που εκδίδονται από τις αρμόδιες κυπριακές αρχές.
- Σε περίπτωση που οποιοδήποτε από τα έγγραφα ταυτότητας τα οποία αναφέρονται σε αυτή την παράγραφο αντικατασταθεί ή προστεθεί κάποιο νέο έγγραφο ταυτότητας, το νέο όνομα θα γνωστοποιείται στο άλλο Συμβαλλόμενο Μέλος μέσω της διπλωματικής οδού.
- (3). Οι διατάξεις των Άρθρων 10 και 11 της παρούσας Συμφωνίας θα εφαρμόζονται ανάλογα σε οποιοδήποτε πρόσωπο που δεν είναι ούτε υπήκοος του Χασεμιτικού Βασιλείου της Ιορδανίας ούτε Κύπριος υπήκοος, αλλά κατέχει έγγραφα ταυτότητας που ανταποκρίνονται στις διατάξεις είτε της Σύμβασης για τη Διευκόλυνση της Διεθνούς Ναυτιλιακής Κίνησης, 1965, και του Παραρτήματος της, είτε της Σύμβασης για τα Έγγραφα Ταυτότητας των Ναυτικών του 1958, (Αρ. 108), της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας. Τέτοια έγγραφα ταυτότητας πρέπει να εκδίδονται από χώρα η οποία είναι μέλος της σχετικής σύμβασης και η επανείσοδος του κατόχου τέτοιων εγγράφων ταυτότητας σε αυτή τη χώρα είναι εγγυημένη.
- (4). Οι διατάξεις των Άρθρων 10 και 11 της παρούσας Συμφωνίας θα εφαρμόζονται, στο μέτρο του δυνατού, σε οποιοδήποτε πρόσωπο που δεν είναι ούτε υπήκοος του Χασεμιτικού Βασιλείου της Ιορδανίας ούτε Κύπριος υπήκοος και κατέχει έγγραφο ταυτότητας άλλο από εκείνο που αναφέρεται στην παράγραφο (3) του Αρθρου αυτού.

ΑΡΘΡΟ 10
Προσωρινή Άδεια στην Ξηρά

- (1). Κάτοχοι εγγράφων ταυτότητας ναυτικών τα οποία καθορίζονται στο Άρθρο 9 της παρούσας Συμφωνίας, οι οποίοι είναι μέλη του πληρώματος καθώς και μέλη των οικογενειών τους που επιβαίνουν στο ίδιο πλοίο, επιτρέπεται να παραμείνουν με προσωρινή άδεια στην ξηρά, χωρίς θεώρηση κατά τη διάρκεια παραμονής του πλοίου σε λιμάνι του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους, νοούμενον ότι ο πλοίαρχος έχει υποβάλει στις αρμόδιες αρχές του λιμένα, κατάλογο ατόμων που βρίσκονται πάνω στο πλοίο, σύμφωνα με την ισχύουσα εθνική νομοθεσία στο λιμάνι εκείνο.
- (2). Κατά την αποβίβαση και επιστροφή στο πλοίο, τα άτομα που αναφέρονται πιο πάνω, υπόκεινται στο συνοριακό και τελωνειακό έλεγχο που ισχύει στο λιμάνι εκείνο.
- (3). Καθένα από τα Συμβαλλόμενα Μέρη διατηρεί το δικαίωμα να αρνηθεί την είσοδο στην επικράτεια του σε άτομα που βρίσκονται πάνω στο πλοίο τα οποία θεωρεί ανεπαθύμητα.

ΑΡΘΡΟ 11
Δικαίωμα Διακίνησης Ναυτικών

- (1). Κάτοχοι των εγγράφων ταυτότητας των ναυτικών τα οποία καθορίζονται στο Άρθρο 9 της παρούσας Συμφωνίας, που είναι υπήκοοι είτε του ενός είτε του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους, δικαιούνται ως επιβάτες οποιουδήποτε μεταφορικού μέσου να εισέλθουν στην επικράτεια του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους ή να διέλθουν από την επικράτεια του, για να συναντήσουν το πλοίο τους ή να μετακινηθούν σε άλλο πλοίο, καθοδόν προς την πατρίδα τους ή για οποιοδήποτε άλλο λόγο, με τη συγκατάθεση των αρμόδιων αρχών του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους, νοούμενον ότι κατέχουν θεώρηση ναυτικού και γραπτή δήλωση υπογραμμένη και σφραγισμένη από εξουσιοδοτημένο πρόσωπο της ναυτιλιακής επιχειρησης ή αντιπρόσωπο της, ότι αυτός/αυτή πρόκειται να συναντήσει συγκεκριμένο πλοίο σε συγκεκριμένο λιμάνι.
- (2). Σε περίπτωση που ο κάτοχος των εγγράφων ταυτότητας των ναυτικών τα οποία αναφέρονται στο Άρθρο 9 της παρούσας Συμφωνίας δεν είναι υπήκοος οποιουδήποτε των Συμβαλλόμενων Μερών, οποιαδήποτε θεώρηση η οποία μπορεί να ζητηθεί για τον σκοπό που αναφέρεται στην παράγραφο (1) του παρόντος Αρθρου, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, θα εκδοθεί, υπό την προϋπόθεση ότι η επιστροφή στη χώρα που έχει εκδώσει τα έγγραφα ταυτότητας του ναυτικού, είναι εγγυημένη στον κάτοχο των εγγράφων.

ΑΡΘΡΟ 12
Τεχνική Βοήθεια

Τα Συμβαλλόμενα Μέρη συμφωνούν να παρέχουν τα ένα στο άλλο μέσα στα πλαίσια των προσφερομένων δυνατοτήτων, τεχνική βοήθεια για την ανάπτυξη των εμπορικών στόλων, περιλαμβανομένης και της εκπαίδευσης των ναυτικών. Για αυτόν το σκοπό τα Συμβαλλόμενα Μέρη θα ενθαρρύνουν, υποστηρίζουν και διευκολύνουν τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και ναυτιλιακών οργανισμών τους.

ΑΡΘΡΟ 13
Εργοδότηση Ναυτικών

- (1). Για την ασφαλή επάνδρωση εμπορικών πλοίων του ενός από τα Συμβαλλόμενα Μέρη με προσοντούχο προσωπικό, οι πλοιοκτήτες του μπορούν να προσλάβουν, σύμφωνα με τους νόμους και κανονισμούς του, προσοντούχους υπηκόους του ίδιου Συμβαλλόμενου Μέρους. Οι όροι εργοδότησης τέτοιων υπηκόων σε πλοία του ίδιου Συμβαλλόμενου Μέρους θα εγκρίνονται από τις αρμόδιες αρχές της χώρας των ναυτικών ή τις συντεχνίες αυτών. Για το σκοπό αυτό το κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος θα καταβάλλει τη μεγαλύτερη δυνατή προσπάθεια για να διασφαλίζει ότι αυτοί οι όροι εργοδότησης τηρούνται.
- (2). Οποιεσδήποτε διαφορές αναφύονται από το σχετικό συμβόλαιο εργοδότησης μεταξύ πλοιοκτήτη του ενός Συμβαλλόμενου Μέρους και ναυτικού του ίδιου Συμβαλλόμενου Μέρους, θα παραπέμπονται για επίλυση μόνο στην αποκλειστική δικαιοδοσία των αρμόδιων Δικαιοδοσιών ή Αρχών, είτε του ενός είτε του ίδιου Συμβαλλόμενου Μέρους.

ΑΡΘΡΟ 14
Μόνιμες Αντιπροσωπίες

Ναυτιλιακοί οργανισμοί και επιχειρήσεις που έχουν συσταθεί, λειτουργούν και έχουν το εγγεγραμμένο γραφείο τους στην επικράτεια του ενός Συμβαλλόμενου Μέρους, δικαιούνται να εγκαθιδρύσουν μόνιμη αντιπροσωπεία στην επικράτεια του ίδιου Συμβαλλόμενου Μέρους, σύμφωνα με τους νόμους και κανονισμούς του τελευταίου Μέρους.

ΑΡΘΡΟ 15
Διευκολύνσεις Επιβίβασης Αντιπροσώπων στα Πλοία

Κάθε Συμβαλλόμενο Μέρος, σύμφωνα με τους νόμους και κανονισμούς του, θα επιτρέπει σε εξουσιοδοτημένους κυβερνητικούς αντιπροσώπους ή σε αντιπροσώπους των αντίστοιχων ναυτιλιακών διοικήσεων ή σε διελωματικές και προξενικές αποστολές του ίδιου Συμβαλλόμενου Μέρους, καθώς επίσης σε αντιπροσώπους ναυτιλιακών επιχειρήσεων εγγεγραμμένων στην επικράτεια του ίδιου

Συμβαλλόμενου Μέρους, να εισέρχονται στα λιμάνια του και να επιβιβάζονται στα πλοία του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους, με σκοπό να εκτελούν καθήκοντα που σχετίζονται με τις δραστηριότητες των πλοίων αυτών και των πληρωμάτων τους.

ΑΡΘΡΟ 16 Ναυτικά Ατυχήματα

- (1). Αν πλοίο του ενός Συμβαλλόμενου Μέρους ναυαγήσει, προσαράξει, εξοκείνει ή υποστεί οποιοδήποτε άλλο ατύχημα ανοικτά των ακτών στα χωρικά ύδατα του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους, το πλοίο και το φορτίο θα απολαύουν στην επικράτεια τὸν τελευταίου Μέρους των ίδιων ευθεγετημάτων και προνομίων και θα αποδέχονται τις ίδιες ευθύνες με εκείνες που αποδίδονται σε πλοίο εκείνου του Συμβαλλόμενου Μέρους και του φορτίου του. Στα μέλη του πληρώματος και στους επιβάτες καθώς και στο ίδιο το πλοίο και στο φορτίο του θα χορηγείται, όποτεδήποτε, βοήθεια και αρωγή στην ίδια έκταση όπως στην περίπτωση εθνικού πλοίου. Η ίδια μεταχείριστη θα παρέχεται σε οποιονδήποτε επιζώντα θαλάσσιου ατυχήματος από πλοίο του ενός Συμβαλλόμενου Μέρους, ανεξάρτητα από το μέρος όπου συνέβη το ατύχημα, όταν οι επιζώντες βρεθούν στην επικράτεια του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους.
- (2). Το φορτίο, ο εξοπλισμός, τα εξαρτήματα, οι προμήθειες ή άλλαι αντικείμενα που έχουν διασωθεί από ένα πλοίο που υπέστη ατύχημα που αναφέρεται στη παράγραφο 1 του Άρθρου αυτού, δε θα υπόκεινται σε τελωνειακούς δασμούς ή άλλους φόρους οποιωνδήποτε ειδους που επιβάλλονται λόγω εισαγωγής, νοούμενου ότι δεν παραδίνονται για χρήση ή κατανάλωση στην επικράτεια του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους.
- (3). Τίποτε στις πρόνοιες της παραγράφου 2 του Άρθρου αυτού δε θα ερμηνεύεται έτσι ώστε να αποκλείει την εφαρμογή των νόμων και κανονισμών των Συμβαλλόμενων Μερών σχετικά με την προσωρινή αποθήκευση των εμπορευμάτων.
- (4). Τίποτε στο Άρθρο αυτό δε θα επηρεάζει οποιαδήποτε απαίτηση για ναυαγαίρεση σχετικά με οποιαδήποτε βοήθεια ή αρωγή που δίνεται σε πλοίο και στο φορτίο του.
- (5). Οι αρμόδιες αρχές του ενός Συμβαλλόμενου Μέρους, στην επικράτεια του οποίου πλοίο του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους έχει υποστεί ατύχημα, όπως περιγράφεται στην παράγραφο 1 αυτού του Άρθρου, θα ειδοποιούν αμέσως για το συμβάν τη ναυτιλιακή διοίκηση και τον πληστέστερο προξενικό αντιτρόσωπο του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους και θα διεξάγουν έρευνα για τα αιτία του ατυχήματος ή θα παρέχουν κάθε δυνατή βοήθεια, ειδικότερα στις αντίστοιχες αρχές του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους, για τη διεξαγωγή τέτοιας έρευνας. Τα Συμβαλλόμενα Μέρη, θα καταβάλουν κάθε δυνατή προσπάθεια να βοηθήσουν το ένα το άλλο για τη διεξαγωγή αυτών των έρευνών και θα προσκομίσουν το καθένα στο άλλο κάθε απαραίτητη πληροφορία την οποία γνωρίζουν για το συμφέρον της ασφάλειας.

ΑΡΘΡΟ 17
Κλειστά Λιμάνια

Ανεξάρτητα από τις διατάξεις της παρούσας Συμφωνίας, πλοία που στήκουν, διαχειρίζονται ή ναυλώνονται από επιχείρηση που είναι εγγεγραμμένη και λειτουργεί σύμφωνα με τους νόμους και κανονισμούς του ενός Συμβαλλόμενου Μέρους και έχει το εγγεγραμμένο γραφείο της στην επικράτεια του, δε θα ναυλώνονται ούτε θα εισέρχονται σε λιμάνι του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους το οποίο έχει κτήρυχθεί κλειστό στη διεθνή ναυτιλία από το τελευταίο Μέρος.

ΑΡΘΡΟ 18
Χρήση Εσόδων

Οι ναυτιλιακές επιχειρήσεις και των δύο των Συμβαλλόμενων Μερών έχουν το δικαίωμα να χρησιμοποιήσουν τα έσοδα και άλλα εισοδήματα που αποκτήθηκαν, σε ελεύθερα μετατρέψιμο νόμισμα, στην επικράτεια του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους και που απορρέουν από τις επιχειρήσεις θαλάσσιων μεταφορών, με σκοπό να ενεργούν πληρωμές στην επικράτεια αυτού των Συμβαλλόμενου Μέρους. Οποιαδήποτε πλεονάσματα, μετά τον διακανονισμό όλων των τοπικά οφειλομένων ποσών, συμπεριλαμβανομένου του φόρου, εάν υπάρχει, είναι εμβάσιμα στο εξωτερικό.

ΑΡΘΡΟ 19
Διεθνή Δικαιώματα και Υποχρεώσεις

- (1). Οι πρόδνοιες της παρούσας Συμφωνίας δεν επηρεάζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των Συμβαλλόμενων Μερών που απορρέουν από τις διεθνείς συμβάσεις οι οποίες είναι δεσμευτικές και για τα δύο Συμβαλλόμενα Μέρη και από τη συμμετοχή τους σε διεθνείς οργανισμούς ειδικά Οργανισμούς Περιφερειακής Οικονομικής Ένοποιησης.
- (2). Εκτός εάν προβλέπεται διαφορετικά στην παρούσα Συμφωνία, θα ισχύει η εθνική νομοθεσία του κάθε Συμβαλλόμενου Μέρους.

ΑΡΘΡΟ 20
Κοινή Ναυτιλιακή Επιτροπή

- (1). Για το σκοπό της διασφάλισης της αποτελεσματικής εφαρμογής της παρούσας Συμφωνίας, εγκαθιδρύεται Κοινή Ναυτιλιακή Επιτροπή, αποτελούμενη από αντιπροσώπους των αρμόδιων αρχών των Συμβαλλόμενων Μερών και από εμπειρογνώμονες διορισμένους από αυτές.
- (2). Η Επιτροπή θα εξετάζει θέματα αμοιβαίου ενδιαφέροντος στον τομέα της εμπορικής ναυτιλίας και θα ασχολείται με οποιοδήποτε επίμονο πρόβλημα το οποίο μπορεί να προκύψει κατά τη διάρκεια της εφαρμογής της παρούσας Συμφωνίας.

- (3). Η Επιτροπή θα συνέρχεται μετά από αίτημα του ενός ή του άλλου Συμβαλλόμενου Μέρους, εναλλακτικά στις επικράτειες τους.

ΑΡΘΡΟ 21
Αρμόδιες Αρχές

- (1). Τα θέματα τα οποία αφορούν στην εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας θα τα χειρίζονται οι αρμόδιες αρχές των δύο Συμβαλλόμενων Μερών.

Οι αρμόδιες αρχές είναι οι ακόλουθες:

- Στην περίπτωση του Χασεμιτικού Βασιλείου της Ιορδανίας, το Υπουργείο Μεταφορών / Ναυτική Διοίκηση της Ιορδανίας
- Στην περίπτωση της Κυπριακής Δημοκρατίας
Το Υπουργείο Συγκοινωνιών και Έργων.

- (2). Σε περίπτωση που κάποια από τις αρμόδιες αρχές οι οποίες αναφέρονται στο παρόν άρθρο αλλάξει, το όνομα της νέας αρχής θα κοινοποιηθεί στο άλλο Συμβαλλόμενο Μέρος μέσω της διυλωματικής οδού.

ΑΡΘΡΟ 22
Διευθέτηση Διαφορών

- (1). Οποιεσδήποτε διαφορές στην ερμηνεία και/ή στην εφαρμογή της παρούσας Συμφωνίας θα επλύνονται με απευθείας συνομιλίες μεταξύ των αρμόδιων αρχών των Συμβαλλόμενων Μερών.
- (2). Σε περίπτωση που αυτές οι αρχές δεν καταλήξουν σε συμφωνία, οι διαφορές θα διευθετούνται μέσω της διυλωματικής οδού.

ΑΡΘΡΟ 23
Έναρξη Ισχύος

- (1). Η Συμφωνία αυτή θα τεθεί σε ισχύ τριάντα μέρες μετά τη λήψη τής τελευταίας γνωστοποίησης με την οποία θα κοινοποιείται η επικύρωση της Συμφωνίας σύμφωνα με τις συνταγματικές διαδικασίες ή την εθνική νομοθεσία του κάθε Συμβαλλόμενου Μέρους, ανάλογα με την περίπτωση.
- (2). Η παρόύσα Συμφωνία συνομολογείται για απεριόριστη χρονική περίοδο και μπορεί να καταγγελθεί από οποιοδήποτε Συμβαλλόμενο Μέρος υποβάλλοντας γραπτή γνωστοποίηση στο άλλο Συμβαλλόμενο Μέρος μέσω της διυλωματικής οδού. Η καταγγελία της Συμφωνίας θα ισχύει έξι μήνες μετά την ημερομηνία λήψης τέτοιας γνωστοποίησης από το άλλο Συμβαλλόμενο Μέρος.

ΑΡΘΡΟ 24
Τροποποιήσεις

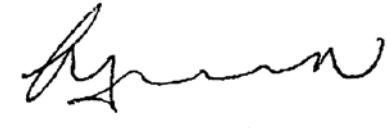
Οποιαδήποτε τροποποίηση της παρούσας Συμφωνίας θα συμφωνείται γραπτώς μεταξύ των Συμβαλλόμενων Μερών και θα τίθεται σε ισχύ ακολουθώντας την ίδια διαδικασία όπως περιγράφεται στο Άρθρο 23.

Εγινε στο Αμμάν την 6^η Σεπτεμβρίου του 2012, σε δύο πρωτότυπα στην αραβική, ελληνική και αγγλική γλώσσα, όλα τα κιόμενα είναι εξίσου αυθεντικά. Σε περίττωση οποιαδήποτε διαφοράς στην ερμηνεία, το αγγλικό κείμενο θα υπερισχύει.

**ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΟΥ
ΧΑΣΕΜΙΤΙΚΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ
ΤΗΣ ΙΟΡΔΑΝΙΑΣ**

DR. SHABIB FARAH AMMARI
**ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ
ΚΑΙ ΕΜΠΟΡΙΟΥ**

**ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ
ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ**

K. ΝΕΟΚΛΗΣ ΣΥΑΙΚΙΩΤΗΣ
**ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ,
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΚΑΙ
ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ**

[TRANSLATION – TRADUCTION]

ACCORD ENTRE LE GOUVERNEMENT DU ROYAUME HACHÉMITE DE JORDANIE ET LE GOUVERNEMENT DE LA RÉPUBLIQUE DE CHYPRE RELATIF À LA MARINE MARCHANDE

Le Gouvernement du Royaume hachémite de Jordanie et le Gouvernement de la République de Chypre, ci-après dénommés « Parties contractantes »,

Désireux de renforcer les liens d'amitié entre les deux pays et d'intensifier leurs relations économiques,

Aspirant à développer et promouvoir la coopération entre la Jordanie et Chypre dans le domaine du transport maritime selon les principes d'égalité et sur une base mutuellement avantageuse au service de leurs besoins et objectifs respectifs en matière de développement économique,

Sont convenus de ce qui suit :

Article premier. Définitions

Aux fins du présent Accord :

- a) Le terme « navire » désigne tout navire marchand immatriculé au registre maritime de l'une ou l'autre Partie contractante et battant son pavillon national en vertu de ses lois et règlements. Cette définition exclut les navires de guerre, les navires de guerre auxiliaires, les navires de pêche et autres navires destinés ou utilisés à des fins non commerciales ;
- b) Le terme « équipage » désigne toutes les personnes, y compris le capitaine, effectivement employées en vertu d'un contrat pour effectuer des tâches à bord d'un navire au cours d'un voyage et figurant sur le rôle d'équipage ;
- c) L'expression « ports des Parties contractantes » désigne les ports maritimes, y compris les rades, situés sur le territoire de l'une ou l'autre Partie contractante, qui sont agréés et ouverts aux transports maritimes internationaux.

Article 2. Champ d'application

Les territoires des Parties contractantes auxquels s'applique le présent Accord sont :

- a) En ce qui concerne la Jordanie : le Royaume hachémite de Jordanie ; et
- b) En ce qui concerne Chypre : la République de Chypre.

Article 3. Domaines de coopération

- 1) Les Parties contractantes conviennent :

- a) De promouvoir la participation de leurs navires, dans la mesure où cela n'est pas en contradiction avec la législation nationale en vigueur dans les deux pays, au transport de marchandises entre leurs pays ;

- b) De coopérer afin d'éliminer tout obstacle susceptible d'entraver le développement du commerce maritime entre leurs pays ;
  - c) Afin d'utiliser leurs navires de manière effective, d'encourager, dans la mesure du possible, la participation de leurs navires au transport de marchandises entre leurs pays ainsi qu'à destination et en provenance de pays tiers ;
  - d) De coopérer pour l'emploi, l'amélioration des conditions de travail et le bien-être de leurs gens de mer employés sur les navires des Parties contractantes.
- 2) Les dispositions du présent article n'affectent pas la participation de navires de pays tiers au commerce maritime entre les ports des Parties contractantes.
- 3) Conformément au présent article, les entreprises de transport maritime enregistrées et exerçant des activités conformément aux lois et règlements de l'une ou l'autre Partie contractante peuvent convenir d'exploiter, conjointement ou séparément, des services de lignes régulières, ainsi que de conclure des accords portant sur des questions techniques liées à la navigation maritime.

Article 4. Traitement accordé aux navires dans les ports

- 1) Chaque Partie contractante accorde aux navires de l'autre Partie contractante le même traitement que celui qu'elle accorde à ses propres navires effectuant des voyages internationaux en ce qui concerne le libre accès aux ports, l'utilisation des ports pour le chargement et le déchargement de cargaisons et pour l'embarquement et le débarquement de passagers, le paiement de droits et de taxes calculés sur la base du tonnage ou autrement, conformément aux lois et règlements nationaux, l'exercice d'opérations commerciales normales et l'utilisation des services liés à la navigation.
- 2) Les dispositions du paragraphe 1 du présent article :
  - a) Ne s'appliquent pas aux activités réservées par chacune des Parties contractantes à leurs organisations ou entreprises ;
  - b) N'obligent pas une Partie contractante à accorder aux navires de l'autre Partie contractante les exemptions accordées à ses propres navires en matière de règles de pilotage obligatoire ;
  - c) N'affectent pas les réglementations relatives à l'entrée et au séjour des étrangers.

Article 5. Immatriculation parallèle/coque nue des navires

Un navire d'une Partie contractante peut être, pour une période déterminée, immatriculé en parallèle dans le registre maritime de l'autre Partie contractante et battre pavillon de cette dernière, à condition que le navire soit affrété coque nue par un ressortissant de l'autre Partie contractante ou par une société qui y est enregistrée et qui est en droit de posséder un navire battant son pavillon. Cette immatriculation est sujette à l'approbation des autorités compétentes des deux Parties contractantes et les conditions imposées doivent être respectées. Le navire ne sera pas rayé du registre de la première Partie contractante et son immatriculation restera valable en ce qui concerne la propriété et les hypothèques enregistrées, mais sa nationalité sera suspendue.

Article 6. Demandes de renseignements

Lorsqu'une Partie contractante reçoit une demande d'immatriculation d'un navire battant pavillon de l'autre Partie contractante, la première Partie contractante peut demander à recevoir tout renseignement disponible concernant le bilan de sécurité du navire. L'autre Partie contractante répond favorablement à cette demande. La première Partie contractante n'immatricule pas définitivement ce navire dans son registre sans avoir reçu un certificat de radiation de l'autre Partie contractante.

Article 7. Prévention des retards

Les Parties contractantes adoptent, dans les limites de leurs lois et règlements nationaux respectifs, toutes les mesures appropriées pour réduire tout retard inutile de leurs navires dans les ports et pour simplifier, dans la mesure du possible, les formalités administratives, douanières et sanitaires applicables dans les ports.

Article 8. Documents du navire

1) Chaque Partie contractante reconnaît la nationalité d'un navire de l'autre Partie contractante sur la base des documents de bord de ce navire délivrés par les autorités compétentes de l'autre Partie contractante conformément à ses lois et règlements nationaux.

2) Les documents de bord du navire, y compris les documents relatifs au tonnage et à l'équipage, délivrés ou reconnus par les autorités compétentes d'une Partie contractante, sont acceptés par les organismes compétents de l'autre Partie contractante.

3) Lorsque le nom, la propriété ou d'autres renseignements concernant un navire d'une Partie contractante sont modifiés dans un port de l'autre Partie contractante, les autorités compétentes de l'autre Partie contractante permettent au navire de naviguer avec les documents envoyés par télécopie par le bureau d'immatriculation des navires de la première Partie contractante.

Article 9. Reconnaissance des pièces d'identité

1) Chaque Partie contractante reconnaît les pièces d'identité délivrées par les autorités compétentes de l'autre Partie contractante aux membres de l'équipage qui sont des ressortissants de cette Partie contractante et accorde aux détenteurs de ces pièces les droits prévus aux articles 10 et 11 du présent Accord aux conditions qui y sont précisées.

2) Les pièces d'identité sont :

- Le livret d'instruction maritime délivré par les autorités compétentes du Royaume hachémite de Jordanie ;
- Le « livret d'identification et de service du marin » et le « passeport » délivrés par les autorités chypriotes compétentes.

Si l'une des pièces d'identité mentionnées dans le présent paragraphe est remplacée ou si une nouvelle pièce d'identité est ajoutée, le nouveau nom sera notifié à l'autre Partie contractante par la voie diplomatique.

3) Les dispositions des articles 10 et 11 du présent Accord s'appliquent en conséquence à toute personne qui n'est ni un ressortissant du Royaume hachémite de Jordanie ni un Chypriote, mais qui est titulaire des pièces d'identité correspondant aux dispositions de la Convention visant à faciliter le trafic maritime international de 1965 et de son annexe ou de la Convention (n° 108) sur les pièces d'identité des gens de mer de 1958 de l'Organisation internationale du travail. Ces pièces d'identité doivent être délivrées par un pays qui est partie à la convention pertinente, et garantissent à leur titulaire la réadmission dans ce pays.

4) Les dispositions des articles 10 et 11 du présent Accord s'appliquent, dans la mesure du possible, à toute personne qui n'est ni un ressortissant du Royaume hachémite de Jordanie ni un Chypriote et qui est titulaire d'une pièce d'identité autre que celles mentionnées au paragraphe 3 du présent article.

Article 10. Autorisation de descendre à terre pour les gens de mer

1) Les titulaires des pièces d'identité des gens de mer visées à l'article 9 du présent Accord, qui sont membres de l'équipage, ainsi que les membres de leur famille embarqués à bord du même navire, sont autorisés à descendre temporairement à terre, sans visa, pendant l'escale du navire dans un port de l'autre Partie contractante, à condition que le capitaine ait soumis les listes des personnes se trouvant à bord du navire aux autorités compétentes, conformément à la législation nationale en vigueur dans ce port.

2) Lors de leur débarquement et de leur retour au navire, les personnes susmentionnées sont soumises aux contrôles frontalier et douanier en vigueur dans ce port.

3) Chacune des Parties contractantes se réserve le droit de refuser l'entrée sur son territoire aux personnes à bord du navire qu'elle juge indésirables.

Article 11. Droits de transit des gens de mer

1) Les titulaires de pièces d'identité des gens de mer visées à l'article 9 du présent Accord, qui sont des ressortissants d'une Partie contractante, sont autorisés, en tant que passagers d'un moyen de transport quelconque, à entrer sur le territoire de l'autre Partie contractante ou à le traverser en transit pour rejoindre leur navire ou gagner un autre navire, pour se rendre dans leur pays ou pour tout autre motif approuvé par les autorités de cette autre Partie contractante, à condition qu'ils soient en possession d'un visa des gens de mer et d'une déclaration écrite signée et cachetée par une personne autorisée de l'entreprise de transport maritime, ou son mandataire, attestant qu'ils doivent rejoindre un navire déterminé dans un port déterminé.

2) Au cas où le titulaire des pièces d'identité des gens de mer visées à l'article 9 du présent Accord n'est ressortissant d'aucune des Parties contractantes, tout visa qui peut être requis aux fins visées au paragraphe 1 du présent article, conformément à la législation nationale, doit être délivré, à condition que le retour au pays ayant délivré le document de voyage des gens de mer soit garanti au titulaire.

Article 12. Assistance technique

Les Parties contractantes s'engagent à se prêter mutuellement, dans la mesure du possible, une assistance technique dans le développement des flottes marchandes, y compris concernant la

formation des gens de mer. À cette fin, les Parties contractantes encouragent, soutiennent et facilitent la coopération entre leurs institutions de formation et leurs organisations maritimes.

Article 13. Emploi des gens de mer

1) Afin de doter comme il se doit les navires marchands d'une Partie contractante en personnel qualifié, ses armateurs peuvent embaucher, conformément aux lois et règlements pertinents de cette Partie contractante, des ressortissants qualifiés de l'autre Partie contractante. Les conditions d'emploi de ces ressortissants sur les navires de l'autre Partie contractante sont approuvées par les autorités compétentes ou par les syndicats des gens de mer, selon le cas, du pays du marin. À cet égard, chaque Partie contractante s'efforce de veiller à ce que ces conditions d'emploi soient respectées.

2) Tout différend découlant d'un contrat de travail entre un armateur d'une Partie contractante et un marin de l'autre Partie contractante est soumis pour règlement seulement à la compétence exclusive des tribunaux compétents ou des autorités compétentes de l'une ou l'autre Partie contractante.

Article 14. Représentations permanentes

Les organisations et entreprises de transport maritime enregistrées, exerçant des activités et ayant leur siège social sur le territoire d'une Partie contractante ont le droit d'établir une représentation permanente sur le territoire de l'autre Partie contractante, conformément aux lois et règlements de cette dernière.

Article 15. Facilitation des activités des représentants dans les ports

Chaque Partie contractante autorise, conformément à ses lois et règlements, aux représentants autorisés du Gouvernement ou aux représentants de l'administration maritime ou des missions diplomatiques et consulaires de l'autre Partie contractante, ainsi qu'aux représentants des entreprises de transport maritime enregistrées sur le territoire de l'autre Partie contractante, l'entrée dans ses ports et l'embarquement à bord des navires de l'autre Partie contractante en vue d'y accomplir des fonctions liées aux activités de ces navires et de leurs équipages.

Article 16. Accidents de mer

1) Si un navire d'une Partie contractante fait naufrage, s'échoue, est jeté sur le rivage ou subit tout autre accident au large des côtes dans les eaux territoriales de l'autre Partie contractante, le navire et sa cargaison bénéficient sur le territoire de cette dernière des mêmes avantages et priviléges et acceptent les mêmes responsabilités que ceux qui s'appliquent à un navire de cette Partie contractante et à sa cargaison. L'équipage et les passagers, ainsi que le navire lui-même et sa cargaison, se voient accorder en tout temps la même aide et la même assistance que s'il s'agissait d'un navire national. Le même traitement est également accordé aux survivants d'un accident de mer qui étaient à bord d'un navire d'une Partie contractante, quel que soit le lieu où l'incident s'est produit, lorsque ces survivants se trouvent sur le territoire de l'autre Partie contractante.

2) La cargaison, l'équipement, les accessoires, les provisions de bord ou autres articles qui ont été secourus d'un navire ayant subi un accident visé au paragraphe 1 du présent article sont exemptés des droits de douane ou autres taxes de toute nature imposés à l'importation ou du fait de l'importation, pour autant qu'ils ne soient pas livrés à des fins d'utilisation ou de consommation sur le territoire de l'autre Partie contractante.

3) Aucune des dispositions du paragraphe 2 du présent article n'est interprétée comme empêchant l'application des lois et règlements des Parties contractantes concernant le stockage temporaire des marchandises.

4) Aucune disposition du présent article ne porte atteinte à toute créance du chef d'assistance ou de sauvetage relative à toute aide ou assistance apportée à un navire et à sa cargaison.

5) Les autorités compétentes de la Partie contractante sur le territoire de laquelle un navire de l'autre Partie contractante a subi un accident, tel que décrit au paragraphe 1 du présent article, notifient immédiatement l'administration maritime et le représentant consulaire le plus proche de l'autre Partie contractante de l'événement et mènent une enquête sur la cause de l'accident ou fournissent toute l'assistance possible, notamment aux autorités concernées de l'autre Partie contractante, pour effectuer cette enquête. Les Parties contractantes se prêtent toute l'assistance possible dans la conduite de ces enquêtes et se communiquent les renseignements nécessaires dont elles disposent dans l'intérêt de la sécurité.

Article 17. Ports fermés

Nonobstant les dispositions du présent Accord, les navires appartenant à, exploités ou affrétés par, une entreprise enregistrée et exerçant ses activités conformément aux lois et règlements d'une Partie contractante et ayant son siège social sur son territoire, ne sont pas affrétés pour un port de l'autre Partie contractante qui a été fermé à la navigation internationale par cette dernière ou n'entrent pas dans un tel port.

Article 18. Utilisation des revenus

Les entreprises de transport maritime d'une Partie contractante ont le droit d'utiliser les revenus et autres recettes obtenus dans une monnaie librement convertible sur le territoire de l'autre Partie contractante et tirés d'activités de transport maritime pour effectuer des paiements sur le territoire de cette Partie contractante. Tout excédent, après règlement de tous les montants dus au niveau local, y compris l'impôt, le cas échéant, peut être transféré à l'étranger.

Article 19. Droits et obligations internationaux

1) Les dispositions du présent Accord sont sans incidence sur les droits et obligations des Parties contractantes découlant des conventions internationales contraignantes pour l'une ou l'autre Partie contractante et de leur appartenance à des organisations internationales, en particulier les organisations d'intégration économique régionales.

2) Sauf disposition contraire du présent Accord, la législation nationale de chaque Partie contractante s'applique.

Article 20. Commission maritime mixte

- 1) Afin d'assurer la mise en œuvre effective du présent Accord, une Commission maritime mixte, composée de représentants des autorités compétentes des Parties contractantes et d'experts nommés par elles, est mise en place.
- 2) La Commission examine les questions d'intérêt mutuel dans le domaine de la marine marchande et traite tous les problèmes persistants pouvant survenir au cours de l'application du présent Accord.
- 3) La Commission se réunit à la demande de l'une ou l'autre Partie contractante, alternativement sur leurs territoires.

Article 21. Autorités compétentes

- 1) Les questions qui ont trait à la mise en œuvre du présent Accord seront réglées par les autorités compétentes des Parties contractantes.

Les autorités compétentes sont :

- Dans le cas du Royaume hachémite de Jordanie : le Ministère des transports/l'Autorité maritime jordanienne ;
  - Dans le cas de la République de Chypre : le Ministère de la communication et des travaux publics.
- 2) Si l'une des autorités compétentes visées au présent article est modifiée, le nom de la nouvelle autorité est communiqué à l'autre Partie contractante par la voie diplomatique.

Article 22. Règlement des différends

- 1) Tout différend concernant l'interprétation et/ou l'application du présent Accord sera réglé par voie de négociations directes entre les autorités compétentes des Parties contractantes.
- 2) Si ces autorités ne parviennent pas à un accord, le différend sera réglé par la voie diplomatique.

Article 23. Entrée en vigueur et validité

- 1) Le présent Accord entre en vigueur le trentième jour suivant la réception de la dernière des notifications informant de la ratification de l'Accord conformément aux procédures constitutionnelles ou à la législation nationale de chaque Partie contractante, selon le cas.
- 2) Le présent Accord est conclu pour une durée indéterminée et peut être dénoncé par l'une des Parties contractantes par notification écrite transmise à l'autre Partie contractante par la voie diplomatique. La dénonciation du présent Accord prendra effet six mois après la date de réception de cette notification par l'autre Partie contractante.

Article 24. Amendements

Tout amendement au présent Accord est convenu par écrit entre les Parties contractantes et entre en vigueur selon la même procédure que celle décrite à l'article 23.

FAIT à Amman, le 6 septembre 2012, en double exemplaire en langues arabe, grecque et anglaise, tous les textes faisant également foi. En cas de divergence d'interprétation, le texte anglais prévaut.

Pour le Gouvernement du Royaume hachémite de Jordanie :

SHABIB AMMARI
Ministre de l'industrie et du commerce

Pour le Gouvernement de la République de Chypre :

NEOKLIS SYLIKIOTIS
Ministre du commerce, de l'industrie et du tourisme

No. 54113

Multilateral

Paris Agreement. Paris, 12 December 2015

Entry into force: *4 November 2016, in accordance with article 21(1). The Agreement enters into force on the thirtieth day after the date on which at least 55 Parties to the Convention accounting in total for at least an estimated 55% of the total global greenhouse gas emissions have deposited their instruments of ratification, acceptance, approval or accession*

Authentic texts: Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish

Registration with the Secretariat of the United Nations: *ex officio, 4 November 2016*

Multilatéral

Accord de Paris. Paris, 12 décembre 2015

Entrée en vigueur : *4 novembre 2016, conformément au paragraphe 1 de l'article 21. L'Accord entre en vigueur le trentième jour qui suit la date du dépôt de leurs instruments de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion par au moins 55 Parties à la Convention qui représentent au total au moins un pourcentage estimé à 55 % du total des émissions mondiales de gaz à effet de serre*

Textes authentiques : arabe, chinois, anglais, français, russe et espagnol

Enregistrement auprès du Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies : *d'office,
4 novembre 2016*

Participant	Ratification and Acceptance (A)		
Albania	21 Sep	2016	
Antigua and Barbuda	21 Sep	2016	
Argentina	21 Sep	2016	
Austria	5 Oct	2016	
Bahamas	22 Aug	2016	
Bangladesh	21 Sep	2016	
Barbados	22 Apr	2016	
Belarus	21 Sep	2016	A
Belize	22 Apr	2016	
Bolivia (Plurinational State of)	5 Oct	2016	
Brazil	21 Sep	2016	
Brunei Darussalam	21 Sep	2016	
Cameroon	29 Jul	2016	
Canada	5 Oct	2016	
China (with declaration)	3 Sep	2016	
Cook Islands (with declaration)	1 Sep	2016	
Democratic People's Republic of Korea	1 Aug	2016	
Dominica	21 Sep	2016	
European Union (with declaration)	5 Oct	2016	
Fiji	22 Apr	2016	
France	5 Oct	2016	
Germany	5 Oct	2016	
Ghana	21 Sep	2016	
Grenada	22 Apr	2016	
Guinea	21 Sep	2016	
Guyana	20 May	2016	
Honduras	21 Sep	2016	
Hungary	5 Oct	2016	
Iceland	21 Sep	2016	A
India (with declaration)	2 Oct	2016	
Kiribati	21 Sep	2016	
Lao People's Democratic Republic	7 Sep	2016	

Participant	Ratification and Acceptance (A)	
Madagascar	21 Sep	2016
Maldives	22 Apr	2016
Mali	23 Sep	2016
Malta	5 Oct	2016
Marshall Islands (with declarations)	22 Apr	2016
Mauritius	22 Apr	2016
Mexico (with interpretative declaration)	21 Sep	2016
Micronesia (Federated States of) (with declaration)	15 Sep	2016
Mongolia	21 Sep	2016
Morocco	21 Sep	2016
Namibia	21 Sep	2016
Nauru (with declaration)	22 Apr	2016
Nepal	5 Oct	2016
New Zealand	4 Oct	2016
Niger	21 Sep	2016
Norway	20 Jun	2016
Palau	22 Apr	2016
Panama	21 Sep	2016
Papua New Guinea	21 Sep	2016
Peru	25 Jul	2016
Portugal	5 Oct	2016
Samoa	22 Apr	2016
Senegal	21 Sep	2016
Seychelles	29 Apr	2016
Singapore	21 Sep	2016
Slovakia	5 Oct	2016
Solomon Islands (with declaration)	21 Sep	2016
Somalia	22 Apr	2016
Sri Lanka	21 Sep	2016
St. Kitts and Nevis	22 Apr	2016
St. Lucia	22 Apr	2016
St. Vincent and the Grenadines	29 Jun	2016

Participant	Ratification and Acceptance (A)		
State of Palestine	22 Apr	2016	
Swaziland	21 Sep	2016	
Thailand	21 Sep	2016	
Tonga	21 Sep	2016	
Tuvalu (with declaration)	22 Apr	2016	
Uganda	21 Sep	2016	
Ukraine	19 Sep	2016	
United Arab Emirates	21 Sep	2016	A
United States of America	3 Sep	2016	A
Vanuatu (with declaration)	21 Sep	2016	

Note: The texts of the declarations are published after the list of participants.

Participant	Ratification et Acceptation (A)		
Albanie	21 sept	2016	
Allemagne	5 oct	2016	
Antigua-et-Barbuda	21 sept	2016	
Argentine	21 sept	2016	
Autriche	5 oct	2016	
Bahamas	22 août	2016	
Bangladesh	21 sept	2016	
Barbade	22 avr	2016	
Bélarus	21 sept	2016	A
Belize	22 avr	2016	
Bolivie (État plurinational de)	5 oct	2016	
Brésil	21 sept	2016	
Brunéi Darussalam	21 sept	2016	
Cameroun	29 juil	2016	
Canada	5 oct	2016	
Chine (avec déclaration)	3 sept	2016	
Dominique	21 sept	2016	
Émirats arabes unis	21 sept	2016	A
État de Palestine	22 avr	2016	
États-Unis d'Amérique	3 sept	2016	A
Fidji	22 avr	2016	
France	5 oct	2016	
Ghana	21 sept	2016	
Grenade	22 avr	2016	
Guinée	21 sept	2016	
Guyana	20 mai	2016	
Honduras	21 sept	2016	
Hongrie	5 oct	2016	
Îles Cook (avec déclaration)	1 ^{er} sept	2016	
Îles Marshall (avec déclarations)	22 avr	2016	
Îles Salomon (avec déclaration)	21 sept	2016	
Inde (avec déclaration)	2 oct	2016	

Participant	Ratification et Acceptation (A)		
Islande	21 sept	2016	A
Kiribati	21 sept	2016	
Madagascar	21 sept	2016	
Maldives	22 avr	2016	
Mali	23 sept	2016	
Malte	5 oct	2016	
Maroc	21 sept	2016	
Maurice	22 avr	2016	
Mexique (avec déclaration interprétative)	21 sept	2016	
Micronésie (États fédérés de) (avec déclaration)	15 sept	2016	
Mongolie	21 sept	2016	
Namibie	21 sept	2016	
Nauru (avec déclaration)	22 avr	2016	
Népal	5 oct	2016	
Niger	21 sept	2016	
Norvège	20 juin	2016	
Nouvelle-Zélande	4 oct	2016	
Ouganda	21 sept	2016	
Palaos	22 avr	2016	
Panama	21 sept	2016	
Papouasie-Nouvelle-Guinée	21 sept	2016	
Pérou	25 juil	2016	
Portugal	5 oct	2016	
République démocratique populaire lao	7 sept	2016	
République populaire démocratique de Corée	1 ^{er} août	2016	
Saint-Kitts-et-Nevis	22 avr	2016	
Saint-Vincent-et-les Grenadines	29 juin	2016	
Sainte-Lucie	22 avr	2016	
Samoa	22 avr	2016	
Sénégal	21 sept	2016	
Seychelles	29 avr	2016	
Singapour	21 sept	2016	
Slovaquie	5 oct	2016	

Participant	Ratification et Acceptation (A)	
Somalie	22 avr	2016
Sri Lanka	21 sept	2016
Swaziland	21 sept	2016
Thaïlande	21 sept	2016
Tonga	21 sept	2016
Tuvalu (avec déclaration)	22 avr	2016
Ukraine	19 sept	2016
Union européenne (avec déclaration)	5 oct	2016
Vanuatu (avec déclaration)	21 sept	2016

Note: Les textes des déclarations sont reproduits après la liste des participants.

Declaration made upon Ratification

Déclaration faite lors de la Ratification

CHINA

CHINE

[TEXT IN CHINESE – TEXTE EN CHINOIS]

根据《中华人民共和国香港特别行政区基本法》和《中华人民共和国澳门特别行政区基本法》，中华人民共和国政府决定，本协定适用于中华人民共和国香港特别行政区和澳门特别行政区。

[TRANSLATION – TRADUCTION]^{*}

In accordance with the Basic Law of the Hong Kong Special Administrative Region of the People's Republic of China and the Basic Law of the Macao Special Administrative Region of the People's Republic of China, the Government of the People's Republic of China decides that the Agreement applies to the Hong Kong Special Administrative Region and the Macao Special Administrative Region of the People's Republic of China.

[TRANSLATION – TRADUCTION]

Conformément aux dispositions de la Loi fondamentale de la Région administrative spéciale de Hong Kong (République populaire de Chine) et de la Loi fondamentale de la Région administrative spéciale de Macao (République populaire de Chine), le Gouvernement de la République populaire de Chine décide que l'Accord s'applique à la Région administrative spéciale de Hong Kong et à la Région administrative spéciale de Macao de la République populaire de Chine.

---

^{*} Translation provided by the Government of the People's Republic of China – Traduction fournie par le Gouvernement de la République populaire de Chine.

Declaration made upon Ratification

Déclaration faite lors de la Ratification

COOK ISLANDS

ÎLES COOK

[TEXT IN ENGLISH – TEXTE EN ANGLAIS]

The Government of the Cook Islands declares its understanding that acceptance of the Paris Agreement and its application shall in no way constitute a renunciation of any rights under international law concerning State responsibility for the adverse effects of climate change and that no provision in the Paris Agreement can be interpreted as derogating from principles of general international law or any claims or rights concerning compensation due to the impacts of climate change.

The Government of the Cook Islands further declares that, in light of the best available scientific information and assessment on climate change and its impacts, it considers the emissions reduction obligations in the aforesaid Paris Agreement to be inadequate to prevent a global temperature stabilisation level at or above 1.5 degrees Celsius relative to pre-industrial levels and as a consequence, such emissions will have severe implications for our national interests.

[TRANSLATION – TRADUCTION]

Le Gouvernement des Îles Cook déclare qu'il comprend que l'acceptation de l'Accord de Paris et son application ne constituent en aucun cas une renonciation à l'exercice des droits reconnus par le droit international en ce qui concerne la responsabilité des États pour les effets néfastes des changements climatiques, et qu'aucune disposition de l'Accord de Paris ne peut être interprétée comme dérogeant aux principes du droit international général ou à toute réclamation ou à tout droit concernant l'indemnisation en raison des effets des changements climatiques.

Le Gouvernement des Îles Cook déclare également que, à la lumière des dernières informations scientifiques disponibles et des évaluations des changements climatiques et de leurs effets, il considère que les obligations en matière de réduction d'émissions dans l'Accord de Paris sont insuffisantes pour empêcher une stabilisation de la température de la planète égale ou supérieure à 1,5 degré Celsius par rapport aux niveaux préindustriels, et qu'en conséquence ces émissions porteront gravement atteinte à nos intérêts nationaux.

Declaration made upon Ratification

Déclaration faite lors de la Ratification

EUROPEAN UNION

UNION EUROPÉENNE

[TEXT IN ENGLISH – TEXTE EN ANGLAIS]

The following States are at present Members of the European Union: the Kingdom of Belgium, the Republic of Bulgaria, the Czech Republic, the Kingdom of Denmark, the Federal Republic of Germany, the Republic of Estonia, Ireland, the Hellenic Republic, the Kingdom of Spain, the French Republic, the Republic of Croatia, the Italian Republic, the Republic of Cyprus, the Republic of Latvia, the Republic of Lithuania, the Grand Duchy of Luxembourg, Hungary, the Republic of Malta, the Kingdom of the Netherlands, the Republic of Austria, the Republic of Poland, the Portuguese Republic, Romania, the Republic of Slovenia, the Slovak Republic, the Republic of Finland, the Kingdom of Sweden, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland.

The European Union declares that, in accordance with the Treaty on the Functioning of the European Union, and in particular Article 191 and Article 192(1) thereof, it is competent to enter into international agreements, and to implement the obligations resulting therefrom, which contribute to the pursuit of the following objectives:

- preserving, protecting and improving the quality of the environment;
- protecting human health;
- prudent and rational utilisation of natural resources;
- promoting measures at international level to deal with regional or worldwide environmental problems, and in particular combating climate change.

The European Union will continue to provide information, on a regular basis on any substantial modifications in the extent of its competence, in accordance with Article 20(3) of the Agreement.”

[TEXT IN FRENCH – TEXTE EN FRANÇAIS]

Les États membres de l'Union européenne sont actuellement: le Royaume de Belgique, la République de Bulgarie, la République tchèque, le Royaume de Danemark, la République fédérale d'Allemagne, la République d'Estonie, l'Irlande, la République hellénique, le Royaume d'Espagne, la République française, la République de Croatie, la République italienne, la République de Chypre, la République de Lettonie, la République de Lituanie, le Grand-Duché de Luxembourg, la Hongrie, la République de Malte, le Royaume des Pays-Bas, la République d'Autriche, la République de Pologne, la République portugaise, la Roumanie, la République de Slovénie, la République slovaque, la République de Finlande, le Royaume de Suède et le Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande du Nord.

L'Union européenne déclare être compétente, conformément au traité sur le fonctionnement de l'Union européenne, et notamment à son article 191 et à son article 192, paragraphe 1, pour conclure des accords internationaux et pour mettre en œuvre les obligations qui en découlent, lorsque ces accords contribuent à la poursuite des objectifs suivants:

- la préservation, la protection et l'amélioration de la qualité de l'environnement,
- la protection de la santé des personnes,
- l'utilisation prudente et rationnelle des ressources naturelles,
- la promotion, sur le plan international, de mesures destinées à faire face aux problèmes régionaux ou planétaires de l'environnement, et en particulier la lutte contre le changement climatique.

L'Union européenne continuera de fournir régulièrement des informations sur toute modification importante de l'étendue de sa compétence, conformément à l'article 20, paragraphe 3, de l'accord. »

[TEXT IN SPANISH – TEXTE EN ESPAGNOL]

En la actualidad son miembros de la Unión Europea los Estados siguientes: el Reino de Bélgica, la República de Bulgaria, la República Checa, el Reino de Dinamarca, la República Federal de Alemania, la República de Estonia, Irlanda, la República Helénica, el Reino de España, la República Francesa, la República de Croacia, la República Italiana, la República de Chipre, la República de Letonia, la República de Lituania, el Gran Ducado de Luxemburgo, Hungría, la República de Malta, el Reino de los Países Bajos, la República de Austria, la República de Polonia, la República Portuguesa, Rumanía, la República de Eslovenia, la República Eslovaca, la República de Finlandia, el Reino de Suecia y el Reino Unido de Gran Bretaña e Irlanda del Norte.

La Unión Europea declara que, de conformidad con el Tratado de Funcionamiento de la Unión Europea, y en particular con su artículo 191 y con su artículo 192, apartado 1, es competente para celebrar acuerdos internacionales y llevar a la práctica las obligaciones que de ellos se deriven y que contribuyan a alcanzar los siguientes objetivos:

- la conservación, la protección y la mejora de la calidad del medio ambiente,
- la protección de la salud de las personas,
- la utilización prudente y racional de los recursos naturales,
- el fomento de medidas a escala internacional destinadas a hacer frente a los problemas regionales o mundiales del medio ambiente, y en particular a luchar contra el cambio climático.

La Unión Europea declara que el compromiso asumido en su contribución prevista determinada a nivel nacional, presentada el 6 de marzo de 2015, se cumplirá mediante la actuación conjunta de la Unión y de sus Estados miembros, en el marco de sus competencias respectivas.

La Unión Europea seguirá proporcionando con regularidad información sobre cualquier modificación sustancial de su ámbito de competencia, de conformidad con lo dispuesto en el artículo 20, párrafo 3, del Acuerdo.

Declaration made upon Ratification

Déclaration faite lors de la Ratification

INDIA

INDE

[TEXT IN ENGLISH – TEXTE EN ANGLAIS]

“The Government of India declares its understanding that, as per its national laws; keeping in view its development agenda, particularly the eradication of poverty and provision of basic needs for all its citizens, coupled with its commitment to following the low carbon path to progress, and on the assumption of unencumbered availability of cleaner sources of energy and technologies and financial resources from around the world; and based on a fair and ambitious assessment of global commitment to combating climate change, it is ratifying the Paris Agreement.”

[TRANSLATION – TRADUCTION]

Le Gouvernement de l'Inde déclare, selon son interprétation, qu'il ratifie l'Accord de Paris conformément à sa législation nationale, compte tenu autant de son programme de développement, concernant notamment l'éradication de la pauvreté et la satisfaction des besoins essentiels de tous ses citoyens, que de son engagement à suivre la voie d'une croissance à faible consommation de carbone, et partant du principe de la disponibilité sans entrave de sources d'énergie et de technologies peu polluantes, ainsi que de ressources financières dans le monde, et sur la base d'une évaluation équitable et ambitieuse de l'engagement pris à l'échelon mondial pour faire face aux changements climatiques.

Declarations made upon Ratification

Déclarations faites lors de la Ratification

MARSHALL ISLANDS

ÎLES MARSHALL

[TEXT IN ENGLISH – TEXTE EN ANGLAIS]

“...the Government of the Republic of the Marshall Islands declares its understanding that ratification of the *Paris Agreement* shall in no way constitute a renunciation of any rights under any other laws, including international law, and the communication depositing the Republic's instrument of ratification shall include a declaration to this effect for international record;

FURTHERMORE, the Government of the Republic of the Marshall Islands declares that, in light of best scientific information and assessment on climate change and its impacts, it considers the emission reduction obligations in Article 3 of the Kyoto Protocol, the Doha Amendment and the aforesaid *Paris Agreement* to be inadequate to prevent global temperature increase of 1.5 degrees Celsius above pre-Industrial levels and as a consequence, will have severe implications for our national interests...”

[TRANSLATION – TRADUCTION]

... le Gouvernement de la République des Îles Marshall déclare qu'il considère que la ratification de l'Accord de Paris ne constitue en aucun cas une renonciation à l'exercice des droits reconnus par d'autres normes, y compris le droit international, et la communication relative au dépôt de l'instrument de ratification de la République se doit de comprendre une déclaration à cet effet à titre d'information internationale;

DE PLUS, le Gouvernement de la République des Îles Marshall déclare qu'à la lumière des dernières informations scientifiques disponibles et compte tenu des évaluations du changement climatique et de ses conséquences, il considère que les obligations en matière de réductions d'émissions prévues à l'article 3 du Protocole de Kyoto, dans l'Amendement de Doha et dans l'Accord de Paris susmentionné sont insuffisantes pour empêcher une augmentation de la température globale de 1,5 degré Celsius au-dessus des niveaux préindustriels, et qu'en conséquence cela portera gravement atteinte à ses intérêts nationaux...

*Interpretative declaration made upon
Ratification*

*Déclaration interprétative faite lors de la
Ratification*

MEXICO

MEXIQUE

[TEXT IN SPANISH – TEXTE EN ESPAGNOL]

“Los Estados Unidos Mexicanos formulan la siguiente declaración interpretativa al ratificar el Acuerdo de París: conforme al marco jurídico nacional, y considerando la mejor y más actualizada información científica disponible e integrada por el Panel Intergubernamental de Cambio Climático, los Estados Unidos Mexicanos entiende por emisiones de gases de efecto invernadero la “liberación a la atmósfera de gases de efecto invernadero y/o sus precursores y aerosoles en la atmósfera, incluyendo en su caso compuestos de efecto invernadero, en una zona y un periodo de tiempo específicos.”

[TRANSLATION – TRADUCTION]

... in accordance with their national legal framework, and in consideration of the best and most up-to-date scientific information available and incorporated by the Intergovernmental Panel on Climate Change, the United Mexican States understands greenhouse gas emissions to mean the release into the atmosphere of greenhouse gases and/or their precursors and aerosols into the atmosphere, including, where applicable, greenhouse compounds, within a specific area and during a specific period of time.

[TRANSLATION – TRADUCTION]

... conformément à la législation nationale, et compte tenu des informations scientifiques les plus récentes connues et prises en compte par le Groupe d’experts intergouvernemental sur l’évolution du climat, les États-Unis du Mexique comprennent que les émissions de gaz à effet de serre sont une libération de gaz à effet de serre et/ou de précurseurs de tels gaz et d’aérosols dans l’atmosphère, y compris, le cas échéant, de composants à effet de serre, au-dessus d’une zone et au cours d’une période données.

Declaration made upon Ratification

Déclaration faite lors de la Ratification

MICRONESIA (FEDERATED STATES OF)

MICRONÉSIE (ÉTATS FÉDÉRÉS DE)

[TEXT IN ENGLISH – TEXTE EN ANGLAIS]

“The Government of the Federated States of Micronesia declares its understanding that its ratification of the Paris Agreement does not constitute a renunciation of any rights of the Government of the Federated States of Micronesia under international law concerning State responsibility for the adverse effects of climate change, and that no provision in the Paris Agreement can be interpreted as derogating from principles of general international law or any claims or rights concerning compensation and liability due to the adverse effects of climate change; and

The Government of the Federated States of Micronesia further declares that, in light of the best available scientific information and assessments on climate change and its impacts, it considers the emission reduction obligations in the Paris Agreement to be inadequate to prevent a global temperature increase above 1.5 degrees Celsius relative to pre-industrial levels, and as a consequence, such emissions will have severe implications for the national interests of the Government of the Federated States of Micronesia.”

[TRANSLATION – TRADUCTION]

Le Gouvernement des États fédérés de Micronésie déclare qu'il comprend que la ratification de l'Accord de Paris ne constitue en aucun cas une renonciation à l'exercice des droits du Gouvernement des États fédérés de Micronésie reconnus par le droit international en ce qui concerne la responsabilité des États pour les effets néfastes des changements climatiques, et qu'aucune disposition de l'Accord de Paris ne peut être interprétée comme dérogeant aux principes du droit international général ou à toute réclamation ou à tout droit concernant l'indemnisation et la responsabilité en raison des effets des changements climatiques ; et

Le Gouvernement des États fédérés de Micronésie déclare également que, à la lumière des dernières informations scientifiques disponibles et des évaluations des changements climatiques et de leurs effets, il considère que les obligations en matière de réduction d'émissions dans l'Accord de Paris sont insuffisantes pour empêcher un accroissement de la température de la planète supérieure à 1,5 degré Celsius par rapport aux niveaux préindustriels, et qu'en conséquence ces émissions porteront gravement atteinte aux intérêts nationaux du Gouvernement des États fédérés de Micronésie.

Declaration made upon Ratification

Déclaration faite lors de la Ratification

NAURU

NAURU

[TEXT IN ENGLISH – TEXTE EN ANGLAIS]

“... the Government, of Nauru declares its understanding that the ratification of the Agreement shall in no way constitute a renunciation of any rights under international law concerning State responsibility [for] the adverse effects of climate change.

FURTHER, the Government of Nauru declares that no provisions in the Agreement can be interpreted as derogating from the principles of general international law.

AND FURTHER, the Government of Nauru declares its understanding that Article 8 and decision 1/CP.21, paragraph 51 in no way limits the ability of Parties to UNFCCC or the Agreement to raise, discuss, or address any present or future concerns regarding the issues of liability and compensation.

The Republic of Nauru put forth its concern intended to recognize and acknowledge its national interest...”

[TRANSLATION – TRADUCTION]

... le Gouvernement de Nauru déclare qu'il considère que la ratification de l'Accord ne constitue en aucun cas une renonciation à l'exercice des droits reconnus par le droit international en ce qui concerne la responsabilité des États pour les effets préjudiciables du changement climatique.

DE PLUS, le Gouvernement de Nauru déclare qu'aucune disposition de l'Accord ne peut être interprétée comme dérogeant aux principes du droit international général.

ENFIN, le Gouvernement de Nauru déclare qu'il considère que l'article 8 et le paragraphe 51 de la décision 1/CP.21 ne limitent en aucune manière la possibilité pour les parties à la Convention-cadre des Nations Unies sur les changements climatiques ou à l'Accord de soulever, d'examiner ou de traiter toutes préoccupations présentes ou futures relatives aux questions de responsabilité et d'indemnisation.

La République de Nauru souligne qu'elle a à cœur la reconnaissance et la prise en considération de l'intérêt national...

Declaration made upon Ratification

Déclaration faite lors de la Ratification

SOLOMON ISLANDS

ÎLES SALOMON

[TEXT IN ENGLISH – TEXTE EN ANGLAIS]

“... the Government of Solomon Islands declares its understanding that acceptance of the aforesaid Paris Agreement shall in no way constitute a renunciation of any rights under international law concerning State responsibility for the adverse effects of climate change;

FURTHER, that the Government of Solomon Islands declares that no provision in this Paris Agreement can be interpreted as derogating from principles of general international law or any claims or rights concerning compensation due to impacts of climate change;

AND that the Government of Solomon Islands declares that the low ambition of the Paris Agreement and its adequacy to stabilize global temperature to safe level of below 1.5 degree Celsius, such emissions will have severe impacts and undermining our sustainable development efforts...”

[TRANSLATION – TRADUCTION]

... le Gouvernement des Îles Salomon DÉCLARE qu'il comprend que l'acceptation de l'Accord de Paris précité ne constitue en aucun cas une renonciation aux droits reconnus par le droit international en ce qui concerne la responsabilité des États pour les effets néfastes des changements climatiques ;

EN OUTRE, le Gouvernement des Îles Salomon déclare qu'aucune disposition de l'Accord de Paris ne peut être interprétée comme dérogeant aux principes du droit international général ou à toute réclamation ou droit concernant l'indemnisation des effets des changements climatiques ;

ENFIN, le Gouvernement des Îles Salomon déclare que l'insuffisance de l'Accord de Paris et de son aptitude à stabiliser la température de la planète à un niveau sécuritaire inférieur à 1,5 degré Celsius, ces émissions auront des impacts violents et saperont nos efforts en faveur du développement durable...

Declaration made upon Ratification

Déclaration faite lors de la Ratification

TUVALU

TUVALU

[TEXT IN ENGLISH – TEXTE EN ANGLAIS]

“The Government of Tuvalu hereby notifies that it will apply the Paris Agreement provisionally as provided for in paragraph 4 of Decision 1/CP.21.

[...]

The Government of Tuvalu further declares its understanding that acceptance of the aforesaid Paris Agreement and its provisional application shall in no way constitute a renunciation of any rights under international law concerning State responsibility for the adverse effects of climate change and that no provision in the Paris Agreement can be interpreted as derogating from principles of general international law or any claims or rights concerning compensation due to the impacts of climate change.

The Government of Tuvalu further declares that, in light of the best available scientific information and assessment on climate change and its impacts, it considers the emissions reduction obligations in the aforesaid Paris Agreement to be inadequate to prevent a global temperature stabilisation level at or above 1.5 degrees Celsius relative to pre-industrial levels and as a consequence, such emissions will have severe implications for our national interests.”

[TRANSLATION – TRADUCTION]

Par la présente, le Gouvernement des Tuvalu déclare qu'il entend appliquer à titre provisoire l'Accord de Paris, conformément au paragraphe 4 de la Décision 1/CP.21.

[...]

Le Gouvernement des Tuvalu déclare aussi qu'il comprend que l'acceptation de l'Accord de Paris susmentionné et son application provisoire ne sauraient en aucune manière constituer une renonciation à l'exercice des droits reconnus par le droit international en ce qui concerne la responsabilité des États pour les effets préjudiciables du changement climatique et qu'aucune disposition de l'Accord de Paris ne saurait être interprétée comme dérogeant aux principes du droit international général ou comme remettant en cause quelque action en réparation ou droit à indemnisation résultant des conséquences des changements climatiques.

Le Gouvernement des Tuvalu déclare qu'à la lumière des dernières informations scientifiques disponibles et compte tenu des évaluations du changement climatique et de ses conséquences, il considère que les obligations en matière de réductions d'émissions prévues dans l'Accord de Paris susmentionné sont insuffisantes pour empêcher une stabilisation de la température de la planète à ou au-dessus de 1,5 degré Celsius par rapport aux niveaux préindustriels, et qu'en conséquence ces émissions porteront gravement atteinte à ses intérêts nationaux.

Declaration made upon Ratification

Déclaration faite lors de la Ratification

VANUATU

VANUATU

[TEXT IN ENGLISH – TEXTE EN ANGLAIS]

“WHEREAS the Government of the Republic of Vanuatu declares its understanding that ratification of the Paris Agreement shall in no way constitute a renunciation of any rights under any other laws, including international law, and the communication depositing the Republic’s instrument of ratification shall include a declaration to this effect for international record;

FURTHERMORE, that the Government of the Republic of Vanuatu declares that, in light of best scientific information and assessment on climate change and its impacts, it considers the emission reduction obligations in Article 3 of the Kyoto Protocol, the Doha Amendment and the aforesaid Paris Agreement to be inadequate to prevent global temperature increase of 1.5 degrees Celsius above pre-Industrial levels and as a consequence, will have severe implications for our national interests...”

[TRANSLATION – TRADUCTION]

CONSIDÉRANT QUE le Gouvernement de la République de Vanuatu déclare qu'il considère que la ratification de l'Accord de Paris ne constitue en aucun cas une renonciation à l'exercice des droits reconnus par d'autres normes, y compris le droit international, et la communication relative au dépôt de l'instrument de ratification de la République doit inclure une déclaration en ce sens à l'intention de la communauté internationale ;

DE PLUS, le Gouvernement de la République de Vanuatu déclare qu'à la lumière des dernières informations scientifiques disponibles et compte tenu des évaluations du changement climatique et de ses conséquences, il considère que les obligations en matière de réductions d'émissions prévues à l'article 3 du Protocole de Kyoto, dans l'Amendement de Doha et dans l'Accord de Paris susmentionné sont insuffisantes pour empêcher une augmentation de la température globale de 1,5 degré Celsius au-dessus des niveaux préindustriels, et qu'en conséquence cela portera gravement atteinte à ses intérêts nationaux...

٢٦ المادة

يكون الأمين العام للأمم المتحدة وديع هذا الاتفاق.

٢٧ المادة

لا يجوز إبداء تحفظات على هذا الاتفاق.

٢٨ المادة

- ١ - يجوز لأي طرف أن ينسحب من هذا الاتفاق في أي وقت بعد مضي ثلاثة سنوات من تاريخ بدء نفاذ الاتفاق بالنسبة إلى ذلك الطرف بإرسال إنذار كتابي إلى الوديع.
- ٢ - يبدأ نفاذ أي انسحاب من هذا القبيل عند انقضاء سنة واحدة من تاريخ تلقي الوديع للإنذار بالانسحاب أو في أي تاريخ لاحق يحدُّد في الإنذار بالانسحاب.
- ٣ - أي طرف ينسحب من الاتفاقية يعتبر منسحبًا أيضًا من هذا الاتفاق.

٢٩ المادة

يودع أصل هذا الاتفاق، الذي تتساوى في الحجية نصوصه الإسبانية والإنكليزية والروسية والصينية والعربية والفرنسية، لدى الأمين العام للأمم المتحدة.

حرر في باريس في اليوم الثاني عشر من كانون الأول/ديسمبر من سنة ألفين وخمسة عشر.
وإثباتاً لما تقدم قام الموقعون أدناه، المفوضون طبقاً للأصول، بتوقيع هذا الاتفاق.

[For the list of Signatories, see at the end of the Agreement in Spanish – Pour la liste des signataires, voir à la fin de l'Accord en espagnol.]

٢٢ المادة

تطبق على هذا الاتفاق أحكام المادة ١٥ من الاتفاقية بشأن اعتماد التعديلات على الاتفاقية مع تعديل ما يلزم تعديله.

٢٣ المادة

١ - تطبق على هذا الاتفاق، مع تعديل ما يلزم تعديله، أحكام المادة ١٦ من الاتفاقية المتعلقة باعتماد مرفقات الاتفاقية وتعديلها.

٢ - تشكل مرفقات هذا الاتفاق جزءاً لا يتجزأ منه، وتشكل أي إشارة إلى هذا الاتفاق إشارة في ذات الوقت إلى أي من مرفقاته، ما لم يُنص صراحة على غير ذلك. وتقتصر هذه المرفقات على القوائم والاستثمارات وأي مادة أخرى ذات طابع وصفي لها صبغة علمية أو تقنية أو إجرائية أو إدارية.

٤٤ المادة

تطبق على هذا الاتفاق، مع تعديل ما يلزم تعديله، أحكام المادة ١٤ من الاتفاقية بشأن تسوية المنازعات.

٤٥ المادة

١ - يكون لكل طرف صوت واحد، باستثناء ما هو منصوص عليه في الفقرة ٢ من هذه المادة.

٢ - تمارس منظمات التكامل الاقتصادي الإقليمي، في المسائل الداخلية في اختصاصها، حقها في التصويت بعدد من الأصوات مساو لعدد دولها الأعضاء التي هي أطراف في هذا الاتفاق. ولا تمارس هذه المنظمة حقها في التصويت إذا مارست أي دولة من دولها الأعضاء حقها، والعكس بالعكس.

٢ - أي منظمة تكامل اقتصادي إقليمي تصبح طرفا في هذا الاتفاق دون أن يكون أي من الدول الأعضاء فيها طرفا فيه تقييد بكل الالتزامات المترتبة على هذا الاتفاق. وفي حالة منظمات التكامل الاقتصادي الإقليمي التي يكون عضو واحد أو أكثر من دولها الأعضاء طرفا في هذا الاتفاق، تقرر المنظمة ودولها الأعضاء مسؤوليات كل منها عن أداء التزاماتها بوجب هذا الاتفاق. وفي هذه الحالات، لا يحق للمنظمة والدول الأعضاء أن تمارس في وقت واحد حقوقا بوجب هذا الاتفاق.

٣ - تعلن منظمات التكامل الاقتصادي الإقليمي، في صكوك تصدقها أو قبولاً لها أو موافقتها أو انضمامها، مدى اختصاصها فيما يتعلق بالمسائل التي يحكمها هذا الاتفاق. وتختبر هذه المنظمات أيضاً الوديع، الذي يخطر بدوره الأطراف، بأي تعديل جوهري لمدى اختصاصها.

المادة ٢١

١ - يبدأ نفاذ هذا الاتفاق في اليوم الثلاثين من تاريخ قيام ما لا يقل عن ٥٥ طرفا من الأطراف في الاتفاقية، يُعزى إليها في المجموع ما لا يقل عن ٥٥ في المائة من إجمالي الانبعاثات العالمية من غازات الدفيئة، بإيداع صكوك تصدقها أو قبولاً لها أو موافقتها أو انضمامها.

٢ - للأغراض المحددة للفقرة ١ من هذه المادة فقط، يعني مصطلح "إجمالي الانبعاثات العالمية من غازات الدفيئة" أحدث الكميات المبلغة في تاريخ اعتماد هذا الاتفاق من جانب الأطراف في الاتفاقية أو قبل هذا التاريخ.

٣ - يبدأ نفاذ الاتفاق، بالنسبة لكل دولة أو منظمة تكامل اقتصادي إقليمي تصدق على هذا الاتفاق أو تقبله أو توافق عليه أو تنضم إليه بعد الوفاء بشروط بدء النفاذ المحددة في الفقرة ١ من هذه المادة، في اليوم الثلاثين من تاريخ إيداع هذه الدولة أو منظمة التكامل الاقتصادي الإقليمي هذه لصك تصدقها أو قبولاً لها أو موافقتها أو انضمامها.

٤ - لأغراض الفقرة ١ من هذه المادة، لا يعدّ أي صك تودعه منظمة تكامل اقتصادي إقليمي إضافة للصكوك المودعة من جانب دولها الأعضاء.

٢ - يجوز للأطراف في الاتفاقية التي ليست أطرافاً في هذا الاتفاق أن تشارك بصفة مراقب في أعمال أي دورة من دورات الممثليتين الفرعويتين. وعندما تعمل الممثليتان الفرعويتان بصفتهما الممثليتين الفرعويتين الخاصتين بهذا الاتفاق، يكون اتخاذ القرارات بموجب هذا الاتفاق وفقاً على أطرافه.

٣ - عندما تمارس الممثليتان الفرعويتان المنشأتان بموجب المادتين ٩ و ١٠ من الاتفاقية مهامهما بخصوص المسائل المتعلقة بهذا الاتفاق، يُستبعض عن أي عضو من أعضاء مكتبي هاتين الممثليتين الفرعويتين يمثل طرفاً في الاتفاقية لا يكون في ذلك الوقت طرفاً في هذا الاتفاق بغضون إضافي تنتخبه الأطراف في هذا الاتفاق من بينها.

١٩ المادة

١ - تخدم هذا الاتفاق الممثليات الفرعوية أو غيرها من الترتيبات المؤسسية المنشأة بموجب الاتفاقية أو في إطارها، بخلاف تلك المشار إليها في هذا الاتفاق بناءً على قرار يتخذه مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق. ويحدد مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق المهام التي ستضطلع بها هذه الممثليات الفرعوية أو الترتيبات.

٢ - يجوز لمؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق أن يقدم مزيداً من الإرشادات لهذه الممثليات الفرعوية والترتيبات المؤسسية.

٢٠ المادة

١ - يفتح باب توقيع هذا الاتفاق ويخضع لتصديق أو قبول أو موافقة الدول ومنظمات التكامل الاقتصادي الإقليمي الأطراف في الاتفاقية. ويُفتح باب توقيع الاتفاق في مقر الأمم المتحدة بنيويورك في الفترة من ٢٢ نيسان/أبريل ٢٠١٦ إلى ٢١ نيسان/أبريل ٢٠١٧. ويُفتح بعد ذلك باب الانضمام إلى هذا الاتفاق اعتباراً من اليوم التالي لتاريخ إغفال باب توقيعه. وتودع صكوك التصديق أو القبول أو الموافقة أو الانضمام لدى الوديع.

٨ - يمكن للأمم المتحدة ووكالاتها المتخصصة والوكالة الدولية للطاقة الذرية، فضلاً عن أي دولة عضو فيها أو المراقبين لديها غير الأطراف في الاتفاقية، أن يكونوا ممثلين بصفة مراقب في دورات مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق. ويجوز قبول حضور أية هيئة أو وكالة، سواء كانت وطنية أو دولية، حكومية أو غير حكومية، ذات اختصاص في المسائل المشمولة بالاتفاق و تكون قد أبلغت الأمانة برغبتها في أن تكون ممثلة بصفة مراقب في دورة مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق، ما لم يعرض على ذلك ثلث الأطراف الحاضرة على الأقل. ويخضع قبول المراقبين ومشاركتهم لأحكام النظام الداخلي المشار إليها في الفقرة ٥ من هذه المادة.

المادة ١٧

١ - تعمل الأمانة المنشأة بموجب المادة ٨ من الاتفاقية بصفتها أمانة هذا الاتفاق.

٢ - تُطبق على هذا الاتفاق، مع تعديل ما يلزم تعديله، أحكام الفقرة ٢ من المادة ٨ من الاتفاقية بشأن وظائف الأمانة، وأحكام الفقرة ٣ من المادة ٨ من الاتفاقية بشأن الترتيبات الموضوعة لأداء الأمانة مهامها. وتمارس الأمانة بالإضافة إلى ذلك المهام المستندة إليها بموجب هذا الاتفاق والمهام التي يسندها إليها مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق.

المادة ١٨

١ - تعمل الهيئة الفرعية للمشورة العلمية والتكنولوجية والهيئة الفرعية للتنفيذ المنشأتان بموجب المادتين ٩ و ١٠ من الاتفاقية بصفتهما، على التوالي، الهيئة الفرعية للمشورة العلمية والتكنولوجية والهيئة الفرعية للتنفيذ الخاضتين بهذا الاتفاق. وتُطبّق أحكام الاتفاقية المتعلقة بأداء هاتين الهيئةين على هذا الاتفاق، مع تعديل ما يلزم تعديله. وتعقد دورات اجتماعات الهيئة الفرعية للمشورة العلمية والتكنولوجية والهيئة الفرعية للتنفيذ الخاضتين بهذا الاتفاق بالاقتران مع اجتماعات الهيئة الفرعية للمشورة العلمية والتكنولوجية والهيئة الفرعية للتنفيذ الخاضتين بالاتفاقية على التوالي.

الاتفاق. وعندما يعمل مؤتمر الأطراف بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق، يكون اتخاذ القرارات بموجب هذا الاتفاق وفقا على أعضائه الذين هم أطراف في هذا الاتفاق.

٣ - عندما ي العمل مؤتمر الأطراف بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق، يُستعراض عن أن عضو من أعضاء مكتب مؤتمر الأطراف يمثل طرفا في الاتفاقية لا يكون في ذلك الوقت طرفا في هذا الاتفاق بعضو إضافي تنتخبه الأطراف في هذا الاتفاق من بينها.

٤ - يُتيقِّن مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق تنفيذ هذا الاتفاق قيد الاستعراض المنتظم ويتحذَّل، في حدود ولايته، القرارات الالزامية لتعزيز تنفيذه تنفيذا فعليا. ويؤدي المهام المسندة إليه بموجب هذا الاتفاق فيقوم بما يلي:

(أ) إنشاء ما يُعتبر ضروريا من الهيئات الفرعية لتنفيذ هذا الاتفاق؛

(ب) وممارسة ما قد يتطلبه تنفيذ هذا الاتفاق من مهام أخرى.

٥ - تطبق أحكام النظام الداخلي لمؤتمر الأطراف والإجراءات المالية المنطقية بموجب الاتفاقية، مع تعديل ما يلزم تعديله في إطار هذا الاتفاق، باستثناء ما يخالف ذلك من الأمور التي يقررها بتوافق الآراء مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق.

٦ - تدعو الأمانة إلى عقد الدورة الأولى لمؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق بالاقتران مع الدورة الأولى لمؤتمر الأطراف المقرر عقدها بعد تاريخ بدء نفاذ هذا الاتفاق. وتعقد الدورات العادية اللاحقة لمؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق بالاقتران مع الدورات العادية لمؤتمر الأطراف، ما لم يقرر مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق خلاف ذلك.

٧ - تعقد دورات استثنائية لمؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق في الأوقات التي يعتبرها مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق ضرورية، أو بناء على طلب مكتوب من أي طرف، شريطة أن يحظى هذا الطلب بتأييد لا يقل عن ثلث الأطراف في غضون ستة أشهر من تاريخ إرسال الأمانة هذا الطلب إلى الأطراف.

ويقوم بذلك بطريقة شاملة ويسيرة، مع مراعاة مسائل التخفيف والتكييف ووسائل التنفيذ والدعم، وفي ضوء الإنصاف وأفضل المعرف العلمية المتاحة.

٢ - يضطلع مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق بأولى عملية له لاستخلاص الخصيلة العالمية في عام ٢٠٢٣ ثم كل خمس سنوات بعد ذلك ما لم يقرر مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق خلاف ذلك.

٣ - تسيرشد الأطراف بنتائج عملية استخلاص الخصيلة العالمية في تحديد وتعزيز إجراءاتها ودعمها على نحو محدد وطنياً، وفقاً للأحكام ذات الصلة من هذا الاتفاق، وكذلك في تعزيز التعاون الدولي المتعلق بالإجراءات المناخية.

المادة ١٥

١ - تنشأ بمحض هذا الاتفاق آلية لتسهيل تنفيذ أحكام هذا الاتفاق وتعزيز الامتثال له.

٢ - تتالف الآلية المشار إليها في الفقرة ١ من هذه المادة من لجنة تضم خبراء وتكون ذات طبيعة تيسيرية و تعمل بطريقة شفافة وغير اهامية وغير عقابية. وتولي اللجنة اهتماماً خاصاً للقدرات الوطنية لكل طرف ولظروفه.

٣ - تعمل اللجنة بموجب الضرائق والإجراءات التي يعتمدتها مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق في دورته الأولى وتقدم إليه تقارير سنوية.

المادة ١٦

١ - يعمل مؤتمر الأطراف، وهو الهيئة العليا للاتفاقية، بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق.

٢ - يجوز للأطراف في الاتفاقية غير الأطراف في هذا الاتفاق أن يشاركونا بصفة مراقبين في أعمال أي دورة من دورات مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا

١١ - تخضع المعلومات المقدمة من كل طرف بموجب الفقرتين ٧ و ٩ من هذه المادة لاستعراض خبراء تقني، وفقاً للمقرر ١/م ٢١-أ. وتشمل عملية الاستعراض أيضاً، بالنسبة للبلدان النامية الأطراف المحتاجة إلى ذلك في ضوء قدراتها، المساعدة في تحديد الاحتياجات في مجال بناء القدرات. وبالإضافة إلى ذلك، يشارك كل طرف في النظر بطريقة تيسيرية ومتنوعة الأطراف في التقدم المحرز فيما يخص الجهد المبذولة بموجب المادة ٩، وفي تنفيذ كل طرف لمساهمته المحددة وطنياً وتحقيقه لها.

١٢ - ينطوي استعراض الخبراء التقني بموجب هذه الفقرة على النظر في الدعم المقدم من الطرف، حسب الحال، وتنفيذه وتحقيقه لمساهمته المحددة وطنياً. ويحدد الاستعراض أيضاً مجالات على الطرف أن يحسنتها، ويشتمل على استعراض لاتساق المعلومات مع الطائق والإجراءات والمبادئ التوجيهية المشار إليها في الفقرة ١٣ من هذه المادة، مع مراعاة المرونة المنوحة للطرف بموجب الفقرة ٢ من هذه المادة. ويولي الاستعراض أهمية خاصة للقدرات الوطنية والظروف الخاصة بكل بلد من البلدان النامية الأطراف.

١٣ - يعتمد مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق، في دورته الأولى، بالاستناد إلى الخبرة المستمدة من الترتيبات المتصلة بالشفافية بموجب الاتفاقية وبلورأة أحكام هذه المادة، طائق وإجراءات ومبادئ توجيهية مشتركة، حسب الاقتضاء، حرصاً على شفافية الإجراءات والدعم.

١٤ - يُقدم الدعم إلى البلدان النامية من أجل تنفيذ هذه المادة.

١٥ - يُقدم الدعم أيضاً لبناء القدرات المتصلة بالشفافية للبلدان النامية الأطراف على أساس متواصل.

المادة ١٤

١ - يضطلع مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق دورياً بعملية لاستخلاص حصيلة تنفيذ هذا الاتفاق لتقييم التقدم الجماعي المحرز نحو تحقيق غرض هذا الاتفاق وأهدافه الطويلة الأجل (المشار إليها بعبارة "عملية استخلاص الحصيلة العالمية").

٥ - الغرض من إطار شفافية الإجراءات هو إتاحة فهم واضح للإجراءات المتعلقة بتغير المناخ في ضوء هدف الاتفاقية المحدد في المادة ٢ منها، بما في ذلك وضوح وتبع التقدم المحرز نحو تحقيق المساهمات المحددة وطنياً لفرادى الأطراف بموجب المادة ٤؛ وإجراءات التكيف التي تتحذها الأطراف بموجب المادة ٧، بما يشمل الممارسات الجيدة والأولويات والاحتياجات والثغرات، للاسترشاد بها في استخلاص الحصيلة العالمية بموجب المادة ١٤.

٦ - الغرض من إطار شفافية الدعم هو إتاحة الوضوح بشأن الدعم المقدم والمتلقى من فرادى الأطراف ذات الصلة في سياق الإجراءات المتعلقة بتغير المناخ المتعدنة بموجب المواد ٤ و ٩ و ١٠ و ١١، وقدر الإمكان، إتاحة صورة عامة كاملة عن الدعم المالي الإجمالي المقدم، للاسترشاد بها في استخلاص الحصيلة العالمية بموجب المادة ١٤.

٧ - يقدم كل طرف بانتظام المعلومات التالية:

(أ) تقرير جرد وطني لابعاثات غازات الدفيئة البشرية المنشأ من المصادر وعمليات إزالتها بواسطة البوليع يُعدّ باستعمال منهجيات الممارسات الجيدة المقبولة لدى الهيئة الحكومية الدولية المعنية بتغير المناخ والموافق عليها من مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق؛

(ب) والمعلومات الالزمة لتتبع التقدم المحرز في تنفيذ وتحقيق مساهمتها المحددة وطنياً بموجب المادة ٤.

٨ - ينبغي أن يقدم كل طرف أيضاً معلومات تتعلق بتأثيرات تغير المناخ وبالتالي التكيف بموجب المادة ٧، حسب الاقتضاء.

٩ - تقدم البلدان المتقدمة الأطراف معلومات عن الدعم المقدم إلى البلدان النامية الأطراف في مجال التمويل ونقل التكنولوجيا وبناء القدرات بموجب المواد ٩ و ١٠ و ١١، وينبغي للأطراف الأخرى التي تقدم الدعم أن تقدم هذه المعلومات.

١٠ - ينبغي للبلدان النامية الأطراف أن تقدم معلومات عن الدعم اللازم والمتلقى في مجال التمويل ونقل التكنولوجيا وبناء القدرات بموجب المواد ٩ و ١٠ و ١١.

وينظر مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق في مقرر بشأن الترتيبات المؤسسية الأولية الخاصة ببناء القدرات ويعتمده في دورته الأولى.

المادة ١٢

تعاون الأطراف في اتخاذ التدابير اللازمة، حسب الاقتضاء، لتعزيز التعليم والتدريب والتوعية العامة والمشاركة العامة ووصول الجمهور إلى المعلومات في مجال تغير المناخ، مسلمة بأهمية هذه الخطوات فيما يتعلق بتعزيز الإجراءات المتخذة في إطار هذا الاتفاق.

المادة ١٣

١ - لبناء الثقة والائتمان المتبادلين وتعزيز فعالية التنفيذ، ينشأ بموجب هذا الاتفاق إطار شفافية معزز للإجراءات والدعم يتسم بمونة ذاتية تأخذ في الاعتبار اختلاف قدرات الأطراف ويستند إلى التجربة الجماعية.

٢ - يتيح إطار الشفافية المرونة في تنفيذ أحكام هذه المادة للبلدان النامية الأطراف التي تحتاج إليها في ضوء قدراتها. وتتجسد هذه المرونة في الطرائق والإجراءات والمبادئ التوجيهية المشار إليها في الفقرة ١٣ من هذه المادة.

٣ - يستند إطار الشفافية إلى ترتيبات الشفافية التي تنص عليها الاتفاقية ويعززها، معترفا بالظروف الخاصة لأقل البلدان نموا والدول الجزرية الصغيرة النامية، ويفُنَّد على نحو تيسيري وغير تدريسي وغير عقائي، ويحترم السيادة الوطنية، ويتجنب إلقاء عبء لا لزوم له على الأطراف.

٤ - تشكل ترتيبات الشفافية التي تنص عليها الاتفاقية، بما فيها البلاغات الوطنية، وتقارير فترة الستين والتقارير الخدّئة لفترة الستين، والتقييم والاستعراض الدولياني، والتشاور والتحليل الدولياني جزءا من التجربة المستند إليها لوضع الطرائق والإجراءات والمبادئ التوجيهية المنصوص عليها في الفقرة ١٣ من هذه المادة.

المادة ١١

- ١ - ينبغي أن يعزز بناء القدرات بموجب هذا الاتفاق كفاءات وقدرات البلدان النامية الأطراف، لا سيما البلدان الأقل قدرة، من قبيل أقل البلدان نموا والدول القابلة للتأثير بوجه خاص بالآثار الضارة لتغير المناخ، مثل الدول الجزرية الصغيرة النامية، من أجل اتخاذ إجراءات فعالة إزاء تغير المناخ تشمل، في جملة أمور، تنفيذ إجراءات التكيف والتحفيض، وينبغي أن يسر تطوير التكنولوجيا وتعديمها ونشرها، والوصول إلى التمويل المناخي، وجوانب التعليم والتدريب والتوعية العامة ذات الصلة، وتقدم المعلومات بصورة شفافة ومناسبة من حيث التوقيت ودقة.
- ٢ - ينبغي أن يكون بناء القدرات قطري التوجيه، ومستندًا إلى الاحتياجات الوطنية ومُلبيًا لها، وأن يعزز التحكم القطري للأطراف، خاصة بالنسبة للبلدان النامية الأطراف، بما يشمل المستوى الوطني ودون الوطني والمحلي. وينبغي أن يسترشد بناء القدرات بالدروس المستفادة، بما في ذلك الدروس المستخلصة من أنشطة بناء القدرات في إطار الاتفاقية، وينبغي أن يكون عملية فعالة وتكرارية قائمة على المشاركة وشاملة لعدة قطاعات ومراعية للمنظور الحساني.
- ٣ - ينبغي أن تتعاون جميع الأطراف لتعزيز قدرة البلدان النامية الأطراف على تنفيذ هذا الاتفاق. وينبغي أن تعزز البلدان المتقدمة الأطراف دعمها لإجراءات بناء القدرات في البلدان النامية الأطراف.
- ٤ - تبلغ جميع الأطراف التي تعزز قدرة البلدان النامية الأطراف على تنفيذ هذا الاتفاق، بما في ذلك من خلال فحص إقليمية وثنائية ومتعددة الأطراف، بصورة منتظمة، عن هذه الإجراءات أو التدابير المتعلقة ببناء القدرات. وينبغي أن تبلغ البلدان النامية الأطراف بصورة منتظمة عن التقدم المحرز في تنفيذ خطط أو سياسات أو إجراءات أو تدابير بناء القدرات تتنفيذها لهذا الاتفاق.

٥ - تعزز أنشطة بناء القدرات عن طريق ترتيبات مؤسسية مناسبة لدعم تنفيذ هذا الاتفاق، بما يشمل الترتيبات المؤسسية المناسبة المتخذة بموجب الاتفاقية خدمة لهذا الاتفاق.

المادة ١٠

- ١ - تتقاسم الأطراف رؤية طويلة الأجل بشأن أهمية تحقيق هدف تطوير التكنولوجيا ونقلها تحقيقاً تماماً لتحسين القدرة على تحمل تغير المناخ وخفض انبعاثات غازات الدفيئة.
- ٢ - تعمل الأطراف، إدراكاً منها لأهمية التكنولوجيا في تنفيذ إجراءات التخفيف والتكيف في إطار هذا الاتفاق، واعترافاً منها بالجهود المبذولة لنشر التكنولوجيا وتعزيزها، على تعزيز العمل التعاوني المتعلق بتطوير التكنولوجيا ونقلها.
- ٣ - تخدم آلية التكنولوجيا المنشأة بوجوب الاتفاقية هذا الاتفاق.
- ٤ - يُنشأ بوجوب هذا الاتفاق إطار للتكنولوجيا من أجل تقديم إرشادات شاملة لعمل آلية التكنولوجيا فيما يتصل بتعزيز وتسهيل العمل المعازز المتعلق بتطوير التكنولوجيا ونقلها لدعم تنفيذ هذا الاتفاق، سعياً إلى تحقيق الرؤية الطويلة الأجل المشار إليها في الفقرة ١ من هذه المادة.
- ٥ - يكتسي تسريع الابتكار وتشجيعه وإتاحتها أهمية حاسمة في التصدي العالمي الفعال والطويل الأجل لتغير المناخ وتعزيز النمو الاقتصادي والتنمية المستدامة. ويُدعم هذا الجهد، حسب الأقضاء، من جهات من بينها آلية التكنولوجيا وبوسائل مالية من جانب الآلية المالية للاتفاقية، فيما يتصل بالنجاح التعاونية للبحث والتطوير، وتسهيل وصول البلدان النامية الأطراف إلى التكنولوجيا، لا سيما في المراحل الأولى للدورة التكنولوجية.
- ٦ - يُقدم الدعم إلى البلدان النامية الأطراف، بما في ذلك الدعم المالي، من أجل تنفيذ هذه المادة، بما في ذلك لتعزيز العمل التعاوني المتعلق بتطوير التكنولوجيا ونقلها في مختلف مراحل الدورة التكنولوجية، بهدف تحقيق التوازن بين دعم التخفيف والتكيف. وتأخذ عملية استخلاص الحصيلة العالمية المشار إليها في المادة ١٤ في الاعتبار المعلومات المتاحة بشأن الجهود المتصلة بالدعم المقدم إلى البلدان النامية الأطراف في مجال تطوير التكنولوجيا ونقلها.

٤ - ينبغي أن تهدف إتاحة موارد مالية مزيدة إلى تحقيق توازن بين التكيف والتحفيض، مع مراعاة الاستراتيجيات القطرية التوجيهية، وأولويات واحتياجات البلدان النامية الأطراف، لا سيما تلك القابلة للتأثير بوجه خاص بالآثار الضارة لتغير المناخ وتعاني من قيود كبيرة في القدرات، من قبيل أقل البلدان نموا والدول الجزرية الصغيرة النامية، مع الحاجة إلى موارد عامة وموارد مقدمة في شكل منح من أجل التكيف.

٥ - تقدم البلدان المتقدمة الأطراف كل ستين معلومات إرشادية كمية ونوعية تتعلق بالفقرتين ١ و ٣ من هذه المادة، حسب الاقتضاء، بما في ذلك، حسب ما هو متاح، مستويات الموارد المالية العامة المتوقعة التي يلزم تقديمها إلى البلدان النامية الأطراف. وتشجع الأطراف الأخرى التي تقدم الموارد على تقديم هذه المعلومات كل ستين على أساس طوعي.

٦ - تأخذ عملية استخلاص الحصيلة العالمية المشار إليها في المادة ١٤ في الاعتبار المعلومات ذات الصلة التي تقدمها البلدان المتقدمة الأطراف و/أو هيئات الاتفاق بشأن الجهود المتصلة بالتمويل المناخي.

٧ - تقدم البلدان المتقدمة الأطراف كل ستين معلومات شفافة ومتسقة بشأن الدعم المقدم إلى البلدان النامية الأطراف والمعبأ عن طريق تدخلات عامة وفقا للطائق والإجراءات والمبادئ التوجيهية التي سيعتمدتها مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق، في دورته الأولى، وفق ما تنص عليه الفقرة ١٣ من المادة ١٣. وتشجع الأطراف الأخرى على فعل ذلك.

٨ - تكون الآلية المالية لاتفاقية، بما في ذلك كياناتها التشغيلية، بمثابة الآلية المالية لهذا الاتفاق.

٩ - تهدف المؤسسات التي تخدم هذا الاتفاق، بما فيها الكيانات التشغيلية للآلية المالية لاتفاقية، إلى ضمان فعالية الحصول على الموارد المالية من خلال إجراءات موافقة مبسطة وتعزيز دعم استعداد البلدان النامية الأطراف، لا سيما أقل البلدان نموا والدول الجزرية الصغيرة النامية، في سياق استراتيجياتها وخططها المناخية الوطنية.

٤ - وتبعد لذلك، يمكن أن يشمل التعاون والتيسير من أجل تعزيز الفهم والإجراءات والدعم الحالات التالية:

- (أ) نظم الإنذار المبكر؛
- (ب) والاستعداد للطوارئ؛
- (ج) والظواهر الطبيعية الحدوث؛
- (د) والحوادث التي قد تنطوي على خسائر وأضرار دائمة ولا رجعة فيها؛
- (هـ) وتقييم المخاطر وإدارتها على نحو شامل؛
- (و) وتسهيلات التأمين ضد المخاطر، وتحميم المخاطر المناحية، وغير ذلك من حلول التأمين؛
- (ز) والخسائر غير الاقتصادية؛
- (ح) وقدرة المجتمعات المحلية وسبل العيش والنظم الإيكولوجية على التحمل.

٥ - تتعاون آلية وارسو الدولية مع الهيئات وأفرقة الخبراء القائمة بموجب الاتفاق، وكذلك مع المنظمات وهيئات الخبراء ذات الصلة خارج الاتفاق.

المادة ٩

١ - تقدم البلدان المتقدمة الأطراف موارد مالية لمساعدة البلدان النامية الأطراف في كل من التخفيف والتكييف مواصلةلتزاماتها القائمة بموجب الاتفاقية.

٢ - تشجع الأطراف الأخرى على تقديم أو مواصلة تقديم هذا الدعم طوعياً.

٣ - في إطار جهود عالمية، ينبغي أن تواصل البلدان المتقدمة الأطراف ريادتها لتعينة التمويل المناخي من طائفة واسعة من المصادر والأدوات والقنوات، مع الإشارة إلى الدور الهام للأموال العامة، من خلال مجموعة مختلفة من الإجراءات، منها دعم الاستراتيجيات القطرية التوجيه، ومراعاة احتياجات البلدان النامية الأطراف وأولوياتها. وينبغي أن تشكل هذه التعينة للتمويل المناخي تقدماً يتجاوز الجهد المبذولة سابقاً.

١٣ - يُقدم إلى البلدان النامية الأطراف دعم دولي متواصل ومعزز لتنفيذ الفقرات ٧ و ٩ و ١٠ و ١١ من هذه المادة، وفقاً لأحكام المواد ٩ و ١٠ و ١١.

١٤ - ترمي عملية استخلاص الحصيلة العالمية المشار إليها في المادة ١٤ إلى جملة أمور، منها ما يلي:

(أ) إقرار جهود التكيف التي تبذلها البلدان النامية الأطراف؛

(ب) وتحسين تنفيذ إجراءات التكيف مع مراعاة البلاع المتعلق بالتكيف المشار إليه في الفقرة ١٠ من هذه المادة؛

(ج) واستعراض ملائمة وفعالية التكيف والدعم المقدم من أجل التكيف؛

(د) واستعراض التقدم العام المحرز في تحقيق الهدف العالمي في مجال التكيف المشار إليه في الفقرة ١ من هذه المادة.

المادة ٨

١ - تعترف الأطراف بأهمية تجنب الخسائر والأضرار المرتبطة بالآثار الضارة للتغير المناخ وتقليلها والتصدي لها، بما في ذلك الظواهر الجوية القصوى والظواهر الطبيعية الحدوث، ودور التنمية المستدامة في الحد من مخاطر الخسائر والأضرار.

٢ - تخضع آلية وارسو الدولية المعنية بالخسائر والأضرار المرتبطة بتأثيرات تغير المناخ لسلطة مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق وتوجيهه ويجوز تعزيزها وتوطيدتها وفقاً لما يقرره مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق.

٣ - ينبغي للأطراف أن تعزز الفهم والإجراءات والدعم، بوسائل منها آلية وارسو الدولية، حسب الاقتضاء، على أساس تعاوين وتسهيلات فيما يتعلق بالخسائر والأضرار المرتبطة بالآثار الضارة للتغير المناخ.

٨ - تشجع المنظمات والوكالات المتخصصة للأمم المتحدة على دعم جهود الأطراف لتنفيذ الإجراءات المشار إليها في الفقرة ٧ من هذه المادة، آخذة في اعتبارها أحكام الفقرة ٥ من هذه المادة.

٩ - يشارك كل طرف، حسب الاقتضاء، في عمليات تحطيط التكيف وتنفيذ الإجراءات، بما في ذلك وضع أو تعزيزخطط و/أو السياسات و/أو المساهمات ذات الصلة، التي قد تشمل ما يلي:

(أ) تنفيذ الإجراءات و/أو التعهدات و/أو الجهد في مجال التكيف؛

(ب) عملية صياغة وتنفيذ خطط التكيف الوطنية؛

(ج) وتقيم آثار تغير المناخ وقابلية التأثير به بغية وضع إجراءات ذات أولوية محددة وطنيا، مع مراعاة الفئات والأماكن والنظم الإيكولوجية القابلة للتأثير؛

(د) ورصد خطط وسياسات وبرامج وإجراءات التكيف وتقيمها والتعلم منها؛

(هـ) وبناء قدرة النظم الاجتماعية الاقتصادية والنظم الإيكولوجية على التحمل، بوسائل تشمل التنويع الاقتصادي والإدارة المستدامة للموارد الطبيعية.

١٠ - ينبغي لكل طرف، حسب الاقتضاء، أن يقدم بلاغا عن التكيف ويحدّثه دوريا، ويمكن أن يشمل هذا البلاغ أولوياته واحتياجاته في مجال التنفيذ والدعم وخططه وإجراءاته، دون التسبّب في أي عباء إضافي يقع على البلدان النامية الأطراف.

١١ - يُقدم البلاغ المتعلق بالتكيف المشار إليه في الفقرة ١٠ من هذه المادة ويحدّث دوريا، كعنصر من بلاغات أو وثائق أخرى أو مقتربنا بها، حسب الاقتضاء، بما يشمل خطة تكيف وطنية و/أو مساهمة محددة وطنيا وفق ما هو مشار إليه في الفقرة ٢ من المادة ٤، و/أو بلاغا وطنيا.

١٢ - يسجل البلاغ المتعلق بالتكيف، المشار إليه في الفقرة ١٠ من هذه المادة، في سجل عام تعهده الأمانة.

٥ - تسلم الأطراف بأن إجراءات التكيف ينبغي أن تتبع نهجاً قطري التوجيه يراعي القضايا الجنسانية ويقوم على المشاركة ويتسم بالشفافية الكاملة، ويراعي الفئات والمجتمعات المحلية والنظم الإيكولوجية القابلة للتأثير، وينبغي أن يستند إلى أفضل النتائج العلمية المتاحة وعند الاقتضاء إلى المعرف التقليدية و المعارف الشعوب الأصلية والنظم المعرفية المحلية وأن يسترشد بها بغية إدماج التكيف في السياسات والإجراءات الاجتماعية - الاقتصادية والبيئية، حسب الاقتضاء.

٦ - تقر الأطراف بأهمية دعم جهود التكيف والتعاون الدولي المتعلقة بها وأهمية مراعاة احتياجات البلدان النامية الأطراف، لا سيما تلك القابلة للتأثير بوجه خاص بالآثار الضارة لتغير المناخ.

٧ - ينبغي أن تعزز الأطراف تعاونها من أجل تدعيم إجراءات التكيف، على نحو يراعي إطار كانكون للتكيف، بما يشمل ما يلي:

- (أ) تبادل المعلومات والممارسات الجيدة والتجارب والدروس المستفادة، بما يشمل، حسب الاقتضاء، الجوانب المتصلة بالعلم والتخطيط والسياسات والتنفيذ في إجراءات التكيف؛
- (ب) وتعزيز الترتيبات المؤسسية، بما فيها ترتيبات الاتفاقية التي تخدم هذا الاتفاق، لدعم توليف المعلومات والمعرف ذات الصلة، وتقدم الدعم والإرشادات التقنية للأطراف؛
- (ج) وتعزيز المعرف العلمية المتعلقة بالمناخ، بما يشمل البحوث والرقابة المنهجية للنظام المناخي ونظم الإنذار المبكر، على نحو يُسترشد به في الخدمات المناخية وفي اتخاذ القرار؛
- (د) ومساعدة البلدان النامية الأطراف في تحديد ممارسات التكيف الفعالة، واحتياجات التكيف، والأولويات، وما يُقدم ويُلتقي من دعم لإجراءات وجهود التكيف، وكذلك التحديات والثغرات بطريقة تتسق وتشجيع الممارسات الجيدة؛
- (هـ) وتحسين فعالية إجراءات التكيف وديموتها.

نحو منسق وفعال، بما يشمل في جملة أمور التخفيف والتكييف والتمويل ونقل التكنولوجيا وبناء القدرات، حسب الاقتضاء. ومهدف هذه النهج إلى ما يلي:

- (أ) تعزيز مستوى الطموح في مجال التخفيف والتكييف؛
  - (ب) وتعزيز مشاركة القطاعين العام والخاص في تنفيذ المساهمات المحددة وطنياً؛
  - (ج) وإتاحة فرص للتنسيق بين مختلف الأدوات والترتيبات المؤسسية ذات الصلة.
- ٩ - يحدد بوجوب هذا الاتفاق إطار للنهج غير السوقية إزاء التنمية المستدامة من أجل تعزيز النهج غير السوقية المشار إليها في الفقرة ٨ من هذه المادة.

المادة ٧

١ - تضع الأطراف بوجوب هذا الاتفاق المحدد العالمي المتعلقة بالتكييف والمتمثل في تعزيز القدرة على التكيف وتوطيد القدرة على التحمل والحد من قابلية التأثير بتغيير المناخ، بغية المساهمة في التنمية المستدامة وكفالة استجابة ملائمة بشأن التكيف في سياق هدف درجة الحرارة المشار إليه في المادة ٢.

٢ - تقر الأطراف بأن التكيف يشكل تحديا عاليا يواجهه الجميع وله أبعاد محلية ودون وطنية ووطنية وإقليمية ودولية، وأنه عنصر أساسي في الاستجابة العالمية الطويلة الأجل لتغيير المناخ ومساهمة رئيسية فيها لحماية البشر وسبل العيش والنظم الإيكولوجية، آخذة في اعتبارها الاحتياجات الملحة والفورية للبلدان النامية الأطراف القابلة للتأثير بوجه خاص بالآثار الضارة للتغير المناخي.

٣ - يُعترف بجهود التكيف التي تبذلها البلدان النامية الأطراف وفقا للطائق التي يعتمدتها مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق في دورته الأولى.

٤ - تقر الأطراف بأن هناك حاليا حاجة ماسة إلى التكيف وبأن من شأن بلوغ مستويات أعلى من التخفيف أن يقلص الحاجة إلى جهود تكيف إضافية، وأن تزايد احتياجات التكيف يمكن أن ينطوي على تزايد تكاليف التكيف.

٤ - تُنشأ بوجب هذا الاتفاق آلية للمساهمة في تحفيض انبعاثات غازات الدفيئة ودعم التنمية المستدامة تخضع لسلطة وتوجيه مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق، لاستخدامها الأطراف على أساس طوعي، وتحتشرف عليها هيئة يعينها مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق، وقدف إلى ما يلي:

- (أ) تعزيز التحفيض من انبعاثات غازات الدفيئة وتوطيد التنمية المستدامة في الوقت ذاته؛
- (ب) وتحفيز وتبسيير مشاركة الكيانات العامة والخاصة المرخص لها من جانب الأطراف في التحفيض من انبعاثات غازات الدفيئة؛
- (ج) والمساهمة في خفض مستويات انبعاثات الطرف المضيف، الذي سيستفيد من أنشطة تحفيض تنتج عنها تحفيضات للانبعاثات يمكن أن يستخدمها طرف آخر للوفاء بمساهمته المحددة وطنياً؛
- (د) وتحقيق تحفيض عام للانبعاثات العالمية.

٥ - لا تُستخدم تحفيضات الانبعاثات الناجمة عن الآلية المشار إليها في الفقرة ٤ من هذه المادة في إثبات تحقيق الطرف المضيف مساهمه المحددة وطنياً إذا ما استخدمها طرف آخر في إثبات تحقيق مساهمه المحددة وطنياً.

٦ - يكفل مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق أن يستخدم نصيب من العوائد المتأتية من الأنشطة المضطلع بها في إطار الآلية المشار إليها في الفقرة ٤ من هذه المادة لتغطية النفقات الإدارية ولمساعدة البلدان النامية الأطراف القابلة للتأثر بوجه خاص بالآثار الضارة لتغير المناخ على الوفاء بتكليف التكيف.

٧ - يعتمد مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق قواعد وطرائق وإجراءات الآلية المشار إليها في الفقرة ٤ من هذه المادة في دورته الأولى.

٨ - تقر الأطراف بأهمية إتاحة تُهُجِّ غير سوقية متکاملة وشمولية ومتوازنة للأطراف لمساعدتها في تنفيذ مساهماها المحددة وطنياً، في سياق التنمية المستدامة والقضاء على الفقر، على

المادة ٥

١ - ينبغي أن تتحذ الأطراف إجراءات ترمي، حسب الاقتضاء، إلى صون وتعزيز بوايغ وخزانات غازات الدفيئة وفق ما يشار إليه في الفقرة ١ (د) من المادة ٤ من الاتفاقية وبما يشمل الغابات.

٢ - تشجع الأطراف على اتخاذ إجراءات ترمي، بوسائل من بينها المدفوعات القائمة على النتائج، إلى تنفيذ ودعم الإطار القائم المنصوص عليه في الإرشادات والمقررات ذات الصلة التي سبق الاتفاق عليها بموجب الاتفاقية بشأن: النهج السياسية والمحفزات الإيجابية للأنشطة المتعلقة بخفض الانبعاثات الناجمة عن إزالة الغابات وتدورها، دور حفظ الغابات وإدارتها المستدامة وتعزيز المخزونات الكربونية للغابات في البلدان النامية؛ والنهج السياسية البديلة، من قبيل تهُّج التخفيف والتكييف المشتركة للإدارة السليمة المستدامة للغابات، مع إعادة تأكيد أهمية تحفيز المنافع غير الكربونية المرتبطة بهذه النهج، حسب الاقتضاء.

المادة ٦

١ - تسلِّم الأطراف بأن اختار بعض الأطراف السعي إلى تعاون طوعي في تنفيذ مساهماتها المحددة وطنياً لإتاحة مستوى أعلى من الطموح في إجراءاتها المتعلقة بالتحفيض والتكييف وتعزيز التنمية المستدامة والسلامة البيئية.

٢ - تعزّز الأطراف، عند المشاركة على أساس طوعي في نهج تعاونية تنطوي على استخدام نتائج تخفيف منقولة دولياً في الرفاء بمساهماتها المحددة وطنياً، التنمية المستدامة وتケفل السلامة البيئية والشفافية، بما في ذلك على صعيد الحكم، وتطبيق محاسبة حكمة لكتلة جملة أمور منها تجنب الحساب المزدوج، تماشياً مع الإرشادات المعتمدة في مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق باريس.

٣ - يكون استخدام نتائج التخفيف المنقولة دولياً في تحقيق المساهمات المحددة وطنياً بموجب هذا الاتفاق طوعياً ومرخصاً به من الأطراف المشاركة.

البيعية والشفافية والدقة والاكتمال وقابلية المقارنة والاتساق، وتكفل بتجنب الحساب المزدوج، وفقا للإرشادات المعتمدة من مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق.

١٤ - ينبغي للأطراف، في سياق مساهمتها المحددة وطنيا، أن تراعي، عند إقرار وتنفيذ إجراءات التخفيف المتصلة بالانبعاثات البشرية المنشأ وعمليات إزالتها، حسب الاقتضاء، الأساليب والإرشادات القائمة بموجب الاتفاقية في ضوء أحكام الفقرة ١٣ من هذه المادة.

١٥ - تراعي الأطراف في تنفيذ هذا الاتفاق شواغل الأطراف التي تكون اقتصاداتها الأكثر تعرضاً لتأثيرات تدابير التصدي، لا سيما البلدان النامية الأطراف.

١٦ - تُخظر الأطرافُ - بما فيها منظمات التكامل الاقتصادي الإقليمي ودولها الأعضاء، التي توصلت إلى اتفاق يقضي بالتصريف مجتمعة بموجب الفقرة ٢ من هذه المادة، الأمانة بأحكام ذلك الاتفاق، بما في ذلك مستوى الانبعاثات المخصوص لكل طرف في الفترة الزمنية ذات الصلة، عند إبلاغها عن مساهمتها المحددة وطنيا. وتبلغ الأمانة بدورها أطراف الاتفاقية والموقعين عليها بأحكام ذلك الاتفاق.

١٧ - يكون كل طرف في ذلك الاتفاق مسؤولاً عن مستوى انبعاثاته المحدد في الاتفاق والمشار إليه في الفقرة ١٦ من هذه المادة وفقاً للفقرتين ١٣ و ١٤ من هذه المادة وللمادتين ١٣ و ١٥.

١٨ - إذا تصرفت الأطراف مجتمعة في إطار منظمة للتكامل الاقتصادي الإقليمي هي نفسها طرف في هذا الاتفاق، وبالتضامن معها، فإن كل دولة عضو في منظمة التكامل الاقتصادي الإقليمي تلك تكون مسؤولة بمفردها وبالتضامن مع منظمة التكامل الاقتصادي الإقليمي عن مستوى انبعاثاتها المنصوص عليه في الاتفاق المبلغ عنه بموجب الفقرة ١٦ من هذه المادة وفقاً للفقرتين ١٣ و ١٤ من هذه المادة وللمادتين ١٣ و ١٥.

١٩ - ينبغي أن تسعى جميع الأطراف إلى وضع استراتيجيات إنمائية خفيدة انبعاثات غازات الدفيئة وطويلة الأجل والإبلاغ عنها، واضعة في اعتبارها المادة ٢ ومراعية مسؤوليتها المشتركة وإن كانت متباينة وقدرات كل منها، في ضوء الظروف الوطنية المختلفة.

- ٥ - يُقدم الدعم إلى البلدان النامية الأطراف من أجل تفيد هذه المادة، وفقاً للمواد ٩ و ١٠ و ١١، تسلیماً بأن تعزيز الدعم المقدم إلى البلدان النامية الأطراف سيسمح ببلوغ مستوى أعلى من الطموح في إجراءاتها.
- ٦ - يمكن لأقل البلدان نمواً والدول الجزرية الصغيرة النامية أن تعدّ استراتيجيات وخططها وإجراءات للتنمية الخفيفة انبعاثات غازات الدفيئة وأن تبلغ عنها، بما يراعي ظروفها الخاصة.
- ٧ - يمكن لمنافع التخفيف المشتركة الناجمة عما تتحده الأطراف من إجراءات للتكيّف و/أو ما تضعه من خطط للتنوع الاقتصادي أن تسهم في نتائج التخفيف بموجب هذه المادة.
- ٨ - تقدم جميع الأطراف، عند الإبلاغ عن مساهماتها المحددة وطنياً، المعلومات الالزامية للوضوح والشفافية والفهم وفقاً للمقرر ١ /م ٢١- وأى مقررات ذات صلة لمؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق.
- ٩ - يُبلغ كل طرف عن مساهمة محددة وطنياً كل خمس سنوات وفقاً للمقرر ١ /م ٢١- وأى مقررات ذات صلة لمؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق، مراعياً في ذلك نتائج عملية استخلاص الحصيلة العالمية المشار إليها في المادة ١٤.
- ١٠ - ينظر مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق في الأطر الزمنية المشتركة للمساهمات المحددة وطنياً في دورته الأولى.
- ١١ - يجوز لطرف أن يعدل في أي وقت مساهمه القائمة المحددة وطنياً بهدف رفع مستوى الطموح فيها، وفقاً للإرشادات المعتمدة من مؤتمر الأطراف العامل بوصفه اجتماع الأطراف في هذا الاتفاق.
- ١٢ - تُسجل المساهمات المحددة وطنياً التي تبلغ عنها الأطراف في سجل عام تعهد الأمانة.
- ١٣ - تختص الأطراف مساهماً لها المحددة وطنياً. وفي سياق احتساب ما يرتبط بمساهمتها المحددة وطنياً من انبعاثات بشرية المنشأ وعمليات إزالة لها، تعزّز الأطراف السالمة

المادة ٣

على جميع الأطراف أن تضطلع بالجهود الظموحة المحددة في المواد ٤ و ٧ و ٩ و ١٠ و ١١ و ١٣ وأن تبلغ عنها، باعتبارها مساقات محددة وطنياً تصب في التصدي العالمي للتغير المناخي، من أجل تحقيق غرض هذا الاتفاق المنصوص عليه في المادة ٢. وستمثل جهود جميع الأطراف تقدماً يحرز على مر الزمن، على أن يُراعى فيها الحاجة إلى دعم البلدان النامية الأطراف في التنفيذ الفعال لهذا الاتفاق.

المادة ٤

١ - من أجل تحقيق هدف درجة الحرارة الطويل الأجل المحدد في المادة ٢، تهدف الأطراف إلى تحقيق وقف عالمي لارتفاع انبعاثات غازات الدفيئة في أقرب وقت ممكن، مُسلمةً بأن وقف ارتفاع الانبعاثات سيطلب وقتاً أطول من البلدان النامية الأطراف؛ وإلى الإضطلاع بتحفيضات سريعة بعد ذلك وفقاً لأفضل المعرف العلمية المتاحة، من أجل تحقيق توازن بين الانبعاثات البشرية المنشأ من المصادر وعمليات إزالتها بواسطة البوايغ في النصف الثاني من القرن، على أساس الإنفاق وفي سياق التنمية المستدامة والجهود الرامية إلى القضاء على الفقر.

٢ - يعد كل طرف ويُبلغ مساقات متالية محددة وطنياً يعتزم تحقيقها ويعهد بها. وتسعى الأطراف إلى اتخاذ تدابير تحفيض محلية بهدف تحقيق أهداف تلك المساقات.

٣ - ستتمثل المساقات المتالية المحددة وطنياً لكل طرف تقدماً يتجاوز مساقته الراهنة المحددة وطنياً وستتجسد أعلى طموح ممكن له، بما يراعي مسؤولياته المشتركة وإن كانت متباعدة وقدراته، في ضوء الظروف الوطنية المختلفة.

٤ - ينبغي أن تواصل البلدان المتقدمة الأطراف أداء دورها الريادي عن طريق اعتماد أهداف مطلقة لخفض الانبعاثات على نطاق الاقتصاد. وينبغي للبلدان النامية الأطراف أن تواصل تحسين جهودها المتعلقة بالتحفيض، وتشجع على التحول مع مرور الزمن صوب أهداف لخفض الانبعاثات أو تحديدها على نطاق الاقتصاد، في ضوء الظروف الوطنية المختلفة.

المادة ١

لأغراض هذا الاتفاق، تطبق التعريف الواردة في المادة ١ من الاتفاقية. وبالإضافة إلى ذلك:

- (أ) يقصد بمصطلح "الاتفاقية" اتفاقية الأمم المتحدة الإطارية بشأن تغير المناخ، التي اعتمدت في نيويورك في ٩ أيار/مايو ١٩٩٢؛
- (ب) يقصد بمصطلح "مؤتمر الأطراف" مؤتمر الأطراف في الاتفاقية؛
- (ج) يقصد بمصطلح "الطرف" الطرف في هذا الاتفاق.

المادة ٢

١ - يرمي هذا الاتفاق، من خلال تحسين تنفيذ الاتفاقية، و بما يشمل هدفها، إلى توطيد الاستجابة العالمية للتهديد الذي يشكله تغير المناخ، في سياق التنمية المستدامة وجهود القضاء على الفقر، بوسائل منها:

- (أ) الإبقاء على ارتفاع متوسط درجة الحرارة العالمية في حدود أقل بكثير من درجتين مئويتين فوق مستويات ما قبل الحقبة الصناعية ومواصلة الجهود الرامية إلى حصر ارتفاع درجة الحرارة في حد لا يتجاوز ١,٥ درجة مئوية فوق مستويات ما قبل الحقبة الصناعية، تسلیماً بأن ذلك سوف يقلص بصورة كبيرة مخاطر تغير المناخ وآثاره؛
- (ب) وتعزيز القدرة على التكيف مع الآثار الضارة لتغير المناخ وتعزيز القدرة على تحمل تغير المناخ وتوطيد التنمية الحفيدة انبعاثات غازات الدفيئة، على نحو لا يهدد إنتاج الأغذية؛
- (ج) وجعل التدفقات المالية متماشية مع مسار يؤدي إلى تنمية حفيدة انبعاثات غازات الدفيئة وقدرة على تحمل تغير المناخ.

٢ - سينفذ هذا الاتفاق على نحو يجسد الإنصاف ومبادأ المسؤوليات المشتركة وإن كانت متباعدة وقدرات كل طرف، في ضوء الظروف الوطنية المختلفة.

وإذ تدرك الأولوية الأساسية المتمثلة في ضمان الأمن الغذائي والقضاء على الجوع، وبأوجه قابلية تأثير نظم الإنتاج الغذائي بصفة خاصة بالآثار الضارة لتغير المناخ،

وإذ تضع في اعتبارها ضرورة تحقيق التحول العادل للقوى العاملة وإيجاد العمل الكريم والوظائف اللاقنة، وفقا للأولويات الإنمائية المحددة وطنيا،

وإذ تقرّ بأن تغير المناخ يشكل شاغلا مشتركا للبشرية، وأنه ينبغي للأطراف، عند اتخاذ الإجراءات للتصدي لتغير المناخ، أن تتحترم وتعزز وتراعي ما يقع على كل منها من التزامات متعلقة بحقوق الإنسان، والحق في الصحة، وحقوق الشعوب الأصلية والمجتمعات المحلية والمهاجرين والأطفال والأشخاص ذوي الإعاقة والأشخاص الذين يعيشون أوضاعا هشة، والحق في التنمية، فضلا عن المساواة بين الجنسين وتمكين المرأة والإنصاف بين الأجيال،

وإذ تقر بأهمية أن تحفظ وتعزز، حسب الاقتضاء، بواليع وخرّانات غازات الدفيئة المشار إليها في الاتفاقية،

وإذ تلاحظ أهمية كفالة سلامة جميع النظم الإيكولوجية، بما فيها المحيطات، وحماية التنوع البيولوجي، وهو ما تعبر عنه بعض الثقافات بـ "أمننا الأرض"، وإذ تشير إلى أهمية مفهوم "العدالة المناخية" لدى البعض، وذلك عند اتخاذ إجراءات للتصدي لتغير المناخ،

وإذ تؤكد أهمية التعليم والتدريب والتوعية العامة ومشاركة الجمهور ووصوله إلى المعلومات والتعاون على جميع المستويات في المسائل التي يتناولها هذا الاتفاق،

وإذ تدرك أهمية مشاركة جميع مستويات الحكم ومختلف الجهات الفاعلة، وفقا للتشریعات الوطنية لكل من الأطراف، في التصدي لتغير المناخ،

وإذ تدرك أيضا أن أنماط العيش المستدامة وأنماط الاستهلاك والإنتاج المستدامة، التي تضطلع فيها البلدان المتقدمة والأطراف بدور رياضي، تؤدي دورا هاما في التصدي لتغير المناخ،

قد اتفقت على ما يلي:

[TEXT IN ARABIC – TEXTE EN ARABE]

اتفاق باريس

إن الأطراف في هذا الاتفاق،

باعتبارها أطرافا في اتفاقية الأمم المتحدة الإطارية بشأن تغير المناخ، المشار إليها فيما يلي بـ ”الاتفاقية“،

وإذ تعلم بمقتضى منهاج ديربان للعمل المعزز المنشأ، موجب المقرر ١٧/١ م.١٧ الصادر عن مؤتمر الأطراف في الاتفاقية في دورته السابعة عشرة،

وسعيا منها إلى تحقيق هدف الاتفاقية واسترشادا بمبادئها، بما في ذلك مبدأ الإنصاف والمسؤوليات المشتركة وإن كانت متباينة ومراعاة قدرات كل طرف، في ضوء الظروف الوطنية المختلفة،

وإذ تدرك الحاجة إلى تصدّي فعال وتدرجيا للتهديد الملحق الذي يشكله تغير المناخ، استنادا إلى أفضل المعرف العلمية المتاحة،

وإذ تدرك أيضا الاحتياجات المحددة والظروف الخاصة للبلدان النامية الأطراف، لا سيما تلك القابلة للتاثير بوجه خاص بالآثار الضارة لتغير المناخ، وفق ما تنص عليه الاتفاقية،

وإذ تضع في اعتبارها على نحو كامل الاحتياجات المحددة والأوضاع الخاصة لأقل البلدان نموا فيما يتصل بتمويل التكنولوجيا ونقلها،

وإذ تدرك أن الأطراف قد لا تتأثر بتغير المناخ فحسب، بل أيضا بآثار التدابير المتخذة للتصدي له،

وإذ تؤكد ما للإجراءات المتعلقة بتغيير المناخ وعمليات التصدي له وآثاره من علاقة وثيقة بالوصول المنصف إلى التنمية المستدامة والقضاء على الفقر،

[TEXT IN CHINESE – TEXTE EN CHINOIS]

巴黎协定

本协定各缔约方，

作为《联合国气候变化框架公约》（以下简称《公约》）缔约方，

按照《公约》缔约方会议第十七届会议第 1/CP. 17 号决定建立的德班加强行动平台，

为实现《公约》目标，并遵循其原则，包括公平、共同但有区别的责任和各自能力原则，考虑不同国情，

认识到必须根据现有的最佳科学知识，对气候变化的紧迫威胁作出有效和逐渐的应对，

又认识到《公约》所述的发展中国家缔约方的具体需要和特殊情况，尤其是那些特别易受气候变化不利影响的发展中国家缔约方的具体需要和特殊情况，

充分考虑到最不发达国家在筹资和技术转让行动方面的具体需要和特殊情况，

认识到缔约方不仅可能受到气候变化的影响，而且还可能受到为应对气候变化而采取的措施的影响，

强调气候变化行动、应对和影响与平等获得可持续发展和消除贫困有着内在的关系，

认识到保障粮食安全和消除饥饿的根本性优先事项，以及粮食生产系统特别易受气候变化不利影响，

考虑到务必根据国家制定的发展优先事项，实现劳动力公正转型以及创造体面工作和高质量就业岗位，

承认气候变化是人类共同关心的问题，缔约方在采取行动应对气候变化时，应当尊重、促进和考虑它们各自对人权、健康权、土著人民权利、当地社区权利、移徙者权利、儿童权利、残疾人权利、弱势人权利、发展权，以及性别平等、妇女赋权和代际公平等的义务，

认识到必须酌情维护和加强《公约》所述的温室气体的汇和库，

注意到必须确保包括海洋在内的所有生态系统的完整性并保护被有些文化认作地球母亲的生物多样性，并注意到在采取行动应对气候变化时关于“气候公正”概念对一些人的重要性，

申明就本协定处理的事项在各级开展教育、培训、公众意识，公众参与和公众获得信息和合作的重要性，

认识到按照缔约方各自的国内立法使各级政府和各行为方参与应对气候变化的重要性，

又认识到在发达国家缔约方带头下的可持续生活方式以及可持续的消费和生产模式，对应对气候变化所发挥的重要作用，

兹协议如下：

第一条

为本协定的目的，《公约》第一条所载的定义应予适用。此外：

- (一) “公约”指1992年5月9日在纽约通过的《联合国气候变化框架公约》；
- (二) “缔约方会议”指《公约》缔约方会议；
- (三) “缔约方”指本协定缔约方。

第二条

一、本协定在加强《公约》，包括其目标的履行方面，旨在联系可持续发展和消除贫困的努力，加强对气候变化威胁的全球应对，包括：

- (一) 把全球平均气温升幅控制在工业化前水平以上低于 2°C 之内，并努力将气温升幅限制在工业化前水平以上 1.5°C 之内，同时认识到这将大大减少气候变化的风险和影响；
- (二) 提高适应气候变化不利影响的能力并以不威胁粮食生产的方式增强气候复原力和温室气体低排放发展；并
- (三) 使资金流动符合温室气体低排放和气候适应型发展的路径。

二、本协定的履行将体现公平以及共同但有区别的责任和各自能力的原则，考虑不同国情。

第三条

作为全球应对气候变化的国家自主贡献，所有缔约方将采取并通报第四条、第七条、第九条、第十条、第十一条和第十三条所界定的有力度的努力，以实现本协定第二条所述的目的。所有缔约方的努力将随着时间的推移而逐渐增加，同时认识到需要支持发展中国家缔约方，以有效履行本协定。

第四条

- 一、为了实现第二条规定的长期气温目标，缔约方旨在尽快达到温室气体排放的全球峰值，同时认识到到达峰对发展中国家缔约方来说需要更长的时间；此后利用现有的最佳科学迅速减排，以联系可持续发展和消除贫困，在公平的基础上，在本世纪下半叶实现温室气体源的人为排放与汇的清除之间的平衡。
- 二、各缔约方应编制、通报并保持它计划实现的连续国家自主贡献。缔约方应采取国内减缓措施，以实现这种贡献的目标。
- 三、各缔约方的连续国家自主贡献将比当前的国家自主贡献有所进步，并反映其尽可能大的力度，同时体现其共同但有区别的责任和各自能力，考虑不同国情。
- 四、发达国家缔约方应当继续带头，努力实现全经济范围绝对减排目标。发展中国家缔约方应当继续加强它们的减缓努力，鼓励它们根据不同的国情，逐渐转向全经济范围减排或限排目标。
- 五、应向发展中国家缔约方提供支助，以根据本协定第九条、第十条和第十一条执行本条，同时认识到增强对发展中国家缔约方的支助，将能够加大它们的行动力度。
- 六、最不发达国家和小岛屿发展中国家可编制和通报反映它们特殊情况的关于温室气体低排放发展的战略、计划和行动。
- 七、从缔约方的适应行动和/或经济多样化计划中获得的减缓协同效益，能促进本条下的减缓成果。
- 八、在通报国家自主贡献时，所有缔约方应根据第 1/CP.21 号决定和作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议的任何有关决定，为清晰、透明和了解而提供必要的信息。

九、各缔约方应根据第 1/CP.21 号决定和作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议的任何有关决定，并从第十四条所述的全球盘点的结果获取信息，每五年通报一次国家自主贡献。

十、作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议应在第一届会议上审议国家自主贡献的共同时间框架。

十一、缔约方可根据作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议通过的指导，随时调整其现有的国家自主贡献，以加强其力度水平。

十二、缔约方通报的国家自主贡献应记录在秘书处保持的一个公共登记册上。

十三、缔约方应核算它们的国家自主贡献。在核算相当于它们国家自主贡献中的人为排放量和清除量时，缔约方应根据作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议通过的指导，促进环境完整性、透明性、精确性、完备性、可比和一致性，并确保避免双重核算。

十四、在国家自主贡献方面，当缔约方在承认和执行人为排放和清除方面的减缓行动时，应当按照本条第十三款的规定，酌情考虑《公约》下的现有方法和指导。

十五、缔约方在履行本协定时，应考虑那些经济受应对措施影响最严重的缔约方，特别是发展中国家缔约方关注的问题。

十六、缔约方，包括区域经济一体化组织及其成员国，凡是达成了一项协定，根据本条第二款联合采取行动的，均应在它们通报国家自主贡献时，将该协定的条款通知秘书处，包括有关时期内分配给各缔约方的排放量。再应由秘书处向《公约》的缔约方和签署方通报该协定的条款。

十七、本条第十六款提及的这种协定的各缔约方应根据本条第十三款和第十四款以及第十三条和第十五条对该协定为它规定的排放水平承担责任。

十八、如果缔约方在一个其本身是本协定缔约方的区域经济一体化组织的框架内并与该组织一起，采取联合行动开展这项工作，那么该区域经济一体化组织的各成员国单独并与该区域经济一体化组织一起，应根据本条第十三款和第十四款以及第十三条和第十五条，对根据本条第十六款通报的协定为它规定的排放水平承担责任。

十九、所有缔约方应当努力拟定并通报长期温室气体低排放发展战略，同时注意第二条，顾及其共同但有区别的责任和各自能力，考虑不同国情。

第五条

一、缔约方应当采取行动酌情维护和加强《公约》第四条第1款d项所述的温室气体的汇和库，包括森林。

二、鼓励缔约方采取行动，包括通过基于成果的支付，执行和支持在《公约》下已确定的有关指导和决定中提出的有关以下方面的现有框架：为减少毁林和森林退化造成的排放所涉活动采取的政策方法和积极奖励措施，以及发展中国家养护、可持续管理森林和增强森林碳储量的作用；执行和支持替代政策方法，如关于综合和可持续森林管理的联合减缓和适应方法，同时重申酌情奖励与这些方法相关的非碳效益的重要性。

第六条

一、缔约方认识到，有些缔约方选择自愿合作执行它们的国家自主贡献，以能够提高它们减缓和适应行动的力度，并促进可持续发展和环境完整性。

二、缔约方如果在自愿的基础上采取合作方法，并使用国际转让的减缓成果来实现国家自主贡献，就应促进可持续发展，确保环境完整性和透明度，包括在治理方面，并应依作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议通过的指导运用稳健的核算，除其它外，确保避免双重核算。

三、使用国际转让的减缓成果来实现本协定下的国家自主贡献，应是自愿的，并得到参加的缔约方的允许的。

四、兹在作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议的权力和指导下，建立一个机制，供缔约方自愿使用，以促进温室气体排放的减缓，支持可持续发展。它应受作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议指定的一个机构的监督，应旨在：

- (一) 促进减缓温室气体排放，同时促进可持续发展；
- (二) 奖励和便利缔约方授权下的公私实体参与减缓温室气体排放；
- (三) 促进东道缔约方减少排放水平，以便从减缓活动导致的减排中受益，这也
可以被另一缔约方用来履行其国家自主贡献；并

(四) 实现全球排放的全面减缓。

五、从本条第四款所述的机制产生的减排，如果被另一缔约方用作表示其国家自主贡献的实现情况，则不得再被用作表示东道缔约方自主贡献的实现情况。

六、作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议应确保本条第四款所述机制下开展的活动所产生的一部分收益用于负担行政开支，以及援助特别易受气候变化不利影响的发展中国家缔约方支付适应费用。

七、作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议应在第一届会议上通过本条第四款所述机制的规则、模式和程序。

八、缔约方认识到，在可持续发展和消除贫困方面，必须以协调和有效的方式向缔约方提供综合、整体和平衡的非市场方法，包括酌情通过，除其它外，减缓、适应、资金、技术转让和能力建设，以协助执行它们的国家自主贡献。这些方法应旨在：

- (一) 提高减缓和适应力度；
- (二) 加强公私部门参与执行国家自主贡献；并
- (三) 创造各种手段和有关体制安排之间协调的机会。

九、兹确定一个本条第八款提及的可持续发展非市场方法的框架，以推广非市场方法。

第七条

一、缔约方兹确立关于提高适应能力、加强复原力和减少对气候变化的脆弱性的全球适应目标，以促进可持续发展，并确保在第二条所述气温目标方面采取充分的适应对策。

二、缔约方认识到，适应是所有各方面面临的全球挑战，具有地方、次国家、国家、区域和国际层面，它是为保护人民、生计和生态系统而采取的气候变化长期全球应对措施的关键组成部分和促进因素，同时也要考虑到特别易受气候变化不利影响的发展中国家迫在眉睫的需要。

三、应根据作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议第一届会议通过的模式承认发展中国家的适应努力。

四、缔约方认识到，当前的适应需要很大，提高减缓水平能减少对额外适应努力的需要，增大适应需要可能会增加适应成本。

五、缔约方承认，适应行动应当遵循一种国家驱动、注重性别问题、参与型和充分透明的方法，同时考虑到脆弱群体、社区和生态系统，并应当基于和遵循现有的最佳科学，以及适当的传统知识、土著人民的知识和地方知识系统，以期将适应酌情纳入相关的社会经济和环境政策以及行动中。

六、缔约方认识到支持适应努力并开展适应努力方面的国际合作的重要性，以及考虑发展中国家缔约方的需要，尤其是特别易受气候变化不利影响的发展中国家的需要的重要性。

七、缔约方应当加强它们在增强适应行动方面的合作，同时考虑到《坎昆适应框架》，包括在下列方面：

(一) 交流信息、良好做法、获得的经验和教训，酌情包括与适应行动方面的科学、规划、政策和执行等相关的信息、良好做法、获得的经验和教训；

(二) 加强体制安排，包括《公约》下服务于本协定的体制安排，以支持相关信息和知识的综合，并为缔约方提供技术支助和指导；

(三) 加强关于气候的科学知识，包括研究、对气候系统的系统观测和早期预警系统，以便为气候服务提供参考，并支持决策；

(四) 协助发展中国家缔约方确定有效的适应做法、适应需要、优先事项、为适应行动和努力提供和得到的支助、挑战和差距，其方式应符合鼓励良好做法；并

(五) 提高适应行动的有效性和持久性。

八、鼓励联合国专门组织和机构支持缔约方努力执行本条第七款所述的行动，同时考虑到本条第五款的规定。

九、各缔约方应酌情开展适应规划进程并采取各种行动，包括制订或加强相关的计划、政策和/或贡献，其中可包括：

(一) 落实适应行动、任务和/或努力；

(二) 关于制订和执行国家适应计划的进程；

(三) 评估气候变化影响和脆弱性，以拟订国家自主决定的优先行动，同时考虑到处于脆弱地位的人、地方和生态系统；

(四) 监测和评价适应计划、政策、方案和行动并从中学习；并

(五) 建设社会经济和生态系统的复原力，包括通过经济多样化和自然资源的可持续管理。

十、各缔约方应当酌情定期提交和更新一项适应信息通报，其中可包括其优先事项、执行和支助需要、计划和行动，同时不对发展中国家缔约方造成额外负担。

十一、本条第十款所述适应信息通报应酌情定期提交和更新，纳入或结合其他信息通报或文件提交，其中包括国家适应计划、第四条第二款所述的一项国家自主贡献和/或一项国家信息通报。

十二、本条第十款所述的适应信息通报应记录在一个由秘书处保持的公共登记册上。

十三、根据本协定第九条、第十条和第十一条的规定，发展中国家缔约方在执行本条第七款、第九款、第十款和第十一款时应得到持续和加强的国际支持。

十四、第十四条所述的全球盘点，除其他外应：

- (一) 承认发展中国家缔约方的适应努力；
- (二) 加强开展适应行动，同时考虑本条第十款所述的适应信息通报；
- (三) 审评适应的充足性和有效性以及对适应提供的支助情况；并
- (四) 审评在实现本条第一款所述的全球适应目标方面所取得的总体进展。

第八条

一、缔约方认识到避免、尽量减轻和处理与气候变化(包括极端气候事件和缓发事件)不利影响相关的损失和损害的重要性，以及可持续发展对于减少损失和损害风险的作用。

二、气候变化影响相关损失和损害华沙国际机制应置于作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议的权力和指导下，并可由作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议决定予以强化和加强。

三、缔约方应当在合作和提供便利的基础上，包括酌情通过华沙国际机制，在气候变化不利影响所涉损失和损害方面加强理解、行动和支持。

四、据此，为加强理解、行动和支持而开展合作和提供便利的领域可包括以下方面：

- (一) 早期预警系统；
- (二) 应急准备；

- (三) 缓发事件;
- (四) 可能涉及不可逆转和永久性损失和损害的事件;
- (五) 综合性风险评估和管理;
- (六) 风险保险机制, 气候风险分担安排和其他保险方案;
- (七) 非经济损失; 和
- (八) 社区、生计和生态系统的复原力。

五、华沙国际机制应与本协定下现有机构和专家小组以及本协定以外的有关组织和专家机构协作。

第九条

一、发达国家缔约方应为协助发展中国家缔约方减缓和适应两方面提供资金,以便继续履行在《公约》下的现有义务。

二、鼓励其他缔约方自愿提供或继续提供这种支助。

三、作为全球努力的一部分,发达国家缔约方应当继续带头,从各种大量来源、手段及渠道调动气候资金,同时注意到公共资金通过采取各种行动,包括支持国家驱动战略而发挥的重要作用,并考虑发展中国家缔约方的需要和优先事项。对气候资金的这一调动应当超过先前的努力。

四、提供规模更大的资金,应当旨在实现适应与减缓之间的平衡,同时考虑国家驱动战略以及发展中国家缔约方的优先事项和需要,尤其是那些特别易受气候变化不利影响的和受到严重的能力限制的发展中国家缔约方,如最不发达国家和小岛屿发展中国家的优先事项和需要,同时也考虑为适应提供公共资源和基于赠款的资源的需要。

五、发达国家缔约方应根据对其适用的本条第一款和第三款的规定,每两年通报指示性定量定质信息,包括向发展中国家缔约方提供的公共资金方面可获得的预测水平。鼓励其他提供资源的缔约方也自愿每两年通报一次这种信息。

六、第十四条所述的全球盘点应考虑发达国家缔约方和/或本协定的机构提供的关于气候资金所涉努力方面的有关信息。

七、发达国家缔约方应按照作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议第一届会议根据第十三条第十三款的规定通过的模式、程序和指南,就通过公共干预措施向发展

中国国家提供和调动支助的情况，每两年提供透明一致的信息。鼓励其他缔约方也这样做。

八、《公约》的资金机制，包括其经营实体，应作为本协定的资金机制。

九、为本协定服务的机构，包括《公约》资金机制的经营实体，应旨在通过精简审批程序和提供强化准备活动支持，确保发展中国家缔约方，尤其是最不发达国家和小岛屿发展中国家，在国家气候战略和计划方面有效地获得资金。

第十条

一、缔约方共有一个长期愿景，即必须充分落实技术开发和转让，以改善对气候变化的复原力和减少温室气体排放。

二、注意到技术对于执行本协定下的减缓和适应行动的重要性，并认识到现有的技术部署和推广工作，缔约方应加强技术开发和转让方面的合作行动。

三、《公约》下设立的技术机制应为本协定服务。

四、兹建立一个技术框架，为技术机制在促进和便利技术开发和转让的强化行动方面的工作提供总体指导，以实现本条第一款所述的长期愿景，支持本协定的履行。

五、加快、鼓励和扶持创新，对有效、长期的全球应对气候变化，以及促进经济增长和可持续发展至关重要。应对这种努力酌情提供支助，包括由技术机制和由《公约》资金机制通过资金手段提供支助，以便采取协作性方法开展研究和开发，以及便利获得技术，特别是在技术周期的早期阶段便利发展中国家缔约方获得技术。

六、应向发展中国家缔约方提供支助，包括提供资金支助，以执行本条，包括在技术周期不同阶段的技术开发和转让方面加强合作行动，从而在支助减缓和适应之间实现平衡。第十四条提及的全球盘点应考虑为发展中国家缔约方的技术开发和转让提供支助方面的现有信息。

第十一条

一、本协定下的能力建设应当加强发展中国家缔约方，特别是能力最弱的国家，如最不发达国家，以及特别易受气候变化不利影响的国家，如小岛屿发展中国家等的能力，以便采取有效的气候变化行动，其中包括，除其它外，执行适应和减缓行动，并应当

便利技术开发、推广和部署、获得气候资金、教育、培训和公共意识的有关方面，以及透明、及时和准确的信息通报。

二、能力建设，尤其是针对发展中国家缔约方的能力建设，应当由国家驱动，依据并响应国家需要，并促进缔约方的本国自主，包括在国家、次国家和地方层面。能力建设应当以获得的经验教训为指导，包括从《公约》下能力建设活动中获得的经验教训，并应当是一个参与型、贯穿各领域和注重性别问题的有效和迭加的进程。

三、所有缔约方应当合作，以加强发展中国家缔约方履行本协定的能力。发达国家缔约方应当加强对发展中国家缔约方能力建设行动的支助。

四、所有缔约方，凡在加强发展中国家缔约方执行本协定的能力，包括采取区域、双边和多边方式的，均应定期就这些能力建设行动或措施进行通报。发展中国家缔约方应当定期通报为履行本协定而落实能力建设计划、政策、行动或措施的进展情况。

五、应通过适当的体制安排，包括《公约》下为服务于本协定所建立的有关体制安排，加强能力建设活动，以支持对本协定的履行。作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议应在第一届会议上审议并就能力建设的初始体制安排通过一项决定。

第十二条

缔约方应酌情合作采取措施，加强气候变化教育、培训、公共意识、公众参与和公众获取信息，同时认识到这些步骤对于加强本协定下的行动的重要性。

第十三条

一、为建立互信和信心并促进有效履行，兹设立一个关于行动和支助的强化透明度框架，并内置一个灵活机制，以考虑缔约方能力的不同，并以集体经验为基础。

二、透明度框架应为依能力需要灵活性的发展中国家缔约方提供灵活性，以利于其履行本条规定。本条第十三款所述的模式、程序和指南应反映这种灵活性。

三、透明度框架应依托和加强在《公约》下设立的透明度安排，同时认识到最不发达国家和小岛屿发展中国家的特殊情况，以促进性、非侵入性、非惩罚性和尊重国家主权的方式实施，并避免对缔约方造成不当负担。

四、《公约》下的透明度安排，包括国家信息通报、两年期报告和两年期更新报告、国际评估和审评以及国际磋商和分析，应成为制定本条第十三款下的模式、程序和指南时加以借鉴的经验的一部分。

五、行动透明度框架的目的是按照《公约》第二条所列目标，明确了解气候变化行动，包括明确和追踪缔约方在第四条下实现各自国家自主贡献方面所取得进展；以及缔约方在第七条之下的适应行动，包括良好做法、优先事项、需要和差距，以便为第十四条下的全球盘点提供信息。

六、支助透明度框架的目的是明确各相关缔约方在第四条、第七条、第九条、第十条和第十一条下的气候变化行动方面提供和收到的支助，并尽可能反映所提供的累计资金支助的全面概况，以便为第十四条下的盘点提供信息。

七、各缔约方应定期提供以下信息：

（一）利用政府间气候变化专门委员会接受并由作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议商定的良好做法而编写的一份温室气体源的人为排放和汇的清除的国家清单报告；并

（二）跟踪在根据第四条执行和实现国家自主贡献方面取得的进展所必需的信息。

八、各缔约方还应当酌情提供与第七条下的气候变化影响和适应相关的信息。

九、发达国家缔约方应，提供支助的其他缔约方应当就根据第九条、第十条和第十一条向发展中国家缔约方提供资金、技术转让和能力建设支助的情况提供信息。

十、发展中国家缔约方应当就在第九条、第十条和第十一条下需要和接受的资金、技术转让和能力建设支助情况提供信息。

十一、应根据第1/CP.21号决定对各缔约方根据本条第七款和第九款提交的信息进行技术专家审评。对于那些由于能力问题而对此有需要的发展中国家缔约方，这一审评进程应包括查明能力建设需要方面的援助。此外，各缔约方应参与促进性的多方审议，以对第九条下的工作以及各自执行和实现国家自主贡献的进展情况进行审议。

十二、本款下的技术专家审评应包括适当审议缔约方提供的支助，以及执行和实现国家自主贡献的情况。审评也应查明缔约方需改进的领域，并包括审评这种信息是否与

本条第十三款提及的模式、程序和指南相一致，同时考虑在本条第二款下给予缔约方的灵活性。审评应特别注意发展中国家缔约方各自的国家能力和国情。

十三、作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议应在第一届会议上根据《公约》下透明度相关安排取得的经验，详细拟定本条的规定，酌情为行动和支助的透明度通过通用的模式、程序和指南。

十四、应为发展中国家履行本条提供支助。

十五、应为发展中国家缔约方建立透明度相关能力提供持续支助。

第十四条

一、作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议应定期盘点本协定的履行情况，以评估实现本协定宗旨和长期目标的集体进展情况（称为“全球盘点”）。盘点应以全面和促进性的方式开展，考虑减缓、适应以及执行手段和支助问题，并顾及公平和利用现有的最佳科学。

二、作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议应在 2023 年进行第一次全球盘点，此后每五年进行一次，除非作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议另有决定。

三、全球盘点的结果应为缔约方以国家自主的方式根据本协定的有关规定更新和加强它们的行动和支助，以及加强气候行动的国际合作提供信息。

第十五条

一、兹建立一个机制，以促进履行和遵守本协定的规定。

二、本条第一款所述的机制应由一个委员会组成，应以专家为主，并且是促进性的，行使职能时采取透明、非对抗的、非惩罚性的方式。委员会应特别关心缔约方各自的国家能力和情况。

三、该委员会应在作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议第一届会议通过的模式和程序下运作，每年向作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议提交报告。

第十六条

一、《公约》缔约方会议——《公约》的最高机构，应作为本协定缔约方会议。

二、非为本协定缔约方的《公约》缔约方，可作为观察员参加作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议的任何届会的议事工作。在《公约》缔约方会议作为本协定缔约方会议时，在本协定之下的决定只应由本协定缔约方者做出。

三、在《公约》缔约方会议作为本协定缔约方会议时，《公约》缔约方会议主席团中代表《公约》缔约方但在当时非为本协定缔约方的任何成员，应由本协定缔约方从本协定缔约方中选出的另一成员替换。

四、作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议应定期审评本协定的履行情况，并应在其权限内作出为促进本协定有效履行所必要的决定。作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议应履行本协定赋予它的职能，并应：

- (一) 设立为履行本协定而被认为必要的附属机构；并
- (二) 行使为履行本协定所需的其他职能。

五、《公约》缔约方会议的议事规则和依《公约》规定采用的财务规则，应在本协定下比照适用，除非作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议以协商一致方式可能另外作出决定。

六、作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议第一届会议，应由秘书处结合本协定生效之日起预定举行的《公约》缔约方会议第一届会议召开。其后作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议常会，应与《公约》缔约方会议常会结合举行，除非作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议另有决定。

七、作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议特别会议，应在作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议认为必要的其他任何时间举行，或应任何缔约方的书面请求而举行，但须在秘书处将该要求转达给各缔约方后六个月内得到至少三分之一缔约方的支持。

八、联合国及其专门机构和国际原子能机构，以及它们的非为《公约》缔约方的成员国或观察员，均可派代表作为观察员出席作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议的各届会议。任何在本协定所涉事项上具备资格的团体或机构，无论是国家或国际的、政府的或非政府的，经通知秘书处其愿意派代表作为观察员出席作为本协定缔约

方会议的《公约》缔约方会议的某届会议，均可予以接纳，除非出席的缔约方至少三分之一反对。观察员的接纳和参加应遵循本条第五款所指的议事规则。

第十七条

一、依《公约》第八条设立的秘书处，应作为本协定的秘书处。
二、关于秘书处职能的《公约》第八条第2款和关于就秘书处行使职能作出的安排的《公约》第八条第3款，应比照适用于本协定。秘书处还应行使本协定和作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议所赋予它的职能。

第十八条

一、《公约》第九条和第十条设立的附属科学技术咨询机构和附属履行机构，应分别作为本协定的附属科学技术咨询机构和附属履行机构。《公约》关于这两个机构行使职能的规定应比照适用于本协定。本协定的附属科学技术咨询机构和附属履行机构的届会，应分别与《公约》的附属科学技术咨询机构和附属履行机构的会议结合举行。
二、非为本协定缔约方的《公约》缔约方可作为观察员参加附属机构任何届会的议事工作。在附属机构作为本协定附属机构时，本协定下的决定只应由本协定缔约方作出。
三、《公约》第九条和第十条设立的附属机构行使它们的职能处理涉及本协定的事项时，附属机构主席团中代表《公约》缔约方但当时非为本协定缔约方的任何成员，应由本协定缔约方从本协定缔约方中选出的另一成员替换。

第十九条

一、除本协定提到的附属机构和体制安排外，根据《公约》或在《公约》下设立的附属机构或其他体制安排，应按照作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议的决定，为本协定服务。作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议应明确规定此种附属机构或安排所要行使的职能。
二、作为本协定缔约方会议的《公约》缔约方会议可为这些附属机构和体制安排提供进一步指导。

第二十条

- 一、本协定应开放供属于《公约》缔约方的各国和区域经济一体化组织签署并须经其批准、接受或核准。本协定应自 2016 年 4 月 22 日至 2017 年 4 月 21 日在纽约联合国总部开放供签署。此后，本协定应自签署截止日之次日起开放供加入。批准、接受、核准或加入的文书应交存保存人。
- 二、任何成为本协定缔约方而其成员国均非缔约方的区域经济一体化组织应受本协定各项义务的约束。如果区域经济一体化组织的一个或多个成员国为本协定的缔约方，该组织及其成员国应决定各自在履行本协定义务方面的责任。在此种情况下，该组织及其成员国无权同时行使本协定规定的权利。
- 三、区域经济一体化组织应在其批准、接受、核准或加入的文书中声明其在本协定所规定的事项方面的权限。这些组织还应将其权限范围的任何重大变更通知保存人，再由保存人通知各缔约方。

第二十一条

- 一、本协定应在不少于 55 个《公约》缔约方，包括其合计共占全球温室气体总排放量的至少约 55% 的《公约》缔约方交存其批准、接受、核准或加入文书之后第三十天起生效。
- 二、只为本条第一款的有限目的，“全球温室气体总排放量”指在《公约》缔约方通过本协定之日或之前最新通报的数量。
- 三、对于在本条第一款规定的生效条件达到之后批准、接受、核准或加入本协定的每一国家或区域经济一体化组织，本协定应自该国家或区域经济一体化组织批准、接受、核准或加入的文书交存之日后第三十天起生效。
- 四、为本条第一款的目的，区域经济一体化组织交存的任何文书，不应被视为其成员国所交存文书之外的额外文书。

第二十二条

《公约》第十五条关于通过对《公约》的修正的规定应比照适用于本协定。

第二十三条

- 一、《公约》第十六条关于《公约》附件的通过和修正的规定应比照适用于本协定。
- 二、本协定的附件应构成本协定的组成部分，除另有明文规定外，凡提及本协定，即同时提及其任何附件。这些附件应限于清单、表格和属于科学、技术、程序或行政性质的任何其他说明性材料。

第二十四条

《公约》关于争端的解决的第十四条的规定应比照适用于本协定。

第二十五条

- 一、除本条第二款所规定外，每个缔约方应有一票表决权。
- 二、区域经济一体化组织在其权限内的事项上应行使票数与其作为本协定缔约方的成员国数目相同的表决权。如果一个此类组织的任一成员国行使自己的表决权，则该组织不得行使表决权，反之亦然。

第二十六条

联合国秘书长应为本协定的保存人。

第二十七条

对本协定不得作任何保留。

第二十八条

- 一、自本协定对一缔约方生效之日起三年后，该缔约方可随时向保存人发出书面通知退出本协定。
- 二、任何此种退出应自保存人收到退出通知之日起一年期满时生效，或在退出通知中所述明的更后日期生效。
- 三、退出《公约》的任何缔约方，应被视为亦退出本协定。

第二十九条

本协定正本应交存于联合国秘书长，其阿拉伯文、中文、英文、法文、俄文和西班牙文文本同等作准。

二〇一五年十二月十二日订于巴黎。

下列签署人，经正式授权，在本协定上签字，以昭信守。

[For the list of Signatories, see at the end of the Agreement in Spanish – Pour la liste des signataires, voir à la fin de l'Accord en espagnol.]

[TEXT IN ENGLISH – TEXTE EN ANGLAIS]

PARIS AGREEMENT

The Parties to this Agreement,

Being Parties to the United Nations Framework Convention on Climate Change, hereinafter referred to as “the Convention”,

Pursuant to the Durban Platform for Enhanced Action established by decision 1/CP.17 of the Conference of the Parties to the Convention at its seventeenth session,

In pursuit of the objective of the Convention, and being guided by its principles, including the principle of equity and common but differentiated responsibilities and respective capabilities, in the light of different national circumstances,

Recognizing the need for an effective and progressive response to the urgent threat of climate change on the basis of the best available scientific knowledge,

Also recognizing the specific needs and special circumstances of developing country Parties, especially those that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change, as provided for in the Convention,

Taking full account of the specific needs and special situations of the least developed countries with regard to funding and transfer of technology,

Recognizing that Parties may be affected not only by climate change, but also by the impacts of the measures taken in response to it,

Emphasizing the intrinsic relationship that climate change actions, responses and impacts have with equitable access to sustainable development and eradication of poverty,

Recognizing the fundamental priority of safeguarding food security and ending hunger, and the particular vulnerabilities of food production systems to the adverse impacts of climate change,

Taking into account the imperatives of a just transition of the workforce and the creation of decent work and quality jobs in accordance with nationally defined development priorities,

Acknowledging that climate change is a common concern of humankind, Parties should, when taking action to address climate change, respect, promote and consider their respective obligations on human rights, the right to health, the rights of indigenous peoples, local communities, migrants, children, persons with disabilities and people in vulnerable situations and the right to development, as well as gender equality, empowerment of women and intergenerational equity,

Recognizing the importance of the conservation and enhancement, as appropriate, of sinks and reservoirs of the greenhouse gases referred to in the Convention,

Noting the importance of ensuring the integrity of all ecosystems, including oceans, and the protection of biodiversity, recognized by some cultures as Mother Earth, and noting the importance for some of the concept of “climate justice”, when taking action to address climate change,

Affirming the importance of education, training, public awareness, public participation, public access to information and cooperation at all levels on the matters addressed in this Agreement,

Recognizing the importance of the engagements of all levels of government and various actors, in accordance with respective national legislations of Parties, in addressing climate change,

Also recognizing that sustainable lifestyles and sustainable patterns of consumption and production, with developed country Parties taking the lead, play an important role in addressing climate change,

Have agreed as follows:

Article 1

For the purpose of this Agreement, the definitions contained in Article 1 of the Convention shall apply. In addition:

- (a) “Convention” means the United Nations Framework Convention on Climate Change, adopted in New York on 9 May 1992;
- (b) “Conference of the Parties” means the Conference of the Parties to the Convention;
- (c) “Party” means a Party to this Agreement.

Article 2

1. This Agreement, in enhancing the implementation of the Convention, including its objective, aims to strengthen the global response to the threat of climate change, in the context of sustainable development and efforts to eradicate poverty, including by:

- (a) Holding the increase in the global average temperature to well below 2°C above pre-industrial levels and pursuing efforts to limit the temperature increase to 1.5°C above pre-industrial levels, recognizing that this would significantly reduce the risks and impacts of climate change;
- (b) Increasing the ability to adapt to the adverse impacts of climate change and foster climate resilience and low greenhouse gas emissions development, in a manner that does not threaten food production; and
- (c) Making finance flows consistent with a pathway towards low greenhouse gas emissions and climate-resilient development.

2. This Agreement will be implemented to reflect equity and the principle of common but differentiated responsibilities and respective capabilities, in the light of different national circumstances.

Article 3

As nationally determined contributions to the global response to climate change, all Parties are to undertake and communicate ambitious efforts as defined in Articles 4, 7, 9, 10, 11 and 13 with the view to achieving the purpose of this Agreement as set out in Article 2. The efforts of all Parties will represent a progression over time, while recognizing the need to support developing country Parties for the effective implementation of this Agreement.

Article 4

1. In order to achieve the long-term temperature goal set out in Article 2, Parties aim to reach global peaking of greenhouse gas emissions as soon as possible, recognizing that peaking will take longer for developing country Parties, and to undertake rapid reductions thereafter in accordance with best available science, so as to achieve a balance between anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of greenhouse gases in the second half of this century, on the basis of equity, and in the context of sustainable development and efforts to eradicate poverty.
2. Each Party shall prepare, communicate and maintain successive nationally determined contributions that it intends to achieve. Parties shall pursue domestic mitigation measures, with the aim of achieving the objectives of such contributions.
3. Each Party's successive nationally determined contribution will represent a progression beyond the Party's then current nationally determined contribution and reflect its highest possible ambition, reflecting its common but differentiated responsibilities and respective capabilities, in the light of different national circumstances.
4. Developed country Parties should continue taking the lead by undertaking economy-wide absolute emission reduction targets. Developing country Parties should continue enhancing their mitigation efforts, and are encouraged to move over time towards economy-wide emission reduction or limitation targets in the light of different national circumstances.
5. Support shall be provided to developing country Parties for the implementation of this Article, in accordance with Articles 9, 10 and 11, recognizing that enhanced support for developing country Parties will allow for higher ambition in their actions.
6. The least developed countries and small island developing States may prepare and communicate strategies, plans and actions for low greenhouse gas emissions development reflecting their special circumstances.
7. Mitigation co-benefits resulting from Parties' adaptation actions and/or economic diversification plans can contribute to mitigation outcomes under this Article.

8. In communicating their nationally determined contributions, all Parties shall provide the information necessary for clarity, transparency and understanding in accordance with decision 1/CP.21 and any relevant decisions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement.

9. Each Party shall communicate a nationally determined contribution every five years in accordance with decision 1/CP.21 and any relevant decisions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement and be informed by the outcomes of the global stocktake referred to in Article 14.

10. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall consider common time frames for nationally determined contributions at its first session.

11. A Party may at any time adjust its existing nationally determined contribution with a view to enhancing its level of ambition, in accordance with guidance adopted by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement.

12. Nationally determined contributions communicated by Parties shall be recorded in a public registry maintained by the secretariat.

13. Parties shall account for their nationally determined contributions. In accounting for anthropogenic emissions and removals corresponding to their nationally determined contributions, Parties shall promote environmental integrity, transparency, accuracy, completeness, comparability and consistency, and ensure the avoidance of double counting, in accordance with guidance adopted by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement.

14. In the context of their nationally determined contributions, when recognizing and implementing mitigation actions with respect to anthropogenic emissions and removals, Parties should take into account, as appropriate, existing methods and guidance under the Convention, in the light of the provisions of paragraph 13 of this Article.

15. Parties shall take into consideration in the implementation of this Agreement the concerns of Parties with economies most affected by the impacts of response measures, particularly developing country Parties.

16. Parties, including regional economic integration organizations and their member States, that have reached an agreement to act jointly under paragraph 2 of this Article shall notify the secretariat of the terms of that agreement, including the emission level allocated to each Party within the relevant time period, when they communicate their nationally determined contributions. The secretariat shall in turn inform the Parties and signatories to the Convention of the terms of that agreement.

17. Each party to such an agreement shall be responsible for its emission level as set out in the agreement referred to in paragraph 16 of this Article in accordance with paragraphs 13 and 14 of this Article and Articles 13 and 15.

18. If Parties acting jointly do so in the framework of, and together with, a regional economic integration organization which is itself a Party to this Agreement, each member State of that regional economic integration organization individually, and together with the regional economic integration organization, shall be responsible for its emission level as set out in the agreement communicated under paragraph 16 of this Article in accordance with paragraphs 13 and 14 of this Article and Articles 13 and 15.

19. All Parties should strive to formulate and communicate long-term low greenhouse gas emission development strategies, mindful of Article 2 taking into account their common but differentiated responsibilities and respective capabilities, in the light of different national circumstances.

Article 5

1. Parties should take action to conserve and enhance, as appropriate, sinks and reservoirs of greenhouse gases as referred to in Article 4, paragraph 1 (d), of the Convention, including forests.

2. Parties are encouraged to take action to implement and support, including through results-based payments, the existing framework as set out in related guidance and decisions already agreed under the Convention for: policy approaches and positive incentives for activities relating to reducing emissions from deforestation and forest degradation, and the role of conservation, sustainable management of forests and enhancement of forest carbon stocks in developing countries; and alternative policy approaches, such as joint mitigation and adaptation approaches for the integral and sustainable management of forests, while reaffirming the importance of incentivizing, as appropriate, non-carbon benefits associated with such approaches.

Article 6

1. Parties recognize that some Parties choose to pursue voluntary cooperation in the implementation of their nationally determined contributions to allow for higher ambition in their mitigation and adaptation actions and to promote sustainable development and environmental integrity.
2. Parties shall, where engaging on a voluntary basis in cooperative approaches that involve the use of internationally transferred mitigation outcomes towards nationally determined contributions, promote sustainable development and ensure environmental integrity and transparency, including in governance, and shall apply robust accounting to ensure, inter alia, the avoidance of double counting, consistent with guidance adopted by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement.
3. The use of internationally transferred mitigation outcomes to achieve nationally determined contributions under this Agreement shall be voluntary and authorized by participating Parties.
4. A mechanism to contribute to the mitigation of greenhouse gas emissions and support sustainable development is hereby established under the authority and guidance of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement for use by Parties on a voluntary basis. It shall be supervised by a body designated by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement, and shall aim:
  - (a) To promote the mitigation of greenhouse gas emissions while fostering sustainable development;
  - (b) To incentivize and facilitate participation in the mitigation of greenhouse gas emissions by public and private entities authorized by a Party;
  - (c) To contribute to the reduction of emission levels in the host Party, which will benefit from mitigation activities resulting in emission reductions that can also be used by another Party to fulfil its nationally determined contribution; and
  - (d) To deliver an overall mitigation in global emissions.

5. Emission reductions resulting from the mechanism referred to in paragraph 4 of this Article shall not be used to demonstrate achievement of the host Party's nationally determined contribution if used by another Party to demonstrate achievement of its nationally determined contribution.

6. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall ensure that a share of the proceeds from activities under the mechanism referred to in paragraph 4 of this Article is used to cover administrative expenses as well as to assist developing country Parties that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change to meet the costs of adaptation.

7. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall adopt rules, modalities and procedures for the mechanism referred to in paragraph 4 of this Article at its first session.

8. Parties recognize the importance of integrated, holistic and balanced non-market approaches being available to Parties to assist in the implementation of their nationally determined contributions, in the context of sustainable development and poverty eradication, in a coordinated and effective manner, including through, *inter alia*, mitigation, adaptation, finance, technology transfer and capacity-building, as appropriate. These approaches shall aim to:

(a) Promote mitigation and adaptation ambition;

(b) Enhance public and private sector participation in the implementation of nationally determined contributions; and

(c) Enable opportunities for coordination across instruments and relevant institutional arrangements.

9. A framework for non-market approaches to sustainable development is hereby defined to promote the non-market approaches referred to in paragraph 8 of this Article.

Article 7

1. Parties hereby establish the global goal on adaptation of enhancing adaptive capacity, strengthening resilience and reducing vulnerability to climate change, with a view to contributing to sustainable development and ensuring an adequate adaptation response in the context of the temperature goal referred to in Article 2.
2. Parties recognize that adaptation is a global challenge faced by all with local, subnational, national, regional and international dimensions, and that it is a key component of and makes a contribution to the long-term global response to climate change to protect people, livelihoods and ecosystems, taking into account the urgent and immediate needs of those developing country Parties that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change.
3. The adaptation efforts of developing country Parties shall be recognized, in accordance with the modalities to be adopted by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement at its first session.
4. Parties recognize that the current need for adaptation is significant and that greater levels of mitigation can reduce the need for additional adaptation efforts, and that greater adaptation needs can involve greater adaptation costs.
5. Parties acknowledge that adaptation action should follow a country-driven, gender-responsive, participatory and fully transparent approach, taking into consideration vulnerable groups, communities and ecosystems, and should be based on and guided by the best available science and, as appropriate, traditional knowledge, knowledge of indigenous peoples and local knowledge systems, with a view to integrating adaptation into relevant socioeconomic and environmental policies and actions, where appropriate.
6. Parties recognize the importance of support for and international cooperation on adaptation efforts and the importance of taking into account the needs of developing country Parties, especially those that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change.
7. Parties should strengthen their cooperation on enhancing action on adaptation, taking into account the Cancun Adaptation Framework, including with regard to:

- (a) Sharing information, good practices, experiences and lessons learned, including, as appropriate, as these relate to science, planning, policies and implementation in relation to adaptation actions;
- (b) Strengthening institutional arrangements, including those under the Convention that serve this Agreement, to support the synthesis of relevant information and knowledge, and the provision of technical support and guidance to Parties;
- (c) Strengthening scientific knowledge on climate, including research, systematic observation of the climate system and early warning systems, in a manner that informs climate services and supports decision-making;
- (d) Assisting developing country Parties in identifying effective adaptation practices, adaptation needs, priorities, support provided and received for adaptation actions and efforts, and challenges and gaps, in a manner consistent with encouraging good practices; and
- (e) Improving the effectiveness and durability of adaptation actions.

8. United Nations specialized organizations and agencies are encouraged to support the efforts of Parties to implement the actions referred to in paragraph 7 of this Article, taking into account the provisions of paragraph 5 of this Article.

9. Each Party shall, as appropriate, engage in adaptation planning processes and the implementation of actions, including the development or enhancement of relevant plans, policies and/or contributions, which may include:

- (a) The implementation of adaptation actions, undertakings and/or efforts;
- (b) The process to formulate and implement national adaptation plans;
- (c) The assessment of climate change impacts and vulnerability, with a view to formulating nationally determined prioritized actions, taking into account vulnerable people, places and ecosystems;
- (d) Monitoring and evaluating and learning from adaptation plans, policies, programmes and actions; and

(e) Building the resilience of socioeconomic and ecological systems, including through economic diversification and sustainable management of natural resources.

10. Each Party should, as appropriate, submit and update periodically an adaptation communication, which may include its priorities, implementation and support needs, plans and actions, without creating any additional burden for developing country Parties.

11. The adaptation communication referred to in paragraph 10 of this Article shall be, as appropriate, submitted and updated periodically, as a component of or in conjunction with other communications or documents, including a national adaptation plan, a nationally determined contribution as referred to in Article 4, paragraph 2, and/or a national communication.

12. The adaptation communications referred to in paragraph 10 of this Article shall be recorded in a public registry maintained by the secretariat.

13. Continuous and enhanced international support shall be provided to developing country Parties for the implementation of paragraphs 7, 9, 10 and 11 of this Article, in accordance with the provisions of Articles 9, 10 and 11.

14. The global stocktake referred to in Article 14 shall, inter alia:

(a) Recognize adaptation efforts of developing country Parties;

(b) Enhance the implementation of adaptation action taking into account the adaptation communication referred to in paragraph 10 of this Article;

(c) Review the adequacy and effectiveness of adaptation and support provided for adaptation; and

(d) Review the overall progress made in achieving the global goal on adaptation referred to in paragraph 1 of this Article.

Article 8

1. Parties recognize the importance of averting, minimizing and addressing loss and damage associated with the adverse effects of climate change, including extreme weather events and slow onset events, and the role of sustainable development in reducing the risk of loss and damage.
2. The Warsaw International Mechanism for Loss and Damage associated with Climate Change Impacts shall be subject to the authority and guidance of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement and may be enhanced and strengthened, as determined by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement.
3. Parties should enhance understanding, action and support, including through the Warsaw International Mechanism, as appropriate, on a cooperative and facilitative basis with respect to loss and damage associated with the adverse effects of climate change.
4. Accordingly, areas of cooperation and facilitation to enhance understanding, action and support may include:
  - (a) Early warning systems;
  - (b) Emergency preparedness;
  - (c) Slow onset events;
  - (d) Events that may involve irreversible and permanent loss and damage;
  - (e) Comprehensive risk assessment and management;
  - (f) Risk insurance facilities, climate risk pooling and other insurance solutions;
  - (g) Non-economic losses; and
  - (h) Resilience of communities, livelihoods and ecosystems.

5. The Warsaw International Mechanism shall collaborate with existing bodies and expert groups under the Agreement, as well as relevant organizations and expert bodies outside the Agreement.

Article 9

1. Developed country Parties shall provide financial resources to assist developing country Parties with respect to both mitigation and adaptation in continuation of their existing obligations under the Convention.

2. Other Parties are encouraged to provide or continue to provide such support voluntarily.

3. As part of a global effort, developed country Parties should continue to take the lead in mobilizing climate finance from a wide variety of sources, instruments and channels, noting the significant role of public funds, through a variety of actions, including supporting country-driven strategies, and taking into account the needs and priorities of developing country Parties. Such mobilization of climate finance should represent a progression beyond previous efforts.

4. The provision of scaled-up financial resources should aim to achieve a balance between adaptation and mitigation, taking into account country-driven strategies, and the priorities and needs of developing country Parties, especially those that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change and have significant capacity constraints, such as the least developed countries and small island developing States, considering the need for public and grant-based resources for adaptation.

5. Developed country Parties shall biennially communicate indicative quantitative and qualitative information related to paragraphs 1 and 3 of this Article, as applicable, including, as available, projected levels of public financial resources to be provided to developing country Parties. Other Parties providing resources are encouraged to communicate biennially such information on a voluntary basis.

6. The global stocktake referred to in Article 14 shall take into account the relevant information provided by developed country Parties and/or Agreement bodies on efforts related to climate finance.

7. Developed country Parties shall provide transparent and consistent information on support for developing country Parties provided and mobilized through public interventions biennially in accordance with the modalities, procedures and guidelines to be adopted by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement, at its first session, as stipulated in Article 13, paragraph 13. Other Parties are encouraged to do so.

8. The Financial Mechanism of the Convention, including its operating entities, shall serve as the financial mechanism of this Agreement.

9. The institutions serving this Agreement, including the operating entities of the Financial Mechanism of the Convention, shall aim to ensure efficient access to financial resources through simplified approval procedures and enhanced readiness support for developing country Parties, in particular for the least developed countries and small island developing States, in the context of their national climate strategies and plans.

Article 10

1. Parties share a long-term vision on the importance of fully realizing technology development and transfer in order to improve resilience to climate change and to reduce greenhouse gas emissions.

2. Parties, noting the importance of technology for the implementation of mitigation and adaptation actions under this Agreement and recognizing existing technology deployment and dissemination efforts, shall strengthen cooperative action on technology development and transfer.

3. The Technology Mechanism established under the Convention shall serve this Agreement.

4. A technology framework is hereby established to provide overarching guidance to the work of the Technology Mechanism in promoting and facilitating enhanced action on technology development and transfer in order to support the implementation of this Agreement, in pursuit of the long-term vision referred to in paragraph 1 of this Article.

5. Accelerating, encouraging and enabling innovation is critical for an effective, long-term global response to climate change and promoting economic growth and sustainable development. Such effort shall be, as appropriate, supported, including by the Technology Mechanism and, through financial means, by the Financial Mechanism of the Convention, for collaborative approaches to research and development, and facilitating access to technology, in particular for early stages of the technology cycle, to developing country Parties.

6. Support, including financial support, shall be provided to developing country Parties for the implementation of this Article, including for strengthening cooperative action on technology development and transfer at different stages of the technology cycle, with a view to achieving a balance between support for mitigation and adaptation. The global stocktake referred to in Article 14 shall take into account available information on efforts related to support on technology development and transfer for developing country Parties.

Article 11

1. Capacity-building under this Agreement should enhance the capacity and ability of developing country Parties, in particular countries with the least capacity, such as the least developed countries, and those that are particularly vulnerable to the adverse effects of climate change, such as small island developing States, to take effective climate change action, including, inter alia, to implement adaptation and mitigation actions, and should facilitate technology development, dissemination and deployment, access to climate finance, relevant aspects of education, training and public awareness, and the transparent, timely and accurate communication of information.

2. Capacity-building should be country-driven, based on and responsive to national needs, and foster country ownership of Parties, in particular, for developing country Parties, including at the national, subnational and local levels. Capacity-building should be guided by lessons learned, including those from capacity-building activities under the Convention, and should be an effective, iterative process that is participatory, cross-cutting and gender-responsive.

3. All Parties should cooperate to enhance the capacity of developing country Parties to implement this Agreement. Developed country Parties should enhance support for capacity-building actions in developing country Parties.

4. All Parties enhancing the capacity of developing country Parties to implement this Agreement, including through regional, bilateral and multilateral approaches, shall regularly communicate on these actions or measures on capacity-building. Developing country Parties should regularly communicate progress made on implementing capacity-building plans, policies, actions or measures to implement this Agreement.

5. Capacity-building activities shall be enhanced through appropriate institutional arrangements to support the implementation of this Agreement, including the appropriate institutional arrangements established under the Convention that serve this Agreement. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall, at its first session, consider and adopt a decision on the initial institutional arrangements for capacity-building.

Article 12

Parties shall cooperate in taking measures, as appropriate, to enhance climate change education, training, public awareness, public participation and public access to information, recognizing the importance of these steps with respect to enhancing actions under this Agreement.

Article 13

1. In order to build mutual trust and confidence and to promote effective implementation, an enhanced transparency framework for action and support, with built-in flexibility which takes into account Parties' different capacities and builds upon collective experience is hereby established.

2. The transparency framework shall provide flexibility in the implementation of the provisions of this Article to those developing country Parties that need it in the light of their capacities. The modalities, procedures and guidelines referred to in paragraph 13 of this Article shall reflect such flexibility.

3. The transparency framework shall build on and enhance the transparency arrangements under the Convention, recognizing the special circumstances of the least developed countries and small island developing States, and be implemented in a facilitative, non-intrusive, non-punitive manner, respectful of national sovereignty, and avoid placing undue burden on Parties.

4. The transparency arrangements under the Convention, including national communications, biennial reports and biennial update reports, international assessment and review and international consultation and analysis, shall form part of the experience drawn upon for the development of the modalities, procedures and guidelines under paragraph 13 of this Article.

5. The purpose of the framework for transparency of action is to provide a clear understanding of climate change action in the light of the objective of the Convention as set out in its Article 2, including clarity and tracking of progress towards achieving Parties' individual nationally determined contributions under Article 4, and Parties' adaptation actions under Article 7, including good practices, priorities, needs and gaps, to inform the global stocktake under Article 14.

6. The purpose of the framework for transparency of support is to provide clarity on support provided and received by relevant individual Parties in the context of climate change actions under Articles 4, 7, 9, 10 and 11, and, to the extent possible, to provide a full overview of aggregate financial support provided, to inform the global stocktake under Article 14.

7. Each Party shall regularly provide the following information:

(a) A national inventory report of anthropogenic emissions by sources and removals by sinks of greenhouse gases, prepared using good practice methodologies accepted by the Intergovernmental Panel on Climate Change and agreed upon by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement; and

(b) Information necessary to track progress made in implementing and achieving its nationally determined contribution under Article 4.

8. Each Party should also provide information related to climate change impacts and adaptation under Article 7, as appropriate.

9. Developed country Parties shall, and other Parties that provide support should, provide information on financial, technology transfer and capacity-building support provided to developing country Parties under Articles 9, 10 and 11.

10. Developing country Parties should provide information on financial, technology transfer and capacity-building support needed and received under Articles 9, 10 and 11.

11. Information submitted by each Party under paragraphs 7 and 9 of this Article shall undergo a technical expert review, in accordance with decision 1/CP.21. For those developing country Parties that need it in the light of their capacities, the review process shall include assistance in identifying capacity-building needs. In addition, each Party shall participate in a facilitative, multilateral consideration of progress with respect to efforts under Article 9, and its respective implementation and achievement of its nationally determined contribution.

12. The technical expert review under this paragraph shall consist of a consideration of the Party's support provided, as relevant, and its implementation and achievement of its nationally determined contribution. The review shall also identify areas of improvement for the Party, and include a review of the consistency of the information with the modalities, procedures and guidelines referred to in paragraph 13 of this Article, taking into account the flexibility accorded to the Party under paragraph 2 of this Article. The review shall pay particular attention to the respective national capabilities and circumstances of developing country Parties.

13. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall, at its first session, building on experience from the arrangements related to transparency under the Convention, and elaborating on the provisions in this Article, adopt common modalities, procedures and guidelines, as appropriate, for the transparency of action and support.

14. Support shall be provided to developing countries for the implementation of this Article.

15. Support shall also be provided for the building of transparency-related capacity of developing country Parties on a continuous basis.

Article 14

1. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall periodically take stock of the implementation of this Agreement to assess the collective progress towards achieving the purpose of this Agreement and its long-term goals (referred to as the "global stocktake"). It shall do so in a comprehensive and facilitative manner, considering mitigation, adaptation and the

means of implementation and support, and in the light of equity and the best available science.

2. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall undertake its first global stocktake in 2023 and every five years thereafter unless otherwise decided by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement.

3. The outcome of the global stocktake shall inform Parties in updating and enhancing, in a nationally determined manner, their actions and support in accordance with the relevant provisions of this Agreement, as well as in enhancing international cooperation for climate action.

Article 15

1. A mechanism to facilitate implementation of and promote compliance with the provisions of this Agreement is hereby established.

2. The mechanism referred to in paragraph 1 of this Article shall consist of a committee that shall be expert-based and facilitative in nature and function in a manner that is transparent, non-adversarial and non-punitive. The committee shall pay particular attention to the respective national capabilities and circumstances of Parties.

3. The committee shall operate under the modalities and procedures adopted by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement at its first session and report annually to the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement.

Article 16

1. The Conference of the Parties, the supreme body of the Convention, shall serve as the meeting of the Parties to this Agreement.

2. Parties to the Convention that are not Parties to this Agreement may participate as observers in the proceedings of any session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Agreement, decisions under this Agreement shall be taken only by those that are Parties to this Agreement.

3. When the Conference of the Parties serves as the meeting of the Parties to this Agreement, any member of the Bureau of the Conference of the Parties representing a Party to the Convention but, at that time, not a Party to this Agreement, shall be replaced by an additional member to be elected by and from amongst the Parties to this Agreement.

4. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall keep under regular review the implementation of this Agreement and shall make, within its mandate, the decisions necessary to promote its effective implementation. It shall perform the functions assigned to it by this Agreement and shall:

(a) Establish such subsidiary bodies as deemed necessary for the implementation of this Agreement; and

(b) Exercise such other functions as may be required for the implementation of this Agreement.

5. The rules of procedure of the Conference of the Parties and the financial procedures applied under the Convention shall be applied *mutatis mutandis* under this Agreement, except as may be otherwise decided by consensus by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement.

6. The first session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall be convened by the secretariat in conjunction with the first session of the Conference of the Parties that is scheduled after the date of entry into force of this Agreement. Subsequent ordinary sessions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall be held in conjunction with ordinary sessions of the Conference of the Parties, unless otherwise decided by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement.

7. Extraordinary sessions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall be held at such other times as may be deemed necessary by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement or at the written request of any Party, provided that, within six months of the request being communicated to the Parties by the secretariat, it is supported by at least one third of the Parties.

8. The United Nations and its specialized agencies and the International Atomic Energy Agency, as well as any State member thereof or observers thereto not party to the Convention, may be represented at sessions of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement as observers. Any body or agency, whether national or international, governmental or non-governmental, which is qualified in matters covered by this Agreement and which has informed the secretariat of its wish to be represented at a session of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement as an observer, may be so admitted unless at least one third of the Parties present object. The admission and participation of observers shall be subject to the rules of procedure referred to in paragraph 5 of this Article.

Article 17

1. The secretariat established by Article 8 of the Convention shall serve as the secretariat of this Agreement.
2. Article 8, paragraph 2, of the Convention on the functions of the secretariat, and Article 8, paragraph 3, of the Convention, on the arrangements made for the functioning of the secretariat, shall apply *mutatis mutandis* to this Agreement. The secretariat shall, in addition, exercise the functions assigned to it under this Agreement and by the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement.

Article 18

1. The Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation established by Articles 9 and 10 of the Convention shall serve, respectively, as the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation of this Agreement. The provisions of the Convention relating to the functioning of these two bodies shall apply *mutatis mutandis* to this Agreement. Sessions of the meetings of the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation of this Agreement shall be held in conjunction with the meetings of, respectively, the Subsidiary Body for Scientific and Technological Advice and the Subsidiary Body for Implementation of the Convention.

2. Parties to the Convention that are not Parties to this Agreement may participate as observers in the proceedings of any session of the subsidiary bodies. When the subsidiary bodies serve as the subsidiary bodies of this Agreement, decisions under this Agreement shall be taken only by those that are Parties to this Agreement.

3. When the subsidiary bodies established by Articles 9 and 10 of the Convention exercise their functions with regard to matters concerning this Agreement, any member of the bureaux of those subsidiary bodies representing a Party to the Convention but, at that time, not a Party to this Agreement, shall be replaced by an additional member to be elected by and from amongst the Parties to this Agreement.

Article 19

1. Subsidiary bodies or other institutional arrangements established by or under the Convention, other than those referred to in this Agreement, shall serve this Agreement upon a decision of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement shall specify the functions to be exercised by such subsidiary bodies or arrangements.

2. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to this Agreement may provide further guidance to such subsidiary bodies and institutional arrangements.

Article 20

1. This Agreement shall be open for signature and subject to ratification, acceptance or approval by States and regional economic integration organizations that are Parties to the Convention. It shall be open for signature at the United Nations Headquarters in New York from 22 April 2016 to 21 April 2017. Thereafter, this Agreement shall be open for accession from the day following the date on which it is closed for signature. Instruments of ratification, acceptance, approval or accession shall be deposited with the Depositary.

2. Any regional economic integration organization that becomes a Party to this Agreement without any of its member States being a Party shall be bound by all the obligations under this Agreement. In the case of regional economic integration organizations with one or more member States that are Parties to this Agreement,

the organization and its member States shall decide on their respective responsibilities for the performance of their obligations under this Agreement. In such cases, the organization and the member States shall not be entitled to exercise rights under this Agreement concurrently.

3. In their instruments of ratification, acceptance, approval or accession, regional economic integration organizations shall declare the extent of their competence with respect to the matters governed by this Agreement. These organizations shall also inform the Depositary, who shall in turn inform the Parties, of any substantial modification in the extent of their competence.

Article 21

1. This Agreement shall enter into force on the thirtieth day after the date on which at least 55 Parties to the Convention accounting in total for at least an estimated 55 per cent of the total global greenhouse gas emissions have deposited their instruments of ratification, acceptance, approval or accession.

2. Solely for the limited purpose of paragraph 1 of this Article, "total global greenhouse gas emissions" means the most up-to-date amount communicated on or before the date of adoption of this Agreement by the Parties to the Convention.

3. For each State or regional economic integration organization that ratifies, accepts or approves this Agreement or accedes thereto after the conditions set out in paragraph 1 of this Article for entry into force have been fulfilled, this Agreement shall enter into force on the thirtieth day after the date of deposit by such State or regional economic integration organization of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

4. For the purposes of paragraph 1 of this Article, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by its member States.

Article 22

The provisions of Article 15 of the Convention on the adoption of amendments to the Convention shall apply *mutatis mutandis* to this Agreement.

Article 23

1. The provisions of Article 16 of the Convention on the adoption and amendment of annexes to the Convention shall apply *mutatis mutandis* to this Agreement.
2. Annexes to this Agreement shall form an integral part thereof and, unless otherwise expressly provided for, a reference to this Agreement constitutes at the same time a reference to any annexes thereto. Such annexes shall be restricted to lists, forms and any other material of a descriptive nature that is of a scientific, technical, procedural or administrative character.

Article 24

The provisions of Article 14 of the Convention on settlement of disputes shall apply *mutatis mutandis* to this Agreement.

Article 25

1. Each Party shall have one vote, except as provided for in paragraph 2 of this Article.
2. Regional economic integration organizations, in matters within their competence, shall exercise their right to vote with a number of votes equal to the number of their member States that are Parties to this Agreement. Such an organization shall not exercise its right to vote if any of its member States exercises its right, and vice versa.

Article 26

The Secretary-General of the United Nations shall be the Depositary of this Agreement.

Article 27

No reservations may be made to this Agreement.

Article 28

1. At any time after three years from the date on which this Agreement has entered into force for a Party, that Party may withdraw from this Agreement by giving written notification to the Depositary.
2. Any such withdrawal shall take effect upon expiry of one year from the date of receipt by the Depositary of the notification of withdrawal, or on such later date as may be specified in the notification of withdrawal.
3. Any Party that withdraws from the Convention shall be considered as also having withdrawn from this Agreement.

Article 29

The original of this Agreement, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

DONE at Paris this twelfth day of December two thousand and fifteen.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized to that effect, have signed this Agreement.

[For the list of Signatories, see at the end of the Agreement in Spanish – Pour la liste des signataires, voir à la fin de l'Accord en espagnol.]

[TEXT IN FRENCH – TEXTE EN FRANÇAIS]

ACCORD DE PARIS

Les Parties au présent Accord,

Étant Parties à la Convention-cadre des Nations Unies sur les changements climatiques, ci-après dénommée « la Convention »,

Agissant en application de la plateforme de Durban pour une action renforcée adoptée par la décision 1/CP.17 de la Conférence des Parties à la Convention à sa dix-septième session,

Soucieuses d'atteindre l'objectif de la Convention, et guidées par ses principes, y compris le principe de l'équité et des responsabilités communes mais différencierées et des capacités respectives, eu égard aux différentes situations nationales,

Reconnaissant la nécessité d'une riposte efficace et progressive à la menace pressante des changements climatiques en se fondant sur les meilleures connaissances scientifiques disponibles,

Reconnaissant aussi les besoins spécifiques et la situation particulière des pays en développement Parties, surtout de ceux qui sont particulièrement vulnérables aux effets néfastes des changements climatiques, comme le prévoit la Convention,

Tenant pleinement compte des besoins spécifiques et de la situation particulière des pays les moins avancés en ce qui concerne le financement et le transfert de technologies,

Reconnaissant que les Parties peuvent être touchées non seulement par les changements climatiques, mais aussi par les effets des mesures de riposte à ces changements,

Soulignant que l'action et la riposte face aux changements climatiques et les effets des changements climatiques sont intrinsèquement liés à un accès équitable au développement durable et à l'élimination de la pauvreté,

Reconnaissant la priorité fondamentale consistant à protéger la sécurité alimentaire et à venir à bout de la faim, et la vulnérabilité particulière des systèmes de production alimentaire aux effets néfastes des changements climatiques,

Tenant compte des impératifs d'une transition juste pour la population active et de la création d'emplois décents et de qualité conformément aux priorités de développement définies au niveau national,

Conscientes que les changements climatiques sont un sujet de préoccupation pour l'humanité tout entière et que, lorsqu'elles prennent des mesures face à ces changements, les Parties devraient respecter, promouvoir et prendre en considération leurs obligations respectives concernant les droits de l'Homme, le droit à la santé, les droits des peuples autochtones, des communautés locales, des migrants, des enfants, des personnes handicapées et des personnes en situation vulnérable et le droit au développement, ainsi que l'égalité des sexes, l'autonomisation des femmes et l'équité entre les générations,

Reconnaissant l'importance de la conservation et, le cas échéant, du renforcement des puits et réservoirs des gaz à effet de serre visés dans la Convention,

Notant qu'il importe de veiller à l'intégrité de tous les écosystèmes, y compris les océans, et à la protection de la biodiversité, reconnue par certaines cultures comme la Terre nourricière, et notant l'importance pour certains de la notion de « justice climatique », dans l'action menée face aux changements climatiques,

Affirmant l'importance de l'éducation, de la formation, de la sensibilisation, de la participation du public, de l'accès de la population à l'information et de la coopération à tous les niveaux sur les questions traitées dans le présent Accord,

Reconnaissant l'importance de la participation des pouvoirs publics à tous les niveaux et des divers acteurs, conformément aux législations nationales respectives des Parties, dans la lutte contre les changements climatiques,

Reconnaissant également que des modes de vie durables et des modes durables de consommation et de production, les pays développés Parties montrant la voie, jouent un rôle important pour faire face aux changements climatiques,

Sont convenues de ce qui suit :

Article premier

Aux fins du présent Accord, les définitions énoncées à l'article premier de la Convention sont applicables. En outre :

- a) On entend par « Convention » la Convention-cadre des Nations Unies sur les changements climatiques, adoptée à New York le 9 mai 1992;
- b) On entend par « Conférence des Parties » la Conférence des Parties à la Convention;
- c) On entend par « Partie » une Partie au présent Accord.

Article 2

1. Le présent Accord, en contribuant à la mise en œuvre de la Convention, notamment de son objectif, vise à renforcer la riposte mondiale à la menace des changements climatiques, dans le contexte du développement durable et de la lutte contre la pauvreté, notamment en :

- a) Contenant l'élévation de la température moyenne de la planète nettement en dessous de 2 °C par rapport aux niveaux préindustriels et en poursuivant l'action menée pour limiter l'élévation de la température à 1,5 °C par rapport aux niveaux préindustriels, étant entendu que cela réduirait sensiblement les risques et les effets des changements climatiques;
- b) Renforçant les capacités d'adaptation aux effets néfastes des changements climatiques et en promouvant la résilience à ces changements et un développement à faible émission de gaz à effet de serre, d'une manière qui ne menace pas la production alimentaire;
- c) Rendant les flux financiers compatibles avec un profil d'évolution vers un développement à faible émission de gaz à effet de serre et résilient aux changements climatiques.

2. Le présent Accord sera appliqué conformément à l'équité et au principe des responsabilités communes mais différencierées et des capacités respectives, eu égard aux différentes situations nationales.

Article 3

À titre de contributions déterminées au niveau national à la riposte mondiale aux changements climatiques, il incombe à toutes les Parties d'engager et de communiquer des efforts ambitieux au sens des articles 4, 7, 9, 10, 11 et 13 en vue de réaliser l'objet du présent Accord tel qu'énoncé à l'article 2. Les efforts de toutes les Parties représenteront une progression dans le temps, tout en reconnaissant la nécessité d'aider les pays en développement Parties pour que le présent Accord soit appliqué efficacement.

Article 4

1. En vue d'atteindre l'objectif de température à long terme énoncé à l'article 2, les Parties cherchent à parvenir au plafonnement mondial des émissions de gaz à effet de serre dans les meilleurs délais, étant entendu que le plafonnement prendra davantage de temps pour les pays en développement Parties, et à opérer des réductions rapidement par la suite conformément aux meilleures données scientifiques disponibles de façon à parvenir à un équilibre entre les émissions anthropiques par les sources et les absorptions anthropiques par les puits de gaz à effet de serre au cours de la deuxième moitié du siècle, sur la base de l'équité, et dans le contexte du développement durable et de la lutte contre la pauvreté.
2. Chaque Partie établit, communique et actualise les contributions déterminées au niveau national successives qu'elle prévoit de réaliser. Les Parties prennent des mesures internes pour l'atténuation en vue de réaliser les objectifs desdites contributions.
3. La contribution déterminée au niveau national suivante de chaque Partie représentera une progression par rapport à la contribution déterminée au niveau national antérieure et correspondra à son niveau d'ambition le plus élevé possible, compte tenu de ses responsabilités communes mais différencierées et de ses capacités respectives, eu égard aux différentes situations nationales.
4. Les pays développés Parties devraient continuer de montrer la voie en assumant des objectifs de réduction des émissions en chiffres absolus à l'échelle de l'économie. Les pays en développement Parties devraient continuer d'accroître leurs efforts d'atténuation, et sont encouragés à passer progressivement à des objectifs de réduction ou de limitation des émissions à l'échelle de l'économie eu égard aux différentes situations nationales.

5. Un appui est fourni aux pays en développement Parties pour l'application du présent article, conformément aux articles 9, 10 et 11, étant entendu qu'un appui renforcé en faveur des pays en développement Parties leur permettra de prendre des mesures plus ambitieuses.

6. Les pays les moins avancés et les petits États insulaires en développement peuvent établir et communiquer des stratégies, plans et mesures de développement à faible émission de gaz à effet de serre correspondant à leur situation particulière.

7. Les retombées bénéfiques, dans le domaine de l'atténuation, des mesures d'adaptation et/ou des plans de diversification économique des Parties peuvent contribuer aux résultats d'atténuation en application du présent article.

8. En communiquant leurs contributions déterminées au niveau national, toutes les Parties présentent l'information nécessaire à la clarté, la transparence et la compréhension conformément à la décision 1/CP.21 et à toutes les décisions pertinentes de la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord.

9. Chaque Partie communique une contribution déterminée au niveau national tous les cinq ans conformément à la décision 1/CP.21 et à toutes les décisions pertinentes de la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord de Paris et en tenant compte des résultats du bilan mondial prévu à l'article 14.

10. La Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord examine des calendriers communs pour les contributions déterminées au niveau national à sa première session.

11. Une Partie peut à tout moment modifier sa contribution déterminée au niveau national afin d'en relever le niveau d'ambition, conformément aux directives adoptées par la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord.

12. Les contributions déterminées au niveau national communiquées par les Parties sont consignées dans un registre public tenu par le secrétariat.

13. Les Parties rendent compte de leurs contributions déterminées au niveau national. Dans la comptabilisation des émissions et des absorptions anthropiques correspondant à leurs contributions déterminées au niveau national, les Parties

promeuvent l'intégrité environnementale, la transparence, l'exactitude, l'exhaustivité, la comparabilité et la cohérence, et veillent à ce qu'un double comptage soit évité, conformément aux directives adoptées par la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord.

14. Dans le contexte de leurs contributions déterminées au niveau national, lorsqu'elles indiquent et appliquent des mesures d'atténuation concernant les émissions et les absorptions anthropiques, les Parties devraient tenir compte, selon qu'il convient, des méthodes et des directives en vigueur conformément à la Convention, compte tenu des dispositions du paragraphe 13 du présent article.

15. Les Parties tiennent compte, dans la mise en œuvre du présent Accord, des préoccupations des Parties dont l'économie est particulièrement touchée par les effets des mesures de riposte, en particulier les pays en développement Parties.

16. Les Parties, y compris les organisations régionales d'intégration économique et leurs États membres, qui se sont mises d'accord pour agir conjointement en application du paragraphe 2 du présent article, notifient au secrétariat les termes de l'accord pertinent, y compris le niveau d'émissions attribué à chaque Partie pendant la période considérée, au moment de communiquer leurs contributions déterminées au niveau national. Le secrétariat informe à son tour les Parties à la Convention et les signataires des termes de l'accord.

17. Chaque Partie à un accord de ce type est responsable de son niveau d'émissions indiqué dans l'accord visé au paragraphe 16 du présent article conformément aux paragraphes 13 et 14 du présent article et aux articles 13 et 15.

18. Si des Parties agissant conjointement le font dans le cadre d'une organisation régionale d'intégration économique qui est elle-même partie au présent Accord, et en concertation avec elle, chaque Etat membre de cette organisation régionale d'intégration économique, à titre individuel et conjointement avec l'organisation régionale d'intégration économique, est responsable de son niveau d'émissions indiqué dans l'accord communiqué en application du paragraphe 16 du présent article conformément aux paragraphes 13 et 14 du présent article et aux articles 13 et 15.

19. Toutes les Parties devraient s'employer à formuler et communiquer des stratégies à long terme de développement à faible émission de gaz à effet de serre, en gardant à l'esprit l'article 2 compte tenu de leurs responsabilités communes mais différenciées et de leurs capacités respectives, eu égard aux différentes situations nationales.

Article 5

1. Les Parties devraient prendre des mesures pour conserver et, le cas échéant, renforcer les puits et réservoirs de gaz à effet de serre comme le prévoit l'alinéa d) du paragraphe 1 de l'article 4 de la Convention, notamment les forêts.
2. Les Parties sont invitées à prendre des mesures pour appliquer et étayer, notamment par des versements liés aux résultats, le cadre existant défini dans les directives et les décisions pertinentes déjà adoptées en vertu de la Convention pour : les démarches générales et les mesures d'incitation positive concernant les activités liées à la réduction des émissions résultant du déboisement et de la dégradation des forêts, et le rôle de la conservation, de la gestion durable des forêts et de l'accroissement des stocks de carbone forestiers dans les pays en développement; et d'autres démarches générales, notamment des démarches conjointes en matière d'atténuation et d'adaptation pour la gestion intégrale et durable des forêts, tout en réaffirmant qu'il importe de promouvoir, selon qu'il convient, les avantages non liés au carbone associés à de telles démarches.

Article 6

1. Les Parties reconnaissent que certaines Parties décident de coopérer volontairement dans la mise en œuvre de leurs contributions déterminées au niveau national pour relever le niveau d'ambition de leurs mesures d'atténuation et d'adaptation et pour promouvoir le développement durable et l'intégrité environnementale.
2. Les Parties, lorsqu'elles mènent à titre volontaire des démarches concertées passant par l'utilisation de résultats d'atténuation transférés au niveau international aux fins des contributions déterminées au niveau national, promeuvent le développement durable et garantissent l'intégrité environnementale et la transparence, y compris en matière de gouvernance, et appliquent un système fiable de comptabilisation, afin notamment d'éviter un double comptage, conformément aux directives adoptées par la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord.
3. L'utilisation de résultats d'atténuation transférés au niveau international pour réaliser les contributions déterminées au niveau national en vertu du présent Accord revêt un caractère volontaire et est soumise à l'autorisation des Parties participantes.

4. Il est établi un mécanisme pour contribuer à l'atténuation des émissions de gaz à effet de serre et promouvoir le développement durable, placé sous l'autorité de la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord, dont il suit les directives, à l'intention des Parties, qui l'utilisent à titre volontaire. Il est supervisé par un organe désigné par la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord, et a pour objet de :

- a) Promouvoir l'atténuation des émissions de gaz à effet de serre tout en favorisant le développement durable;
- b) Promouvoir et faciliter la participation à l'atténuation des gaz à effet de serre d'entités publiques et privées autorisées par une Partie;
- c) Contribuer à la réduction des niveaux d'émissions dans la Partie hôte, qui bénéficiera d'activités d'atténuation donnant lieu à des réductions d'émissions qui peuvent aussi être utilisées par une autre Partie pour remplir sa contribution déterminée au niveau national;
- d) Permettre une atténuation globale des émissions mondiales.

5. Les réductions d'émissions résultant du mécanisme visé au paragraphe 4 du présent article ne sont pas utilisées pour établir la réalisation de la contribution déterminée au niveau national de la Partie hôte, si elles sont utilisées par une autre Partie pour établir la réalisation de sa propre contribution déterminée au niveau national.

6. La Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord de Paris veille à ce qu'une part des fonds provenant d'activités menées au titre du mécanisme visé au paragraphe 4 du présent article soit utilisée pour couvrir les dépenses administratives ainsi que pour aider les pays en développement Parties qui sont particulièrement vulnérables aux effets néfastes des changements climatiques à financer le coût de l'adaptation.

7. La Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord de Paris adopte des règles, des modalités et des procédures pour le mécanisme visé au paragraphe 4 du présent article à sa première session.

8. Les Parties reconnaissent l'importance de disposer de démarches non fondées sur le marché intégrées, globales et équilibrées pour les aider dans la mise

en œuvre de leur contribution déterminée au niveau national, dans le contexte du développement durable et de l'élimination de la pauvreté, d'une manière coordonnée et efficace, notamment par l'atténuation, l'adaptation, le financement, le transfert de technologies et le renforcement des capacités, selon qu'il convient. Ces démarches visent à :

- a) Promouvoir l'ambition en matière d'atténuation et d'adaptation;
- b) Renforcer la participation des secteurs public et privé à la mise en œuvre des contributions déterminées au niveau national;
- c) Faciliter des possibilités de coordination entre les instruments et les dispositifs institutionnels pertinents.

9. Il est défini un cadre pour les démarches non fondées sur le marché en matière de développement durable afin de promouvoir les démarches non fondées sur le marché visées au paragraphe 8 du présent article.

Article 7

1. Les Parties établissent l'objectif mondial en matière d'adaptation consistant à renforcer les capacités d'adaptation, à accroître la résilience aux changements climatiques et à réduire la vulnérabilité à ces changements, en vue de contribuer au développement durable et de garantir une riposte adéquate en matière d'adaptation dans le contexte de l'objectif de température énoncé à l'article 2.

2. Les Parties reconnaissent que l'adaptation est un défi mondial qui se pose à tous, comportant des dimensions locales, infranationales, nationales, régionales et internationales, et que c'est un élément clef de la riposte mondiale à long terme face aux changements climatiques, à laquelle elle contribue, afin de protéger les populations, les moyens d'existence et les écosystèmes, en tenant compte des besoins urgents et immédiats des pays en développement Parties qui sont particulièrement vulnérables aux effets néfastes des changements climatiques.

3. Les efforts d'adaptation des pays en développement Parties sont reconnus conformément aux modalités qui seront adoptées par la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord, à sa première session.

4. Les Parties reconnaissent que le besoin actuel d'adaptation est important, que des niveaux d'atténuation plus élevés peuvent réduire la nécessité d'efforts supplémentaires d'adaptation, et que des besoins d'adaptation plus élevés peuvent entraîner des coûts d'adaptation plus importants.

5. Les Parties reconnaissent que l'action pour l'adaptation devrait suivre une démarche impulsée par les pays, sensible à l'égalité des sexes, participative et totalement transparente, prenant en considération les groupes, les communautés et les écosystèmes vulnérables, et devrait tenir compte et s'inspirer des meilleures données scientifiques disponibles et, selon qu'il convient, des connaissances traditionnelles, du savoir des peuples autochtones et des systèmes de connaissances locaux, en vue d'intégrer l'adaptation dans les politiques et les mesures socioéconomiques et environnementales pertinentes, s'il y a lieu.

6. Les Parties reconnaissent l'importance de l'appui et de la coopération internationale aux efforts d'adaptation et la nécessité de prendre en considération les besoins des pays en développement Parties, notamment de ceux qui sont particulièrement vulnérables aux effets néfastes des changements climatiques.

7. Les Parties devraient intensifier leur coopération en vue d'améliorer l'action pour l'adaptation, compte tenu du Cadre de l'adaptation de Cancún, notamment afin :

a) D'échanger des renseignements, des bonnes pratiques, des expériences et des enseignements, y compris, selon qu'il convient, pour ce qui est des connaissances scientifiques, de la planification, des politiques et de la mise en œuvre relatives aux mesures d'adaptation;

b) De renforcer les dispositifs institutionnels, notamment ceux relevant de la Convention qui concourent à l'application du présent Accord, pour faciliter la synthèse des informations et des connaissances pertinentes et la fourniture d'un appui et de conseils techniques aux Parties;

c) D'améliorer les connaissances scientifiques sur le climat, y compris la recherche, l'observation systématique du système climatique et les systèmes d'alerte précoce, d'une manière qui soutienne les services climatiques et appuie la prise de décisions;

d) D'aider les pays en développement Parties à recenser les pratiques efficaces et les besoins en matière d'adaptation, les priorités, l'appui fourni et

l'appui reçu aux mesures et efforts d'adaptation, ainsi que les problèmes et les lacunes selon des modalités qui promeuvent les bonnes pratiques;

e) D'accroître l'efficacité et la pérennité des mesures d'adaptation.

8. Les institutions et les organismes spécialisés des Nations Unies sont invités à appuyer les efforts des Parties visant à réaliser les mesures définies au paragraphe 7 du présent article, compte tenu des dispositions du paragraphe 5 du présent article.

9. Chaque Partie entreprend, selon qu'il convient, des processus de planification de l'adaptation et met en œuvre des mesures qui consistent notamment à mettre en place ou à renforcer des plans, politiques et/ou contributions utiles, y compris en faisant intervenir :

a) La réalisation de mesures, d'engagements et/ou d'efforts dans le domaine de l'adaptation;

b) Le processus visant à formuler et réaliser des plans nationaux d'adaptation;

c) L'évaluation des effets des changements climatiques et de la vulnérabilité à ces changements en vue de formuler des mesures prioritaires déterminées au niveau national, compte tenu des populations, des lieux et des écosystèmes vulnérables;

d) Le suivi et l'évaluation des plans, des politiques, des programmes et des mesures d'adaptation et les enseignements à retenir;

e) Le renforcement de la résilience des systèmes socioéconomiques et écologiques, notamment par la diversification économique et la gestion durable des ressources naturelles.

10. Chaque Partie devrait, selon qu'il convient, présenter et actualiser périodiquement une communication relative à l'adaptation, où pourront figurer ses priorités, ses besoins en matière de mise en œuvre et d'appui, ses projets et ses mesures, sans imposer de charge supplémentaire aux pays en développement Parties.

11. La communication relative à l'adaptation dont il est question au paragraphe 10 du présent article est, selon qu'il convient, soumise et actualisée périodiquement, intégrée à d'autres communications ou documents ou présentée parallèlement, notamment dans un plan national d'adaptation, dans une contribution déterminée au niveau national conformément au paragraphe 2 de l'article 4, et/ou dans une communication nationale.

12. La communication relative à l'adaptation mentionnée au paragraphe 10 du présent article est consignée dans un registre public tenu par le secrétariat.

13. Un appui international renforcé est fourni en permanence aux pays en développement Parties aux fins de l'application des paragraphes 7, 9, 10 et 11 du présent article, conformément aux dispositions des articles 9, 10 et 11.

14. Le bilan mondial prévu à l'article 14 vise notamment à :

- a) Prendre en compte les efforts d'adaptation des pays en développement Parties;
- b) Renforcer la mise en œuvre de mesures d'adaptation en tenant compte de la communication sur l'adaptation mentionnée au paragraphe 10 du présent article;
- c) Examiner l'adéquation et l'efficacité de l'adaptation et de l'appui fourni en matière d'adaptation;
- d) Examiner les progrès d'ensemble accomplis dans la réalisation de l'objectif mondial en matière d'adaptation énoncé au paragraphe 1 du présent article.

Article 8

1. Les Parties reconnaissent la nécessité d'éviter les pertes et préjudices liés aux effets néfastes des changements climatiques, notamment les phénomènes météorologiques extrêmes et les phénomènes qui se manifestent lentement, de les réduire au minimum et d'y remédier, ainsi que le rôle joué par le développement durable dans la réduction du risque de pertes et préjudices.

2. Le Mécanisme international de Varsovie relatif aux pertes et préjudices liés aux incidences des changements climatiques est placé sous l'autorité de la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord, dont il suit les directives, et peut être amélioré et renforcé conformément aux décisions de la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord.

3. Les Parties devraient améliorer la compréhension, l'action et l'appui, notamment par le biais du Mécanisme international de Varsovie, selon que de besoin, dans le cadre de la coopération et de la facilitation, eu égard aux pertes et préjudices liés aux effets néfastes des changements climatiques.

4. En conséquence, les domaines de coopération et de facilitation visant à améliorer la compréhension, l'action et l'appui sont notamment les suivants :

- a) Les systèmes d'alerte précoce;
- b) La préparation aux situations d'urgence;
- c) Les phénomènes qui se manifestent lentement;
- d) Les phénomènes susceptibles de causer des pertes et préjudices irréversibles et permanents;
- e) L'évaluation et la gestion complètes des risques;
- f) Les dispositifs d'assurance dommages, la mutualisation des risques climatiques et les autres solutions en matière d'assurance;
- g) Les pertes autres qu'économiques;
- h) La résilience des communautés, des moyens de subsistance et des écosystèmes.

5. Le Mécanisme international de Varsovie collabore avec les organes et groupes d'experts relevant de l'Accord, ainsi qu'avec les organisations et les organes d'experts compétents qui n'en relèvent pas.

Article 9

1. Les pays développés Parties fournissent des ressources financières pour venir en aide aux pays en développement Parties aux fins tant de l'atténuation que de l'adaptation dans la continuité de leurs obligations au titre de la Convention.
2. Les autres Parties sont invitées à fournir ou à continuer de fournir ce type d'appui à titre volontaire.
3. Dans le cadre d'un effort mondial, les pays développés Parties devraient continuer de montrer la voie en mobilisant des moyens de financement de l'action climatique provenant d'un large éventail de sources, d'instruments et de filières, compte tenu du rôle notable que jouent les fonds publics, par le biais de diverses actions, notamment en appuyant des stratégies impulsées par les pays et en tenant compte des besoins et des priorités des pays en développement Parties. Cette mobilisation de moyens de financement de l'action climatique devrait représenter une progression par rapport aux efforts antérieurs.
4. La fourniture de ressources financières accrues devrait viser à parvenir à un équilibre entre l'adaptation et l'atténuation, en tenant compte des stratégies impulsées par les pays et des priorités et besoins des pays en développement Parties, notamment de ceux qui sont particulièrement vulnérables aux effets néfastes des changements climatiques et dont les capacités sont très insuffisantes comme les pays les moins avancés, et les petits États insulaires en développement, eu égard à la nécessité de prévoir des ressources d'origine publique et sous forme de dons pour l'adaptation.
5. Les pays développés Parties communiquent tous les deux ans des informations quantitatives et qualitatives à caractère indicatif ayant trait aux paragraphes 1 et 3 du présent article, selon qu'il convient, notamment, s'ils sont disponibles, les montants prévus des ressources financières publiques à accorder aux pays en développement Parties. Les autres Parties qui fournissent des ressources sont invitées à communiquer ces informations tous les deux ans à titre volontaire.
6. Le bilan mondial prévu à l'article 14 prendra en compte les informations pertinentes communiquées par les pays développés Parties et/ou les organes créés en vertu de l'Accord sur les efforts liés au financement de l'action climatique.

7. Les pays développés Parties communiquent tous les deux ans des informations transparentes et cohérentes sur l'appui fourni aux pays en développement Parties et mobilisé par des interventions publiques, conformément aux modalités, procédures et lignes directrices que la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord adoptera à sa première session, comme il est prévu au paragraphe 13 de l'article 13. Les autres Parties sont invitées à faire de même.

8. Le Mécanisme financier de la Convention, y compris ses entités fonctionnelles, remplit les fonctions de mécanisme financier du présent Accord.

9. Les institutions concourant à l'application du présent Accord, y compris les entités fonctionnelles du Mécanisme financier de la Convention, visent à garantir l'accès effectif aux ressources financières par le biais de procédures d'approbation simplifiées et d'un appui renforcé à la préparation en faveur des pays en développement Parties, en particulier des pays les moins avancés et des petits États insulaires en développement, dans le cadre de leurs stratégies et leurs plans nationaux relatifs au climat.

Article 10

1. Les Parties partagent une vision à long terme de l'importance qu'il y a à donner pleinement effet à la mise au point et au transfert de technologies de façon à accroître la résilience aux changements climatiques et à réduire les émissions de gaz à effet de serre.

2. Les Parties, notant l'importance de la technologie pour la mise en œuvre de mesures d'atténuation et d'adaptation en vertu du présent Accord et prenant acte des efforts entrepris pour déployer et diffuser la technologie, renforcent l'action de coopération concernant la mise au point et le transfert de technologies.

3. Le Mécanisme technologique créé en vertu de la Convention concourt à l'application du présent Accord.

4. Il est créé un cadre technologique chargé de donner des directives générales aux travaux du Mécanisme technologique visant à promouvoir et faciliter une action renforcée en matière de mise au point et de transfert de technologies de façon à appuyer la mise en œuvre du présent Accord, aux fins de la vision à long terme mentionnée au paragraphe 1 du présent article.

5. Il est essentiel d'accélérer, d'encourager et de permettre l'innovation pour une riposte mondiale efficace à long terme face aux changements climatiques et au service de la croissance économique et du développement durable. Cet effort sera appuyé, selon qu'il convient, y compris par le Mécanisme technologique et, sous la forme de moyens financiers, par le Mécanisme financier de la Convention, afin de mettre en place des collaborations en matière de recherche-développement et de faciliter l'accès des pays en développement Parties à la technologie, en particulier aux premiers stades du cycle technologique.

6. Un appui, financier notamment, est fourni aux pays en développement Parties aux fins de l'application du présent article, y compris pour le renforcement d'une action de coopération en matière de mise au point et de transfert de technologies à différents stades du cycle technologique, en vue de parvenir à un équilibre entre l'appui à l'atténuation et l'appui à l'adaptation. Le bilan mondial prévu à l'article 14 prend en compte les informations disponibles sur les activités d'appui à la mise au point et au transfert de technologies en faveur des pays en développement Parties.

Article 11

1. Le renforcement des capacités au titre du présent Accord devrait contribuer à améliorer les aptitudes et les capacités des pays en développement Parties, en particulier ceux qui ont les plus faibles capacités, tels que les pays les moins avancés, et ceux qui sont particulièrement vulnérables aux effets néfastes des changements climatiques comme les petits États insulaires en développement, afin qu'ils puissent lutter efficacement contre les changements climatiques, notamment mettre en œuvre des mesures d'adaptation et d'atténuation, et devrait faciliter la mise au point, la diffusion et le déploiement de technologies, l'accès à des moyens de financement de l'action climatique, les aspects pertinents de l'éducation, de la formation et de la sensibilisation de la population, et la communication transparente et précise d'informations en temps voulu.

2. Le renforcement des capacités devrait être impulsé par les pays, prendre en compte et satisfaire les besoins nationaux et favoriser l'appropriation par les Parties, en particulier pour les pays en développement Parties, notamment aux niveaux national, infranational et local. Il devrait s'inspirer des enseignements tirés de l'expérience, notamment des activités de renforcement des capacités menées dans le cadre de la Convention, et représenter un processus efficace, itératif, participatif, transversal et sensible à l'égalité des sexes.

3. Toutes les Parties devraient coopérer en vue d'accroître la capacité des pays en développement Parties de mettre en œuvre le présent Accord. Les pays développés Parties devraient étoffer l'appui apporté aux mesures de renforcement des capacités dans les pays en développement Parties.

4. Toutes les Parties qui s'emploient à accroître la capacité des pays en développement Parties de mettre en œuvre le présent Accord, y compris par des démarches régionales, bilatérales et multilatérales, font régulièrement connaître ces mesures ou initiatives de renforcement des capacités. Les pays en développement Parties devraient régulièrement informer des progrès réalisés dans l'application de plans, politiques, initiatives ou mesures de renforcement des capacités visant à mettre en œuvre le présent Accord.

5. Les activités de renforcement des capacités sont étoffées par le biais de dispositifs institutionnels appropriés visant à appuyer la mise en œuvre du présent Accord, y compris les dispositifs institutionnels appropriés créés en application de la Convention qui concourent à l'application du présent Accord. À sa première session, la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord examinera et adoptera une décision sur les dispositifs institutionnels initiaux relatifs au renforcement des capacités.

Article 12

Les Parties coopèrent en prenant, selon qu'il convient, des mesures pour améliorer l'éducation, la formation, la sensibilisation, la participation du public et l'accès de la population à l'information dans le domaine des changements climatiques, compte tenu de l'importance que revêtent de telles mesures pour renforcer l'action engagée au titre du présent Accord.

Article 13

1. Afin de renforcer la confiance mutuelle et de promouvoir une mise en œuvre efficace, il est créé un cadre de transparence renforcé des mesures et de l'appui, assorti d'une certaine flexibilité, qui tient compte des capacités différentes des Parties et qui s'appuie sur l'expérience collective.

2. Le cadre de transparence accorde aux pays en développement Parties qui en ont besoin, compte tenu de leurs capacités, une certaine flexibilité dans la mise en œuvre des dispositions du présent article. Les modalités, procédures et lignes

directrices prévues au paragraphe 13 du présent article tiennent compte de cette flexibilité.

3. Le cadre de transparence s'appuie sur les dispositifs relatifs à la transparence prévus en vertu de la Convention et les renforce en tenant compte de la situation particulière des pays les moins avancés et des petits États insulaires en développement, et doit être mis en œuvre d'une façon qui soit axée sur la facilitation, qui ne soit ni intrusive ni punitive, qui respecte la souveraineté nationale et qui évite d'imposer une charge excessive aux Parties.

4. Les dispositifs relatifs à la transparence prévus en vertu de la Convention, notamment les communications nationales, les rapports biennaux et les rapports biennaux actualisés, l'évaluation et l'examen au niveau international et les consultations et analyses internationales, font partie de l'expérience mise à profit pour l'élaboration des modalités, procédures et lignes directrices visées au paragraphe 13 du présent article.

5. Le cadre de transparence des mesures vise à fournir une image claire des mesures relatives aux changements climatiques à la lumière de l'objectif énoncé à l'article 2 de la Convention, notamment en éclairant et en suivant les progrès accomplis par chaque Partie en vue de s'acquitter de sa contribution déterminée au niveau national au titre de l'article 4 et de mettre en œuvre ses mesures d'adaptation au titre de l'article 7, notamment les bonnes pratiques, les priorités, les besoins et les lacunes, afin d'éclairer le bilan mondial prévu à l'article 14.

6. Le cadre de transparence de l'appui vise à donner une image claire de l'appui fourni et de l'appui reçu par chaque Partie concernée dans le contexte des mesures prises à l'égard des changements climatiques au titre des articles 4, 7, 9, 10 et 11, et, dans la mesure du possible, une vue d'ensemble de l'appui financier global fourni, pour éclairer le bilan mondial prévu à l'article 14.

7. Chaque Partie fournit régulièrement les informations ci-après :

a) Un rapport national d'inventaire des émissions anthropiques par les sources et des absorptions anthropiques par les puits de gaz à effet de serre, établi selon les méthodes constituant de bonnes pratiques adoptées par le Groupe d'experts intergouvernemental sur l'évolution du climat et convenues par la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord;

b) Les informations nécessaires au suivi des progrès accomplis par chaque Partie dans la mise en œuvre et la réalisation de sa contribution déterminée au niveau national au titre de l'article 4.

8. Chaque Partie devrait également communiquer des informations sur les effets des changements climatiques et sur l'adaptation à ces changements au titre de l'article 7, selon qu'il convient.

9. Les pays développés Parties doivent, et les autres Parties qui apportent un appui devraient, communiquer des informations sur l'appui fourni, sous la forme de ressources financières, d'un transfert de technologies et d'un renforcement des capacités, aux pays en développement Parties au titre des articles 9, 10 et 11.

10. Les pays en développement Parties devraient communiquer des informations sur l'appui dont ils ont besoin et qu'ils ont reçu, sous la forme de ressources financières, d'un transfert de technologies et d'un renforcement des capacités au titre des articles 9, 10 et 11.

11. Les informations communiquées par chaque Partie au titre des paragraphes 7 et 9 du présent article sont soumises à un examen technique par des experts, conformément à la décision 1/CP.21. Pour les pays en développement Parties qui en ont besoin compte tenu de leurs capacités, le processus d'examen les aide à définir leurs besoins en matière de renforcement des capacités. En outre, chaque Partie participe à un examen multilatéral, axé sur la facilitation, des progrès accomplis eu égard aux efforts entrepris en vertu de l'article 9, ainsi que dans la mise en œuvre et la réalisation de sa contribution déterminée au niveau national.

12. L'examen technique par des experts prévu dans ce paragraphe porte sur l'appui fourni par la Partie concernée, selon qu'il convient, ainsi que sur la mise en œuvre et la réalisation de sa contribution déterminée au niveau national. Il met en évidence les domaines se prêtant à des améliorations chez la Partie concernée et vérifie que les informations communiquées sont conformes aux modalités, procédures et lignes directrices visées au paragraphe 13 du présent article, compte tenu de la flexibilité accordée à la Partie concernée conformément au paragraphe 2 de cet article. Il prête une attention particulière aux capacités et situations nationales respectives des pays en développement Parties.

13. À sa première session, en s'appuyant sur l'expérience tirée des dispositifs relatifs à la transparence prévus en vertu de la Convention, et en précisant les dispositions du présent article, la Conférence des Parties agissant comme réunion

des Parties au présent Accord adopte des modalités, des procédures et des lignes directrices communes, selon qu'il convient, aux fins de la transparence des mesures et de l'appui.

14. Un appui est fourni aux pays en développement aux fins de la mise en œuvre du présent article.

15. Un appui est également fourni pour renforcer en permanence les capacités des pays en développement Parties en matière de transparence.

Article 14

1. La Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord fait périodiquement le bilan de la mise en œuvre du présent Accord afin d'évaluer les progrès collectifs accomplis dans la réalisation de l'objet du présent Accord et de ses buts à long terme (ci-après dénommé « bilan mondial »). Elle s'y emploie d'une manière globale, axée sur la facilitation, en prenant en considération l'atténuation, l'adaptation, les moyens de mise en œuvre et l'appui et en tenant compte de l'équité et des meilleures données scientifiques disponibles.

2. La Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord procède à son premier bilan mondial en 2023 et tous les cinq ans par la suite sauf si elle adopte une décision contraire.

3. Les résultats du bilan mondial éclairent les Parties dans l'actualisation et le renforcement de leurs mesures et de leur appui selon des modalités déterminées au niveau national, conformément aux dispositions pertinentes du présent Accord, ainsi que dans l'intensification de la coopération internationale pour l'action climatique.

Article 15

1. Il est institué un mécanisme pour faciliter la mise en œuvre et promouvoir le respect des dispositions du présent Accord.

2. Le mécanisme visé au paragraphe 1 du présent article est constitué d'un comité d'experts et axé sur la facilitation, et fonctionne d'une manière qui est transparente, non accusatoire et non punitive. Le comité accorde une attention particulière à la situation et aux capacités nationales respectives des Parties.

3. Le comité exerce ses activités selon les modalités et procédures arrêtées par la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord à sa première session et lui rend compte chaque année.

Article 16

1. En tant qu'organe suprême de la Convention, la Conférence des Parties agit comme réunion des Parties au présent Accord.

2. Les Parties à la Convention qui ne sont pas Parties au présent Accord peuvent participer en qualité d'observateurs aux travaux de toute session de la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord. Lorsque la Conférence des Parties agit comme réunion des Parties au présent Accord, les décisions au titre dudit Accord sont prises uniquement par les Parties à la Convention qui sont Parties à l'Accord.

3. Lorsque la Conférence des Parties agit comme réunion des Parties au présent Accord, tout membre du Bureau de la Conférence des Parties représentant une Partie à la Convention mais qui, à ce moment-là, n'est pas Partie au présent Accord, est remplacé par un nouveau membre élu par les Parties à l'Accord et parmi celles-ci.

4. La Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord fait régulièrement le point de la mise en œuvre du présent Accord et prend, dans les limites de son mandat, les décisions nécessaires pour en promouvoir la mise en œuvre effective. Elle exerce les fonctions qui lui sont conférées par le présent Accord et :

a) Elle crée les organes subsidiaires jugés nécessaires à la mise en œuvre du présent Accord;

b) Elle exerce les autres fonctions qui peuvent se révéler nécessaires aux fins de la mise en œuvre du présent Accord.

5. Le règlement intérieur de la Conférence des Parties et les procédures financières appliquées au titre de la Convention s'appliquent *mutatis mutandis* au titre du présent Accord, sauf si la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord en décide autrement par consensus.

6. Le secrétariat convoque la première session de la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord à l'occasion de la première session de la Conférence des Parties prévue après l'entrée en vigueur du présent Accord. Les sessions ordinaires ultérieures de la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord coïncideront avec les sessions ordinaires de la Conférence des Parties, à moins que la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord n'en décide autrement.

7. La Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord tient des sessions extraordinaires à tout autre moment lorsqu'elle le juge nécessaire ou si une Partie en fait la demande par écrit, à condition que cette demande soit appuyée par un tiers au moins des Parties dans les six mois qui suivent sa communication aux Parties par le secrétariat.

8. L'Organisation des Nations Unies, ses institutions spécialisées et l'Agence internationale de l'énergie atomique, ainsi que tout État membre d'une de ces organisations ou doté du statut d'observateur auprès de l'une d'elles qui n'est pas Partie à la Convention, peuvent être représentés aux sessions de la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord en qualité d'observateurs. Tout organe ou organisme, national ou international, gouvernemental ou non gouvernemental, qui est compétent dans les domaines visés par le présent Accord et qui a fait savoir au secrétariat qu'il souhaitait être représenté en qualité d'observateur à une session de la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord peut y être admis en cette qualité à moins qu'un tiers au moins des Parties présentes n'y fassent objection. L'admission et la participation d'observateurs sont régies par le règlement intérieur visé au paragraphe 5 du présent article.

Article 17

1. Le secrétariat créé en application de l'article 8 de la Convention assure le secrétariat du présent Accord.

2. Le paragraphe 2 de l'article 8 de la Convention relatif aux fonctions de secrétariat et le paragraphe 3 de ce même article concernant les dispositions voulues pour son fonctionnement s'appliquent *mutatis mutandis* au présent Accord. Le secrétariat exerce en outre les fonctions qui lui sont confiées au titre du présent Accord et par la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord.

Article 18

1. L'Organe subsidiaire de conseil scientifique et technologique et l'Organe subsidiaire de mise en œuvre créés par les articles 9 et 10 de la Convention font office, respectivement, d'Organe subsidiaire de conseil scientifique et technologique et d'Organe subsidiaire de mise en œuvre du présent Accord. Les dispositions de la Convention relatives au fonctionnement de ces deux organes s'appliquent *mutatis mutandis* au présent Accord. Les réunions de l'Organe subsidiaire de conseil scientifique et technologique et de l'Organe subsidiaire de mise en œuvre du présent Accord coïncident avec celles de l'Organe subsidiaire de conseil scientifique et technologique et de l'Organe subsidiaire de mise en œuvre de la Convention.
2. Les Parties à la Convention qui ne sont pas Parties au présent Accord peuvent participer en qualité d'observateurs aux travaux de toute session des organes subsidiaires. Lorsque les organes subsidiaires agissent en tant qu'organes subsidiaires du présent Accord, les décisions au titre dudit Accord sont prises uniquement par les Parties à la Convention qui sont Parties à l'Accord.
3. Lorsque les organes subsidiaires créés par les articles 9 et 10 de la Convention exercent leurs fonctions dans un domaine qui relève du présent Accord, tout membre de leurs bureaux représentant une Partie à la Convention mais qui, à ce moment-là, n'est pas Partie au présent Accord, est remplacé par un nouveau membre élu par les Parties à l'Accord et parmi celles-ci.

Article 19

1. Les organes subsidiaires ou les autres dispositifs institutionnels créés par la Convention ou qui en relèvent, autres que ceux mentionnés dans le présent Accord, concourent à l'application du présent Accord sur décision de la Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord. Celle-ci précise les fonctions qu'exerceront lesdits organes ou dispositifs.
2. La Conférence des Parties agissant comme réunion des Parties au présent Accord peut donner de nouvelles directives à ces organes subsidiaires et dispositifs institutionnels.

Article 20

1. Le présent Accord est ouvert à la signature et soumis à la ratification, l'acceptation ou l'approbation des États et des organisations régionales d'intégration économique qui sont Parties à la Convention. Il sera ouvert à la signature au Siège de l'Organisation des Nations Unies à New York du 22 avril 2016 au 21 avril 2017 et sera ouvert à l'adhésion dès le lendemain du jour où il cessera d'être ouvert à la signature. Les instruments de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion sont déposés auprès du Dépositaire.
2. Toute organisation régionale d'intégration économique qui devient Partie au présent Accord sans qu'aucun de ses États membres y soit Partie est liée par toutes les obligations découlant du présent Accord. Lorsqu'un ou plusieurs États membres d'une organisation régionale d'intégration économique sont Parties au présent Accord, cette organisation et ses États membres conviennent de leurs responsabilités respectives aux fins de l'exécution de leurs obligations au titre du présent Accord. En pareil cas, l'organisation et ses États membres ne sont pas habilités à exercer concurremment les droits découlant du présent Accord.
3. Dans leurs instruments de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, les organisations régionales d'intégration économique indiquent l'étendue de leur compétence à l'égard des questions régies par le présent Accord. En outre, ces organisations informent le Dépositaire, qui en informe à son tour les Parties, de toute modification importante de l'étendue de leur compétence.

Article 21

1. Le présent Accord entre en vigueur le trentième jour qui suit la date du dépôt de leurs instruments de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion par au moins 55 Parties à la Convention qui représentent au total au moins un pourcentage estimé à 55 % du total des émissions mondiales de gaz à effet de serre.
2. Aux seules fins du paragraphe 1 du présent article, on entend par « total des émissions mondiales de gaz à effet de serre » la quantité la plus récente communiquée le jour de l'adoption du présent Accord par les Parties à la Convention ou avant cette date.
3. À l'égard de chaque État ou organisation régionale d'intégration économique qui ratifie, accepte ou approuve l'Accord ou y adhère une fois que les conditions requises pour l'entrée en vigueur énoncées au paragraphe 1 du présent article ont été remplies, le présent Accord entre en vigueur le trentième jour qui suit la date du

dépôt par cet État ou cette organisation de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion.

4. Aux fins du paragraphe 1 du présent article, tout instrument déposé par une organisation régionale d'intégration économique ne s'ajoute pas à ceux qui sont déposés par les États membres de cette organisation.

Article 22

Les dispositions de l'article 15 de la Convention relatif à l'adoption d'amendements s'appliquent *mutatis mutandis* au présent Accord.

Article 23

1. Les dispositions de l'article 16 de la Convention relatives à l'adoption et à l'amendement d'annexes de la Convention s'appliquent *mutatis mutandis* au présent Accord.

2. Les annexes du présent Accord font partie intégrante de celui-ci et, sauf disposition contraire expresse, toute référence au présent Accord constitue en même temps une référence à ses annexes. Celles-ci se limitent à des listes, formules et autres documents descriptifs de caractère scientifique, technique, procédural ou administratif.

Article 24

Les dispositions de l'article 14 de la Convention relatif au règlement des différends s'appliquent *mutatis mutandis* au présent Accord.

Article 25

1. Chaque Partie dispose d'une voix, sous réserve des dispositions du paragraphe 2 du présent article.

2. Dans les domaines de leur compétence, les organisations régionales d'intégration économique disposent, pour exercer leur droit de vote, d'un nombre de voix égal au nombre de leurs États membres qui sont Parties au présent Accord.

Ces organisations n'exercent pas leur droit de vote si l'un quelconque de leurs États membres exerce le sien, et inversement.

Article 26

Le Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies est le Dépositaire du présent Accord.

Article 27

Aucune réserve ne peut être faite au présent Accord.

Article 28

1. À l'expiration d'un délai de trois ans à compter de la date d'entrée en vigueur du présent Accord à l'égard d'une Partie, cette Partie peut, à tout moment, le dénoncer par notification écrite adressée au Dépositaire.
2. Cette dénonciation prend effet à l'expiration d'un délai d'un an à compter de la date à laquelle le Dépositaire en reçoit notification, ou à toute date ultérieure pouvant être spécifiée dans ladite notification.
3. Toute Partie qui aura dénoncé la Convention sera réputée avoir dénoncé également le présent Accord.

Article 29

L'original du présent Accord, dont les textes anglais, arabe, chinois, espagnol, français et russe font également foi, sera déposé auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

FAIT à Paris le douze décembre deux mille quinze.

EN FOI DE QUOI les soussignés, dûment autorisés à cet effet, ont signé le présent Accord.

[For the list of Signatories, see at the end of the Agreement in Spanish – Pour la liste des signataires, voir à la fin de l'Accord en espagnol.]

[TEXT IN RUSSIAN – TEXTE EN RUSSE]

ПАРИЖСКОЕ СОГЛАШЕНИЕ

Страны настоящего Соглашения,

будучи Сторонами Рамочной конвенции Организации Объединенных Наций об изменении климата, далее упоминаемой как «Конвенция»,

во исполнение мандата Дурбанской платформы для более активных действий, учрежденной решением 1/C.P.17 Конференции Сторон Конвенции на ее семнадцатой сессии,

стремясь к цели Конвенции и в соответствии с ее принципами, в том числе с принципами справедливости и общей, но дифференцированной ответственности и соответствующих возможностей, в свете различных национальных условий,

признавая необходимость в эффективном и прогрессивном реагировании на срочную угрозу изменения климата на основе наилучших имеющихся научных знаний,

также признавая конкретные потребности и особые обстоятельства Сторон, являющихся развивающимися странами, особенно тех, которые особо уязвимы к неблагоприятным последствиям изменения климата, как это предусмотрено в Конвенции,

полностью принимая во внимание конкретные потребности и особые условия наименее развитых стран в отношении финансирования и передачи технологий,

признавая, что Стороны могут страдать не только от изменения климата, но также от воздействий мер, принимаемых в целях реагирования на него,

подчеркивая неразрывную связь действий по борьбе с изменением климата, мер реагирования на изменение климата и воздействий изменения климата со справедливым доступом к устойчивому развитию и ликвидацией нищеты,

признавая основополагающий приоритет обеспечения продовольственной безопасности и ликвидации голода и особую уязвимость систем производства продовольствия к неблагоприятным последствиям изменения климата,

принимая во внимание настоящую необходимость справедливых изменений в области рабочей силы и создания достойных условий труда и качественных рабочих мест в соответствии с определяемыми на национальном уровне приоритетами развития,

признавая, что изменение климата является общей озабоченностью человечества, Сторонам следует, при осуществлении действий в целях решения проблем, связанных с изменением климата, уважать, поощрять и принимать во внимание свои соответствующие обязательства в области прав человека, право на здоровье, права коренных народов, местных общин, мигрантов, детей, инвалидов и лиц, находящихся в уязвимом положении, и право на развитие, а также гендерное равенство, расширение прав и возможностей женщин и межпоколенческую справедливость,

признавая важность сохранения и увеличения, в зависимости от обстоятельств, поглотителей и накопителей парниковых газов, упомянутых в Конвенции,

отмечая важность обеспечения целостности всех экосистем, включая океаны, и защиты биоразнообразия, признаваемых некоторыми культурами как Мать-Земля, и отмечая важность для некоторых концепций «климатическая справедливость», при осуществлении действий по решению проблем, связанных с изменением климата,

подтверждая важность просвещения, подготовки кадров, информирования общественности, участия общественности, доступа общественности к информации и сотрудничества на всех уровнях по вопросам, рассматриваемым в настоящем Соглашении,

признавая важность задействования всех уровней правительства и различных субъектов, согласно соответствующему нациальному законодательству Сторон, в решении проблем, связанных с изменением климата,

также признавая, что устойчивые образы жизни и рациональные модели потребления и производства, при ведущей роли Сторон, являющихся развитыми странами, играют важную роль в решении проблем, связанных с изменением климата,

договорились о следующем:

Статья 1

Для целей настоящего Соглашения применяются все определения, содержащиеся в статье 1 Конвенции. В добавление к этому:

- а) «Конвенция» означает Рамочную конвенцию Организации Объединенных Наций об изменении климата, принятую в Нью-Йорке 9 мая 1992 года.
- б) «Конференция Сторон» означает Конференцию Сторон Конвенции.
- с) «Сторона» означает Сторону настоящего Соглашения.

Статья 2

1. Настоящее Соглашение, активизируя осуществление Конвенции, включая ее цель, направлено на укрепление глобального реагирования на угрозу изменения климата в контексте устойчивого развития и усилий по искоренению нищеты, в том числе посредством:

- а) удержания прироста глобальной средней температуры намного ниже 2°C сверх доиндустриальных уровней и приложения усилий в целях ограничения роста температуры до 1,5°C, признавая, что это значительно сократит риски и воздействия изменения климата;
- б) повышения способности адаптироваться к неблагоприятным воздействиям изменения климата и содействия сопротивляемости к изменению климата и развитию при низком уровне выбросов парниковых газов таким образом, который не ставит под угрозу производство продовольствия; и

с) приведения финансовых потоков в соответствие с траекторией в направлении развития, характеризующегося низким уровнем выбросов и сопротивляемостью к изменению климата.

2. Настоящее Соглашение будет осуществляться таким образом, чтобы отразить справедливость и принцип общей, но дифференцированной ответственности и соответствующих возможностей в свете различных национальных условий.

Статья 3

В качестве определяемых на национальном уровне вкладов в глобальное реагирование на изменение климата все Стороны должны предпринимать и сообщать амбициозные усилия, как это определено в статьях 4, 7, 9, 10, 11 и 13, в целях выполнения задачи настоящего Соглашения, как она изложена в статье 2. Усилия всех Сторон будут представлять собой продвижение вперед с течением времени, при признании необходимости оказания поддержки Сторонам, являющимся развивающимися странами, в целях эффективного осуществления настоящего Соглашения.

Статья 4

1. Для достижения долгосрочной глобальной температурной цели, установленной в статье 2, Стороны стремятся как можно скорее достичь глобального пика выбросов парниковых газов, признавая, что достижение такого пика потребует более длительного времени у Сторон, являющихся развивающимися странами, а также добиться впоследствии быстрых сокращений в соответствии с наилучшими имеющимися научными знаниями, в целях достижения сбалансированности между антропогенными выбросами из источников и абсорбцией поглотителями парниковых газов во второй половине этого века на основе справедливости и в контексте устойчивого развития и усилий по искоренению нищеты.

2. Каждая Сторона подготавливает, сообщает и сохраняет последовательные определяемые на национальном уровне вклады, которых она намеревается достичь. Стороны принимают внутренние меры по предотвращению изменения климата, с тем чтобы достичь целей таких вкладов.

3. Каждый последующий определяемый на национальном уровне вклад Стороны будет представлять собой продвижение вперед сверх текущего определяемого на национальном уровне вклада и отражает ее как можно более высокую амбициозность, отражая ее общую, но дифференцированную ответственность и соответствующие возможности, в свете различных национальных условий.
4. Сторонам, являющимся развитыми странами, следует продолжать выполнять ведущую роль путем установления целевых показателей абсолютного сокращения выбросов в масштабах всей экономики. Сторонам, являющимся развивающимися странами, следует продолжать активизировать свои усилия по предотвращению изменения климата, и к ним обращается призыв перейти со временем к целевым показателям ограничения или сокращения выбросов в масштабах всей экономики в свете различных национальных условий.
5. Сторонам, являющимся развивающимися странами, предоставляется поддержка для осуществления настоящей статьи в соответствии со статьями 9, 10 и 11 при признании того, что более значительная поддержка для Сторон, являющихся развивающимися странами, позволит повысить амбициозность их действий.
6. Наименее развитые страны и малые островные развивающиеся государства могут подготавливать и сообщать стратегии, планы и действия в целях развития при низком уровне выбросов парниковых газов, отражающих их особые условия.
7. Сопутствующие выгоды для предотвращения изменения климата в результате действий по адаптации и/или планов диверсификации экономики Сторон могут способствовать результатам в области предотвращения изменения климата согласно настоящей статье.
8. При сообщении своих определяемых на национальном уровне вкладов все Стороны представляют информацию, необходимую для обеспечения ясности, транспарентности и понимания, в соответствии с решением 1/CP.21 и любыми соответствующими решениями Конференции Сторон, действующей в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения.
9. Каждая Сторона сообщает определяемый на национальном уровне вклад раз в пять лет в соответствии с решением 1/CP.21 и соответствующими

решениями Конференции Сторон, действующей в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, и использует в качестве информационной основы результаты глобального подведения итогов, упомянутого в статье 14.

10. Конференция Сторон, действующая в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, рассматривает вопрос об общих сроках для определяемых на национальном уровне вкладов на своей первой сессии.

11. Сторона может в любое время скорректировать свой существующий определяемый на национальном уровне вклад в целях повышения его уровня амбициозности в соответствии с руководящими указаниями, принятыми Конференцией Сторон, действующей в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения.

12. Определяемые на национальном уровне вклады, сообщенные Сторонами, регистрируются в публичном реестре, который ведется секретариатом.

13. Стороны ведут учет своих определяемых на национальном уровне вкладов. При учете антропогенных выбросов и абсорбции, соответствующих их определяемым на национальном уровне вкладам, Стороны способствуют экологической целостности, транспарентности, точности, полноте, сопоставимости и согласованности, а также обеспечивают недопущение двойного учета в соответствии с руководящими указаниями, принятыми Конференцией Сторон, действующей в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения.

14. В контексте своих определяемых на национальном уровне вкладов при признании и осуществлении действий по предотвращению изменения климата в отношении антропогенных выбросов и абсорбции Сторонам следует принимать во внимание надлежащим образом существующие методы и руководящие указания согласно Конвенции в свете положений пункта 13 настоящей статьи.

15. Стороны принимают во внимание при осуществлении настоящего Соглашения обеспокоенности Сторон, экономика которых наиболее пострадала от воздействий мер реагирования, особенно Сторон, являющихся развивающимися странами.

16. Стороны, в том числе региональные организации экономической интеграции и их государства-члены, которые достигли соглашения действовать совместно согласно пункту 2 настоящей статьи, уведомляют секретариат об условиях этого соглашения, в том числе об уровне выбросов, установленного для каждой Стороны на соответствующий период времени, когда они сообщают свой определяемый на национальном уровне вклад. Секретариат в свою очередь информирует Стороны и сигнаториев Конвенции об условиях этого соглашения.

17. Каждая Сторона такого соглашения несет ответственность за свой уровень выбросов, как он установлен в соглашении, упомянутом в пункте 16 настоящей статьи, в соответствии с пунктами 13 и 14 настоящей статьи и статьями 13 и 15.

18. Если Стороны, действующие совместно, делают это в рамках региональной организации экономической интеграции, которая сама является Стороной настоящего Соглашения, или вместе с ней, каждое государство – член этой региональной организации экономической интеграции индивидуально и вместе с региональной организацией экономической интеграции несет ответственность за свой уровень выбросов, как он установлен в соглашении, о котором было сообщено согласно пункту 16 настоящей статьи, в соответствии с пунктами 13 и 14 настоящей статьи и статьями 13 и 15.

19. Всем Сторонам следует стремиться формулировать и сообщать долгосрочные стратегии развития с низким уровнем выбросов парниковых газов с учетом статьи 2, принимая во внимание свою общую, но дифференциированную ответственность и соответствующие возможности, в свете различных национальных условий.

Статья 5

1. Сторонам следует предпринимать действия по охране и повышению качества, в соответствующих случаях, поглотителей и накопителей парниковых газов, как это упомянуто в статье 4, пункт 1 (d), Конвенции, включая леса.

2. К Сторонам обращается призыв предпринимать действия по осуществлению и поддержке, в том числе при помощи основанных на результатах выплат, существующих рамок, как они изложены в

соответствующих руководящих указаниях и решениях, уже принятых согласно Конвенции, для: политических подходов и позитивных стимулов для деятельности, связанной с сокращением выбросов в результате обезлесения и деградации лесов и с ролью сохранения лесов, устойчивого управления лесами и увеличения накоплений углерода в лесах в развивающихся странах; и альтернативных политических подходов, таких как подходы, сочетающие предотвращение изменения климата и адаптацию, в целях комплексного и устойчивого управления лесами, при подтверждении важности стимулирования надлежащим образом неуглеродных выгод, связанных с такими подходами.

Статья 6

1. Стороны признают, что некоторые Стороны используют добровольное сотрудничество при осуществлении своих определяемых на национальном уровне вкладов, с тем чтобы создать возможности для повышения амбициозности их действий по предотвращению изменения климата и адаптации и поощрения устойчивого развития и экологической целостности.
2. Стороны, когда они участвуют на добровольной основе в совместных подходах, которые включают использование передаваемых на международном уровне результатов предотвращения изменения климата для целей определяемых на национальном уровне вкладов, поощряют устойчивое развитие и обеспечивают экологическую целостность и транспарентность, в том числе в сфере управления, и применяют надежный учет для обеспечения, помимо прочего, недопущения двойного учета в соответствии с руководящими указаниями, принятыми Конференцией Сторон, действующей в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения.
3. Использование передаваемых на международном уровне результатов предотвращения изменения климата для достижения определяемых на национальном уровне вкладов согласно настоящему Соглашению осуществляется на добровольной основе и с разрешения участвующих Сторон.
4. Настоящим учреждается механизм для содействия сокращению выбросов парниковых газов и поддержки устойчивого развития, под руководством и управлением Конференции Сторон, действующей в качестве совещания Сторон Парижского соглашения, для использования Сторонами на добровольной основе. Он функционирует под надзором органа,

назначенного Конференцией Сторон, действующей в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, и имеет целью:

- a) содействие сокращению выбросов парниковых газов при поощрении устойчивого развития;
- b) стимулирование и поощрение участия государственных и частных субъектов, уполномоченных Стороной, в сокращении выбросов парниковых газов;
- c) содействие сокращению уровней выбросов в принимающей Стороне, которая будет получать выгоды от деятельности по предотвращению изменения климата, результатом которой являются сокращения выбросов, которые могут также использоваться другой Стороной для выполнения своего определяемого на национальном уровне вклада; и
- d) обеспечение общего сокращения глобальных выбросов.

5. Сокращение выбросов, являющееся результатом применения механизма, упомянутого в пункте 4 настоящей статьи, не используется для демонстрации достижения принимающей Стороной определяемого на национальном уровне вклада, если оно используется другой Стороной для демонстрации достижения ее определяемого на национальном уровне вклада.

6. Конференция Сторон, действующая в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, обеспечивает, чтобы часть поступлений от деятельности в рамках механизма, упомянутого в пункте 4 настоящей статьи, использовалась для покрытия административных расходов, а также для оказания помощи Сторонам, являющимся развивающимися странами, которые особенно уязвимы к неблагоприятным последствиям изменения климата, в покрытии расходов на адаптацию.

7. Конференция Сторон, действующая в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, принимает правила, условия и процедуры для механизма, упомянутого в пункте 4 настоящей статьи, на своей первой сессии.

8. Стороны признают важность комплексных, целостных и сбалансированных нерыночных подходов, имеющихся в распоряжении Сторон, для оказания содействия в осуществлении их определяемых на национальном уровне вкладов в контексте устойчивого развития и искоренения нищеты скоординированным и эффективным образом, в том числе через посредство, помимо прочего, предотвращения изменения климата, адаптации, финансирования, передачи технологий и укрепления потенциала, в зависимости от обстоятельств. Эти подходы имеют целью:

- а) повышение амбициозности действий по предотвращению изменения климата и адаптации;
- б) расширение участия государственного и частного секторов в осуществлении определяемых на национальном уровне вкладов; и
- с) создание возможностей для координации между инструментами и соответствующими институциональными механизмами.

9. Настоящим определяются рамки для нерыночных подходов к устойчивому развитию в целях поощрения нерыночных подходов, упомянутых в пункте 8 настоящей статьи.

Статья 7

1. Стороны настоящим учреждают глобальную цель по адаптации, заключающуюся в укреплении адаптационных возможностей, повышении сопротивляемости и снижении уязвимости к изменениям климата, в целях содействия устойчивому развитию и обеспечения адекватного адаптационного реагирования в контексте температурной цели, упомянутой в статье 2.

2. Стороны признают, что адаптация представляет собой глобальный вызов, стоящий перед всеми в местном, субнациональном, региональном и международном измерениях, и что она является ключевым компонентом долгосрочного глобального реагирования на изменение климата в целях защиты людей, средств к существованию и экосистем и вносит вклад в такое реагирование, принимая во внимание безотлагательные и срочные потребности тех Сторон, являющихся развивающимися странами, которые

являются особенно уязвимыми к неблагоприятным последствиям изменения климата.

3. Усилия по адаптации Сторон, являющихся развивающимися странами, признаются в соответствии с условиями, которые будут приняты Конференцией Сторон, действующей в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, на ее первой сессии.

4. Стороны признают, что существующая потребность в адаптации является значительной и что более высокие уровни предотвращения изменения климата могут снизить потребности в дополнительных усилиях по адаптации, а также что более значительные потребности в адаптации могут быть сопряжены с более высокими расходами на адаптацию.

5. Стороны признают, что деятельность в области адаптации должна опираться на инициативу стран, учет гендерных аспектов, широкое участие и полностью транспарентный подход, принимая во внимание уязвимые группы, общины и экосистемы, и основываться на наилучших имеющихся научных знаниях и, в соответствующих случаях, на традиционных знаниях, знаниях коренных народов и системах местных знаний и руководствоваться ими в целях интеграции адаптации надлежащим образом в соответствующие социально-экономические и природоохранные стратегии и действия.

6. Стороны признают важность поддержки усилий по адаптации и международного сотрудничества в этой области, а также важность учета потребностей Сторон, являющихся развивающимися странами, особенно тех, которые особо уязвимы, к неблагоприятным последствиям изменения климата.

7. Сторонам следует укреплять свое сотрудничество в целях активизации действий по адаптации, принимая во внимание Канкунские рамки для адаптации, в том числе в отношении:

а) обмена информацией, эффективной практикой, опытом и извлеченными уроками, в том числе, в соответствующих случаях, в отношении науки, планирования, политики и осуществления в связи с действиями по адаптации;

б) укрепления институциональных механизмов, в том числе согласно Конвенции, которые обслуживают настоящее Соглашение, для поддержки обобщения соответствующих информации и знаний и для предоставления Сторонам технической поддержки и руководящих указаний;

с) углубления научных знаний о климате, включая исследования, систематическое наблюдение климатической системы и системы раннего предупреждения, таким образом, чтобы создать информационную основу для климатических услуг и оказывать поддержку процессу принятия решений;

д) оказания содействия Сторонам, являющимся развивающимися странами, в выявлении эффективной адаптационной практики, адаптационных потребностей, приоритетов, предоставленной и полученной поддержки для действий и усилий по адаптации, вызовов и пробелов таким образом, который согласуется с поощрением такой практики; и

е) повышения эффективности и долговечности действий по адаптации.

8. К специализированным учреждениям и агентствам Организации Объединенных Наций обращается призыв поддерживать усилия Сторон по осуществлению действий, указанных в пункте 7 настоящей статьи, с учетом положений пункта 5 настоящей статьи.

9. Каждая Сторона надлежащим образом участвует в процессах планирования и осуществлении действий в области адаптации, включая разработку или укрепление соответствующих планов, политики и/или вкладов, которые могут включать:

а) осуществление действий, обещаний и/или усилий по адаптации;

б) процесс формулирования и осуществления национальных планов в области адаптации;

с) оценку воздействий изменения климата и уязвимости в целях формулирования определяемых на национальном уровне приоритетных действий, принимая во внимание потребности наиболее уязвимых людей, мест и экосистем;

д) мониторинг и оценку планов, политики, программ и действий в области адаптации и обучение на их основе; и

е) повышение сопротивляемости социально-экономических и экологических систем, в том числе путем диверсификации экономики и устойчивого управления природными ресурсами.

10. Каждой Стороне следует надлежащим образом представлять и периодически обновлять сообщение по вопросам адаптации, которое может включать ее приоритеты, потребности в осуществлении поддержки, планы и действия, без создания какого-либо дополнительного бремени для Сторон, являющихся развивающимися странами.

11. Сообщение по вопросам адаптации, упомянутое в пункте 10 настоящей статьи, в зависимости от обстоятельств, представляется и периодически обновляется в качестве компонента другого сообщения или одновременно с другим сообщением или документами, включая национальный план в области адаптации, определяемый на национальном уровне вклад, упоминаемый в статье 4, пункт 2, и/или национальное сообщение.

12. Сообщения по вопросам адаптации, упомянутые в пункте 10 настоящей статьи, регистрируются в публичном реестре, который ведется секретариатом.

13. Сторонам, являющимся развивающимися странами, предоставляется непрерывная и расширенная международная поддержка для осуществления пунктов 7, 9, 10 и 11 настоящей статьи в соответствии с положениями статей 9, 10 и 11.

14. Глобальное подведение итогов, упомянутое в статье 14, помимо прочего:

а) признает усилия по адаптации Сторон, являющихся развивающимися странами;

б) активизирует осуществление действий по адаптации с учетом сообщения по вопросам адаптации, упомянутого в пункте 10 настоящей статьи;

- c) проводит обзор адекватности и эффективности адаптации и поддержки, предоставляемой для адаптации; и
- d) проводит обзор общего прогресса в достижении глобальной цели в области адаптации, упомянутой в пункте 1 настоящей статьи.

Статья 8

1. Стороны признают важность предупреждения, минимизации и решения вопросов потерь и ущерба, связанных с неблагоприятными воздействиями изменения климата, включая экстремальные погодные явления и медленно протекающие явления, а также роль устойчивого развития в снижении риска потерь и ущерба.
2. Варшавский международный механизм по потерям и ущербу в результате воздействий изменения климата функционирует под управлением и руководством Конференции Сторон, действующей в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, и может быть расширен и укреплен по решению Конференции Сторон, действующей в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения.
3. Сторонам следует углублять понимание, активизировать действия и поддержку, в том числе через Варшавский международный механизм, когда это необходимо, на основе сотрудничества и стимулирования в отношении потерь и ущерба, связанных с неблагоприятными воздействиями изменения климата.
4. Таким образом, области сотрудничества и содействия по углублению понимания, активизации действий и поддержки могут включать:
  - a) системы раннего предупреждения;
  - b) готовность к чрезвычайным ситуациям;
  - c) медленно протекающие явления;
  - d) явления, которые могут приводить к необратимым и перманентным потерям и ущербу;

- e) комплексную оценку и управление риском;
- f) средства страхования риска, создание пулов климатических рисков и другие решения в области страхования;
- g) неэкономические потери; и
- h) сопротивляемость общин, средств к существованию и экосистем.

5. Варшавский международный механизм сотрудничает с существующими органами и группами экспертов согласно настоящему Соглашению, а также соответствующими организациями и группами экспертов за пределами Соглашения.

Статья 9

- 1. Стороны, являющиеся развитыми странами, предоставляют финансовые ресурсы для оказания содействия Сторонам, являющимся развивающимися странами, в отношении как предотвращения изменения климата, так и адаптации в продолжение своих существующих обязательств по Конвенции.
- 2. К другим Сторонам обращается призыв предоставлять или продолжать предоставлять такую поддержку на добровольной основе.
- 3. В рамках глобальных усилий Сторонам, являющимся развитыми странами, следует и впредь играть ведущую роль в мобилизации финансовых средств для предотвращения изменения климата из широкого круга источников, инструментов и каналов, отмечая значительную роль государственных фондов, посредством различных действий, включая поддержку осуществляемых по инициативе стран стратегий, а также учитывая потребности и приоритеты Сторон, являющихся развивающимися странами. Такая мобилизация финансовых средств для борьбы с изменением климата должна представлять собой продвижение вперед сверх предыдущих усилий.

4. Предоставление наращиваемых в масштабах финансовых ресурсов должно быть направлено на достижение баланса между действиями по адаптации и действиями по предотвращению изменения климата, с учетом стратегий, опирающихся на инициативу стран, а также приоритетов и потребностей Сторон, являющихся развивающими странами, прежде всего тех из них, которые особенно уязвимы к неблагоприятным последствиям изменения климата и имеют значительно ограниченный потенциал, таких как наименее развитые страны и малые островные развивающиеся государства, принимая во внимание необходимость в государственных и основанных на грантах финансовых ресурсах для адаптации.

5. Стороны, являющиеся развитыми странами, сообщают на двухгодичной основе ориентировочную количественную и качественную информацию, относящуюся к пунктам 1 и 3 настоящей статьи, когда это применимо, включая прогнозируемые уровни государственных финансовых ресурсов, при наличии таковых, которые будут предоставлены Сторонам, являющимся развивающимися странами. К другим предоставляющим ресурсы Сторонам обращается призыв сообщать такую информацию раз в два года на добровольной основе.

6. В ходе глобального подведения итогов, упомянутого в статье 14, учитывается соответствующая информация, представленная Сторонами, являющимися развитыми странами, и/или органами Соглашения, об усилиях, касающихся финансовых средств для борьбы с изменением климата.

7. Стороны, являющиеся развитыми странами, представляют транспарентную и согласованную информацию о поддержке для Сторон, являющихся развивающимися странами, которая предоставляется и мобилизуется при помощи государственного вмешательства, на двухгодичной основе в соответствии с условиями, процедурами и руководящими принципами, которые будут приняты Конференцией Сторон, действующей в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, на ее первой сессии, как это предусмотрено в статье 13, пункт 13. К другим Сторонам обращается призыв сделать то же.

8. Финансовый механизм Конвенции, включая его оперативные органы, выполняет функции финансового механизма настоящего Соглашения.

9. Учреждения, обслуживающие настоящее Соглашение, включая оперативные органы Финансового механизма Конвенции, стремятся обеспечить эффективный доступ к финансовым ресурсам посредством упрощенных процедур одобрения и расширения поддержки в деле обеспечения готовности для Сторон, являющихся развивающимися странами, в частности для наименее развитых стран и малых островных развивающихся государств, в контексте их национальных стратегий и планов в области борьбы с изменением климата.

Статья 10

1. Стороны разделяют долгосрочное видение важности полной реализации разработки и передачи технологий в целях повышения сопротивляемости к изменению климата и сокращения выбросов парниковых газов.

2. Стороны, отмечая важность технологий для осуществления действий по предотвращению изменения климата и адаптации согласно настоящему Соглашению и признавая существующие усилия по внедрению и распространению технологий, укрепляют действия по сотрудничеству в области разработки и передачи технологий.

3. Механизм по технологиям, учрежденный согласно Конвенции, обслуживает настоящее Соглашение.

4. Настоящим учреждаются рамки по вопросам технологий для обеспечения всеобъемлющего руководства работой Механизма по технологиям в деле поощрения и облегчения более активных действий по разработке и передаче технологий в целях поддержки осуществления настоящего Соглашения в интересах реализации долгосрочного видения, о котором говорится в пункте 1 настоящей статьи.

5. Ускорение и поощрение инноваций и создание для них благоприятных условий имеют огромное значение для эффективного, долгосрочного глобального реагирования на изменение климата и для поощрения экономического роста и устойчивого развития. Такие усилия получают надлежащую поддержку, в том числе со стороны Механизма по технологиям и за счет финансовых средств Финансового механизма Конвенции, для выработки совместных подходов к исследованиям и разработкам, а также расширения доступа к технологиям, в частности на ранних этапах

технологического цикла, для Сторон, являющихся развивающимися странами.

6. Сторонам, являющимся развивающимися странами, предоставляется поддержка, включая финансовую поддержку, для осуществления настоящей статьи, в том числе для укрепления совместных действий в области разработки и передачи технологий на различных этапах технологического цикла, с целью обеспечения баланса между поддержкой предотвращения изменения климата и поддержкой адаптации. В ходе глобального подведения итогов, упомянутого в статье 14, учитывается имеющаяся информация об усилиях, касающихся поддержки в области разработки и передачи технологий Сторонам, являющимся развивающимися странами.

Статья 11

1. Укрепление потенциала согласно настоящему Соглашению должно укреплять возможности и способности Сторон, являющихся развивающими странами, в особенности стран с наименьшими возможностями, таких как наименее развитые страны и страны, особенно уязвимые к неблагоприятным воздействиям изменения климата, таких как малые островные развивающиеся государства, осуществлять эффективные действия по борьбе с изменением климата, в том числе, помимо прочего, осуществлять действия по адаптации и предотвращению изменения климата, а также должно облегчать разработку, распространение и внедрение технологий и доступ к финансированию борьбы с изменением климата, содействовать соответствующим аспектам просвещения, подготовки кадров и информирования общественности и облегчать транспарентное, своевременное и точное сообщение информации.

2. Укрепление потенциала должно осуществляться по инициативе стран, базироваться на национальных потребностях и реагировать на них, а также укреплять сопричастность стран, особенно Сторон, являющихся развивающимися странами, в том числе на национальном, субнациональном и местном уровне. Укрепление потенциала должно руководствоваться извлеченными уроками, в том числе уроками, извлеченными в ходе деятельности по укреплению потенциала согласно Конвенции, и оно должно представлять собой эффективный, циклический процесс, который базируется на широком участии, имеет сквозной характер и учитывает гендерные аспекты.

3. Всем Сторонам следует сотрудничать в укреплении потенциала Сторон, являющихся развивающимися странами, в области осуществления настоящего Соглашения. Сторонам, являющимся развитыми странами, следует увеличивать поддержку для действий в целях укрепления потенциала в Сторонах, являющихся развивающимися странами.

4. Все Стороны, укрепляющие потенциал Сторон, являющихся развивающимися странами, для выполнения настоящего Соглашения, в том числе на основе региональных, двусторонних и многосторонних подходов, регулярно сообщают об этих действиях или мерах по укреплению потенциала. Сторонам, являющимся развивающимися странами, следует регулярно сообщать о прогрессе, достигнутом в осуществлении планов, политики, действий или мер по осуществлению настоящего Соглашения.

5. Деятельность по укреплению потенциала активизируется при помощи надлежащих институциональных механизмов для оказания поддержки осуществлению настоящего Соглашения, включая надлежащие институциональные механизмы, учрежденные согласно Конвенции, которые обслуживают настоящее Соглашение. Конференция Сторон, действующая в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, на своей первой сессии рассматривает и принимает решение о первоначальных институциональных механизмах для укрепления потенциала.

Статья 12

Стороны сотрудничают в осуществлении надлежащим образом мер по активизации просвещения, подготовки кадров, информирования общественности, участия общественности и доступа общественности к информации по вопросам изменения климата, признавая важность этих шагов для активизации действий согласно настоящему Соглашению.

Статья 13

1. В целях укрепления взаимного доверия и уверенности и содействия эффективному осуществлению настоящим учреждаются расширенные рамки для обеспечения транспарентности действий и поддержки, предусматривающие гибкость, учитывающие различные возможности Сторон и опирающиеся на коллективный опыт.

2. Рамки для обеспечения транспарентности предусматривают гибкость при осуществлении положений настоящей статьи для тех Сторон, являющихся развивающимися странами, которым это необходимо в свете их возможностей. Условия, процедуры и руководящие принципы, упомянутые в пункте 13 настоящей статьи, отражают такую гибкость.
3. Рамки для обеспечения транспарентности используют и активизируют механизмы обеспечения транспарентности согласно Конвенции, признавая особые условия наименее развитых стран и малых островных развивающихся государств, и осуществляются стимулирующим, неинтрузивным, ненаказательным способом при уважении национального суверенитета и при недопущении возложения чрезмерного бремени на Стороны.
4. Механизмы обеспечения транспарентности согласно Конвенции, включая национальные сообщения, двухгодичные доклады и двухгодичные доклады, содержащие обновленную информацию, международные оценку и обзор и международные консультации и анализ, составляют часть опыта, используемого для разработки условий и процедур и руководящих указаний согласно пункту 13 настоящей статьи.
5. Цель рамок для обеспечения транспарентности действий заключается в обеспечении ясного понимания действий по борьбе с изменением климата в свете цели Конвенции, как она изложена в ее статье 2, включая обеспечение ясности и отслеживание прогресса в достижении индивидуальных определяемых на национальном уровне вкладов Сторон согласно статье 4, и действий Сторон по адаптации согласно статье 7, включая эффективные практику, приоритеты, потребности и пробелы, в целях создания информационной основы для глобального подведения итогов согласно статье 14.
6. Цель рамок для обеспечения транспарентности поддержки заключается в обеспечении ясного понимания поддержки, которую предоставляют и получают соответствующие индивидуальные Стороны в контексте действий по борьбе с изменением климата согласно статьям 4, 7, 9, 10 и 11, и формировании, насколько это возможно, общей картины предоставляемой совокупной финансовой поддержки в целях создания информационной основы для глобального подведения итогов согласно статье 14.

7. Каждая Сторона регулярно представляет следующую информацию:

а) информацию в отношении национального кадастра антропогенных выбросов из источников и абсорбции поглотителями парниковых газов, составляемого с использованием методологий на основе надлежащей практики, принятых Межправительственной группой экспертов по изменению климата и согласованных Конференцией Сторон, действующей в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения; и

б) информацию, необходимую для отслеживания прогресса в осуществлении и достижении ее определяемых на национальном уровне вкладов согласно статье 4.

8. Каждой Стороне следует также в надлежащих случаях представлять информацию в отношении воздействий изменения климата и адаптации согласно статье 7.

9. Стороны, являющиеся развитыми странами, представляют, а другим Сторонам, которые предоставляют поддержку, следует представлять информацию о финансовой поддержке, поддержке в области передачи технологий и поддержки в области укрепления потенциала, предоставляемой Сторонам, являющимся развивающимися странами, согласно статьям 9, 10 и 11.

10. Сторонам, являющимся развивающимися странами, следует представлять информацию о финансовой поддержке, поддержке в области передачи технологий и поддержке в области укрепления потенциала, необходимой и полученной согласно статьям 9, 10 и 11.

11. Информация, представленная каждой Стороной согласно пунктам 7 и 9 настоящей статьи, подлежит рассмотрению техническими экспертами в соответствии с решением 1/СР.21. Для тех Сторон, являющихся развивающимися странами, которые нуждаются в этом в свете их возможностей, процесс рассмотрения включает предоставление помощи в выявлении потребностей в области укрепления потенциала. Кроме того, каждая Сторона принимает участие в стимулирующем, многостороннем рассмотрении прогресса в отношении усилий согласно статье 9 и соответствующего осуществления и достижения ею ее определяемого на национальном уровне вклада.

12. Рассмотрение техническими экспертами согласно настоящему пункту включает в себя рассмотрение предоставленной Стороной поддержки, в соответствующих случаях, а также осуществления и достижения ею ее определяемых на национальном уровне вкладов. Рассмотрение также определяет области, требующие улучшений, для этой Стороны и включает рассмотрение соответствия информации условиям, процедурам и руководящим указаниям, упомянутым в пункте 13 настоящей статьи, с учетом гибкости, предоставляемой Стороне согласно пункту 2 настоящей статьи. При рассмотрении особое внимание уделяется соответствующим национальным возможностям и обстоятельствам Сторон, являющихся развивающимися странами.

13. Конференция Сторон, действующая в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, на своей первой сессии, на основе опыта работы механизмов, связанных с транспарентностью согласно Конвенции, и опираясь на положения настоящей статьи, принимает общие условия, процедуры и руководящие принципы, в зависимости от обстоятельств, для обеспечения транспарентности действий и поддержки.

14. Развивающимся странам предоставляется поддержка для осуществления настоящей статьи.

15. Сторонам, являющимся развивающимися странами, также на непрерывной основе предоставляется поддержка для укрепления потенциала, связанного с транспарентностью.

Статья 14

1. Конференция Сторон, действующая в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, периодически подводит итоги осуществления настоящего Соглашения для оценки коллективного прогресса в выполнении задачи настоящего Соглашения и в достижении его долгосрочных целей (именуется как «глобальное подведение итогов»). Она делает это всеобъемлющим и стимулирующим образом, рассматривая предотвращение изменения климата, адаптацию и средства осуществления и поддержки, и в свете справедливости и наилучших имеющихся научных знаний.

2. Конференция Сторон, действующая в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, проводит первое глобальное подведение итогов в 2023 году и впоследствии каждые пять лет, если Конференция Сторон,

действующая в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, не примет иного решения.

3. Результаты глобального подведения итогов служат информационной основой для Сторон при обновлении и активизации их определяемых на национальном уровне действий и поддержки согласно соответствующим положениям настоящего Соглашения, а также при активизации международного сотрудничества для действий по борьбе с изменением климата.

Статья 15

1. Настоящим учреждается механизм для содействия осуществлению и поощрения соблюдения положений настоящего Соглашения.

2. Механизм, упомянутый в пункте 1 настоящей статьи, состоит из комитета, который основывается на знаниях экспертов и имеет стимулирующий характер и который функционирует транспарентным, невраждебным и ненаказательным образом. Комитет уделяет особое внимание соответствующим национальным возможностям и обстоятельствам Сторон.

3. Комитет функционирует в соответствии с условиями и процедурами, принятymi Конференцией Сторон, действующей в качестве совещания Сторон Парижского соглашения, на ее первой сессии, и ежегодно представляет доклады Конференции Сторон, действующей в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения.

Статья 16

1. Конференция Сторон, высший орган Конвенции, действует в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения.

2. Стороны Конвенции, которые не являются Сторонами настоящего Соглашения, могут участвовать в качестве наблюдателей в работе любой сессии Конференции Сторон, действующей в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения. Когда Конференция Сторон действует в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, решения в отношении

настоящего Соглашения принимаются только Сторонами настоящего Соглашения.

3. Когда Конференция Сторон действует в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, любой член Президиума Конференции Сторон, представляющий Сторону Конвенции, которая в данный момент не является Стороной настоящего Соглашения, замещается дополнительным членом, избираемым Сторонами настоящего Соглашения из их числа.

4. Конференция Сторон, действующая в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, регулярно рассматривает осуществление настоящего Соглашения и принимает в рамках своего мандата решения, необходимые для содействия его эффективному осуществлению. Она выполняет функции, возложенные на нее в соответствии с настоящим Соглашением, и:

- a) учреждает такие вспомогательные органы, которые потребуются для осуществления настоящего Соглашения; и
- b) выполняет такие другие функции, которые могут потребоваться для осуществления настоящего Соглашения.

5. Правила процедуры Конференции Сторон и финансовые процедуры, применяемые согласно Конвенции, применяются к настоящему Соглашению *mutatis mutandis*, за исключением тех случаев, когда Конференция Сторон, действующая в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, может на основе консенсуса принять иное решение.

6. Секретариат созывает первую сессию Конференции Сторон, действующей в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, одновременно с первой сессией Конференции Сторон, которая запланирована после даты вступления в силу настоящего Соглашения. Последующие очередные сессии Конференции Сторон, действующей в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, проводятся одновременно с очередными сессиями Конференции Сторон, если Конференция Сторон, действующая в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, не примет иного решения.

7. Внеочередные сессии Конференции Сторон, действующей в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, созываются, когда Конференция Сторон, действующая в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, сочтет это необходимым, или по письменному требованию любой из Сторон при условии, что в течение шести месяцев после того, как секретариат направит это требование Сторонам, оно будет поддержано не менее чем одной третью Сторон.

8. Организация Объединенных Наций, ее специализированные учреждения и Международное агентство по атомной энергии, а также любое государство – член таких организаций или наблюдатели при них, которые не являются Сторонами Конвенции, могут быть представлены на сессиях Конференции Сторон, действующей в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, в качестве наблюдателей. Любые органы или учреждения, будь то национальные или международные, правительственные или неправительственные, которые обладают компетенцией в вопросах, относящихся к сфере действия настоящего Соглашения, и которые сообщили секретариату о своем желании быть представленными на сессии Конференции Сторон, действующей в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, в качестве наблюдателя, могут быть допущены к участию в ней, за исключением тех случаев, когда против этого возражают не менее одной трети присутствующих Сторон. Допуск и участие наблюдателей регулируются правилами процедуры, как это предусмотрено в пункте 5 настоящей статьи.

Статья 17

1. Секретариат, учрежденный в соответствии со статьей 8 Конвенции, действует в качестве секретариата настоящего Соглашения.

2. Статья 8, пункт 2, Конвенции о функциях секретариата и статья 8, пункт 3, Конвенции об организации функционирования секретариата применяются к настоящему Соглашению *mutatis mutandis*. Кроме того, секретариат выполняет функции, возложенные на него согласно настоящему Соглашению и Конференцией Сторон, действующей в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения.

Статья 18

1. Вспомогательный орган для консультирования по научным и техническим аспектам и Вспомогательный орган по осуществлению, учрежденные в соответствии со статьями 9 и 10 Конвенции, действуют соответственно в качестве Вспомогательного органа для консультирования по научным и техническим аспектам и Вспомогательного органа по осуществлению настоящего Соглашения. Положения, касающиеся функционирования этих двух органов в соответствии с Конвенцией, применяются к настоящему Соглашению *mutatis mutandis*. Сессии заседаний Вспомогательного органа для консультирования по научным и техническим аспектам и Вспомогательного органа по осуществлению настоящего Соглашения проводятся соответственно в связи с заседаниями Вспомогательного органа для консультирования по научным и техническим аспектам и Вспомогательного органа по осуществлению Конвенции.
2. Стороны Конвенции, которые не являются Сторонами настоящего Соглашения, могут участвовать в качестве наблюдателей в работе любой сессии вспомогательных органов. Когда вспомогательные органы действуют в качестве вспомогательных органов настоящего Соглашения, решения в отношении настоящего Соглашения принимаются лишь теми Сторонами, которые являются Сторонами настоящего Соглашения.
3. Когда вспомогательные органы, учрежденные в соответствии со статьями 9 и 10 Конвенции, выполняют свои функции в отношении вопросов, касающихся настоящего Соглашения, любой член бюро этих вспомогательных органов, представляющий Сторону Конвенции, которая в данный момент не является Стороной настоящего Соглашения, замещается дополнительным членом, который избирается Сторонами настоящего Соглашения из их числа.

Статья 19

1. Вспомогательные органы или любые другие институциональные механизмы, учрежденные Конвенцией или согласно Конвенции, помимо тех вспомогательных органов и институциональных механизмов, которые упомянуты в настоящем Соглашении, обслуживають настоящее Соглашение согласно решению Конференции Сторон, действующей в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения. Конференция Сторон, действующая в

качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, определяет функции, которые будут выполнять такие вспомогательные органы или механизмы.

2. Конференция Сторон, действующая в качестве совещания Сторон настоящего Соглашения, может давать таким вспомогательным органам и институциональным механизмам дальнейшие руководящие указания.

Статья 20

1. Настоящее Соглашение открыто для подписания и подлежит ратификации, принятию или одобрению государствами и региональными организациями экономической интеграции, которые являются Сторонами Конвенции. Оно открыто для подписания в Центральных учреждениях Организации Объединенных Наций в Нью-Йорке с 22 апреля 2016 года по 21 апреля 2017 года. Настоящее Соглашение открывается для присоединения на следующий день после даты его закрытия для подписания. Документы о ратификации, принятии, одобрении или присоединении сдаются на хранение Депозитарию.

2. Любая региональная организация экономической интеграции, которая становится Стороной настоящего Соглашения, но при этом ни одно из ее государств-членов не является Стороной, несет все обязательства, вытекающие из настоящего Соглашения. В случае региональных организаций экономической интеграции, у которых одно или несколько государств-членов являются Сторонами настоящего Соглашения, данная организация и ее государства-члены принимают решения в отношении своих соответствующих обязанностей по выполнению ими взятых на себя обязательств по настоящему Соглашению. В таких случаях данная организация и ее государства-члены не могут одновременно пользоваться правами в соответствии с настоящим Соглашением.

3. В своих документах о ратификации, принятии, одобрении или присоединении региональные организации экономической интеграции объявляют о пределах своей компетенции в отношении вопросов, регулируемых настоящим Соглашением. Эти организации также информируют Депозитария, который, в свою очередь, информирует Стороны, о любых существенных изменениях в пределах их компетенции.

Статья 21

1. Настоящее Соглашение вступает в силу на тридцатый день после того, как не менее 55 Сторон Конвенции, на долю которых, по оценкам, приходится в совокупности как минимум 55 процентов общих глобальных выбросов парниковых газов, сдадут на хранение свои документы о ратификации, принятии, одобрении или присоединении.
2. Исключительно для ограниченной цели пункта 1 настоящей статьи «общие глобальные выбросы парниковых газов» означают самое последнее количество, которое Стороны Конвенции сообщили в день принятия настоящего Соглашения или ранее.
3. Для каждого государства или каждой региональной организации экономической интеграции, которые ратифицируют, принимают или одобряют настоящее Соглашение или присоединяются к нему после выполнения условий для его вступления в силу в соответствии с пунктом 1 настоящей статьи, настоящее Соглашение вступает в силу на тридцатый день после сдачи на хранение таким государством или такой региональной организацией экономической интеграции их документов о ратификации, принятии, одобрении или присоединении.
4. Для целей пункта 1 настоящей статьи ни один документ, сданный на хранение региональной организацией экономической интеграции, не рассматривается в качестве дополнительного к документам, сданным на хранение государствами — членами этой организации.

Статья 22

Положения статьи 15 Конвенции о принятии поправок к Конвенции применяются к настоящему Соглашению *mutatis mutandis*.

Статья 23

1. Положения статьи 16 Конвенции о принятии приложений и о принятии поправок к приложениям к Конвенции применяются к настоящему Соглашению *mutatis mutandis*.

2. Приложения к настоящему Соглашению составляют его неотъемлемую часть, и, если прямо не предусматривается иного, ссылка на настоящее Соглашение представляет собой в то же время ссылку на любые приложения к нему. Такие приложения ограничиваются перечнями, формами или любыми другими материалами описательного характера, которые касаются научных, технических, процедурных или административных вопросов.

Статья 24

Положения статьи 14 Конвенции об урегулировании споров применяются к настоящему Соглашению *mutatis mutandis*.

Статья 25

1. За исключением случаев, предусмотренных в пункте 2 настоящей статьи, каждая Сторона имеет один голос.

2. Региональные организации экономической интеграции участвуют в голосовании по вопросам, входящим в их компетенцию, с числом голосов, равным числу их государств-членов, являющихся Сторонами настоящего Соглашения. Такая организация не пользуется правом голоса, если своим правом пользуется какое-либо из ее государств-членов, и наоборот.

Статья 26

Функции Депозитария настоящего Соглашения выполняет Генеральный секретарь Организации Объединенных Наций.

Статья 27

Оговорки к настоящему Соглашению не допускаются.

Статья 28

1. В любое время по истечении трех лет с даты вступления настоящего Соглашения в силу для той или иной Стороны эта Сторона может выйти из настоящего Соглашения, направив письменное уведомление Депозитарию.

2. Любой такой выход вступает в силу по истечении одного года с даты получения Депозитарием уведомления о выходе или в такой более поздний срок, который может быть указан в уведомлении о выходе.

3. Любая Сторона, которая выходит из Конвенции, считается также вышедшей из настоящего Соглашения.

Статья 29

Подлинник настоящего Соглашения, тексты которого на английском, арабском, испанском, китайском, русском и французском языках являются равно аутентичными, сдается на хранение Генеральному секретарю Организации Объединенных Наций.

СОВЕРШЕНО в Париже двенадцатого дня декабря месяца две тысячи пятнадцатого года.

В УДОСТОВЕРЕНИЕ ЧЕГО нижеподписавшиеся, должностным образом на то уполномоченные, поставили свои подписи под настоящим Соглашением.

[For the list of Signatories, see at the end of the Agreement in Spanish – Pour la liste des signataires, voir à la fin de l'Accord en espagnol.]

[TEXT IN SPANISH – TEXTE EN ESPAGNOL]

ACUERDO DE PARÍS

Las Partes en el presente Acuerdo,

En su calidad de Partes en la Convención Marco de las Naciones Unidas sobre el Cambio Climático, en adelante denominada “la Convención”,

De conformidad con la Plataforma de Durban para una Acción Reforzada establecida mediante la decisión 1/CP.17 de la Conferencia de las Partes en la Convención en su 17º período de sesiones,

Deseosas de hacer realidad el objetivo de la Convención y guiándose por sus principios, incluidos los principios de la equidad y de las responsabilidades comunes pero diferenciadas y las capacidades respectivas, a la luz de las diferentes circunstancias nacionales,

Reconociendo la necesidad de una respuesta progresiva y eficaz a la amenaza apremiante del cambio climático, sobre la base de los mejores conocimientos científicos disponibles,

Reconociendo también las necesidades específicas y las circunstancias especiales de las Partes que son países en desarrollo, sobre todo de las que son particularmente vulnerables a los efectos adversos del cambio climático, como se señala en la Convención,

Teniendo plenamente en cuenta las necesidades específicas y las situaciones especiales de los países menos adelantados en lo que respecta a la financiación y la transferencia de tecnología,

Reconociendo que las Partes pueden verse afectadas no solo por el cambio climático, sino también por las repercusiones de las medidas que se adopten para hacerle frente,

Poniendo de relieve la relación intrínseca que existe entre las medidas, las respuestas y las repercusiones generadas por el cambio climático y el acceso equitativo al desarrollo sostenible y la erradicación de la pobreza,

Teniendo presentes la prioridad fundamental de salvaguardar la seguridad alimentaria y acabar con el hambre, y la particular vulnerabilidad de los sistemas de producción de alimentos a los efectos adversos del cambio climático,

Teniendo en cuenta los imperativos de una reconversión justa de la fuerza laboral y de la creación de trabajo decente y de empleos de calidad, de conformidad con las prioridades de desarrollo definidas a nivel nacional,

Reconociendo que el cambio climático es un problema de toda la humanidad y que, al adoptar medidas para hacerle frente, las Partes deberían respetar, promover y tener en cuenta sus respectivas obligaciones relativas a los derechos humanos, el derecho a la salud, los derechos de los pueblos indígenas, las comunidades locales, los migrantes, los niños, las personas con discapacidad y las personas en situaciones vulnerables y el derecho al desarrollo, así como la igualdad de género, el empoderamiento de la mujer y la equidad intergeneracional,

Teniendo presente la importancia de conservar y aumentar, según corresponda, los sumideros y depósitos de los gases de efecto invernadero mencionados en la Convención,

Observando la importancia de garantizar la integridad de todos los ecosistemas, incluidos los océanos, y la protección de la biodiversidad, reconocida por algunas culturas como la Madre Tierra, y observando también la importancia que tiene para algunos el concepto de “justicia climática”, al adoptar medidas para hacer frente al cambio climático,

Afirmando la importancia de la educación, la formación, la sensibilización y participación del público, el acceso público a la información y la cooperación a todos los niveles en los asuntos de que trata el presente Acuerdo,

Teniendo presente la importancia del compromiso de todos los niveles de gobierno y de los diversos actores, de conformidad con la legislación nacional de cada Parte, al hacer frente al cambio climático,

Teniendo presente también que la adopción de estilos de vida y pautas de consumo y producción sostenibles, en un proceso encabezado por las Partes que son países desarrollados, es una contribución importante a los esfuerzos por hacer frente al cambio climático,

Han convenido en lo siguiente:

Artículo 1

A los efectos del presente Acuerdo, se aplicarán las definiciones que figuran en el artículo 1 de la Convención. Además:

- a) Por “Convención” se entenderá la Convención Marco de las Naciones Unidas sobre el Cambio Climático, aprobada en Nueva York el 9 de mayo de 1992;
- b) Por “Conferencia de las Partes” se entenderá la Conferencia de las Partes en la Convención;
- c) Por “Parte” se entenderá una Parte en el presente Acuerdo.

Artículo 2

1. El presente Acuerdo, al mejorar la aplicación de la Convención, incluido el logro de su objetivo, tiene por objeto reforzar la respuesta mundial a la amenaza del cambio climático, en el contexto del desarrollo sostenible y de los esfuerzos por erradicar la pobreza, y para ello:

- a) Mantener el aumento de la temperatura media mundial muy por debajo de 2 °C con respecto a los niveles preindustriales, y proseguir los esfuerzos para limitar ese aumento de la temperatura a 1,5 °C con respecto a los niveles preindustriales, reconociendo que ello reduciría considerablemente los riesgos y los efectos del cambio climático;
- b) Aumentar la capacidad de adaptación a los efectos adversos del cambio climático y promover la resiliencia al clima y un desarrollo con bajas emisiones de gases de efecto invernadero, de un modo que no comprometa la producción de alimentos; y
- c) Situar los flujos financieros en un nivel compatible con una trayectoria que conduzca a un desarrollo resiliente al clima y con bajas emisiones de gases de efecto invernadero.

2. El presente Acuerdo se aplicará de modo que refleje la equidad y el principio de las responsabilidades comunes pero diferenciadas y las capacidades respectivas, a la luz de las diferentes circunstancias nacionales.

Artículo 3

En sus contribuciones determinadas a nivel nacional a la respuesta mundial al cambio climático, todas las Partes habrán de realizar y comunicar los esfuerzos ambiciosos que se definen en los artículos 4, 7, 9, 10, 11 y 13 con miras a alcanzar el propósito del presente Acuerdo enunciado en su artículo 2. Los esfuerzos de todas las Partes representarán una progresión a lo largo del tiempo, teniendo en cuenta la necesidad de apoyar a las Partes que son países en desarrollo para lograr la aplicación efectiva del presente Acuerdo.

Artículo 4

1. Para cumplir el objetivo a largo plazo referente a la temperatura que se establece en el artículo 2, las Partes se proponen lograr que las emisiones mundiales de gases de efecto invernadero alcancen su punto máximo lo antes posible, teniendo presente que las Partes que son países en desarrollo tardarán más en lograrlo, y a partir de ese momento reducir rápidamente las emisiones de gases de efecto invernadero, de conformidad con la mejor información científica disponible, para alcanzar un equilibrio entre las emisiones antropógenas por las fuentes y la absorción antropógena por los sumideros en la segunda mitad del siglo, sobre la base de la equidad y en el contexto del desarrollo sostenible y de los esfuerzos por erradicar la pobreza.

2. Cada Parte deberá preparar, comunicar y mantener las sucesivas contribuciones determinadas a nivel nacional que tenga previsto efectuar. Las Partes procurarán adoptar medidas de mitigación internas, con el fin de alcanzar los objetivos de esas contribuciones.

3. La contribución determinada a nivel nacional sucesiva de cada Parte representará una progresión con respecto a la contribución determinada a nivel nacional que esté vigente para esa Parte y reflejará la mayor ambición posible de dicha Parte, teniendo en cuenta sus responsabilidades comunes pero diferenciadas y sus capacidades respectivas, a la luz de las diferentes circunstancias nacionales.

4. Las Partes que son países desarrollados deberían seguir encabezando los esfuerzos, adoptando metas absolutas de reducción de las emisiones para el

conjunto de la economía. Las Partes que son países en desarrollo deberían seguir aumentando sus esfuerzos de mitigación, y se las alienta a que, con el tiempo, adopten metas de reducción o limitación de las emisiones para el conjunto de la economía, a la luz de las diferentes circunstancias nacionales.

5. Se prestará apoyo a las Partes que son países en desarrollo para la aplicación del presente artículo, de conformidad con lo dispuesto en los artículos 9, 10 y 11, teniendo presente que un aumento del apoyo prestado permitirá a esas Partes acrecentar la ambición de sus medidas.

6. Los países menos adelantados y los pequeños Estados insulares en desarrollo podrán preparar y comunicar estrategias, planes y medidas para un desarrollo con bajas emisiones de gases de efecto invernadero que reflejen sus circunstancias especiales.

7. Los beneficios secundarios de mitigación que se deriven de las medidas de adaptación y/o los planes de diversificación económica de las Partes podrán contribuir a los resultados de mitigación en el marco del presente artículo.

8. Al comunicar sus contribuciones determinadas a nivel nacional, todas las Partes deberán proporcionar la información necesaria a los fines de la claridad, la transparencia y la comprensión, con arreglo a lo dispuesto en la decisión 1/CP.21 y en toda decisión pertinente que adopte la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo.

9. Cada Parte deberá comunicar una contribución determinada a nivel nacional cada cinco años, de conformidad con lo dispuesto en la decisión 1/CP.21 y en toda decisión pertinente que adopte la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo, y tener en cuenta los resultados del balance mundial a que se refiere el artículo 14.

10. La Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo examinará los plazos comunes para las contribuciones determinadas a nivel nacional en su primer período de sesiones.

11. Las Partes podrán ajustar en cualquier momento su contribución determinada a nivel nacional que esté vigente con miras a aumentar su nivel de ambición, de conformidad con la orientación que imparta la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo.

12. Las contribuciones determinadas a nivel nacional que comuniquen las Partes se inscribirán en un registro público que llevará la secretaría.

13. Las Partes deberán rendir cuentas de sus contribuciones determinadas a nivel nacional. Al rendir cuentas de las emisiones y la absorción antropógenas correspondientes a sus contribuciones determinadas a nivel nacional, las Partes deberán promover la integridad ambiental, la transparencia, la exactitud, la exhaustividad, la comparabilidad y la coherencia y velar por que se evite el doble cómputo, de conformidad con las orientaciones que apruebe la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo.

14. En el contexto de sus contribuciones determinadas a nivel nacional, al consignar y aplicar medidas de mitigación respecto de las emisiones y absorciones antropógenas, las Partes deberían tener en cuenta, cuando sea el caso, los métodos y orientaciones que existan en el marco de la Convención, a la luz de lo dispuesto en el párrafo 13 del presente artículo.

15. Al aplicar el presente Acuerdo, las Partes deberán tomar en consideración las preocupaciones de aquellas Partes cuyas economías se vean más afectadas por las repercusiones de las medidas de respuesta, particularmente de las que sean países en desarrollo.

16. Las Partes, con inclusión de las organizaciones regionales de integración económica y sus Estados miembros, que hayan llegado a un acuerdo para actuar conjuntamente en lo referente al párrafo 2 del presente artículo deberán notificar a la secretaría los términos de ese acuerdo en el momento en que comuniquen sus contribuciones determinadas a nivel nacional, incluyendo el nivel de emisiones asignado a cada Parte en el período pertinente. La secretaría comunicará a su vez esos términos a las Partes y a los signatarios de la Convención.

17. Cada parte en ese acuerdo será responsable del nivel de emisiones que se le haya asignado en el acuerdo mencionado en el párrafo 16 del presente artículo, de conformidad con lo dispuesto en los párrafos 13 y 14 del presente artículo y en los artículos 13 y 15.

18. Si las Partes que actúan conjuntamente lo hacen en el marco de una organización regional de integración económica y junto con ella, y esa organización es a su vez Parte en el presente Acuerdo, cada Estado miembro de esa organización regional de integración económica, en forma individual y conjuntamente con dicha organización, será responsable de su nivel de emisiones que figure en el acuerdo

comunicado con arreglo a lo dispuesto en el párrafo 16 del presente artículo, de conformidad con sus párrafos 13 y 14, y con los artículos 13 y 15.

19. Todas las Partes deberían esforzarse por formular y comunicar estrategias a largo plazo para un desarrollo con bajas emisiones de gases de efecto invernadero, teniendo presente el artículo 2 y tomando en consideración sus responsabilidades comunes pero diferenciadas y sus capacidades respectivas, a la luz de las diferentes circunstancias nacionales.

Artículo 5

1. Las Partes deberían adoptar medidas para conservar y aumentar, según corresponda, los sumideros y depósitos de gases de efecto invernadero a que se hace referencia en el artículo 4, párrafo 1 d), de la Convención, incluidos los bosques.

2. Se alienta a las Partes a que adopten medidas para aplicar y apoyar, también mediante los pagos basados en los resultados, el marco establecido en las orientaciones y decisiones pertinentes ya adoptadas en el ámbito de la Convención respecto de los enfoques de política y los incentivos positivos para reducir las emisiones debidas a la deforestación y la degradación de los bosques, y de la función de la conservación, la gestión sostenible de los bosques, y el aumento de las reservas forestales de carbono en los países en desarrollo, así como de los enfoques de política alternativos, como los que combinan la mitigación y la adaptación para la gestión integral y sostenible de los bosques, reafirmando al mismo tiempo la importancia de incentivar, cuando proceda, los beneficios no relacionados con el carbono que se derivan de esos enfoques.

Artículo 6

1. Las Partes reconocen que algunas Partes podrán optar por cooperar voluntariamente en la aplicación de sus contribuciones determinadas a nivel nacional para lograr una mayor ambición en sus medidas de mitigación y adaptación y promover el desarrollo sostenible y la integridad ambiental.

2. Cuando participen voluntariamente en enfoques cooperativos que entrañen el uso de resultados de mitigación de transferencia internacional para cumplir con las contribuciones determinadas a nivel nacional, las Partes deberán promover el desarrollo sostenible y garantizar la integridad ambiental y la transparencia, también en la gobernanza, y aplicar una contabilidad robusta que asegure, entre

otras cosas, la ausencia de doble cómputo, de conformidad con las orientaciones que haya impartido la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo.

3. La utilización de resultados de mitigación de transferencia internacional para cumplir con las contribuciones determinadas a nivel nacional en virtud del presente Acuerdo será voluntaria y deberá ser autorizada por las Partes participantes.

4. Por el presente se establece un mecanismo para contribuir a la mitigación de las emisiones de gases de efecto invernadero y apoyar el desarrollo sostenible, que funcionará bajo la autoridad y la orientación de la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo y podrá ser utilizado por las Partes a título voluntario. El mecanismo será supervisado por un órgano que designará la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo, y tendrá por objeto:

a) Promover la mitigación de las emisiones de gases de efecto invernadero, fomentando al mismo tiempo el desarrollo sostenible;

b) Incentivar y facilitar la participación, en la mitigación de las emisiones de gases de efecto invernadero, de las entidades públicas y privadas que cuenten con la autorización de las Partes;

c) Contribuir a la reducción de los niveles de emisión en las Partes de acogida, que se beneficiarán de actividades de mitigación por las que se generarán reducciones de las emisiones que podrá utilizar también otra Parte para cumplir con su contribución determinada a nivel nacional; y

d) Producir una mitigación global de las emisiones mundiales.

5. Las reducciones de las emisiones que genere el mecanismo a que se refiere el párrafo 4 del presente artículo no deberán utilizarse para demostrar el cumplimiento de la contribución determinada a nivel nacional de la Parte de acogida, si otra Parte las utiliza para demostrar el cumplimiento de su propia contribución determinada a nivel nacional.

6. La Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo velará por que una parte de los fondos devengados de las actividades que se realicen en el marco del mecanismo a que se refiere el párrafo 4

del presente artículo se utilice para sufragar los gastos administrativos y para ayudar a las Partes que son países en desarrollo particularmente vulnerables a los efectos adversos del cambio climático a hacer frente a los costos de la adaptación.

7. La Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo aprobará las normas, las modalidades y los procedimientos del mecanismo a que se refiere el párrafo 4 del presente artículo en su primer período de sesiones.

8. Las Partes reconocen la importancia de disponer de enfoques no relacionados con el mercado que sean integrados, holísticos y equilibrados y que les ayuden a implementar sus contribuciones determinadas a nivel nacional, en el contexto del desarrollo sostenible y de la erradicación de la pobreza y de manera coordinada y eficaz, entre otras cosas mediante la mitigación, la adaptación, la financiación, la transferencia de tecnología y el fomento de la capacidad, según proceda. Estos enfoques tendrán por objeto:

- a) Promover la ambición relativa a la mitigación y la adaptación;
- b) Aumentar la participación de los sectores público y privado en la aplicación de las contribuciones determinadas a nivel nacional; y
- c) Ofrecer oportunidades para la coordinación de los instrumentos y los arreglos institucionales pertinentes.

9. Por el presente se define un marco para los enfoques de desarrollo sostenible no relacionados con el mercado, a fin de promover los enfoques no relacionados con el mercado a que se refiere el párrafo 8 del presente artículo.

Artículo 7

1. Por el presente, las Partes establecen el objetivo mundial relativo a la adaptación, que consiste en aumentar la capacidad de adaptación, fortalecer la resiliencia y reducir la vulnerabilidad al cambio climático con miras a contribuir al desarrollo sostenible y lograr una respuesta de adaptación adecuada en el contexto del objetivo referente a la temperatura que se menciona en el artículo 2.

2. Las Partes reconocen que la adaptación es un desafío mundial que incumbe a todos, con dimensiones locales, subnacionales, nacionales, regionales e

internacionales, y que es un componente fundamental de la respuesta mundial a largo plazo frente al cambio climático y contribuye a esa respuesta, cuyo fin es proteger a las personas, los medios de vida y los ecosistemas, teniendo en cuenta las necesidades urgentes e inmediatas de las Partes que son países en desarrollo particularmente vulnerables a los efectos adversos del cambio climático.

3. Los esfuerzos de adaptación que realicen las Partes que son países en desarrollo serán reconocidos, con arreglo a las modalidades que apruebe la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo en su primer período de sesiones.

4. Las Partes reconocen que la necesidad actual de adaptación es considerable, que un incremento de los niveles de mitigación puede reducir la necesidad de esfuerzos adicionales de adaptación, y que un aumento de las necesidades de adaptación puede entrañar mayores costos de adaptación.

5. Las Partes reconocen que la labor de adaptación debería llevarse a cabo mediante un enfoque que deje el control en manos de los países, responda a las cuestiones de género y sea participativo y del todo transparente, tomando en consideración a los grupos, comunidades y ecosistemas vulnerables, y que dicha labor debería basarse e inspirarse en la mejor información científica disponible y, cuando corresponda, en los conocimientos tradicionales, los conocimientos de los pueblos indígenas y los sistemas de conocimientos locales, con miras a integrar la adaptación en las políticas y medidas socioeconómicas y ambientales pertinentes, cuando sea el caso.

6. Las Partes reconocen la importancia del apoyo prestado a los esfuerzos de adaptación y de la cooperación internacional en esos esfuerzos, y la importancia de que se tomen en consideración las necesidades de las Partes que son países en desarrollo, en especial de las que son particularmente vulnerables a los efectos adversos del cambio climático.

7. Las Partes deberían reforzar su cooperación para potenciar la labor de adaptación, teniendo en cuenta el Marco de Adaptación de Cancún, entre otras cosas con respecto a:

a) El intercambio de información, buenas prácticas, experiencias y enseñanzas extraídas, en lo referente, según el caso, a la ciencia, la planificación, las políticas y la aplicación de medidas de adaptación, entre otras cosas;

b) El fortalecimiento de los arreglos institucionales, incluidos los de la Convención que estén al servicio del presente Acuerdo, para apoyar la síntesis de la información y los conocimientos pertinentes, así como la provisión de orientación y apoyo técnico a las Partes;

c) El fortalecimiento de los conocimientos científicos sobre el clima, con inclusión de la investigación, la observación sistemática del sistema climático y los sistemas de alerta temprana, de un modo que aporte información a los servicios climáticos y apoye la adopción de decisiones;

d) La prestación de asistencia a las Partes que son países en desarrollo en la determinación de las prácticas de adaptación eficaces, las necesidades de adaptación, las prioridades, el apoyo prestado y recibido para las medidas y los esfuerzos de adaptación, las dificultades y las carencias, de una manera que permita promover las buenas prácticas; y

e) El aumento de la eficacia y la durabilidad de las medidas de adaptación.

8. Se alienta a las organizaciones y organismos especializados de las Naciones Unidas a que apoyen los esfuerzos de las Partes por llevar a efecto las medidas mencionadas en el párrafo 7 del presente artículo, teniendo en cuenta lo dispuesto en su párrafo 5.

9. Cada Parte deberá, cuando sea el caso, emprender procesos de planificación de la adaptación y adoptar medidas, como la formulación o mejora de los planes, políticas y/o contribuciones pertinentes, lo que podrá incluir:

a) La aplicación de medidas, iniciativas y/o esfuerzos de adaptación;

b) El proceso de formulación y ejecución de los planes nacionales de adaptación;

c) La evaluación de los efectos del cambio climático y de la vulnerabilidad a este, con miras a formular sus medidas prioritarias determinadas a nivel nacional, teniendo en cuenta a las personas, los lugares y los ecosistemas vulnerables;

d) La vigilancia y evaluación de los planes, políticas, programas y medidas de adaptación y la extracción de las enseñanzas correspondientes; y

e) El aumento de la resiliencia de los sistemas socioeconómicos y ecológicos, en particular mediante la diversificación económica y la gestión sostenible de los recursos naturales.

10. Cada Parte debería, cuando proceda, presentar y actualizar periódicamente una comunicación sobre la adaptación, que podrá incluir sus prioridades, sus necesidades de aplicación y apoyo, sus planes y sus medidas, sin que ello suponga una carga adicional para las Partes que son países en desarrollo.

11. La comunicación sobre la adaptación mencionada en el párrafo 10 del presente artículo deberá, según el caso, presentarse o actualizarse periódicamente, como un componente de otras comunicaciones o documentos, por ejemplo de un plan nacional de adaptación, de la contribución determinada a nivel nacional prevista en el artículo 4, párrafo 2, o de una comunicación nacional, o conjuntamente con ellos.

12. La comunicación sobre la adaptación mencionada en el párrafo 10 del presente artículo deberá inscribirse en un registro público que llevará la secretaría.

13. Se prestará un apoyo internacional continuo y reforzado a las Partes que son países en desarrollo para la aplicación de los párrafos 7, 9, 10 y 11 del presente artículo, de conformidad con lo dispuesto en los artículos 9, 10 y 11.

14. El balance mundial a que se refiere el artículo 14 deberá, entre otras cosas:

a) Reconocer los esfuerzos de adaptación de las Partes que son países en desarrollo;

b) Mejorar la aplicación de las medidas de adaptación teniendo en cuenta la comunicación sobre la adaptación mencionada en el párrafo 10 del presente artículo;

c) Examinar la idoneidad y eficacia de la adaptación y el apoyo prestado para ella; y

d) Examinar los progresos globales realizados en el logro del objetivo mundial relativo a la adaptación que se enuncia en el párrafo 1 del presente artículo.

Artículo 8

1. Las Partes reconocen la importancia de evitar, reducir al mínimo y afrontar las pérdidas y los daños relacionados con los efectos adversos del cambio climático, incluidos los fenómenos meteorológicos extremos y los fenómenos de evolución lenta, y la contribución del desarrollo sostenible a la reducción del riesgo de pérdidas y daños.

2. El Mecanismo Internacional de Varsovia para las Pérdidas y los Daños relacionados con las Repercusiones del Cambio Climático estará sujeto a la autoridad y la orientación de la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo, y podrá mejorarse y fortalecerse según lo que esta determine.

3. Las Partes deberían reforzar la comprensión, las medidas y el apoyo, de manera cooperativa y facilitativa, entre otras cosas a través del Mecanismo Internacional de Varsovia, cuando corresponda, con respecto a las pérdidas y los daños relacionados con los efectos adversos del cambio climático.

4. Por consiguiente, las esferas en las que se debería actuar de manera cooperativa y facilitativa para mejorar la comprensión, las medidas y el apoyo podrán incluir:

- a) Los sistemas de alerta temprana;
- b) La preparación para situaciones de emergencia;
- c) Los fenómenos de evolución lenta;
- d) Los fenómenos que puedan producir pérdidas y daños permanentes e irreversibles;
- e) La evaluación y gestión integral del riesgo;

f) Los servicios de seguros de riesgos, la mancomunación del riesgo climático y otras soluciones en el ámbito de los seguros;

g) Las pérdidas no económicas; y

h) La resiliencia de las comunidades, los medios de vida y los ecosistemas.

5. El Mecanismo Internacional de Varsovia colaborará con los órganos y grupos de expertos ya existentes en el marco del Acuerdo, así como con las organizaciones y los órganos de expertos competentes que operen al margen de este.

Artículo 9

1. Las Partes que son países desarrollados deberán proporcionar recursos financieros a las Partes que son países en desarrollo para prestarles asistencia tanto en la mitigación como en la adaptación, y seguir cumpliendo así sus obligaciones en virtud de la Convención.

2. Se alienta a otras Partes a que presten o sigan prestando ese apoyo de manera voluntaria.

3. En el marco de un esfuerzo mundial, las Partes que son países desarrollados deberían seguir encabezando los esfuerzos dirigidos a movilizar financiación para el clima a partir de una gran variedad de fuentes, instrumentos y cauces, teniendo en cuenta el importante papel de los fondos públicos, a través de diversas medidas, como el apoyo a las estrategias controladas por los países, y teniendo en cuenta las necesidades y prioridades de las Partes que son países en desarrollo. Esa movilización de financiación para el clima debería representar una progresión con respecto a los esfuerzos anteriores.

4. En el suministro de un mayor nivel de recursos financieros se debería buscar un equilibrio entre la adaptación y la mitigación, teniendo en cuenta las estrategias que determinen los países y las prioridades y necesidades de las Partes que son países en desarrollo, en especial de las que son particularmente vulnerables a los efectos adversos del cambio climático y tienen limitaciones importantes de capacidad, como los países menos adelantados y los pequeños Estados insulares en desarrollo, y tomando en consideración la necesidad de recursos públicos y a título de donación para la labor de adaptación.

5. Las Partes que son países desarrollados deberán comunicar bienalmente información indicativa, de carácter cuantitativo y cualitativo, en relación con lo dispuesto en los párrafos 1 y 3 del presente artículo, según corresponda, con inclusión de los niveles proyectados de recursos financieros públicos que se suministrarán a las Partes que son países en desarrollo, cuando se conozcan. Se alienta a las otras Partes que proporcionen recursos a que comuniquen bienalmente esa información de manera voluntaria.

6. En el balance mundial de que trata el artículo 14 se tendrá en cuenta la información pertinente que proporcionen las Partes que son países desarrollados y/o los órganos del Acuerdo sobre los esfuerzos relacionados con la financiación para el clima.

7. Las Partes que son países desarrollados deberán proporcionar bienalmente información transparente y coherente sobre el apoyo para las Partes que son países en desarrollo que se haya prestado y movilizado mediante intervenciones públicas, de conformidad con las modalidades, los procedimientos y las directrices que apruebe la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo en su primer período de sesiones, como se establece en el artículo 13, párrafo 13. Se alienta a otras Partes a que hagan lo mismo.

8. El Mecanismo Financiero de la Convención, con las entidades encargadas de su funcionamiento, constituirá el mecanismo financiero del presente Acuerdo.

9. Las instituciones al servicio del presente Acuerdo, incluidas las entidades encargadas del funcionamiento del Mecanismo Financiero de la Convención, procurarán ofrecer a las Partes que son países en desarrollo, en particular a los países menos adelantados y los pequeños Estados insulares en desarrollo, un acceso eficiente a los recursos financieros mediante procedimientos de aprobación simplificados y un mayor apoyo para la preparación, en el contexto de sus planes y estrategias nacionales sobre el clima.

Artículo 10

1. Las Partes comparten una visión a largo plazo sobre la importancia de hacer plenamente efectivos el desarrollo y la transferencia de tecnología para mejorar la resiliencia al cambio climático y reducir las emisiones de gases de efecto invernadero.

2. Las Partes, teniendo en cuenta la importancia de la tecnología para la puesta en práctica de medidas de mitigación y adaptación en virtud del presente Acuerdo y tomando en consideración los esfuerzos de difusión y despliegue de tecnología que ya se están realizando, deberán fortalecer su acción cooperativa en el desarrollo y la transferencia de tecnología.

3. El Mecanismo Tecnológico establecido en el marco de la Convención estará al servicio del presente Acuerdo.

4. Por el presente se establece un marco tecnológico que impartirá orientación general al Mecanismo Tecnológico en su labor de promover y facilitar el fortalecimiento del desarrollo y la transferencia de tecnología a fin de respaldar la aplicación del presente Acuerdo, con miras a hacer realidad la visión a largo plazo enunciada en el párrafo 1 de este artículo.

5. Para dar una respuesta mundial eficaz y a largo plazo al cambio climático y promover el crecimiento económico y el desarrollo sostenible es indispensable posibilitar, alentar y acelerar la innovación. Este esfuerzo será respaldado como corresponda, entre otros por el Mecanismo Tecnológico y, con medios financieros, por el Mecanismo Financiero de la Convención, a fin de impulsar los enfoques colaborativos en la labor de investigación y desarrollo y de facilitar el acceso de las Partes que son países en desarrollo a la tecnología, en particular en las primeras etapas del ciclo tecnológico.

6. Se prestará apoyo, también de carácter financiero, a las Partes que son países en desarrollo para la aplicación del presente artículo, entre otras cosas para fortalecer la acción cooperativa en el desarrollo y la transferencia de tecnología en las distintas etapas del ciclo tecnológico, con miras a lograr un equilibrio entre el apoyo destinado a la mitigación y a la adaptación. En el balance mundial a que se refiere el artículo 14 se tendrá en cuenta la información que se comunique sobre los esfuerzos relacionados con el apoyo al desarrollo de tecnología y a su transferencia a las Partes que son países en desarrollo.

Artículo 11

1. El fomento de la capacidad en el marco del presente Acuerdo debería mejorar la capacidad y las competencias de las Partes que son países en desarrollo, en particular de los que tienen menos capacidad, como los países menos adelantados, y los que son particularmente vulnerables a los efectos adversos del cambio climático, como los pequeños Estados insulares en desarrollo, para llevar a

cabo una acción eficaz frente al cambio climático, entre otras cosas, para aplicar medidas de adaptación y mitigación, y debería facilitar el desarrollo, la difusión y el despliegue de tecnología, el acceso a financiación para el clima, los aspectos pertinentes de la educación, formación y sensibilización del público y la comunicación de información de forma transparente, oportuna y exacta.

2. El fomento de la capacidad debería estar bajo el control de los países, basarse en las necesidades nacionales y responder a ellas, y fomentar la implicación de las Partes, en particular de las que son países en desarrollo, incluyendo en los planos nacional, subnacional y local. El fomento de la capacidad debería guiarse por las lecciones aprendidas, también en las actividades en esta esfera realizadas en el marco de la Convención, y debería ser un proceso eficaz e iterativo, que sea participativo y transversal y que responda a las cuestiones de género.

3. Todas las Partes deberían cooperar para mejorar la capacidad de las Partes que son países en desarrollo de aplicar el presente Acuerdo. Las Partes que son países desarrollados deberían aumentar el apoyo prestado a las actividades de fomento de la capacidad en las Partes que son países en desarrollo.

4. Todas las Partes que aumenten la capacidad de las Partes que son países en desarrollo de aplicar el presente Acuerdo mediante enfoques regionales, bilaterales y multilaterales, entre otros, deberán informar periódicamente sobre esas actividades o medidas de fomento de la capacidad. Las Partes que son países en desarrollo deberían comunicar periódicamente los progresos realizados en la ejecución de todo plan, política, actividad o medida de fomento de la capacidad que apliquen para dar efecto al presente Acuerdo.

5. Las actividades de fomento de la capacidad se potenciarán mediante los arreglos institucionales apropiados para apoyar la aplicación del presente Acuerdo, incluidos los arreglos de ese tipo que se hayan establecido en el marco de la Convención y estén al servicio del Acuerdo. La Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo examinará y adoptará una decisión sobre los arreglos institucionales iniciales para el fomento de la capacidad en su primer período de sesiones.

Artículo 12

Las Partes deberán cooperar en la adopción de las medidas que correspondan para mejorar la educación, la formación, la sensibilización y participación del

público y el acceso público a la información sobre el cambio climático, teniendo presente la importancia de estas medidas para mejorar la acción en el marco del presente Acuerdo.

Artículo 13

1. Con el fin de fomentar la confianza mutua y de promover la aplicación efectiva, por el presente se establece un marco de transparencia reforzado para las medidas y el apoyo, dotado de flexibilidad para tener en cuenta las diferentes capacidades de las Partes y basado en la experiencia colectiva.
2. El marco de transparencia ofrecerá flexibilidad a las Partes que son países en desarrollo que lo necesiten, teniendo en cuenta sus capacidades, para la aplicación de las disposiciones del presente artículo. Esa flexibilidad se reflejará en las modalidades, los procedimientos y las directrices a que se hace referencia en el párrafo 13 del presente artículo.
3. El marco de transparencia tomará como base y reforzará los arreglos para la transparencia previstos en la Convención, reconociendo las circunstancias especiales de los países menos adelantados y los pequeños Estados insulares en desarrollo, se aplicará de manera facilitadora, no intrusiva y no punitiva, respetando la soberanía nacional, y evitará imponer una carga indebida a las Partes.
4. Los arreglos para la transparencia previstos en la Convención, como las comunicaciones nacionales, los informes bienales y los informes bienales de actualización, el proceso de evaluación y examen internacional y el proceso de consulta y análisis internacional, formarán parte de la experiencia que se tendrá en cuenta para elaborar las modalidades, los procedimientos y las directrices previstos en el párrafo 13 del presente artículo.
5. El propósito del marco de transparencia de las medidas es dar una visión clara de las medidas adoptadas para hacer frente al cambio climático a la luz del objetivo de la Convención, enunciado en su artículo 2, entre otras cosas aumentando la claridad y facilitando el seguimiento de los progresos realizados en relación con las contribuciones determinadas a nivel nacional de cada una de las Partes en virtud del artículo 4, y de las medidas de adaptación adoptadas por las Partes en virtud del artículo 7, incluidas las buenas prácticas, las prioridades, las necesidades y las carencias, como base para el balance mundial a que se refiere el artículo 14.

6. El propósito del marco de transparencia del apoyo es dar una visión clara del apoyo prestado o recibido por las distintas Partes en el contexto de las medidas para hacer frente al cambio climático previstas en los artículos 4, 7, 9, 10 y 11 y ofrecer, en lo posible, un panorama completo del apoyo financiero agregado que se haya prestado, como base para el balance mundial a que se refiere el artículo 14.

7. Cada Parte deberá proporcionar periódicamente la siguiente información:

a) Un informe sobre el inventario nacional de las emisiones antropógenas por las fuentes y la absorción antropógena por los sumideros de gases de efecto invernadero, elaborado utilizando las metodologías para las buenas prácticas aceptadas por el Grupo Intergubernamental de Expertos sobre el Cambio Climático que haya aprobado la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo; y

b) La información necesaria para hacer un seguimiento de los progresos alcanzados en la aplicación y el cumplimiento de su contribución determinada a nivel nacional en virtud del artículo 4.

8. Cada Parte debería proporcionar también información relativa a los efectos del cambio climático y a la labor de adaptación con arreglo al artículo 7, según proceda.

9. Las Partes que son países desarrollados deberán, y las otras Partes que proporcionen apoyo deberían, suministrar información sobre el apoyo en forma de financiación, transferencia de tecnología y fomento de la capacidad prestado a las Partes que son países en desarrollo de conformidad con lo dispuesto en los artículos 9, 10 y 11.

10. Las Partes que son países en desarrollo deberían proporcionar información sobre el apoyo en forma de financiación, transferencia de tecnología y fomento de la capacidad requerido y recibido con arreglo a lo dispuesto en los artículos 9, 10 y 11.

11. La información que comunique cada Parte conforme a lo solicitado en los párrafos 7 y 9 del presente artículo se someterá a un examen técnico por expertos, de conformidad con la decisión 1/CP.21. Para las Partes que son países en desarrollo que lo requieran a la luz de sus capacidades, el proceso de examen incluirá asistencia para determinar las necesidades de fomento de la capacidad. Además, cada Parte participará en un examen facilitador y multilateral de los

progresos alcanzados en sus esfuerzos relacionados con lo dispuesto en el artículo 9, así como en la aplicación y el cumplimiento de su respectiva contribución determinada a nivel nacional.

12. El examen técnico por expertos previsto en el presente párrafo consistirá en la consideración del apoyo prestado por la Parte interesada, según corresponda, y de la aplicación y el cumplimiento por esta de su contribución determinada a nivel nacional. El examen también determinará los ámbitos en que la Parte interesada pueda mejorar, e incluirá un examen de la coherencia de la información con las modalidades, procedimientos y directrices a que se hace referencia en el párrafo 13 del presente artículo, teniendo en cuenta la flexibilidad otorgada a esa Parte con arreglo al párrafo 2 del presente artículo. En el examen se prestará especial atención a las respectivas capacidades y circunstancias nacionales de las Partes que son países en desarrollo.

13. La Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo, en su primer período de sesiones, aprovechando la experiencia adquirida con los arreglos relativos a la transparencia en el marco de la Convención y definiendo con más detalle las disposiciones del presente artículo, aprobará modalidades, procedimientos y directrices comunes, según proceda, para la transparencia de las medidas y el apoyo.

14. Se prestará apoyo a los países en desarrollo para la aplicación del presente artículo.

15. Se prestará también apoyo continuo para aumentar la capacidad de transparencia de las Partes que son países en desarrollo.

Artículo 14

1. La Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo hará periódicamente un balance de la aplicación del presente Acuerdo para determinar el avance colectivo en el cumplimiento de su propósito y de sus objetivos a largo plazo (“el balance mundial”), y lo hará de manera global y facilitadora, examinando la mitigación, la adaptación, los medios de aplicación y el apoyo, y a la luz de la equidad y de la mejor información científica disponible.

2. La Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo hará su primer balance mundial en 2023 y a partir de entonces, a menos que decida otra cosa, lo hará cada cinco años.

3. El resultado del balance mundial aportará información a las Partes para que actualicen y mejoren, del modo que determinen a nivel nacional, sus medidas y su apoyo de conformidad con las disposiciones pertinentes del presente Acuerdo, y para que aumenten la cooperación internacional en la acción relacionada con el clima.

Artículo 15

1. Por el presente se establece un mecanismo para facilitar la aplicación y promover el cumplimiento de las disposiciones del presente Acuerdo.
2. El mecanismo mencionado en el párrafo 1 del presente artículo consistirá en un comité compuesto por expertos y de carácter facilitador, que funcionará de manera transparente, no contenciosa y no punitiva. El comité prestará especial atención a las respectivas circunstancias y capacidades nacionales de las Partes.
3. El comité funcionará con arreglo a las modalidades y los procedimientos que apruebe en su primer período de sesiones la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo, a la que presentará informes anuales.

Artículo 16

1. La Conferencia de las Partes, que es el órgano supremo de la Convención, actuará como reunión de las Partes en el presente Acuerdo.
2. Las Partes en la Convención que no sean partes en el presente Acuerdo podrán participar como observadoras en las deliberaciones de cualquier período de sesiones de la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo. Cuando la Conferencia de las Partes actúe como reunión de las Partes en el presente Acuerdo, las decisiones en el ámbito del Acuerdo serán adoptadas únicamente por las Partes en el presente Acuerdo.
3. Cuando la Conferencia de las Partes actúe como reunión de las Partes en el presente Acuerdo, todo miembro de la Mesa de la Conferencia de las Partes que represente a una Parte en la Convención que a la fecha no sea parte en el presente Acuerdo será reemplazado por otro miembro que será elegido de entre las Partes en el presente Acuerdo y por ellas mismas.

4. La Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo examinará regularmente la aplicación del presente Acuerdo y, conforme a su mandato, tomará las decisiones necesarias para promover su aplicación eficaz. Cumplirá las funciones que le asigne el presente Acuerdo y:

a) Establecerá los órganos subsidiarios que considere necesarios para la aplicación del presente Acuerdo; y

b) Desempeñará las demás funciones que sean necesarias para la aplicación del presente Acuerdo.

5. El reglamento de la Conferencia de las Partes y los procedimientos financieros aplicados en relación con la Convención se aplicarán *mutatis mutandis* en relación con el presente Acuerdo, a menos que decida otra cosa por consenso la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo.

6. La secretaría convocará el primer período de sesiones de la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo en conjunto con el primer período de sesiones de la Conferencia de las Partes que se programe después de la fecha de entrada en vigor del presente Acuerdo. Los siguientes períodos ordinarios de sesiones de la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo se celebrarán en conjunto con los períodos ordinarios de sesiones de la Conferencia de las Partes, a menos que decida otra cosa la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo.

7. Los períodos extraordinarios de sesiones de la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo se celebrarán cada vez que la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo lo considere necesario, o cuando una de las Partes lo solicite por escrito, siempre que dentro de los seis meses siguientes a la fecha en que la secretaría haya transmitido a las Partes la solicitud, esta reciba el apoyo de al menos un tercio de las Partes.

8. Las Naciones Unidas, sus organismos especializados y el Organismo Internacional de Energía Atómica, así como todo Estado miembro de esas organizaciones u observador ante ellas que no sea parte en la Convención, podrán estar representados como observadores en los períodos de sesiones de la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente

Acuerdo. Todo órgano u organismo, sea nacional o internacional, gubernamental o no gubernamental, que sea competente en los asuntos de que trata el presente Acuerdo y que haya informado a la secretaría de su deseo de estar representado como observador en un período de sesiones de la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo podrá ser admitido como observador a menos que se oponga a ello un tercio de las Partes presentes. La admisión y participación de los observadores se regirán por el reglamento a que se refiere el párrafo 5 de este artículo.

Artículo 17

1. La secretaría establecida por el artículo 8 de la Convención desempeñará la función de secretaría del presente Acuerdo.
2. El artículo 8, párrafo 2, de la Convención, sobre las funciones de la secretaría, y el artículo 8, párrafo 3, de la Convención, sobre las disposiciones para su funcionamiento, se aplicarán *mutatis mutandis* al presente Acuerdo. La secretaría ejercerá además las funciones que se le asignen en el marco del presente Acuerdo y que le confie la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo.

Artículo 18

1. El Órgano Subsidiario de Asesoramiento Científico y Tecnológico y el Órgano Subsidiario de Ejecución establecidos por los artículos 9 y 10 de la Convención actuarán como Órgano Subsidiario de Asesoramiento Científico y Tecnológico y Órgano Subsidiario de Ejecución del presente Acuerdo, respectivamente. Las disposiciones de la Convención sobre el funcionamiento de estos dos órganos se aplicarán *mutatis mutandis* al presente Acuerdo. Los períodos de sesiones del Órgano Subsidiario de Asesoramiento Científico y Tecnológico y del Órgano Subsidiario de Ejecución del presente Acuerdo se celebrarán conjuntamente con los del Órgano Subsidiario de Asesoramiento Científico y Tecnológico y el Órgano Subsidiario de Ejecución de la Convención, respectivamente.

2. Las Partes en la Convención que no sean partes en el presente Acuerdo podrán participar como observadoras en las deliberaciones de cualquier período de sesiones de los órganos subsidiarios. Cuando los órganos subsidiarios actúen como órganos subsidiarios del presente Acuerdo, las decisiones en el ámbito del Acuerdo serán adoptadas únicamente por las Partes en el Acuerdo.

3. Cuando los órganos subsidiarios establecidos por los artículos 9 y 10 de la Convención ejerzan sus funciones respecto de cuestiones de interés para el presente Acuerdo, todo miembro de la mesa de los órganos subsidiarios que represente a una Parte en la Convención que a esa fecha no sea parte en el Acuerdo será reemplazado por otro miembro que será elegido de entre las Partes en el Acuerdo y por ellas mismas.

Artículo 19

1. Los órganos subsidiarios u otros arreglos institucionales establecidos por la Convención o en el marco de esta que no se mencionan en el presente Acuerdo estarán al servicio de este si así lo decide la Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo. La Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo especificará las funciones que deberán ejercer esos órganos subsidiarios o arreglos.

2. La Conferencia de las Partes en calidad de reunión de las Partes en el presente Acuerdo podrá impartir orientaciones adicionales a esos órganos subsidiarios y arreglos institucionales.

Artículo 20

1. El presente Acuerdo estará abierto a la firma y sujeto a la ratificación, aceptación o aprobación de los Estados y de las organizaciones regionales de integración económica que sean Partes en la Convención. Quedará abierto a la firma en la Sede de las Naciones Unidas en Nueva York del 22 de abril de 2016 al 21 de abril de 2017, y a la adhesión a partir del día siguiente a aquel en que quede cerrado a la firma. Los instrumentos de ratificación, aceptación, aprobación o adhesión se depositarán en poder del Depositario.

2. Las organizaciones regionales de integración económica que pasen a ser Partes en el presente Acuerdo sin que ninguno de sus Estados miembros lo sea quedarán sujetas a todas las obligaciones dimanantes del Acuerdo. En el caso de las organizaciones regionales de integración económica que tengan uno o más Estados miembros que sean Partes en el presente Acuerdo, la organización y sus Estados miembros determinarán sus respectivas responsabilidades en el cumplimiento de las obligaciones que les incumban en virtud del presente Acuerdo. En tales casos, la organización y los Estados miembros no podrán ejercer simultáneamente derechos conferidos por el Acuerdo.

3. Las organizaciones regionales de integración económica indicarán en sus instrumentos de ratificación, aceptación, aprobación o adhesión su grado de competencia con respecto a las cuestiones regidas por el presente Acuerdo. Esas organizaciones comunicarán asimismo cualquier modificación sustancial de su ámbito de competencia al Depositario, que a su vez la comunicará a las Partes.

Artículo 21

1. El presente Acuerdo entrará en vigor al trigésimo día contado desde la fecha en que no menos de 55 Partes en la Convención, cuyas emisiones estimadas representen globalmente por lo menos un 55% del total de las emisiones mundiales de gases de efecto invernadero, hayan depositado sus instrumentos de ratificación, aceptación, aprobación o adhesión.

2. A los efectos exclusivamente del párrafo 1 del presente artículo, por “total de las emisiones mundiales de gases de efecto invernadero” se entenderá la cantidad más actualizada que las Partes en la Convención hayan comunicado en la fecha de aprobación del presente Acuerdo, o antes de esa fecha.

3. Para cada Estado u organización regional de integración económica que ratifique, acepte o apruebe el presente Acuerdo o se adhiera a él una vez reunidas las condiciones para la entrada en vigor establecidas en el párrafo 1 de este artículo, el Acuerdo entrará en vigor al trigésimo día contado desde la fecha en que el Estado o la organización regional de integración económica haya depositado su instrumento de ratificación, aceptación, aprobación o adhesión.

4. A los efectos del párrafo 1 del presente artículo, el instrumento que deposite una organización regional de integración económica no contará además de los que hayan depositado sus Estados miembros.

Artículo 22

Las disposiciones del artículo 15 de la Convención sobre la aprobación de enmiendas a la Convención se aplicarán *mutatis mutandis* al presente Acuerdo.

Artículo 23

1. Las disposiciones del artículo 16 de la Convención sobre la aprobación y enmienda de los anexos de la Convención se aplicarán *mutatis mutandis* al presente Acuerdo.

2. Los anexos del Acuerdo formarán parte integrante de este y, a menos que se disponga expresamente otra cosa, toda referencia al presente Acuerdo constituirá al mismo tiempo una referencia a cualquiera de sus anexos. Esos anexos solo podrán contener listas, formularios y cualquier otro material descriptivo que trate de asuntos científicos, técnicos, de procedimiento o administrativos.

Artículo 24

Las disposiciones del artículo 14 de la Convención sobre el arreglo de controversias se aplicarán *mutatis mutandis* al presente Acuerdo.

Artículo 25

1. Con excepción de lo dispuesto en el párrafo 2 del presente artículo, cada Parte tendrá un voto.

2. Las organizaciones regionales de integración económica, en los asuntos de su competencia, ejercerán su derecho de voto con un número de votos igual al número de sus Estados miembros que sean Partes en el presente Acuerdo. Esas organizaciones no ejercerán su derecho de voto si cualquiera de sus Estados miembros ejerce el suyo, y viceversa.

Artículo 26

El Secretario General de las Naciones Unidas será el Depositario del presente Acuerdo.

Artículo 27

No se podrán formular reservas al presente Acuerdo.

Artículo 28

1. Cualquiera de las Partes podrá denunciar el presente Acuerdo mediante notificación por escrito al Depositario en cualquier momento después de que hayan transcurrido tres años a partir de la fecha de entrada en vigor del Acuerdo para esa Parte.
2. La denuncia surtirá efecto al cabo de un año contado desde la fecha en que el Depositario haya recibido la notificación correspondiente o, posteriormente, en la fecha que se indique en la notificación.
3. Se considerará que la Parte que denuncia la Convención denuncia asimismo el presente Acuerdo.

Artículo 29

El original del presente Acuerdo, cuyos textos en árabe, chino, español, francés, inglés y ruso son igualmente auténticos, se depositará en poder del Secretario General de las Naciones Unidas.

HECHO en París el día doce de diciembre de dos mil quince.

EN TESTIMONIO DE LO CUAL los infrascritos, debidamente autorizados a esos efectos, han firmado el presente Acuerdo.

[TEXT IN ENGLISH AND FRENCH – TEXTE EN ANGLAIS ET EN FRANÇAIS]

LIST OF SIGNATORIES/LISTE DES SIGNATAIRES**PARTICIPANT:****DATE OF SIGNATURE/
DATE DE SIGNATURE:**

Afghanistan	--	Afghanistan	22 Apr 2016
Albania	--	Albanie	22 Apr 2016
Algeria	--	Algérie	22 Apr 2016
Andorra	--	Andorre	22 Apr 2016
Angola	--	Angola	22 Apr 2016
Antigua and Barbuda	--	Antigua-et- Barbuda	22 Apr 2016
Argentina	--	Argentine	22 Apr 2016
Armenia	--	Arménie	20 Sep 2016
Australia	--	Australie	22 Apr 2016
Austria	--	Autriche	22 Apr 2016
Azerbaijan	--	Azerbaïdjan	22 Apr 2016
Bahamas	--	Bahamas	22 Apr 2016
Bahrain	--	Bahreïn	22 Apr 2016
Bangladesh	--	Bangladesh	22 Apr 2016
Barbados	--	Barbade	22 Apr 2016
Belarus	--	Bélarus	22 Apr 2016
Belgium	--	Belgique	22 Apr 2016
Belize	--	Belize	22 Apr 2016
Benin	--	Bénin	22 Apr 2016
Bhutan	--	Bhoutan	22 Apr 2016
Bolivia	--	Bolivie (État plurinational de)	22 Apr 2016
(Plurinational State of)			
Bosnia and Herzegovina	--	Bosnie- Herzégovine	22 Apr 2016
Botswana	--	Botswana	22 Apr 2016
Brazil	--	Brésil	22 Apr 2016
Brunei Darussalam	--	Brunéi Darussalam	22 Apr 2016
Bulgaria	--	Bulgarie	22 Apr 2016

PARTICIPANT:**DATE OF SIGNATURE/
DATE DE SIGNATURE:**

Burkina Faso	--	Burkina Faso	22 Apr 2016
Burundi	--	Burundi	22 Apr 2016
Cabo Verde	--	Cabo Verde	22 Apr 2016
Cambodia	--	Cambodge	22 Apr 2016
Cameroon	--	Cameroun	22 Apr 2016
Canada	--	Canada	22 Apr 2016
Central African Republic	--	République centrafricaine	22 Apr 2016
Chad	--	Tchad	22 Apr 2016
Chile	--	Chili	20 Sep 2016
China	--	Chine	22 Apr 2016
Colombia	--	Colombie	22 Apr 2016
Comoros	--	Comores	22 Apr 2016
Congo	--	Congo	22 Apr 2016
Cook Islands	--	Îles Cook	24 Jun 2016
Costa Rica	--	Costa Rica	22 Apr 2016
Côte d'Ivoire	--	Côte d'Ivoire	22 Apr 2016
Croatia	--	Croatie	22 Apr 2016
Cuba	--	Cuba	22 Apr 2016
Cyprus	--	Chypre	22 Apr 2016
Czech Republic	--	République tchèque	22 Apr 2016
Democratic People's Republic of Korea	--	République populaire démocratique de Corée	22 Apr 2016
Democratic Republic of the Congo	--	République démocratique du Congo	22 Apr 2016
Denmark	--	Danemark	22 Apr 2016
Djibouti	--	Djibouti	22 Apr 2016
Dominica	--	Dominique	22 Apr 2016
Dominican Republic	--	République dominicaine	22 Apr 2016
Ecuador	--	Équateur	26 Jul 2016
Egypt	--	Égypte	22 Apr 2016
El Salvador	--	El Salvador	22 Apr 2016

PARTICIPANT:**DATE OF SIGNATURE/
DATE DE SIGNATURE:**

Equatorial Guinea	--	Guinée équatoriale	22 Apr 2016
Eritrea	--	Érythrée	22 Apr 2016
Estonia	--	Estonie	22 Apr 2016
Ethiopia	--	Éthiopie	22 Apr 2016
European Union	--	Union européenne	22 Apr 2016
Fiji	--	Fidji	22 Apr 2016
Finland	--	Finlande	22 Apr 2016
France	--	France	22 Apr 2016
Gabon	--	Gabon	22 Apr 2016
Gambia	--	Gambie	26 Apr 2016
Georgia	--	Géorgie	22 Apr 2016
Germany	--	Allemagne	22 Apr 2016
Ghana	--	Ghana	22 Apr 2016
Greece	--	Grèce	22 Apr 2016
Grenada	--	Grenade	22 Apr 2016
Guatemala	--	Guatemala	22 Apr 2016
Guinea	--	Guinée	22 Apr 2016
Guinea-Bissau	--	Guinée-Bissau	22 Apr 2016
Guyana	--	Guyana	22 Apr 2016
Haiti	--	Haïti	22 Apr 2016
Honduras	--	Honduras	22 Apr 2016
Hungary	--	Hongrie	22 Apr 2016
Iceland	--	Islande	22 Apr 2016
India	--	Inde	22 Apr 2016
Indonesia	--	Indonésie	22 Apr 2016
Iran (Islamic Republic of)	--	Iran (République islamique d')	22 Apr 2016
Iraq	--	Iraq	8 Dec 2016
Ireland	--	Irlande	22 Apr 2016
Israel	--	Israël	22 Apr 2016
Italy	--	Italie	22 Apr 2016
Jamaica	--	Jamaïque	22 Apr 2016
Japan	--	Japon	22 Apr 2016
Jordan	--	Jordanie	22 Apr 2016
Kazakhstan	--	Kazakhstan	2 Aug 2016
Kenya	--	Kenya	22 Apr 2016
Kiribati	--	Kiribati	22 Apr 2016

PARTICIPANT:**DATE OF SIGNATURE/
DATE DE SIGNATURE:**

Kuwait	--	Koweït	22 Apr 2016
Kyrgyzstan	--	Kirghizistan	21 Sep 2016
Lao People's Democratic Republic	--	République démocratique populaire lao	22 Apr 2016
Latvia	--	Lettonie	22 Apr 2016
Lebanon	--	Liban	22 Apr 2016
Lesotho	--	Lesotho	22 Apr 2016
Liberia	--	Libéria	22 Apr 2016
Libya	--	Libye	22 Apr 2016
Liechtenstein	--	Liechtenstein	22 Apr 2016
Lithuania	--	Lituanie	22 Apr 2016
Luxembourg	--	Luxembourg	22 Apr 2016
Madagascar	--	Madagascar	22 Apr 2016
Malawi	--	Malawi	20 Sep 2016
Malaysia	--	Malaisie	22 Apr 2016
Maldives	--	Maldives	22 Apr 2016
Mali	--	Mali	22 Apr 2016
Malta	--	Malte	22 Apr 2016
Marshall Islands	--	Îles Marshall	22 Apr 2016
Mauritania	--	Mauritanie	22 Apr 2016
Mauritius	--	Maurice	22 Apr 2016
Mexico	--	Mexique	22 Apr 2016
Micronesia (Federated States of)	--	Micronésie (États fédérés de)	22 Apr 2016
Monaco	--	Monaco	22 Apr 2016
Mongolia	--	Mongolie	22 Apr 2016
Montenegro	--	Monténégro	22 Apr 2016
Morocco	--	Maroc	22 Apr 2016
Mozambique	--	Mozambique	22 Apr 2016
Myanmar	--	Myanmar	22 Apr 2016
Namibia	--	Namibie	22 Apr 2016
Nauru	--	Nauru	22 Apr 2016
Nepal	--	Népal	22 Apr 2016
Netherlands	--	Pays-Bas	22 Apr 2016
New Zealand	--	Nouvelle-Zélande	22 Apr 2016
Niger	--	Niger	22 Apr 2016

PARTICIPANT:**DATE OF SIGNATURE/
DATE DE SIGNATURE:**

Nigeria	--	Nigéria	22 Sep 2016
Niue	--	Nioué	28 Oct 2016
Norway	--	Norvège	22 Apr 2016
Oman	--	Oman	22 Apr 2016
Pakistan	--	Pakistan	22 Apr 2016
Palau	--	Palaos	22 Apr 2016
Panama	--	Panama	22 Apr 2016
Papua New Guinea	--	Papouasie-Nouvelle-Guinée	22 Apr 2016
Paraguay	--	Paraguay	22 Apr 2016
Peru	--	Pérou	22 Apr 2016
Philippines	--	Philippines	22 Apr 2016
Poland	--	Pologne	22 Apr 2016
Portugal	--	Portugal	22 Apr 2016
Qatar	--	Qatar	22 Apr 2016
Republic of Korea	--	République de Corée	22 Apr 2016
Republic of Moldova	--	République de Moldova	21 Sep 2016
Romania	--	Roumanie	22 Apr 2016
Russian Federation	--	Fédération de Russie	22 Apr 2016
Rwanda	--	Rwanda	22 Apr 2016
Samoa	--	Samoa	22 Apr 2016
San Marino	--	Saint-Marin	22 Apr 2016
Sao Tome and Principe	--	Sao Tomé-et-Principe	22 Apr 2016
Saudi Arabia	--	Arabie saoudite	3 Nov 2016
Senegal	--	Sénégal	22 Apr 2016
Serbia	--	Serbie	22 Apr 2016
Seychelles	--	Seychelles	25 Apr 2016
Sierra Leone	--	Sierra Leone	22 Sep 2016
Singapore	--	Singapour	22 Apr 2016
Slovakia	--	Slovaquie	22 Apr 2016
Slovenia	--	Slovénie	22 Apr 2016
Solomon Islands	--	Îles Salomon	22 Apr 2016
Somalia	--	Somalie	22 Apr 2016

PARTICIPANT:		DATE OF SIGNATURE/ DATE DE SIGNATURE:
South Africa	-- Afrique du Sud	22 Apr 2016
South Sudan	-- Soudan du Sud	22 Apr 2016
Spain	-- Espagne	22 Apr 2016
Sri Lanka	-- Sri Lanka	22 Apr 2016
St. Kitts and Nevis	-- Saint-Kitts-et- Nevis	22 Apr 2016
St. Lucia	-- Sainte-Lucie	22 Apr 2016
St. Vincent and the Grenadines	-- Saint-Vincent-et- les Grenadines	22 Apr 2016
State of Palestine	-- État de Palestine	22 Apr 2016
Sudan	-- Soudan	22 Apr 2016
Suriname	-- Suriname	22 Apr 2016
Swaziland	-- Swaziland	22 Apr 2016
Sweden	-- Suède	22 Apr 2016
Switzerland	-- Suisse	22 Apr 2016
Tajikistan	-- Tadjikistan	22 Apr 2016
Thailand	-- Thaïlande	22 Apr 2016
The former Yugoslav Republic of Macedonia	-- ex-République yougoslave de Macédoine	22 Apr 2016
Timor-Leste	-- Timor-Leste	22 Apr 2016
Togo	-- Togo	19 Sep 2016
Tonga	-- Tonga	22 Apr 2016
Trinidad and Tobago	-- Trinité-et-Tobago	22 Apr 2016
Tunisia	-- Tunisie	22 Apr 2016
Turkey	-- Turquie	22 Apr 2016
Turkmenistan	-- Turkménistan	23 Sep 2016
Tuvalu	-- Tuvalu	22 Apr 2016
Uganda	-- Ouganda	22 Apr 2016
Ukraine	-- Ukraine	22 Apr 2016
United Arab Emirates	-- Émirats arabes unis	22 Apr 2016
United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland	-- Royaume-Uni de Grande-Bretagne et d'Irlande du Nord	22 Apr 2016

PARTICIPANT:		DATE OF SIGNATURE/ DATE DE SIGNATURE:
United Republic of Tanzania	-- République-Unie de Tanzanie	22 Apr 2016
United States of America	-- États-Unis d'Amérique	22 Apr 2016
Uruguay	-- Uruguay	22 Apr 2016
Uzbekistan	-- Ouzbékistan	19 Apr 2017
Vanuatu	-- Vanuatu	22 Apr 2016
Venezuela (Bolivarian Republic of)	-- Venezuela (République bolivarienne du)	22 Apr 2016
Viet Nam	-- Viet Nam	22 Apr 2016
Yemen	-- Yémen	23 Sep 2016
Zambia	-- Zambie	20 Sep 2016
Zimbabwe	-- Zimbabwe	22 Apr 2016

No. 54114

Multilateral

**Southern African Development Community (SADC) Mutual Defence Pact. Dar es Salaam,
26 August 2003**

Entry into force: *17 August 2008, in accordance with article 20*

Authentic texts: *English, French and Portuguese*

Registration with the Secretariat of the United Nations: *Southern African Development
Community, 21 November 2016*

Multilateral

**Pacte de défense mutuelle de la Communauté de développement de l'Afrique australe.
Dar es-Salaam, 26 août 2003**

Entrée en vigueur : *17 août 2008, conformément à l'article 20*

Textes authentiques : *anglais, français et portugais*

Enregistrement auprès du Secrétariat de l'Organisation des Nations Unies : *Communauté de
développement de l'Afrique australe, 21 novembre 2016*

Participant	Ratification	
Botswana	26 Aug	2004
Lesotho	9 Sep	2004
Mauritius	11 Jun	2004
Mozambique	28 Dec	2004
Namibia	11 Oct	2004
South Africa	11 Jul	2005
Swaziland	1 Aug	2006
Zambia	17 Jul	2008
Zimbabwe	8 Oct	2004

Participant	Ratification	
Afrique du Sud	11 juil	2005
Botswana	26 août	2004
Lesotho	9 sept	2004
Maurice	11 juin	2004
Mozambique	28 déc	2004
Namibie	11 oct	2004
Swaziland	1 ^{er} août	2006
Zambie	17 juil	2008
Zimbabwe	8 oct	2004

[TEXT IN ENGLISH – TEXTE EN ANGLAIS]

**SOUTHERN AFRICAN DEVELOPMENT
COMMUNITY (SADC)**

SADC MUTUAL DEFENCE PACT-

SADC MUTUAL DEFENCE PACT

Preamble

We, the Heads of State and Government of:

The Republic of Angola
The Republic of Botswana
The Democratic Republic of Congo
The Kingdom of Lesotho
The Republic of Malawi
The Republic of Mauritius
The Republic of Mozambique
The Republic of Namibia
The Republic of Seychelles
The Republic of South Africa
The Kingdom of Swaziland
The United Republic of Tanzania
The Republic of Zambia
The Republic of Zimbabwe

PURSUANT to the decision of the Summit, held in Gaborone, Botswana on 28 June 1996 and directives issued subsequent thereto:

IN COMPLIANCE with the provisions of Article 2 (2)(h) of the Protocol on Politics, Defence and Security Co-operation (hereinafter referred to as "the Protocol");

REAFFIRMING our commitment to the principles of the Charter of the United Nations, the Constitutive Act of the African Union, the Protocol Establishing the Peace and Security Council of the African Union and the SADC Treaty;

DESIROUS to live at peace with all peoples and Governments;

ACKNOWLEDGING our commitment to the SADC Treaty and Protocol on Politics, Defence and Security Co-operation;

RECOGNISING the sovereign equality of all States and their intention to strengthen the bonds that exist amongst them on the basis of respect for their independence and non-interference in their internal affairs;

SEEKING to promote peace, security, stability and well being among our peoples;

DETERMINED to defend and safeguard the freedom of our peoples and their civilisation, as well as their individual liberties and the rule of law;

CONVINCED that close cooperation in matters of defence and security will be to the mutual benefit of our peoples;

HAVING RESOLVED to unite our efforts towards collective self-defence and the preservation of peace and stability.

HEREBY AGREE to conclude this Mutual Defence Pact (hereinafter referred to as "the Pact").

ARTICLE 1

Definitions

1. In this Pact, terms and expressions defined in Article 1 of the Treaty and of the Protocol on Politics, Defence and Security Co-operation shall bear the same meaning unless the context otherwise requires.
2. In this Pact, unless the context otherwise requires:

"armed attack"	means the use of military force in violation of the sovereignty, territorial integrity and independence of a State Party;
"collective self-defence"	means the measures undertaken collectively by the State Parties to ensure peace, stability and security in the Region;
"destabilise"	means to instigate, plan, execute or assist in any of the following: <ol style="list-style-type: none"> a) an armed attack against a State Party; b) sabotage aimed at the people of a State Party or an asset of a State Party, whether inside or outside the territory of the State Party; or c) any act or activity aimed at changing the constitutional order of a State Party through unconstitutional means;
"state party"	means a Member State that has ratified or acceded to this Pact;
"signatory state"	means a Member State which has signed this Pact;
"third party"	means a State or entity which is not a party to this Pact.

ARTICLE 2

Objective

The objective of this Pact is to operationalise the mechanisms of the Organ for mutual cooperation in defence and security matters.

ARTICLE 3

Conflict Resolution

1. State Parties shall, in accordance with the principles of the Charter of the United Nations, settle any international dispute in which they may be involved, by peaceful means, in such a manner that regional and international peace, security and justice are enhanced.
2. State Parties shall refrain, in their international relations, from the threat of or use of force in any manner inconsistent with the principles mentioned in paragraph 1.

ARTICLE 4
Military Preparedness

In order to effectively achieve the objectives of this Pact, State Parties shall individually and collectively, by means of continuous co-operation and assistance, maintain and develop their individual and collective self-defence capacity to maintain peace, stability and security.

ARTICLE 5
Consultation

1. Any State Party that considers its territorial integrity, political independence and security to be under threat from another State Party, shall consult with such other State Party first and then with the Organ.
2. Where such consultation does not yield satisfactory results the Chairperson of the Organ may constitute a joint verification mission to investigate the reported threat or alleged threat by a State Party.

ARTICLE 6
Collective Self-Defence and Collective Action

1. An armed attack against a State Party shall be considered a threat to regional peace and security and such an attack shall be met with immediate collective action.
2. Collective action shall be mandated by Summit on the recommendation of the Organ.
3. Each State Party shall participate in such collective action in any manner it deems appropriate.
4. Any such armed attack and measures taken in response thereto shall immediately be reported to the Peace and Security Council of the African Union and the Security Council of the United Nations.

ARTICLE 7
Non-Interference

1. Without prejudice to the provisions of Article 11 (2) of the Protocol on Politics, Defence and Security Cooperation, State Parties undertake to respect one another's territorial integrity and sovereignty and, in particular, observe the principle of non-interference in the internal affairs of one another.
2. No action shall be taken to assist any State Party in terms of this Pact, save at the State Party's own request or with its consent, except where the Summit decides that action needs to be taken in accordance with the Protocol.

ARTICLE 8
Destabilising Factors

State Parties undertake not to nurture, harbour or support any person, group of persons or institutions whose aim is to destabilise the political, military, territorial and economic or social security of a State Party.

ARTICLE 9
Defence Cooperation

In order to realise the objective of this Pact, State Parties shall co-operate in defence matters and facilitate interaction among their armed forces and defence-related industries in the following and any other areas of mutual interest:

- a) the training of military personnel in any field of military endeavour and, to that end, they may from time to time hold joint military exercises in one another's territory;
- b) exchange military intelligence and information in all relevant matters subject to any restrictions or otherwise of national security; and
- c) joint research, development and production under license or otherwise of military equipment, including weapons and munitions, and to facilitate the supply of, or the procurement of defence equipment and services among defence-related industries, defence research establishments and their respective armed forces.

ARTICLE 10
Supplementary Agreements

State Parties may, in respect of any particular issue covered by the provisions of this Pact, make such subsequent agreements, of a specific or general nature, as would, in their opinion, enhance the effective implementation of this Pact.

ARTICLE 11
Implementation

1. State Parties shall receive delegations of Member States for the purpose of consultation regarding implementation of any aspect of this Pact.
2. The Secretariat of the SADC Organ shall co-ordinate the implementation of this Pact.

ARTICLE 12
Confidentiality

1. State Parties undertake not to disclose any classified information obtained in the implementation of this Pact, or any other related agreements, other than to their own staff, to whom such disclosure is essential for purposes of giving effect to this Pact or such further agreements pursuant to this Pact.
2. State Parties further undertake not to use any classified information obtained during any multilateral cooperation among them to the detriment of or against the interests of any State Party.
3. Visiting personnel shall, in the implementation of this Pact, comply with the security regulations of the host State Party and any information disclosed or made available to such visiting personnel shall be treated in accordance with this Article.

ARTICLE 13
Settlement of Disputes

Any dispute among the State Parties arising from the interpretation or application of this Pact, shall be settled amicably and where there is no resolution, the matter shall be referred to the Tribunal.

ARTICLE 14
Withdrawal

Any State Party may withdraw from this Pact upon the expiration of twelve (12) months from the date of giving written notice to that effect to the Chairperson of the Organ and shall cease to enjoy all rights and benefits under this Pact, and shall indefinitely remain bound by the provisions of Article 12.

ARTICLE 15
Saving Provisions

1. The State Parties shall:
  - a) declare that none of the international engagements between them and with any Third Party is in conflict with the spirit and provisions of this Pact;
  - b) recognise existing defence agreements, provided such agreements are not in conflict with the spirit and provisions of this Pact.
2. Where an existing agreement is inconsistent with this Pact, the State Parties concerned shall take steps to amend the agreement accordingly.
3. This Pact shall not derogate from the State Parties' rights and obligations under the Charter of the United Nations and the Constitutive Act of the African Union and relevant treaties and conventions concerning human rights and international humanitarian law.
4. This Pact shall not derogate from the responsibility of the United Nations Security Council for the maintenance of international peace and security.

ARTICLE 16
Signature

This Pact shall be signed by duly authorised representatives of State Parties to the Protocol on Politics, Defence and Security Cooperation.

ARTICLE 17
Ratification

This Pact shall be subject to ratification by the signatory States in accordance with their respective constitutional procedures.

ARTICLE 18
Accession

This Pact shall remain open for accession by any State Party to the Protocol on Politics, Defence and Security Cooperation.

ARTICLE 19
Amendments

1. Any State Party may propose an amendment to this Pact.
2. Such proposals are to be made to the Chairperson of the Organ who shall duly notify all State Parties of the proposed amendments, at least thirty (30) days in advance, for consideration by those members of the Ministerial Committee who are State Parties to this Pact.
3. An amendment to this Pact shall be adopted by decision of three quarters of all the State Parties.

ARTICLE 20
Entry Into Force

This Pact shall enter into force thirty (30) days after the deposit of the instruments of ratification by two thirds of the Member States.

ARTICLE 21
Depositary

1. The original texts of this Pact, and all instruments of ratification and accession, shall be deposited with the Executive Secretary, who shall transmit certified copies to all Member States in English, French and Portuguese.
2. The Executive Secretary of SADC shall register this Pact with the Secretariat of the United Nations and the Commission of the African Union (AU).

ARTICLE 22
Breach of the Pact

Any State Party may report an alleged breach of this Pact to the Chairperson of the Organ, who shall institute an investigation, compile a report and make recommendations to the Summit.

IN WITNESS WHEREOF, We, the Heads of State or Government or our duly authorised representatives have signed this Pact.

Done at Dar es Salaam, United Republic of Tanzania on this ..... day of August, 2003, in three original texts, in the English, French and Portuguese languages, all texts being equally authentic.

26th

REPUBLIC OF ANGOLA

DEMOCRATIC REPUBLIC OF CONGO

REPUBLIC OF BOTSWANA

KINGDOM OF LESOTHO

REPUBLIC OF MALAWI

REPUBLIC OF MAURITIUS

REPUBLIC OF MOZAMBIQUE

REPUBLIC OF NAMIBIA

REPUBLIC OF SEYCHELLES

REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

KINGDOM OF SWAZILAND

UNITED REPUBLIC OF TANZANIA

REPUBLIC OF ZAMBIA

REPUBLIC OF ZIMBABWE

[TEXT IN FRENCH – TEXTE EN FRANÇAIS]

**PACE DE DEFENSE MUTUELLE
DE LA
COMMUNAUTE DE
DEVELOPPEMENT
DE L'AFRIQUE AUSTRALE**

PREAMBULE

Nous, chefs d'Etat et de gouvernement :

de la République d'Afrique du Sud

de la République populaire d'Angola

de la République du Botswana

de la République Démocratique du Congo

du Royaume du Lesotho

de la République du Malawi

de la République de Maurice

de la République du Mozambique

de la République de Namibie

de la République des Seychelles

du Royaume du Swaziland

de la République-Unie de Tanzanie

de la République de Zambie

de la République du Zimbabwe

CONFORMEMENT à la décision du Sommet, tenu à Gaborone (Botswana) le 28 juin 1996, et aux directives émises à la suite de ladite décision ;

EN ACCORD avec les dispositions de l'article 2 (2) (h) du Protocole de la SADC sur la coopération en matière de politique, de défense et de sécurité (ci-après appelé : « le Protocole ») ;

REAFFIRMANT notre attachement aux principes énoncés dans la Charte des Nations Unies, l'Acte constitutif de l'Union africaine, le Protocole instituant le Conseil de paix et de sécurité de l'Union africaine, et le Traité de la SADC ;

DESIREUX de vivre en paix avec tous les peuples et gouvernements ;

CONSCIENTS de notre engagement envers le Traité de la SADC et le Protocole sur la coopération en matière de politique, de défense et de sécurité

RECONNAISSANT l'égalité souveraine de tous les Etats et leur intention de raffermir les liens qui existent entre eux sur la base du respect de leur indépendance et de la non-ingérence dans leurs affaires internes ;

CHERCHANT à promouvoir la paix, la sécurité, la stabilité et le bien-être parmi nos peuples ;

DETERMINES à défendre et à sauvegarder la liberté de nos peuples et leurs civilisations, leurs libertés individuelles ainsi que l'état de droit ;

CONVAINCUS qu'une coopération étroite en matière de défense et de sécurité sera au profit mutuel de nos peuples ;

RESOLUS à unir nos efforts en vue de l'autodéfense collective et de la préservation de la paix et de la stabilité ;

PAR LES PRESENTES convenons de conclure le présent Pacte de défense mutuelle (ci-après dénommé le Pacte).

ARTICLE 1er Définitions

1. Dans le présent Pacte, les termes et expressions définis à l'article 1 du Traité et du Protocole sur la coopération en matière de politique, de défense et de sécurité possèdent la même signification qui leur y est attribuée sauf si le contexte en dispose autrement.

2. Dans le présent Pacte, sauf si le contexte en dispose autrement,

"attaque armée"

s'entend de l'usage de la force militaire fait en violation de la souveraineté, de

	l'intégrité territoriale et de l'indépendance d'un Etat partie.
« autodéfense collective »	s'entend des mesures prises collectivement par les Etats parties pour assurer la paix, la stabilité et la sécurité dans la région de la SADC.
« déstabiliser »	désigne le fait d'instiguer, de planifier, d'exécuter ou d'appuyer l'un quelconque des actes suivants :
	(a) une attaque armée effectuée contre un Etat partie ;
	(b) un acte de sabotage visant le peuple ou un avoir d'un Etat partie, que cet acte ait lieu dans ou en dehors du territoire de l'Etat partie en question ;
	(c) tout acte ou toute activité visant à changer l'ordre constitutionnel d'un Etat partie par des moyens anticonstitutionnels.
« Etat partie »	s'entend d'un Etat membre qui a ratifié le présent Protocole ou y a adhéré.
« Etat signataire »	s'entend d'un Etat membre qui a signé le présent Pacte.
« tierce partie »	s'entend d'un Etat ou d'une entité qui n'est pas partie au présent Pacte.

ARTICLE 2
Objectif

Le présent Pacte a pour objectif de rendre opérationnels les mécanismes de l'Organe aux fins de la coopération mutuelle en matière de défense et de sécurité.

ARTICLE 3
Règlement des conflits

1. Conformément aux principes de la Charte des Nations Unies, les Etats parties règlent par des moyens pacifiques tout conflit international dans lequel ils seraient impliqués, d'une manière telle que la paix, la sécurité et la justice sont renforcées dans la Région et dans le monde.
2. Les Etats parties s'abstiennent, dans leurs relations internationales, de recourir à la force ou aux menaces, d'une façon quelconque qui ne serait pas conforme aux principes mentionnés au paragraphe 1.

ARTICLE 4
Préparation militaire

Dans le but de réaliser efficacement les objectifs du présent Pacte, les Etats parties maintiendront et développeront, aussi bien individuellement que collectivement, par le moyen d'une coopération et d'une assistance continues, leur capacité individuelle et collective d'autodéfense pour maintenir la paix, la stabilité et la sécurité.

ARTICLE 5
Consultations

1. Tout Etat partie qui estime que son intégrité territoriale, son indépendance politique et sa sécurité sont menacées par un autre Etat partie entamera des consultations avec ce dernier d'abord et avec l'Organe ensuite.

2. Si ces consultations ne produisent pas de résultats satisfaisants, le Président de l'Organe est en droit de constituer une mission conjointe de vérification afin de faire enquête sur la menace rapportée ou l'allégation signalée par l'un des Etats parties.

ARTICLE 6 **Autodéfense et action collectives**

1. Toute attaque armée perpétrée contre un des Etats parties sera considérée comme une menace à la paix et à la sécurité régionales. En réponse à une telle attaque, une action collective immédiate sera mise en marche.
2. Sur recommandation de l'Organe, le Sommet ordonnera la prise de cette action collective.
3. Chaque Etat partie participera à cette action collective de la manière qu'il juge appropriée.
4. Toute attaque armée et toute action prise en retour seront immédiatement signalées au Conseil de paix et de sécurité de l'Union africaine et au Conseil de sécurité des Nations Unies.

ARTICLE 7 **Non-ingérence**

1. Sans préjudice des dispositions de l'article 11 (2) du Protocole sur la coopération en matière de politique, de défense et de sécurité, les Etats parties s'engagent à respecter l'intégrité territoriale et la souveraineté des uns et des autres et, en particulier, à se conformer au principe de non-ingérence dans les affaires internes des uns et des autres.
2. Aucune action ne sera exécutée pour assister un Etat partie quelconque en vertu du présent Pacte, sauf sur demande expresse de l'Etat partie en question ou avec son consentement, excepté quand, de l'avis du Sommet de la SADC, il est nécessaire d'agir conformément au Protocole.

ARTICLE 8 **Facteurs déstabilisateurs**

Les Etats parties s'engagent à ne nourrir, n'entretenir ou ne soutenir aucune personne, aucun groupe de personnes ou aucune institution dont l'objectif est de déstabiliser la sécurité politique, militaire, territoriale, économique ou sociale d'un Etat partie.

ARTICLE 9 **Coopération en matière de défense**

Dans le but de réaliser les objectifs du présent Pacte, les Etats parties coopéreront dans les affaires ayant trait à la défense, et faciliteront les interactions entre leurs forces armées et industries touchant à la défense dans les domaines suivants et dans tout autre domaine d'intérêt mutuel :

- (a) la formation du personnel militaire dans n'importe quel aspect de l'effort militaire et, dans ce but, ils peuvent périodiquement organiser des manoeuvres militaires conjointes dans le territoire de l'un ou de l'autre ;
- (b) l'échange de renseignements et d'informations militaires sur tous les aspects pertinents, sous réserve de toutes restrictions ou autres imposées par la sécurité nationale ;
- (c) la conduite de recherches conjointes, la mise au point et la production, sous licence ou sous quelque autre condition, de matériels militaires, y compris des armes et des munitions, ainsi que la fourniture ou l'acquisition de matériels et de services de défense militaire entre les industries de la défense, les établissements de recherche militaire et leurs forces armées respectives.

ARTICLE 10
Accords supplémentaires

Les Etats parties peuvent, à l'égard de toute question couverte par les dispositions du présent Pacte, conclure tout accord ultérieur, de nature spécifique ou générale, qui, de leur avis, contribuerait à la mise en oeuvre effective du présent Pacte.

ARTICLE 11
Mise en oeuvre

1. Les Etats parties recevront les délégations des Etats Membres dans des buts consultatifs, concernant la mise en oeuvre de n'importe quel aspect du présent Pacte.
2. Le Secrétariat de l'Organe de la SADC coordonnera la mise en oeuvre du présent Pacte.

ARTICLE 12
Confidentialité

1. Les Etats parties s'engagent à ne divulguer aucune information classée confidentielle obtenue au titre du présent Pacte ou de tous autres accords y relatifs, sauf à ses fonctionnaires à qui la divulgation est nécessaire pour donner effet au présent Pacte ou à tous autres accords y relatifs.
2. En outre, les Etats parties s'engagent à n'utiliser aucune information classée confidentielle, obtenue dans le cadre d'une coopération multilatérale quelconque entre elles, au détriment de quelque Etat partie que ce soit ou contre ses intérêts.
3. Tout personnel effectuant une visite afin de mettre en oeuvre le présent Pacte, respectera les Règlements de sécurité de l'Etat partie visité. Tout renseignement divulgué ou mis à la disposition du personnel en visite sera traité en conformité avec les dispositions du présent article.

ARTICLE 13
Règlement des litiges

Tout litige surgissant de l'interprétation ou de l'application du présent Pacte, sera réglé à l'amiable. S'il ne peut être réglé, le problème est porté devant le Tribunal de la SADC.

ARTICLE 14
Désignation

Tout Etat partie pourra dénoncer le présent Pacte à l'expiration d'une période de douze (12) mois à compter de la date où il a adressé un préavis écrit à cet effet au Président de l'Organe. Il cessera de jouir de tous droits et avantages que lui confère le présent Pacte et demeurera lié indéfiniment aux dispositions de l'article 12.

ARTICLE 15
Dispositions de réserve

1. Les Etats parties:
  - (a) déclarent qu'aucun des engagements internationaux pris entre eux et avec quelque tierce Etat partie n'est en conflit avec l'esprit et les dispositions du présent Pacte.
  - (b) reconnaissent les accords de défense existants, à condition que lesdits accords ne soient pas en conflit avec l'esprit et les dispositions du présent Pacte.
2. Dans le cas où un accord existant ne serait pas en accord avec le présent Pacte, les Etats parties concernés prendront des mesures pour amender ledit accord en conséquence.

3. Le présent Pacte ne déroge pas aux droits et obligations des Etats parties, contractés dans le cadre de la Charte des Nations Unies, de l'Acte constitutif de l'Union africaine et des traités et accords pertinents touchant aux droits humains et au droit humanitaire international.
4. En outre, le présent Pacte ne portera aucunement atteinte à la responsabilité qui incombe au Conseil de sécurité des Nations Unies, de maintenir la paix et la sécurité internationales.

ARTICLE 16
Signature

Le présent Pacte sera signé par les représentants dûment habilités des Etats parties au Protocole sur la coopération en matière de politique, de défense et de sécurité.

ARTICLE 17
Ratification

Le présent Pacte sera ratifié par les Etats signataires conformément à leurs procédures constitutionnelles respectives.

ARTICLE 18
Adhésion

Le présent Pacte demeurera ouvert à l'adhésion de tout Etat partie au Protocole sur la coopération en matière de politique, de défense et de sécurité.

ARTICLE 19
Amendements

1. Tout Etat partie pourra proposer des amendements au présent Pacte.

2. Les propositions d'amendement au présent Pacte seront adressées au Président de l'Organe qui les notifiera dûment à tous les Etats parties au moins trente (30) jours à l'avance, à l'examen des membres du Comité ministériel qui sont des Etats parties au présent Pacte.
3. Les amendements au présent Pacte seront adoptés à la majorité des trois quarts de tous les Etats parties.

ARTICLE 20
Entrée en vigueur

Le présent Pacte entrera en vigueur trente (30) jours après le dépôt des instruments de ratification par les deux tiers des Etats membres.

ARTICLE 21
Dépositaire

1. Le texte original du présent Pacte ainsi que ceux de tous les instruments de ratification et d'adhésion seront déposés auprès du Secrétaire exécutif, qui en transmettra des copies certifiées conformes dans les langues anglaise, française et portugaise, à tous les Etats membres
2. Le Secrétaire exécutif fera enregistrer le présent Pacte auprès du Secrétariat des Nations Unies et de celui de la Commission de l'Union africaine (UA).

ARTICLE 22
Violation du Pacte

Tout Etat partie est en droit de signaler toute violation présumée du Pacte au Président de l'Organe, qui ouvrira une enquête, fera un rapport sur cette allégation et soumettra des recommandations au Sommet.

EN FOI DE QUOI, NOUS CHEFS D'ETAT ET DE GOUVERNEMENT DES ETATS MEMBRES DE LA SADC OU NOS REPRESENTANTS DUMENT AUTORISES AVONS SIGNE LE PRESENT PACTE

Fait à Dar es-Salaam ce ..vingt...³⁰ août..... 2003 en trois textes originaux, en anglais, français et portugais, les trois textes faisant également foi.

REPUBLICHE D'AFRIQUE
DU SUD

REPUBLICHE D'ANGOLA

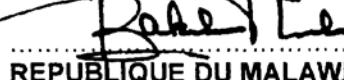
REPUBLICHE DU BOTSWANA

REPUBLICHE DEMOCRATIQUE
DU CONGO

ROYAUME DU LESOTHO

REPUBLICHE DU MALAWI

REPUBLICHE DE MAURICE

REPUBLICHE DU MOZAMBIQUE

REPUBLICHE DE NAMIBIE

REPUBLICHE DES SEYCHELLES

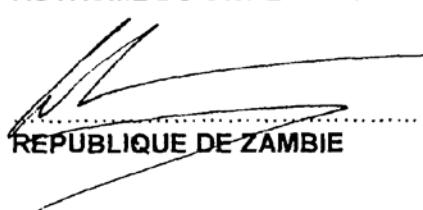
Mswati III

ROYAUME DU SWAZILAND

Bentumkapa

REPUBLICHE-UNIE DE TANZANIE

L

REPUBLICHE DE ZAMBIE

R. Mugabe (MS)

REPUBLICHE DU ZIMBABWE

[TEXT IN PORTUGUESE – TEXTE EN PORTUGAIS]

PACTO DE DEFESA MÚTUA

Preâmbulo

Nós, os Chefes de Estado e de Governo de:

República da África do Sul

República de Angola

República do Botswana

República Democrática do Congo

Reino do Lesotho

República do Malawi

República das Maurícias

República de Moçambique

República da Namíbia

República das Seychelles

Reino da Swazilândia

República Unida da Tanzânia

República da Zâmbia

República do Zimbabwe

(Daqui em diante designados "os Estados Parte")

EM CUMPRIMENTO da decisão da Cimeira de Chefes de Estado e ou Governo da SADC, realizada em Gaborone, Botswana, a 28 de Junho de 1996, e de outras directivas tomadas subsequentemente,

EM CONFORMIDADE com as disposições contidas na alínea (h), número 2 do Artigo 2º do Protocolo da SADC para a Cooperação nas áreas de Política, Defesa e Segurança (daqui em diante designado "Protocolo");

REAFIRMANDO o nosso compromisso para com os princípios da Carta das Nações Unidas, do Acto Constitutivo da União Africana, da Carta da Organização da Unidade Africana, do Protocolo que cria o Conselho de Paz e Segurança da União Africana e do Tratado da SADC;

DESEJOSOS de viver em paz com todos os povos e Governos;

RECONHECENDO a igualdade de soberania de todos os Estados e a sua intenção de reforçar os elos existentes entre si, com base no respeito pela sua independência e na não ingerência nos assuntos internos;

PROCURANDO promover a paz, segurança e a estabilidade e o bem estar dos seus povos;

DETERMINADOS a defender e a salvaguardar a liberdade dos nossos povos e das suas civilizações, assim como as suas liberdades individuais e o estado de direito;

CONVICTOS de que uma cooperação estreita em matéria de defesa e segurança será para o benefício mútuo dos seus povos; e

DECIDIDOS a unir os nossos esforços para a auto-defesa colectiva e a preservação da paz e estabilidade;

Assim, acordamos em concluir o presente Pacto de Defesa Mútua (daqui em diante designado "o Pacto"):

ARTIGO 1º

Definições

1. No presente Pacto, os termos e as expressões definidos no Artigo 1º do Tratado e no Protocolo da SADC sobre a Cooperação nas Áreas de Política, Defesa e Segurança terão o mesmo significado que lhes é atribuído no Tratado, salvo se o contexto exigir o contrário.
2. No presente Pacto, salvo o contexto exigir o contrário:

"ataque armado"

significa o uso de força militar em violação da soberania, da integridade territorial e da independência de um Estado Parte;

"defesa colectiva"

significa as medidas tomadas colectivamente pelos Estados Parte para garantir a paz, estabilidade e segurança na Região;

"desestabilizar"

significa instigar, planear, executar qualquer das seguintes acções ou prestar assistência na sua execução:

- a) um ataque armado contra um Estado Parte;

- b) um acto de sabotagem que tenha como alvo a população ou uma propriedade de um Estado Parte, quer se encontrem dentro ou fora do território do Estado Parte; ou
- c) qualquer acto ou actividade destinada a alterar a ordem constitucional de um Estado Parte através de meios inconstitucionais.

"estado parte"

significa um Estado Membro que tenha ratificado ou aderido ao presente Pacto;

"estado signatário"

significa um Estado que tenha assinado o presente Pacto;

"terceira parte"

significa um Estado ou uma entidade que não seja parte ao presente Pacto".

ARTIGO 2º

Objectivo

O presente Pacto tem como objectivo implementar os mecanismos do Órgão da SADC para a cooperação mútua em matéria de defesa e segurança.

ARTIGO 3º

Resolução de Conflitos

1. De acordo com os princípios da Carta das nações Unidas, os Estados Parte resolverão por meios pacíficos qualquer conflito internacional em que possam estar envolvidos, de modo a que seja realçada a paz, a segurança e a justiça regionais e internacionais.
2. Os Estados Parte abster-se-ão, nas suas relações internacionais, de fazer o uso da força ou de ameaças de qualquer forma que sejam incompatíveis com os princípios enunciados no número 1.

ARTIGO 4º

Prontidão Militar

A fim de concretizarem de forma efectiva os objectivos do presente Pacto, os Estados Parte manterão e desenvolverão, individual e colectivamente, por meio da cooperação e da assistência contínuas, as suas capacidades individuais e colectivas de defesa para a manutenção da paz, estabilidade e da segurança.

ARTIGO 5º

Consultas

1. Qualquer Estado Parte que, na sua opinião, considerar que a sua integridade territorial, independência política e segurança estão ameaçadas por um outro Estado Parte, consultará primeiro o outro Estado Parte, após o que consultará o Órgão.
2. Em caso da referida consulta não produzir resultados satisfatórios, o Presidente do Órgão poderá constituir uma missão conjunta de verificação para investigar a ameaça ou a alegada ameaça por um Estado Parte.

ARTIGO 6º

Auto- Defesa Colectiva e Acção Colectiva

1. Um ataque armado contra um Estado Parte será considerado como uma ameaça à paz e segurança regionais. O referido ataque será respondido com uma acção colectiva imediata por todos os Estados Parte.
2. A acção colectiva será determinada pela Cimeira da SADC, sob recomendação do Órgão.
3. Cada Estado Parte participará na referida acção colectiva em qualquer forma que julgar apropriado.
4. Qualquer referido ataque armado, e as medidas tomadas em resposta, serão imediatamente comunicados à Organização da Unidade Africana/União Africana e ao Conselho de Segurança das Nações Unidas.

ARTIGO 7º

Não-Ingerência

1. Sem prejuízo ao disposto no número (2) do Artigo 11º do Protocolo para a Cooperação nas Áreas de Política, Defesa e Segurança, os Estados Parte comprometem-se a respeitar a integridade territorial e a soberania dos seus respectivos países e, em particular, a respeitar o princípio da não-ingerência nos assuntos internos de cada um.
2. Para o efeito, não será tomada qualquer acção para apoiar qualquer Estado Parte, nos termos do disposto no presente Pacto, salvo por solicitação própria do Estado Parte ou com o seu consentimento, excepto no caso em que a Cimeira decidir pela necessidade de se tomar uma acção, em conformidade com o Protocolo.

ARTIGO 8º

Factores Desestabilizadores

Os Estados Parte comprometem-se a não manter, acolher ou apoiar qualquer pessoa, qualquer grupo de pessoas ou instituições, cujo objectivo seja desestabilizar a segurança política, militar, territorial económica ou social de um Estado Parte.

ARTIGO 9º

Cooperação na Área de Defesa

Para a concretização do objectivo do presente Pacto, os Estados Parte cooperarão em todas as questões de defesa e facilitarão a

interacção entre as suas forças armadas e as indústrias relacionadas com a defesa, nas seguintes e outras áreas de interesse mútuo:

- a) A formação do pessoal militar em qualquer domínio de acção militar e, para o efeito, podem realizar, periodicamente, exercícios militares conjuntos nos territórios de um e doutro;
- b) Intercâmbio de informação militar em todas as áreas relevantes, sujeito à quaisquer restrições ou por qualquer outra razão de segurança nacional; e
- c) Pesquisa, desenvolvimento e produção conjuntas, sob licença ou não, de equipamento militar, incluindo armas e munições, e a facilitação do fornecimento ou da aquisição de equipamento e de serviços de defesa militar entre as indústrias de defesa, as instituições de pesquisa em defesa e as suas respectivas forças armadas.

ARTIGO 10º

Acordos Suplementares

Os Estados Parte podem, em relação à qualquer aspecto específico coberto pelas disposições contidas no presente Pacto, celebrar acordos suplementares, de natureza específica ou geral, que, na sua opinião, promovam a implementação efectiva do presente Pacto.

ARTIGO 11º

Implementação

1. Os Estados Parte receberão as delegações dos Estados Membros para consultas relativas à implementação de qualquer aspecto do presente Pacto.

2. O Secretariado do Órgão da SADC coordenará a implementação do presente Pacto.

ARTIGO 12º

Sigilo

1. Os Estados Parte comprometem-se a não divulgar qualquer informação classificada, obtida no processo de implementação do presente Pacto ou quaisquer acordos conexos, salvo aos seus funcionários a quem tal divulgação é essencial para dar efeito ao presente Pacto ou aos acordos subsequentes concluídos, em conformidade com o presente Pacto.
2. Os Estados Parte comprometem-se ainda a não utilizar, em detrimento de qualquer dos Estados Partes ou contra os interesses de qualquer dos estados Parte, qualquer informação classificada obtida durante qualquer cooperação multilateral.
3. O pessoal em visita, no processo de implementação do presente Pacto, respeitará os Regulamentos de Segurança do Estado Parte visitado. Qualquer informação divulgada ou facultada ao pessoal visitante será tratada em conformidade com as disposições do presente Artigo.

ARTIGO 13º

Resolução de Litígios

Qualquer litígio entre os Estados Parte, resultante da interpretação ou aplicação do presente Pacto, será resolvido por via de negociação. Em caso de ausência de uma solução, o assunto será remetido ao Tribunal da SADC.

ARTIGO 14º

Denúncia

Qualquer Estado Parte poderá denunciar o presente Pacto após expirado o prazo de doze (12) meses a contar da data da notificação por escrito para o efeito apresentada ao Presidente do Órgão, e cessará de usufruir todos os direitos e benefícios conferidos ao abrigo do presente Pacto, e permanecerá indefinidamente vinculado pelas disposições do Artigo 12º do presente instrumento.

ARTIGO 15º

Ressalvas

1. Os Estados Parte deverão:
  - a) declarar que nenhum compromisso internacional entre eles e com qualquer Terceira Parte ou Estado está em conflito com o espírito e as disposições do presente Pacto;
  - b) reconhecer os acordos existentes na área de defesa, desde que tais acordos não estejam em conflito com o espírito e as disposições do presente Pacto.
2. No caso de um acordo existente que seja incompatível com o presente Pacto, os Estados Parte envolvidos tomarão as medidas para as devidas emendas ao acordo.
3. O presente Pacto não derroga de nenhuma forma os direitos e as obrigações dos Estados Parte conferidos na Carta das Nações Unidas e na Carta da Organização da Unidade Africana/União Africana e em tratados e convenções relevantes sobre os direitos humanos e o direito internacional humanitário.

4. O presente Pacto não derroga de nenhuma forma a responsabilidade do Conselho de Segurança das Nações Unidas em manter a paz e a segurança internacionais.

ARTIGO 16º

Assinatura

O presente Pacto será assinado por representantes dos Estados Parte ao Protocolo para Cooperação nas Áreas de Política, Defesa e Segurança.

ARTIGO 17º

Ratificação

O presente Pacto ficará sujeito à ratificação pelos Estados Parte, em conformidade com os seus respectivos procedimentos constitucionais.

ARTIGO 18º

Adesão

O presente Pacto permanecerá aberto à adesão por qualquer Estado Parte ao Protocolo para Cooperação nas Áreas de Política, Defesa e Segurança.

ARTIGO 19º

Emendas

1. Qualquer Estado Parte poderá propor uma emenda ao presente Pacto.
2. As propostas de emenda deverão ser submetidas ao Presidente do Órgão que notificará devidamente à todos os Estados Parte

das propostas emendas, pelo menos trinta (30) dias antes de serem apresentadas para consideração pelos Membros do Comité Ministerial dos Estados Parte ao presente Pacto.

3. Uma emenda ao presente Pacto será adoptada por decisão de três quartos de todos os Estados Parte.

ARTIGO 20º

Entrada em Vigor

O Presente Pacto entrará em vigor trinta (30) dias a partir da data do depósito dos instrumentos de ratificação por dois terços dos Estados Membros.

ARTIGO 21º

Depositário

1. O texto original do presente Pacto, e todos os instrumentos de ratificação e adesão, serão depositados junto do Secretário Executivo da SADC que transmitirá as cópias autenticadas para todos os Estados Parte e para todos os Signatários, em Francês, Inglês e Português.
2. O Secretário Executivo da SADC registará o presente Pacto junto dos Secretariados das Nações Unidas e da Comissão de União Africana (UA).

ARTIGO 22º

Violação do Pacto

Qualquer Estado Parte poderá comunicar ao Presidente do Órgão sobre qualquer alegação de violação do Pacto, e o Presidente do Órgão abrirá um inquérito, e apresentará o respectivo relatório e recomendações à Cimeira.

EM TESTEMUNHO DO QUE SE DISSE, NÓS, os Chefes de Estado e ou Governo ou os nossos representantes dos Estados Membros da SADC, devidamente autorizados para o efeito, assinámos o presente Pacto.

Feito em.....aos.....de.....de 2002, em três (3) textos originais, nas línguas Francesa, Inglesa e Portuguesa, fazendo todos os textos igual fé.

.....

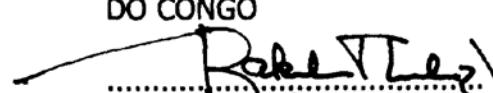
REPÚBLICA DA ÁFRICA DO SUL

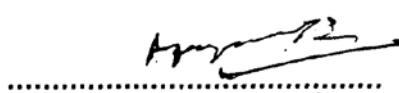
.....
REPÚBLICA DE ANGOLA

.....
REPÚBLICA DO BOTSWANA

.....
REPÚBLICA DEMOCRÁTICA
DO CONGO

.....
REINO DO LESOTHO

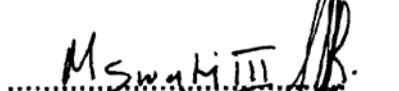

.....
REPÚBLICA DÔ MALAWI

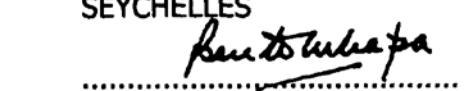

.....
REPÚBLICA DAS MAURÍCIAS

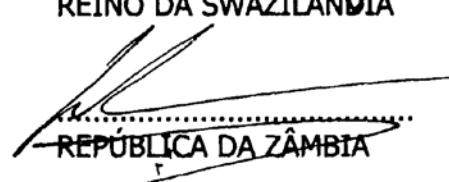

.....
REPÚBLICA DE
MOÇAMBIQUE

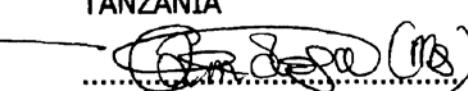

.....
REPÚBLICA DA NAMÍBIA

.....
REPÚBLICA DAS
SEYCHELLES

.....
REINO DA SWAZILÂNDIA

.....
REPÚBLICA UNIDA DA
TANZANIA

.....
REPÚBLICA DA ZÂMBIA

.....
REPÚBLICA DO ZIMBABWE

23-09908

ISBN 978-92-1-980091-5

A standard EAN-13 barcode representing the ISBN 978-92-1-980091-5. The barcode is composed of vertical black bars of varying widths on a white background.

9 789219 800915

**UNITED
NATIONS**

**TREATY
SERIES**

**Volume
3156**

2016

**I. Nos.
54109-54114**

**RECUEIL
DES
TRAITÉS**

**NATIONS
UNIES**
